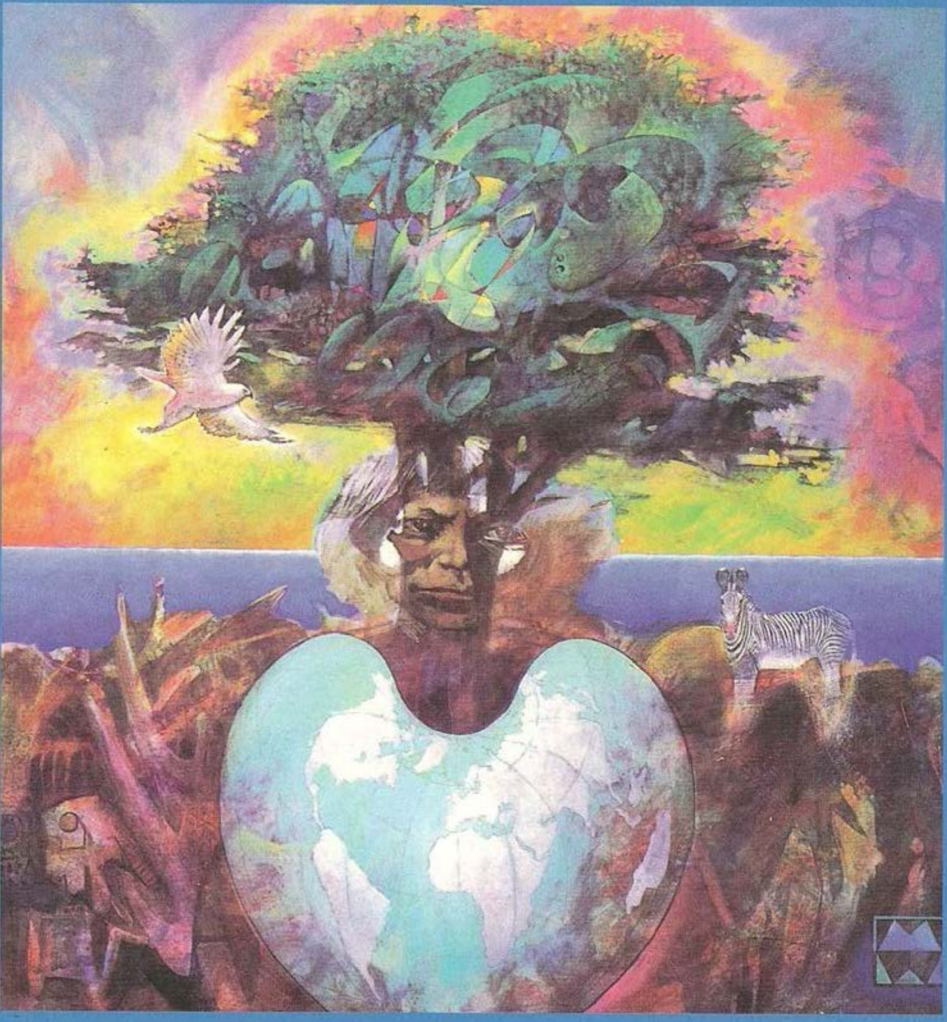
ŞAMAN'ın Yolu

Michael Harner

Türkçesi: Asena Atalay

DHARMA

Dharma

(Sanskrit dilinden bir kelime...)

- ✓ Gerçek özümüzü belirleyen şeyler;
- ✓ Doğruluk;
- ✓ İnsanlığın manevi niteliklerinin temeli;
- ✓ Evrensel düzeni oluşturan kanunlar;
- ✓ Tüm öğretilerin temeli...

ŞAMANIN YOLU

Micheal Harner

Türkçesi: Asena Atalay

Dharma Yayınları

Dizi Adı	*Dünya Dinleri ve Kültürleri/Şamanizm*
Yayın Yönetmeni	*Cem Şen*
Kitabın Özgün Adı	*The Way of The Shaman*
Yazar	*Michael Harner*
Türkçesi	*Asena Atalay*
Sayfa Tasarımı	*Cem Şen*
Kapak Tasarımı	*Namık K. Atalay*
Renk Ayrımı	*Bilim Ajans*
Basım	*Kitap Matbaacılık*
Yayın Tarihi	*Kasım 1999 - 1.Basım*
ISBN	*975-7800-32-5*
Türkçe Yayın Hakları ©	*Dharma Yayınları*
İletişim Adresi	*P.K. 1358 Sirkeci 34438 İstanbul*
Cağaloğlu Bürosu	*Ankara Caddesi, Ankara han*
	No:74 kat:5/502 Cağaloğlu-İstanbul
Telefon	*0 532 377 11 45*
Faks	*0 532 379 00 44*
Tel/faks	*0 212 512 81 21*
E-mail	*dharmakitap@hotmail.com*

İçindekiler

Giriş

"Uygarlaşmış" dünyada yaşayan bizlerin "büyücü doktor" olarak adlandırdığımız şamanlar, kendilerinin ve topluluklarının üyelerinin sağlığı ve esenliği için geliştirdikleri ve kuşaktan kuşağa devamını sağladıkları son derece olağanüstü kadim tekniklerin koruyucularıdırlar. Bu şamanik teknikler, diğer anlamlarda kültürleri birbirlerinden tümüyle farklı, birbirlerinden okyanuslar ve kıtalarla onbinlerce yıldır ayrılmış olsalar da dünyanın her yanındaki kültürlerde aynıdır.

İlkel olarak adlandırılan bu insanlar bizim gelişmiş tıp teknolojimizden yoksundurlar, bu nedenle de kendilerini sağlık ve şifa için insan zihninin teknolojik olmayan yeteneklerini geliştirmeye teşvik eden mükemmel bir nedenleri bulunmaktadır. Şamanik yöntemlerin aynılığı, insanların deneme ve yanılma yoluyla aynı sonuçlara ulaştığını göstermektedir.

Şamanizm, hastayı olduğu kadar şaman-şifacıyı da içeren büyük bir zihinsel ve duygusal maceradır. Şaman, destansı yolculuğu ve çabaları aracılığıyla hastasının normal, sıradan, içinde kendini hasta olarak tanımladığı, gerçekliği aşmasına yardımcı olur. Şaman, hastalarına, hastalıklara ya da ölüme karşı giriştikleri savaşta duygusal ve ruhsal olarak yalnız olmadıklarını gösterir. Şaman, derin bir düzeyde kendi özel güçlerini hastasıyla paylaşır ve onu, başka bir insanın ona yardımcı olmak için kendisini feda etmeye hazır olduğuna ikna eder. Şamanın bu fedakarlığı, hastasının içinde, kendi hayatını kurtarmak için şamanın yanında savaşmasını sağlayacak bir

yükümlülük ve katılım duygusunu doğurur. İlgi ve iyileşme el ele gider.

Günümüzde, neredeyse mucizevi sayılan modern Batı tıbbının, hasta olanların ya da hastalıklardan korunmak isteyenlerin sorunlarını bütünüyle çözmekte yetersiz kaldığını keşfediyoruz. Gittikçe artan sayıda sağlık uzmanı ve hasta, destekleyici şifa yöntemleri arıyor ve birçok sağlıklı birey de daha canlı ve sağlıklı olmak için yeni yaklaşımlar deniyorlar. Bu denemelerde, sıradan insanların hatta çoğu zaman sağlık uzmanlarının bile genellikle sahte olanı işe yarayandan ayırt edebilmeleri mümkün olamamaktadır. Buna karşılık kadim şamanik yöntemler zaten tarih boyunca denenmişlerdir; aslında, psikanaliz ve diğer psikoterapi tekniklerine göre kıyaslanamayacak kadar uzun bir süre boyunca denenmişlerdir. Bu kitabın amaçlarından bir tanesi de, çağdaş Batılılara, bu yöntemleri ilk kez sunmaktır.

Bu kitapta açıklanan yöntemleri kullanarak, şamanik gücü elde etme ve hem kendinize hem de başkalarına yardımcı olma fırsatı yakalayacaksınız. Kuzey Amerika ve Avrupa'da verdiğim şamanik güç ve şifa ile ilgili eğitim seminerlerimde öğrenciler defalarca, Batılıların çoğunun şamanik uygulamaların temellerine kolayca uyum sağlayabildikleri gösterdiler. Kadim yöntemler öylesine güçlü ve insan zihnini öylesine derinden etkilemektedir ki kişinin inandığı alışıldık kültürel inanç sistemleri ve gerçeklik ile ilgili sanılar bütün geçerliliklerini yitirmektedirler.

Bazılarınız şamanizmin bir kitaptan öğrenilip öğrenilemeyeceğini soracaktır. Bu soru belli bir dereceye kadar haklıdır; mutlak anlamda şamanik bilgi yalnızca bireysel deneyimleme aracılığıyla elde edilebilir. Bununla birlikte, yararlarını görmek için önce yöntemleri öğrenmelisiniz. Yöntemler farklı şekillerde öğrenilebilir. Örneğin Yukarı Amazon'da yaşayan Conibo'lar arasında "ağaçlardan öğrenmek" bir şamandan öğrenmekten daha üstün görülmektedir. Sibirya yerlilerinde, bir ölüm/genedoğum deneyimi genellikle şamanik bilgiye ulaşmanın ana yolu olarak kabul edilir. Bazı yazı öncesi kültürlerde, bazı insanlar bir şamanın gözetimi altında bir gün olabileceği gibi beş yıl ya da daha uzun bir süre eğitilirken bazıları birden bire şamanizmin "çağrısı"na yanıt verirler.

Batı kültüründe insanlar, bırakın bir şaman tarafından eğitilmeyi bir şamanın ne olduğunu bile bilmezler. Bununla birlikte bizimki yazılı bir kültür olduğundan öğrenmek için bir kabul töreninden geçmeniz gerekmez; yazılı bir kaynak size temel metodik bilgiyi sağlar. İlk başta, temel şamanik teknikleri bir kitaptan öğrenmek size zor gelse de çaba gösterin. Şamanik deneyimleriniz size kendi değerlerini kanıtlayacaklardır.

Şamanizmde, kişinin kendi gücünü koruması ve onun devamlılığını sağlaması esenliğin temelidir. Kitapta kişisel gücünüzü yeniden kazanmanızı ve korumanızı, zayıf, hasta ya da yaralanmış insanlara bu gücünüzü kullanarak yardımcı olmanızı sağlayacak bazı temel şamanik yöntemlerle tanışacaksınız. Teknikler son derece basit ve güçlüdür. Kullanılmaları için belli bir inanca sahip olmanıza ya da olağan bilinçlilik durumunuzda algıladığınız gerçekliği değiştirmenize gerek yoktur. Sistem genellikle bilinçsiz zihninizde bir takım değişiklikler yapmanızı da gerektirmez çünkü bunlar yalnızca zaten orada varolan şeyleri uyandırırlar. Bununla birlikte, şamanizmin temel teknikleri son derece sade ve öğrenilmesi göreceli olarak kolayken, şamanizmin güçlü teknikleri öz disiplin ve adanmışlık gerektirir.

Şamanik çalışmalarla ilgilenirken kişi benim *Olağan Bilinçlilik Durumu* (OBD) ve *Şamanik Bilinçlilik Durumu* (ŞBD) olarak tanımladığım iki bilinçlilik durumu arasında hareket etmesi gerekir. Bu bilinçlilik durumları, örneğin Carlos Castaneda'nın "olağan gerçeklik" ve "olağandışı gerçeklik"ten nasıl bahsettiğini anlamanızı sağlayan birer anahtardır. Bu bilinçlilik durumları arasındaki farklılıklar hayvanlardan yararlanarak açıklanabilir. OBD'de "efsanevi" olarak kabul edilen ejderha, yarısı aslan yarısı insan bir varlık ya da benzerleri ŞBD'de "gerçek" olarak kabul edilir. Bunların "efsanevi" yaratıklar olmaları düşüncesi OBD yaşamını kurarken yararlı ve geçerlidir ancak ŞBD deneyimlerinde gereksiz ve geçersizdir. "Düşlem" (fantezi), OBD'deki bir insan tarafından ŞBD'de deneyimlenen şeyleri tanımlamak için kullanılır. Tam tersi olarak, ŞBD'deki bir insan OBD'de deneyimlenen şeyleri ŞBD terimleriyle yanılsatıcı bulacaktır. Bu bilinçlilik durumlarının her ikisi de kendi özel durumlarından bakıldıklarında doğrudurlar.

Şaman, her iki bilinçlilik durumu arasında istediği şekilde hareket etme üstünlüğüne sahiptir; şaman olmayanların OBD'sine girip bu açıdan görüldüğü şekliyle gerçekliğe katılıp ardından ŞBD'ye dönüp bu düzeyle ilgili deneyimlerini anlatan diğer insanların bildirdiklerini ilk elden onaylayabilir.

Gerçekliğin deneysel tanımı için kişinin kendi duyuları aracılığıyla yaptığı gözlemler temeldir; ve şu ana kadar olağan gerçekliğin bilimleri dahil, hiç kimse sarsılmaz bir şekilde ilk elden gözlem için geçerli olan yalnızca bir tek bilinçlilik durumu olduğunu kanıtlayamamıştır. ŞBD'nin efsanesi olağan gerçeklik, OBD'nin efsanesi ise olağandışı gerçekliktir. Birbirine karşıt oluşturan bilinçlilik durumlarındaki deneyimlerin geçerliliği hakkında tarafsız ve önyargısız bir değerlendirme yapmak çok güçtür.

Castaneda'nın çalışmalarına karşı bazı çevrelerden gelen derine yerleşmiş, duygusal düşmanlığın altında bu türden önyargılı bir yaklaşımın olduğu unutulmamalıdır. Bu kültürler arası bir etnik merkezciliktir. Fakat bu durumda asıl konu kişinin *kültürel* deneyimlerinin kısıtlılığı değil, kişinin *bilinç* deneyimlerinin kısıtlılığıdır. Olağandışı gerçekliğe en önyargılı yaklaşan insanlar bu gerçekliği deneyimlememiş insanlardır. Bu durum etnik merkezcilik bilinci tanımına atıfla *bilmemerkezcilik* olarak adlandırılabilir.

Bu sonunun çözümü, daha fazla insanın şaman olması ve ŞBD'yi kendileri deneyimleyip bu deneyimi kendi tanımlarıyla açıklamaları olabilir. Bu tür şamanlar, diğer kültürlerde tarih boyunca yaptıkları gibi, bu gerçekliği hiç deneyimlememiş insanlara olağandışı gerçekliği anlatabilirler. Bu durum, bir kültür ile ilgili olarak kendi gözlemi yerine o kültüre dahil olan insanın bakış açısını anlamaya çalışıp bu sayede başka şekilde yaklaşıldığında bir yabancı ya da ilkel olarak algılanacak o kültürün insanlarıyla iletişime geçebilen bir antropoloğun rolüne benzetilebilir.

Antropologlar, bir kültürü onun gerçekliği algılayış biçimiyle değerlendirip bu sayede diğerlerine etnikmerkezciliğin tuzaklarından korunmayı öğretmeye çalışmaktadırlar. Batılı şamanlar bilmemerkezciliğe dikkat edip benzeri bir hizmette bulunabilirler. Antropologların dersi *kültürel görecelilik* olarak adlandırılır. Batılı şamanların bir dereceye kadar yaratmaya çalışabilecekleri şey *bilme göreceliliği*'dir. Daha sonra, ŞBD ile ilgili deneysel bilgi elde

edildiğinde bu durumla ilgili gerçekliklere saygı duyulabilir. Bu durumda da sonunda, ŞBD ile ilgili önyargısız bilimsel OBD deneylerine girişilebilir.

Bazıları, insanoğlunun uyanık zamanının buyuk bir kısmını OBD'de geçirmelerinin, bu, doğal gerçeklik olduğu için doğal bir seçimden kaynaklandığını ve uyku haricindeki diğer bilinçlilik durumlarının hayatta kalmamıza engel olan bir sapma olduğunu söyleyebilirler. Başka kelimelerle ifade edersek, bazı insanlar gerçekliği bu şekilde algılamanın, bu yöntemin hayatta kalmanın en iyi yolu olduğu için tercih edildiğini söyleyeceklerdir. Ancak beyin kimyası ile ilgili son araştırmalar, insan beyninin dimethiltiptamin gibi sanrılandırıcılar da dahil olmak uzere kendi aşkın bilinçlilik yaratıcı kimyasal maddelerine sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Doğal seçilim açısından, bu tür kimyasal maddeler, hayatta kalmamıza bir katkıları olmadıkça açığa çıkmıyorlarmış gibi görünmektedir. Anlaşıldığı kadarıyla Doğa'nın kendisi zaman zaman aşkın bilinçlilik durumunun olağan bilinçlilik durumuna göre daha iyi olduğuna karar vermektedir.

Batıda, yakın bir zamana kadar yalnızca "fiziksel" yetenekler diye adlandırılan yetenekler üzerinde zihnin ne kadar önemli bir etkisi olduğunu anlamaya başlıyoruz. Acil bir durumda, bir Avustralya aborijin şamanının ya da Tibetli bir lamanın kullandığı "hızlı seyahat" yönteminin (uzun bir mesafeyi hızla koşmak için kullanılan bir trans ya da ŞBD tekniği), OBD'de yapılması mümkün olmayan bir hayatta kalma tekniği olduğu son derece açıktır.

Benzeri bir şekilde artık, büyük atletlerimizin önemli başarılarını aşkın bir bilinçlilik durumunda elde ettiklerini öğreniyoruz. Ancak her şey bir yana belli bir bilinçlilik durumunun her şartta en iyisi olduğunu söylemek yanlış olacaktır. Şamanlar uzun bir süredir bu tür bir iddianın yalnızca hatalı değil aynı zamanda sağlık ve esenlik açısından da tehlikeli olduğunu bilmektedirler. İlk elden kendi deneyimleri aracılığıyla toplanan bilginin yanı sıra binlerce yıldır toplana toplana artmış olan bir bilgiyi kullanan şamanlar bilinçteki bir değişikliğin ne zaman doğru ve gerekli olduğunu bilmektedirler.

ŞBD'deki bir şaman yalnızca OBD'de mümkün olmayan bir şeyi deneyimlemekle kalmaz aynı zamanda onu yapar da. Şamanların tümünün de ŞBD'de deneyimledikleri şeyin yalnızca zihinlerinde yer

aldığı kanıtlansa da bu alan onlar için daha az gerçek olmaz. Gerçekte, şamanların deneyimleri ve yaptıkları kesinlikle mümkündür.

Bu kitapta sunulan yöntemler, benim ilk elden Güney ve Kuzey Amerika yerlilerinden öğrendiğim, etnografik belgelerden elde ettiğim bilgilerin damıtılmış halidir. Batılı okuyucular için, dini inanışları ya da felsefi alt yapıları ne olursa olsun günlük yaşamlarında kullanabilecekleri yöntemler uyarladım. Bu yöntemler sağlıkları iyi durumda olan insanlar kadar, "ruhlarını yitirmiş" yani hasta insanlar içindir de. Şamanizmin bakış açısına göre, kişinin yaşamındaki bütün şartlar altında kişisel güç, sağlığın temelini oluşturur.

Bu kitaptan ciddi bir şekilde yararlanmak için çalışmaları tam olarak kitapta anlatıldığı sırada, uyarılara dikkat ederek, bir çalışmada başarılı olmadıkça bir sonrakine geçmeden uygulamalısınız. Bazı insanların bu aşamaların tamamını birkaç gün içinde kat etmesi olasıdır ancak normal şartlar altında çalışmaların tamamını uygulamak birkaç haftayı ya da ayı alır. Öğrendiğiniz çalışmaları sıkı bir disiplinle uyguladığınız sürece bir şaman olma sürecine girdiniz demektir. Peki hangi noktada bir şamansınız? Bu tanım sizin için yalnızca kendilerine sağlık ve güç kazanmak için yardımcı olduğunuz insanlar tarafından kullanılabilir. Başka kelimelerle ifade edersek, sizin gerçekten bir şaman olup olmadığınıza karar veren şey şamanik çalışmalarda gösterdiğiniz başarıdır.

Tümüyle sanrılandırıcı maddeler kullanmadan, klasik yöntemlerle aşkın bilinçlilik durumlarına ulaşma ve şamanizmin olağandışı gerçekliğine girme fırsatı yakalayacaksınız. Burada, ŞBD'de bir *gören* olabilir, gizli evren ile ilgili ilk elden bilgi edinmek için şamanik yolculuğa çıkabilirsiniz. Aynı zamanda, Batı psikolojisinin, tıbbının ve ruhsallığının ötelerine ulaşan kadim yöntemleri kullanarak sağlık ve şifa anlamında yolculuklarınızdan nasıl yararlanacağınızı keşfedebilirsiniz. Buna ek olarak, kişinin gücünü koruyup arttırdığı seyahat edilmeyen yöntemleri de kullanabilirsiniz.

Şamanik çalışmalara ilk kez yaklaşan bir Batılının korku ve endişe duyması sık karşılaşılan bir durumdur. Bununla birlikte benim karşılaştığım bütün durumlarda endişeler kısa bir süre sonra yerini

keşif, olumlu bir heyecan ve kendine güven duygusuna bırakmaktadır. Esrime (ekstaz) teriminin hem şamanik "transa" ya da ŞBD'ye hem de coşkunluk ve kendinden geçmeye karşılık gelecek şekilde kullanılması kazara olmuş bir şey değildir. Şamanik deneyim, binlerce yıldır onaylandığı hem de benim her sosyal sınıftan insanlarla yaptığım eğitim seminerlerimde gördüğüm gibi, olumlu bir deneyimdir.

ŞBD'nin rüya görmekten daha emniyetli olduğunu söyleyebilirim. Rüya görürken kendinizi istenmeyen bir durumdan ya da bir kabustan istemli bir şekilde kurtaramayabilirsiniz. Buna karşılık, kişi kendi kendini ŞBD'ye sokar ve bu bilinçliliğin korunduğu bir uyanıklık durumu olduğu için kendini kolayca bu durumdan çıkarıp OBD'ye geri dönebilir. Sanrılandırıcı maddelerin kullanıldığı ve kişinin aşkın bilinçlilik durumunda ne kadar kalacağının kimyasal olarak belli olmadığı bir durumun tersine "kötü ruh haline" (bad trip'e) yakalanıp kalma ihtimali de yoktur. Bildiğim kadarıyla şamanik çalışmalarla ilgili olarak kayda değer tek tehlike sosyal ya da politik tehlikelerdir. Örneğin Engizisyon zamanında Avrupa'da bir şaman olmak kesinlikle tehlikeliydi ve hatta günümüzde bile Hivarolar (Jivarolar) arasında "kötü" ya da büyücü şaman (bu kitapta açıklanmayan bir şamanizm türü) olarak suçlanma tehlikesi bulunmaktadır.

Bu temel olarak olaybilimsel (fenomenolojik) bir çalışmadır. Bu kitapta şamanik kavramları ve çalışmaları psikanaliz ya da bir diğer karşılaştırmalı Batılı sistemin nedensellik kuramıyla açıklamayacağım. Şamanizm ve şamanik iyileşme ile ilgili nedensellik, son derece ilginç ve yoğun araştırma gerektiren bir sorudur ancak nedensellik merkezli bir bilimsel araştırma şamanik çalışmaları öğretmek için gerekli olmadığı gibi bu kitabın ana konusu da değildir. Başka kelimelerle ifade edersek, şamanizmin neden işe yaradığına yönelik Batılı sorular yöntemleri kullanmak ve sonuçlarını deneyimlemek için gerekli değildir.

Şamanik çalışmaları ilk kez uygularken önyargılı sorgulamalarınızı bir yana bırakmaya çalışın. Yalnızca şamanik maceranın tadını çıkarın; okuduklarınızı iyice anlayıp deneyin ve ardından incelemelerinizin sizi nereye götürdüğünü görün. Günler, haftalar, belki de yıllar boyunca bu çalışmaları uyguladıktan sonra Batılı bir

bakış açısından çalışmaların anlamını derin duşunecek yeterince zamanınız olacak. Şamanların sistemini öğrenmenin en etkili yolu onların basit kavramlarını kullanmaktır. Örneğin, size "ruhlar"dan bahsettiğimde bunun nedeni sistemin içinde şamanların bu şekilde konuşmalarıdır. Şamanizmi uygulamak için "ruhlar"ın gerçekte neye karşılık geldiğine ya da şamanizmin aslında neden işlediğine yönelik bilimsel bir anlayışa ulaşmaya çalışmak gereksiz ve belki de akıl karıştırıcı olacaktır.

Carlos Castaneda'nın çalışmaları, onların bir dereceye kadar kurgu olduğuna yönelik eleştiriler ne olursa olsun, Batılılara şamanizmin macerasını ve zevkini göstermek açısından önemli bir hizmette bulunmuştur. Devam eden sayfalarda sizlere Castaneda'nın çalışmalarındaki malzemeleri özetlemeyecek ya da onun anlattıklarıyla benim anlattıklarım arasındaki benzerlikleri göstermeye çalışmayacağım. Gerçi onun kitaplarını okumuş pek çok ınsan kolayca bir takım benzerlikler bulacaktır Bununla birlikte vurgulamam gereken bir şey, Castaneda'nın kıtaplarında, bu şamanizmin en önemli gorevlerinden bir tanesi olsa da şifadan bahsetmediğidir. Belki de bunun nedeni don Juan'ın temel olarak şamanizmin savaşçılık (ya da büyücülük) turuyle ilgilenmesinden kaynaklanmaktadır.

Bu kitapta üzerinde durulan temel konu, sağlık ve iyileşme konusunda şamanik bir yöntemlerin sunulmasıdır. Yazacağım daha birçok başka şey de bulunmakta, belki bunları ilerideki bir çalışmamda yaparım, fakat bu kitapta bir şaman olmaya ilgisi ve eğilimi olan bir insanın ihtiyaç duyacağı her tür temel bilgi bulunmaktadır. Şamanizm bilgisi, herhangi bir bilgi gibi, kullanılış biçimine bağlı olarak farklı sonuçlara ulaştırabilir. Benim size sunduğum yöntem bir büyücunün değil şifacının yontemidir ve bu kitapta açıklanan bilgiler de sağlık ve esenlik kazanmak ve başkalarına da bu konuda yardımcı olamaya yöneliktir.

Son olarak, eğer hâlen anlaşılmadıysa, kendimin şamanizmi uyguladığımı söylemeliyim; bunun nedeni OBD terimleriyle bunun nasıl işe yaradığını anlamış olmam değil yalnızca işe yarıyor olmasıdır. Ama gene de bu konuda benim soylediklerimi kabul etmeyin: gerçek şamanik bilgi benden ya da bir başka şamandan elde edilemez, *deneyimlenir*. Her şey bir yana şamanizm temel olarak bir

kişisel bilgilenme ve elde edilen bilgiye göre davranma stratejisidir. Size bu stratejinin bir kısmını sunuyor ve sizi kadim şamanik maceraya davet ediyorum.

Şamanın Yolu

Yolu Keşfetmek

Bir antropolog olarak ilk uzun alan çalışmam 1956 ve 1957 yılları arasında, Ekvator Andları'nın doğu eteklerindeki ormanlarda Hivaro (Jivaro) Kızılderilileri ya da *Untsuri Shuar*'larla oldu. O zamanlar Hivarolar, artık tümüyle ortadan kalkmış olan "kafa çektirme" ve halen devam eden yoğun şamanik çalışmalarıyla tanınıyordu. Başarılı bir şekilde bol miktarda bilgi toplamıştım ama şamanların dünyasını yalnızca uzaktan bir gözlemci olarak izliyordum.

Birkaç yıl sonra, Amerika Doğa Tarihi Müzesi'nden, Ucayali Nehri bölgesindeki Conibo Kızılderililerinin kültürünü araştırmak üzere bir yıl süren bir araştırma gezisine çıkmak için Peru Amazonları'na davet edilmiştim. Büyüleyici üst Amazon ormanı kültürlerini inceleme fırsatını yakalamış olmanın heyecanıyla daveti hemen kabul ettim. Bu alan çalışması 1960-1961 yılları arasında oldu.

Conibo ve Hivarolar arasındaki özellikle iki deneyimim bu kültürlerin ikisindeki şamanların yolunu keşfetmem için temel oluşturdu ve bu deneyimlerimi sizlerle paylaşmak istiyorum. Bunlar şamanik araştırmalar yapan bir insanın önünde tanımlanamayacak kadar gizli dünyaları açtığı için sizlere de bir şeyler kazandırabilir.

Yılın iyi kısmını, Rio Ucayali ırmağının ayağındaki ıssız bir gölün yakınındaki Conibo Kızılderililerinin köyünde geçiriyordum. Conibo kültürü üzerindeki araştırmalarım oldukça iyi gidiyordu ancak

dinleri konusunda bilgilenme çabalarım aynı başarıyı göstermiyordu. İnsanlar dostça davranıyorlardı ama doğaüstü konusunda konuşmaya pek istekli değillerdi. Sonunda bana, eğer öğrenmek istiyorsam *ayahuska*'dan (*ayahuasca*) ya da "ruh asması" olarak adlandırılan kutsal şamanik içecekten içmem gerektiğini söylediler. Bu deneyimin son derece korkutucu olacağı konusunda beni uyardıkları için hem korkuyla hem de merakla denemeye karar verdim.

Ertesi sabah, köyün nazik yaşlısı, arkadaşım Tomas, asmalardan kesmek için ormana gitti. Ayrılmadan önce bana oruç tutmaya başlamamı söyledi: hafif bir kahvaltının ardından hiçbir şey yemeyecektim. Öğlene doğru altmış litrelik bir kazanı dolduracak kadar *ayahuska* asması ve cawa bitkisinin yaprağıyla geri geldi. Bu bitkileri, bütün bir öğleden sonrası boyunca, geride bir litre koyu bir sıvı kalıncaya kadar kaynattı. Bunu eski bir şişenin içine koyup, günbatımında içmemi söyleyinceye kadar soğumaya bıraktı.

Kızılderililer köydeki köpeklerin ağızlarını, havlamamaları için bağladılar. Bana, köpeklerin havlamasının, *ayahuska* almış bir insanı delirtebileceğini söylediler. Çocuklara sessiz olmalarını tembihlediler ve gün batarken bütün köye bir sessizlik çöktü.

Kısa süren bir ekvator alacakaranlığı yerini geceye bırakırken Tomas içeceğin üçte birini sukabağından bir kaba döküp bana verdi. Kızılderililerin hepsi de seyrediyorlardı. Kendimi Atinalıların gözü önünde baldıran zehrini içen Socrates gibi hissettim. Peru Amazonları'ndaki insanların *ayahuska*'ya verdikleri adlardan bir tanesinin "küçük ölüm" olduğunu anımsadım. İksiri çabucak içiverdim. Garip, hafifçe acı bir tadı vardı. Tomas'ın da içmesini bekledim ancak o bana katılmaktan vazgeçtiğini söyledi.

Beni, kabileye ait evin büyük çatısı altındaki bambu bir platformun üzerine yatırdılar. Köy, cırcır böceklerinin ötüşleri ve uzakta, orman içindeki bir maymunun çığlıkları haricinde sessizdi.

Gözlerimi yukarıdaki karanlığa diktiğimde, donuk ışıklar belirdi. Bu ışıklar yavaş yavaş büyüdü, daha karmaşık bir hal aldı ve birçok parlak renge büründü. Uzaklardan, tıpkı bir şelalenin akışını andırır bir ses duydum; bu ses büyüdü, büyüdü ve sonunda kulaklarımı doldurdu.

Birkaç dakika önce *ayahuska*'nın benim üzerimde hiçbir etkisi olmayacağından şüphelenmeye başlamıştım. Şimdi akan suyun sesi beynimi dolduruyordu. Çenemin uyuştuğunu ve bu uyuşmanın şakaklarıma doğru yayıldığını hissettim.

Başımın üzerindeki donuk hatlar gittikçe parlaklaştı ve yavaş yavaş cam üzerindeki mozaik şekiller gibi birbirine dolanmaya başladı. Parlak menekşe rengi bir ışık başımın üzerinde durmadan genişleyen bir çatı oluşturdu. Bu göksel mağaranın içinde, suyun sesinin gittikçe daha da arttığını duyuyor ve loş şekillerin gölge benzeri hareketler yaptıklarını görüyordum. Gözlerim loşluğa alıştığında, hareket eden şekiller kendilerini bir tür doğaüstü, şeytanların karnavalına dönüştürdüler. Merkezde, tüm eyleme başkanlık eden, doğrudan doğruya bana bakan; devasa, sırıtan, kocaman ağzından yağmur gibi su fışkıran, timsah başlı bir yaratık duruyordu. Yavaş yavaş sular yükseldi ve gökyüzü alçaldı. Tüm görüntü üstte gök, altta deniz olacak şekilde birleşti. Bütün yaratıklar ortadan kayboldu.

Ardından, suyun hemen üzerinde bulunduğum yerden, iki garip teknenin sürüklendiğini, havada bana doğru uçtuğunu gördüm. Bu iki tekne birleşip ejderha başlı pruvası olan, viking gemilerine benzer bir gemi oluşturdu. Gemilerin ortasında kare bir yelken vardı. Gemi üzerimde yavaş yavaş süzülürken, yüzlerce dev küreğin ritmik bir sesle hareket ettiklerini gördüm.

Aynı zamanda, yüksek tondan gelen, kadırgadaki yüzlerce sesin birleşiminden oluşan hayatımda duyduğum en güzel göksel şarkıyı işittim. Geminin güvertesine daha yakından baktığımda, eski Mısır mezarlarına resmedilmiş insanlara benzer bir sürü mavi alakarga kafalı insan gördüm. Aynı zamanda, göğsümden bir takım enerji özlerinin yukarıdaki gemiye yükseldiğini fark ettim. Kendimi bir ateist olarak adlandırmama karşın, ölmekte olduğuma ve kuş kafalı varlıkların ruhumu teknelerine almak üzere geldiklerine inandım. Ruhum göğsümden akmayı sürdürürken organlarımın uyuştuğunu hissediyordum.

Kollarımdan ve bacaklarımdan başlayarak bedenimin yavaş yavaş katılaştığını fark ediyordum. Ne hareket edebiliyor ne de konuşabiliyordum. Uyuşma yavaş yavaş göğsümü ve kalbimi ele geçirirken, yardım istemek için ağzımı açmaya, Kızılderililerden beni

iyileştirecek bir ilaç istemeye çalıştım. Ancak ne kadar çabalarsam çabalayım kelime oluşturamıyordum. Aynı zamanda midem sanki bir taşa dönüşmüş gibiydi ve kalbimin atmasını sağlamak için inanılmaz bir çaba sarf etmem gerekiyordu. Kalbimi en iyi dostum olarak adlandırmaya, onunla konuşmaya, içimde kalan son güçle onun atmasını sağlamaya çalışıyordum.

Beynimin farkına varmaya başladım. Fiziksel olarak onun birbirinden farklı dört parçaya ayrıldığını hissettim. En üst tabakada, bedenimin durumundan haberdar ve kalbimin atışından sorumlu olan gözlemci ve yönetici vardı. Beynimin en alt tabakasından yayılıyormuş gibi görünen görüntülerin yalnızca bir gözlemci olarak farkındaydı. En üstün bir altında, aldığım ilaç nedeniyle işlevi durdurulmuş gibi görünen uyuşmuş bir tabaka vardı. Bir altta ruh gemişini de içeren hayallerimin kaynağı bulunuyordu.

Artık, ölmekte olduğuma hemen hemen emindim. Kaderimi kabullenmeye çalışırken beynimin en alt tabakası daha fazla görüntü üretmeye başladı. Bana, bu görüntüleri ölmekte olduğum için gördüğüm ve bu nedenle bu vahiyleri almamın güvenli olduğu "söylendi". Bunların ölmek üzere olan insanlar ve ölüler için saklanan bilgiler olduğu bildirildi. Bana bu bilgileri vereni belli belirsiz fark ettim: beynimin arka kısmında, omurgamla beynimin birleştiği yerde duran dev sürüngenler. Koyu karanlık derinliklerdeki bu varlıkları belli belirsiz görebiliyordum.

Ardından karşıma görsel bir manzara yansıttılar. İlk önce dünyanın milyonlarca yıl önceki, henüz yaşam başlamadan önceki halini gösterdiler. Bir okyanus, çorak bir toprak parçası ve parlak mavi bir gökyüzü gördüm. Daha sonra gökyüzünden yüzlerce kara noktaya düşmeye ve önümde uzanan çorak toprağa inmeye başladı. Aşağıya inerken bu noktaların gerçekte devasa, parlak, uçan sürüngenlere benzeyen kanatları ve balinaya benzeyen devasa gövdeleri olan siyah yaratıklar olduklarını gördüm. Başlarını göremiyordum. Uzun yolculuklarından bitkin düşmüş bir şekilde çırpınarak yere indiler ve binlerce yıl boyunca dinlendiler. Bana bir tür düşünce aktarımı yoluyla uzayın derinliklerinde bir şeyden kaçtıklarını anlattılar. Dünya gezegenine, düşmanlarından kaçmak için gelmişlerdi.

Bu yaratıklar ardından bana, varlıklarını saklamak için kendilerini farklı varlıkların içine gizlemek için dünyadaki yaşamı nasıl başlattıklarını gösterdiler. Gözlerimin önünde, bitki ve hayvan türlerinin milyonlarca yıl süren oluşumu ve gelişimi, belli bir sırayı takip ederek ve tanımlayamayacak kadar canlı bir şekilde yer aldı. Böylece, ejderha benzeri bu yaratıkların insan da dahil olmak üzere bütün yaşam türlerinin içinde olduğunu öğrendim.[1] Bana kendilerinin gerçekte hem insanlığın hem de tüm gezegenin gerçek sahipleri olduğunu söylediler. Biz insanlar, bu varlıklar için birer kap ve köleden başka bir şey değildik. İşte bu nedenle de benimle, benim içimden konuşuyorlardı.

Bu vahiyler, neredeyse ruhumun tamamını almak üzere olan kadırganın boşlukta yüzen görüntüsüyle yer değiştirerek zihnimin derinliklerinden fışkırıyordu. Mavi alakarga başlı mürettebatlı gemi, yaşam gücümün tamamını çekerek yavaş yavaş, çevresinde çorak, aşınmış bir tepe bulunan geniş bir fiyorta doğru ilerlemeye başladı. Yalnızca bir iki saniye daha yaşayacağımı biliyordum. Garip bir şekilde alakarga başlı insanlardan hiç korkmuyordum; eğer ruhumu koruyabilirlerse onu almalarında bir sakınca yoktu. Fakat, bir şekilde ruhumun yatay düzlemde kalmayabileceğini, bunun yerine bilmediğim ama hissettiğim ve korku duyduğum bir yolla ruhumun, derinliklerde yaşayan ejderha benzeri yaratıklar tarafından ele geçirilebileceğinden ya da yeniden ele geçirilebileceğinden korkuyordum.

Birden bire beni diğer türlerden ve sürüngensi atalarımdan ayıran, onlardan farklılaştıran eşsiz insanlığımı fark ettim. Bana gittikçe yabancı ve büyük olasılıkla da kötü görünmeye başlayan bu kadim varlıklara dönmeye karşı direnmeye başladım. Her bir kalp atışım, başlı başına, son derece büyük bir girişimdi. Kendi insanlığımdan yardım istemeye başladım.

Hayal bile edilemeyecek kadar güç, son bir çabayla Kızılderililere bir tek söz söyleyebildim: "İlaç!" Bir anda, ilaç hazırlamak için çevrede koşuşturmaya başladıklarını gördüm; ama onu zamanında hazırlamayı başaramayacaklarını biliyordum. Ejderhaları benden uzak tutacak bir koruyucuya ihtiyacım vardı; deliler gibi, beni

[1] Şimdi geçmişe bakarak bunların DNA'ya benzediklerini söyleyebiliriz ama 1961 yılında ben, DNA'lar konusunda hiçbir şey bilmiyordum.

sürüngensi yaratıklara karşı koruyacak güçlü bir varlık çağırmaya çalıştım. Karşımda böyle bir varlık belirdi; aynı anda Kızılderililer ağzımı iyice açıp boğazıma bir ilaç boca ettiler. Ejderhalar yavaş yavaş derinliklere doğru geri çekilerek ortadan kaybolmaya başladılar; ruh kadırgası da fiyort da yok oldu. Büyük bir rahatlamayla gevşedim.

Aldığım ılaç beni bir anda iyileştirdi ama daha yüzeysel bir takım hayaller görmeye devam etmemi engellemedi. Bunlar tahammül edilebilir, dahası zevkli hayallerdi. Bunlar kendi irademle uzak bölgelere hatta galaksinin dışına yaptığım olağanüstü yolculuklar, inanılmaz binalar, hayallerimi fark edip alaycı bir şekilde sırıtan şeytanlardı. Sık sık gördüğüm hayallerin yersizliğine kahkahalarla güldüğümü fark ettim.

Sonunda, uykuya daldım.

Uyandığımda, güneş ışıkları palmiye yapraklarıyla kaplı çatıyı delip geçiyordu. Halen bambu platformun üzerinde yatıyordum ve çevremde sabaha özgü normal sesler vardı: sohbet eden Kızılderililer, bebek ağlamaları ve öten bir horoz. Kendimi yenilenmiş, canlanmış ve huzurlu bulmanın şaşkınlığını yaşıyordum. Yattığım yerden olağanüstü çatı örgüsünü izliyor, aklıma peş peşe gelen geçen gecenin olaylarını düşünüyordum. Bir süreliğine bilinçli bir şekilde anımsamayı durdurup, çantamın içinden ses kayıt cihazımı almak ıçın kalktım. Çantamın içinde ses kayıt cihazımı aranırken Kızılderililer gülümseyerek beni selamladılar. Tomas'ın karısı olan yaşlı kadın bana kahvaltı olarak bir kase balık ve sinirotu çorbası verdi. İnanılmaz derecede lezzetliydi. Ardından hemen platforma dönüp büyük bir aceleyle, hiçbir şeyi unutmadan hemen bir gece önce yaşadıklarımı kaydetmeye başladım.

Yaşadıklarımı, bir tek bölümü hariç kolayca anımsadım. Bu bolüm, adeta silinmiş bir kaset gibi tümüyle boş kaldı. Deneyimimin o bölümünde neler olduğunu anımsamak için saatler boyunca çabaladım ve sonunda onun hemen hemen tamamını bilincime ulaştırmayı başardım. Bu inatçı bölümün, ejderha benzeri yaratıklarla, dünyadaki yaşam üzerindeki rolleri ve insanoğlu da dahil olmak üzere canlı varlıklar üzerindeki kalıtsal hakimiyetlerini

açıkladıkları konuşma olduğu ortaya çıktı. Bu bilgiyi yeniden elde edince inanılmaz bir heyecana kapıldım ve bu bilgiyi beynimin alt bölümünden açığa çıkaramayacağıma dair bir duyguya kapılmadan edemedim.

Hatta güvenliğim açısından garip bir korkuya kapıldım çünkü yaratıkların bana, yalnızca ölmek üzere olanların bilmelerine izin verildiğini söyledikleri bir sırrı biliyordum. Bu bilgiyi hemen başkalarıyla da paylaşmaya karar verdim; bu sayede bu sır yalnızca bende kalmayacak ve hayatım tehlikede olmayacaktı. Dıştan takmalı motorumu bir kanoya bağlayıp hemen yakındaki bir evanjelist mişyoner kilisesine yollandım. Öğlene doğru.kiliseye vardım.

Birleşik Devletler tarafından buraya yollanmış olan çift, Bob ve Millie, ortalama avenjelistlerden daha ilginç, mişafirperver, esprili ve sevecendiler. Onlara yaşadıklarımı anlattım. Onlara ağzından sular akan sürüngenden bahsederken birbirlerine bakışıp bir İncil aldılar ve Vahiy Kitabı'ndan 12.Bap'ı okumaya başladılar.

Ve sürüngen ağzından bir sel olarak sular fışkırttı...

Bana, İncil'de kullanılan "sürüngen" kelimesinin "ejderha" ve "şeytan" kelimeleriyle eşanlamlı olduğunu söylediler. Öykümü anlatmaya devam ettim. Dünya dışındaki düşmanlarından kaçmak için dünyaya gelen ve burada saklanmak üzere yere .inen ejderha benzeri yaratıklara geldiğimde Bob ve Millie bir kez daha heyecanlanıp Vahiy Kitabı'nın aynı bölümünden bir şey daha okumaya başladılar:

> *Ve göklerde bir savaş vardı: Mikail ve melekleri ejderhaya karşı savaştılar; ve ejderha ve melekleri savaştılar. Ve üstün gelemediler; artık mekanları göklerde de değildi. Ve Şeytan, tüm dünyayı aldatan yaşlı yılan, büyük ejderha göklerden atıldı; yanında melekleriyle birlikte dünyaya yollandı.*

Şaşkınlık ve hayretle dinledim. Misyonerler, ateist bir antropoloğun, "büyücü doktorlar"ın ilaçlarının etkisiyle, Vahiy Kitabı'ndaki aynı kutsal gerçekleri görmüş olması karşısında huşu içinde gibiydiler. Hikayemi anlatmayı bitirdiğimde, hem sahip olduğum bu yeni bilgiyi birileriyle paylaşmış olmanın rahatlığını yaşıyordum hem de tükenmiştim. Oradaki bir yatağa yatıp uyudum ve onları bu deneyim ile ilgili tartışmalarıyla baş başa bıraktım.

O gece, kanomla köye geri döndüğümde, kafam motorun sesiyle ritmik bir şekilde zonkluyordu; bu duygudan kurtulmak için parmaklarımla kulaklarımı tıkamak zorunda kalıyordum. O gece oldukça rahat bir uyku uyudum ama ertesi gün başımda bir uyuşma ve baskı hissediyordum.

Doğaüstü konusunda en bilgili kişi olan, *ayahuska* yardımıyla ruhlar dünyasına sayısız yolculuklar yapmış yaşlı, kör bir şamana danışmak ve onun uzman görüşlerini almak için dayanılmaz bir istek duydum. Karanlıklar dünyasında, kör bir şamanın bana rehberlik yapması son derece uygun görünüyordu.

Yanıma defterimi alarak kulübesine gittim ve gördüğüm hayalleri parça parça ona anlatmaya başladım. İlk başlarda yalnızca ana hatlarını anlatıyordum; bu nedenle, ejderhaya benzer yaratıklara geldiğimde, onların uzaydan geldikleri ile ilgili bilgiyi atlayıp yalnızca, "Tıpkı dev yarasalara benzeyen, bu kulübeden daha büyük ve kendilerinin dünyanın efendisi olduklarını söyleyen yaratıklarla karşılaştım", dedim. Conibo dilinde ejderhayı karşılayacak bir kelime olmadığından, "dev yarasa" benzetmesi gördüğüm yaratıkları tanımlamamın en doğru yoluydu.

Görmeyen gözlerini bana yöneltti ve sırıtarak, "ah, onlar her zaman öyle söylerler", dedi. "Ama aslında onlar Dış (Uzaydaki) Karanlığın Efendileri'nden başka bir şey değillerdir."

Elini rasgele bir şekilde gökyüzüne doğru salladı. Henüz bu şamana, onların uzaydan geldiğini söylememiş olduğum için omurgamın alt kısmında bir ürperme hissettim.

Sersemlemiştim. Gördüklerim bu çıplak ayaklı, kör şaman için bilindik şeylerdi. Benim girmeye cesaret ettiğim bu gizli dünyayı o zaten kendi yolculuklarından tanıyordu. O andan itibaren şamanizm konusunda her şeyi öğrenmeye karar verdim.

Beni bu yeni arayışımda cesaretlendiren bir şey daha oldu. Deneyimimin tamamını anlattıktan sonra bana, şu ana kadar *ayahuska*'yı ilk deneyişinde bu kadar fazla şey ile karşılaşan ve öğrenen kimseyi tanımadığını söyledi.

"Sen kesinlikle usta bir şaman olabilirsin", dedi.

Böylece şamanizm konusundaki ciddi çalışmalarım başlamış oldu. Conibolardan özellikle, bu kitapta da anlattığım Alt Dünya Yolculuğu ve ruhları yeniden ele geçirme yöntemlerini öğrendim. 1961 yılında Birleşik Devletler'e geri döndüm ama üç yıl sonra 1956 ve 1957 yıllarında aralarında yaşadığım Hivarolar'ın yanına, Güney Amerika'ya geldim. Bu seferki görevim yalnızca bir antropolog olmak değil ilk elden Hivarolar'ın şamanizm yöntemlerini öğrenmekti. Bu nedenle, en güçlü şamanların yaşadığı söylenen Hivaro bölgesinin kuzeybatısına gittim.

İlk olarak And Dağları'ndaki Quito'ya uçtum. Oradan, balta girmemiş ormanları geçerek Pastaza Nehri yakınlarındaki doğu And kampına ulaştım. Oradan, tek motorlu bir uçağa binip Macas'a, Hivaro ülkesinin kalbinde, Andların eteklerindeki en eski beyaz yerleşime vardım.

Macas garip bir kasabaydı. 1599 yılında Hivarolar tarafından yapılan efsanevi Sevilla del Oro katliamından kurtulmayı başaran bir avuç İspanyol tarafından kurulmuştu ve yüzlerce yıldır Batı dünyasına belki de en kapalı, en yalıtılmış toplumdu. 1940'larda küçük bir uçak pisti yapılıncaya kadar dış dünya ile olan tek ilişkileri sekiz günlük zorlu bir yürüyüş mesafesinde olan Riobamba kentiyle olmuştu. Bu yalıtılmışlık dünyanın hiçbir yerinde bulunmayan beyaz bir topluluğun oluşmasına neden olmuştu. İnsanlar yirminci yüzyılın başlarında bile üflemeli kamış silahlarla avlanıyor, Kızılderili elbiseleri giyiyor ve büyük bir gururla kendilerinin İspanyol Fatihleri'nin soyundan geldiklerini söylüyorlardı.

Aynı zamanda kendilerine özgü olağanüstü efsaneleri ve gizemleri vardı. Örneğin, katliamdan ve Sevilla del Oro'dan kaçıştan sonra Andların üzerinden yeni bir çıkış yolu bulmak için yüzyıla yakın bir süre boyunca nasıl uğraştıklarını anlatan bir hikayeleri vardır. Sonunda yol bulmayı başaranlar halen geceleri uyumadan önce

çocuklara anlatılan hikayelerde anımsanıyorlardı. Ayrıca, zincirlerini şakırdatarak dolaşan, insanların korkuyla kulübelerine saklanarak ürkütücü seslerini duydukları hayalet at efsanesi vardır. Bu atın ziyaretleri, 1924 yılında, Katolik misyonerler bu bölgeye yerleştikten sonra kesilmiş. Bu zamana kadar, Macas'ta hiç at olmadığı bilinmektedir. İlk at, 1928 yılında, misyoner yerleşimi kurulduktan hemen hemen üçbuçuk yüzyıl sonra Riobamba'dan gelmiştir.

Kasabanın arkasında, Andların doğu eteklerinde yükselen, tepesi karla kaplı, gündüzleri yaydığı duman bulutu görülen geceleri ise ışık saçan aktif haldeki bir volkan olan Sangay bulunmaktadır. Geceleri görülen parlama, Macabeoların iddiasına göre Sangay'ın zirvelerine gömülü İnka hazinelerinden gelmektedir.

Macas'taki ilk günüm iyi geçmişti. Genç Hivaro rehberim beni uçak pistinde karşılamıştı; insanlar cana yakın ve mişafirperverdi. Bol miktarda yiyecek bulunduğundan yemeklerimizde büyük porsiyonlarda etler oluyordu. Macabaların, sığırlarını And dağlarından aşırmaları neredeyse olanaksız olduğu için bu hayvanların etlerini kendilerinin yemeleri gerekiyordu; bu nedenle de kasabada her gün hayvan kesiliyordu. Ayrıca, bana, gün boyunca kahve yerine içtikleri bir çay olan *guayusa*'dan ikram ettiler. Çayın güçlü bir sakinleştirici etkisi olduğu için kasaba halkı gün boyunca sarhoş gibiydi. *Guayusa*'nın güçlü bir bağımlılık yaratıcı etkisi olduğu için misafirlerine bu çayı ikram etmeden önce onu, eğer bu çayı bir kez içerse ondan sonra daima ekvator ormanlarına dönmek zorunda kalacağı yolunda uyarıyorlardı.

O gece Macas'ta uykuya dalarken, kaldığım Macabeo evinde, karanlığın içinde parlak kızılımsı renklerden oluşmuş görüntüler belirdi. Gördüklerim son derece garipti: birbirinden ayrılan, ardından zarif bir şekilde birbirine geçen kavisli hatlar. Daha sonra, bu ışıklı hatların arasında, gene kızıl renkli sırıtan şeytansı yüzler, değişen hatların arasında bir belirip bir kayboldular. Macas'ın ruhsal sakinlerini gördüğümü hissettim.

Aniden bir patlama ve sarsıntıyla neredeyse ahşap yatağımdan yere fırlıyordum. Köyün köpekleri çılgınca havlıyordu. Gördüğüm hayaller yok oldu. İnsanlar bağırıyordu. Güçlü bir deprem yeri sarsmıştı ve şimdi karanlık gökyüzünü Sangay'dan fışkıran doğal havai fişekler kaplıyordu. Şüphesiz ki mantıksız bir şekilde, alaycı

şeytanların benim ormana dönüşümü kutlamak ve bana varlıklarını anımsatmak için deprem yarattıklarını hissettim. Bütün bu düşüncelerimin saçmalığı karşısında kendi kendime güldüm. Ertesi gün Katolik misyonerler bana çevreden topladıkları tarihöncesi (prehistorik) döneme ait kırık çömleklerden oluşan özel koleksiyonlarını gösterdiler. Bu çömleklerin üzerinde kırmızı renkle çizilmiş, bir gece önce gördüğüm görüntülerle hemen hemen aynı şekiller vardı.

Ertesi sabah, Hivaro rehberimle birlikte Macas'tan kuzeye doğru yola çıkıp, bir kanoyla Rio Upano'yu geçtik ve bütün gün boyunca yürüdük.

Gün batımına doğru bitkin bir halde, ormanın derinliklerindeki, ünlü şaman Akachu'nun evine ulaştık. O gece bana *guayusa* verilmedi. Bunun yerine, peş peşe teklif edilen manyok bitkisinden yapılmış canlandırıcı bir birayı içip maymun eti ve çiğ, kıpırdanıp duran ama tadı peynire benzer kurtçuk yedim. Yorgun ama şamanların arasına geri dönmüş olmanın mutluluğuyla bambu bir yatakta derin bir uykuya daldım.

Sabah, Akachu ile ahşap taburelerin üzerinde resmi bir şekilde karşı karşıya oturduk; bu arada karısı bize ılık manyok birası ikram ediyordu. Akachu'nun uzun siyah saçları, beyaz ve kırmızı iplerle at kuyruğu şeklinde örülmüştü ve at kuyruğu saçının ucundan beyaz bir tuy şarkıyordu. Altmış yaşlarında olduğunu tahmin ettim.

"Ruhsal yardımcılar, *tsentsak* bulmak için geldim", diye açıkladım.

Karşımda hiçbir şey söylemeden taş gibi oturuyordu ama kahverengi yüzündeki çizgiler derinleşmiş gibiydi.

Çenesiyle, av için yanımda getirdiğim Winchester marka tüfeğimi işaret ederek, "Güzel bir silah", dedi.

Mesajı son derece açıktı: Hivarolar arasında şamanlığa kabul için gereken standart ödeme ağızdan barut doldurmalı bir tüfekti. Oysa kırılarak doldurulan fişekli bir Winchester, ağızdan barut doldurmalı bir tüfekten çok daha güçlüydü ve bu nedenle de çok daha değerliydi.

"Bilgi ve ruhsal yardımcılar elde etmek için sana silahımı ve iki kutu da fişek vereceğim", dedim.

Akucha başını anlaştığımızı belirtir bir şekilde sallayıp Winchester'a uzandı. Silahı ona uzattım. Eliyle ağırlığına ve dengesine bakıp namlusunu inceledi. Ardından garip bir şekilde silahı dizlerinin üzerine koydu.

"Önce şelalede yıkanmalısın", dedi. "Ardından neler olacağını göreceğiz."

Ona ne derse yapmaya hazır olduğumu söyledim.

Akachu, "Sen bir *shuar*, bir Kızılderili değilsin", dedi. "Bu nedenle başarılı olup olamayacağını bilmiyorum. Ama sana denemende yardımcı olmaya çalışacağım." Çenesiyle Andların batısını işaret etti. "Kısa bir süre sonra şelaleye doğru yola çıkacağız."

Beş gün sonra Akachu, damadı Tsangu ev ben, hep birlikte kutsal şelaleye doğru yola çıktık. Hivaro rehberim, görevi bittiği için çoktan geriye dönmüştü.

Yolculuğumuzun ilk gününde, eğilip bükülen nehir vadisi boyunca suyun akışının ters yönüne doğru bir patikada ilerledik. Yol arkadaşlarım oldukça hızlı ilerliyorlardı bu nedenle ikindiye doğru kamp yapacağımız yere ulaştığımızda bitkin haldeydim. Akachu ve Tsangu, palmiye yapraklarıyla yataklarımızı hazırladılar. Kaldığımız barınağın içinde yaktığımız küçük kamp ateşinin ılıklığıyla gece boyunca deliksiz bir uyku uyudum.

Yolculuğumuzun ikinci günü, sabahtan akşama kadar sislerle kaplı tepelerden yukarılara doğru tırmandık. Varla yok arasındaki patika gittikçe daha da zorlaşırken bir *cana brava* korusunda durup, tırmanışta kullanmak için dal kestik. Akachu kısa bir süreliğine ortadan kayboldu; geri döndüğünde elinde balsam ağacından, sekiz santimetre çapında bir âsâ vardı. Dinlenirken, üzerine çabucak basit geometrik şekiller oydu ve ardından âsâyı bana uzattı.

"Bu senin büyülü mızrağın",dedi. "Seni şeytanlardan koruyacak. Eğer bir şeytanla karşılaşırsan bunu ona fırlat. Bu, bir tüfekten daha güçlüdür."

Mızrağı elime aldım. Son derece hafifti ve insanın kendisini maddi bir şeyden korumakta bu silahı kullanamayacağı açıktı. Bir saniyeliğine bir tür çocuk oyunu oynadığımıza inandım. Oysa bu insanlar birer savaşçıydı; uzun süren düşmanlıkların neden olduğu

savaşlarda, düşmanlarına karşı defalarca savaşmışlardı. Hayatta kalmaları, gerçekle sağlam bağlar kurmalarına bağlı değil miydi?

Gün ilerlerken, patika yol daha da sarp ve kaygan bir hâl aldı. Zemindeki kaygan çamur nedeniyle ileriye doğru attığım her iki adımda bir adım geriye kayıyordum. Sık sık soluklanmak için duruyor ve mataralarımızın içindeki su ile karıştırılmış canlandırıcı manyok birasından bir yudum alıyorduk. Diğerleri zaman zaman maymun derisinden çantalarında taşıdıkları haşlanmış manyok ve tütsülenmiş etten atıştırıyorlardı. Benim katı besinler yemem yasaktı.

Tsangu, "Acı çekmelisin", diye açıkladı. "Bu sayede atalar sana acıyacaklardır. Aksi taktirde kadim hayaletler gelmez."

O gece aç ve yorgun bir halde, yol arkadaşlarımın gece konaklamak için nemli bir dağ sırtında hazırladıkları palmiye yapraklarından yapılma barınakta uyumaya çalıştım. Gün doğmadan kısa bir süre önce yağmur yağmaya başladı. Bulunduğumuz yerde kalamayacak kadar üşümüş ve rahatsız bir halde olduğumuz için kampımızı bozup karanlık dağ sırtında el yordamıyla ilerlemeye başladık. Yağmur daha da şiddetlendi. Kısa bir süre sonra yolumuz büyük bir gürültüyle peş peşe çakan şimşeklerle aydınlanıyordu. Şimşeklerin çoğu sanki üzerinde yürümekte olduğumuz dağ sırtına doğru çakıyordu, bu nedenle de yüksek tepelerden bir an önce uzaklaşmak için büyük bir hızla ilerlemeye başladık. Şafağın yarı karanlığında, ormanın içinde ilerlemeye inanılmaz bir şekilde alışkın olan diğer iki insanı sık sık göremez hâle geliyordum. Normal koşullar altında Kızılderililer hızlı adımlarla saatte sekiz-on kilometre yol alabiliyorlardı. Oysa şimdi sanki saatte oniki kilometre yol alıyor gibiydik.

Kısa bir süre sonra yol arkadaşlarımı göremez oldum. Onları izleyebileceğimi düşündüklerini sanıyordum. Beni mutlaka ileride, dağ sırtının sonunda bekliyorlardı. Bu nedenle ıslanmış, yorgun, aç ve bu büyük, ıssız balta girmemiş ormanda tümüyle kaybolmaktan korkarak hızla ilerledim. Bir saat, iki saat, üç saat geçti; ama hâlâ onlarla karşılaşamamıştım. Yağmur kesildi ve ıssız ormandaki ışık artmaya başladı. Fidanların sertçe kıvrılmış dallarını arandım; bu Kızılderililerin gittikleri yönü belirtmek için kullandıkları bir işaretti. Ama hiç şansım yoktu.

Islak ormanın ortasında durup bir yere oturdum ve durumumu sağlıklı bir şekilde değerlendirmeye çalıştım. Akciğerlerin alt kısmından gelen ve bir kilometre öteden duyulabilen özel Kızılderili çığlığıyla bağırdım. Üç kez seslenmeme karşın hiçbir yanıt gelmedi. Paniğe kapılmak üzereydim. Silahım yoktu bu nedenle de avlanabilmem olanaksızdı. Ne tarafa gideceğimi bilmiyordum. Ormanın içinde bildiğim tek insanlar kayıp yol arkadaşlarımdı.

İlk gün kıvrılan bir ırmak vadisi üzerindeki orman patikasını ırmağın yukarısına doğru izledik. Yol arkadaşlarım çok hızlı bir biçimde ilerlediler ve sonunda öğleden sonra geç saatlerde ırmağın daraldığı bir noktada durduğumuzda bundan minnettarlık duydum. Akachu ve Tsangu, damı palmiye yapraklarıyla kaplı, yapraklardan oluşan yatakları olan bir kulübe yaptılar. Barınağın girişinde yaktıkları ağır ağır yanan ateşin verdiği sıcaklıkla derin bir uyku uyudum.

Yolculuğumuzun ikinci günü sisle kaplı ormanın derinliklerine doğru yapılan neredeyse sürekli bir tırmanıştı. Hemen hemen yok olmuş olan patikada yürümek zorlaştığından bir *caña brava* korusunda bize tırmanışta yardımcı olacak yürüme değnekleri kesmek için mola verdik. Akachu kısa bir süre için uzaklaştı ve balsa ağacından 7-8 santimetre kalınlığında bir sopayla geri döndü. Biz dinlenirken o hızla sopayı basit geometrik biçimlerle yonttu ve sonra bana verdi.

"Bu senin büyülü değneğin," dedi. "Bu, seni şeytanlardan koruyacak. Eğer onlardan biriyle karşılaşırsan, bunu ona at. Bu bir ateşli silahtan daha güçlüdür."

Sopayı elledim. Son derece hafifti ve belli ki kendini maddi herhangi bir şeye karşı korumada işe yaramayacaktı. Bir an için kendimizi yalandan inandığımız bir oyunu oynayan çocuklarmışız gibi hissettim. Ama bu insanlar savaşçılardı, duşmanlarıyla tekrar tekrar ölüm kalım kavgaları ve savaşları yapan savaşçılar. Hayatta kalmaları gerçeklikle hakiki bir ilişki içinde olmalarına bağlı değil miydi?

Saatler ilerledikçe patika daha dikleşti ve daha kayganlaştı. Çoğu kez kerpice benzeyen çamurda ileri attığım her iki adımda bir adım geri kayıyormuşum gibi görünüyordu. Sık sık soluklanmak ve

sukabağından mataralarımızdaki, suyla karıştırılmış manyok birası lapasını yudumlamak için dinlendik. Bazen öbürleri maymun derisinden keselerinde taşıdıkları tütsülenmiş kaynatılmış manyok ya da tütsülenmiş etten atıştırıyordu. Benimse katı yiyecek yemem yasaklanmıştı.

Tsangu "Acı çekmelisin," diye açıkladı, "ki atalar sana acısınlar. Yoksa kadim hayalet gelmez."

O gece, yorgun ve aç olarak, yol arkadaşlarımın bizim için soğuk, nemli bir sırtın üstüne yaptıkları damı palmiye yapraklarıyla kaplı kulübede uyumaya çalıştım. Gün doğumundan az önce, yağmur yağmaya başladı. Orada kalmak için fazla üşümüş ve zavallı bir halde kampı bozarak karanlıkta sırt boyunca el yordamıyla yürüdük. Yağmurun yoğunluğu arttı. Çok geçmeden gök gürültüsü patlamalarının eşlik ettiği yıldırımlar, belirli aralarla yolumuzu aydınlatmaya başladı. Düşen yıldırımların çoğu tam bizim izlediğimiz sırta düşüyormuş gibi görünüyordu, bu nedenle yükseklerden inmek için son hızla hareket etmeye başladık.

Bulutlu gün doğumunun yarı karanlığında, ormanda inanılmaz bir hızla ilerlemeye çok daha alışkın olan diğer ikisini gözden kaybettim. Normal koşullarda bile, yerliler saatte yaklaşık olarak 6-7 kilometre hızla uzun ve rahat adımlarla koşuyorlardı. Şimdi bu 8 kilometreye çıkmış gibi görünüyordu.

Çok geçmeden yol arkadaşlarımı tümüyle gözden kaybettim. Onları izleyebileceğimi düşündüklerini varsaydım. Kuskusuz beni ileride, sırtın kenarının ötesinde bir yerde bekliyor olacaklardı. Onun için ıslak, yorgun, aç olarak, ve bu büyük, ıssız ormanda sonsuza kadar kaybolma korkusuyla ilerledim. Bir, iki, üç saat geçti ve hâlâ onlara rastlamadım. Yağmur hafifledi ve terkedilmiş ormandaki ışık güçlendi. Yerlilerin oradan geçtiğinin işareti olan fidanların sertçe eğilmiş dallarını aradım. Ama sansım yoktu

Durdum, sular akan ormanın ortasındaki bır kütüğün üstüne oturdum ve durumum hakkında net bir biçimde duşunmeye çalıştım. Yerlilerin özel uzun mesafeli, ciğerlerin dibinden atılan ve bir kilometre öteden duyulabilen çığlıklarından attım. Üç defa bağırdım. Yanıt yoktu. Paniğe kapılmak üzereydim. Silahım yoktu, onun için

avlanmak olanaksızdı. Nereye gideceğimi bilmiyordum. Ormanda tanıdığım insanlar yalnızca burada olmayan yol arkadaşlarımdı.

Genel olarak batıya doğru ilerlediğimizi biliyordum ama bulunduğum yerde ormanın sık bitki örtüsü güneşin yönünü görmemi engelliyordu. Dağ sırtları pek çok çatal yapıyordu bu nedenle hangi yöne gitmenin doğru olacağını bilmiyordum. Kendime rasgele şekilde bir yol seçtim ve yol arkadaşlarım eğer beni ararken bu yöne doğru geliyorlarsa bana ulaşabilmeleri için dört-beş metrede bir dalları kırmaya başladım. Zaman zaman çığlık attım ama hiç yanıt alamadım. Bir derenin yanında durup, mataramdaki yoğun haldeki biraya su ekledim. Ter içinde yerde yatarken tepemde uçuşup duran düzinelerce kelebek başıma, omuzlarıma ve kollarıma konuyordu. Derimin uzerindeki teri emip aynı anda da buraya işerlerken onları seyrettim. Ayağa kalkıp, balsam ağacından yapılma mızrakla dengemi sağlayarak ormanın içinde ilerledim. *Punal*ımla yani kısa bıçağımla palmiye dalları kesip kendime derme çatma bir yatak hazırladım. Bitkin bir halde biraz bira içtim, bedenimi yapraklarla örttüm ve kısa süre içinde uykuya daldım.

Uyandığımda, sık bitki örtüsünün arasından donuk ışıklar süzülüyordu. Yeşil durağanlığın ortasında yatarken sarmalanmış bir gümbürtü duydum. Ancak şaşkınlık içinde sesin geldiği yönü belirleyemedim. İkinci kez aynı gümbürtüyü duyuncaya kadar onbeş dakika boyunca çevreyi dinledim; ses solumdan gelmişti. Kesinlikle bir silah sesiydi. Sarp tepelerden aşağıya doğru, sendeleyerek, kayarak, düşerek sesin geldiği yöne doğru koşmaya başladım. Zaman zaman Kızılderili çığlığı atıyordum. Bir sonraki gümburdeme bu kez sağ tarafımdan geliyordu. O yöne doğru ilerlemeye başladığımda kendimi dik bir yamaçtan, sarmaşıklara tutunarak aşağıya doğru iner buldum. Tıpkı hiç durmayan bir yük treninin sesini andıran, her yana yayılan bir gürlemenin farkına vardım. Garip bir şekilde kendimi, her yana iri kayaların saçılmış olduğu bir nehir kıyısında buldum. Nehir boyunca beşyüz metre kadar ilerledikten sonra karşımda, çıplak bir kayalık uçuruma çarparak inen muazzam bir şelale vardı. Şelalenin kıyısında arkadaşlarımı görebiliyordum; o an için bu insanlar benim dünyadaki en yakın dostlarımdı.

Nehir kıyısındaki dev kayalıklardan aşağıya inmeye başladım. Geniş ırmak kayalarına güçlükle tırmanmak ve sığ noktalar

arasındaki su birikintilerinden geçmek zorundaydım. Onlara yaklaştığımda, şelalenin kanyondan aşağı esen rüzgarla gelen, yüzümü ve kollarımı serinleten sisini hissettim. Akachu ve Tsangu'ya ulaşmam on beş dakika kadar zamanımı aldı. Sonunda, yol arkadaşlarımın yanındaki kumluk yere yığıldım.

Akachu sırıtarak "Bir şeytanın seni yakalamış olabileceğini düşündük," dedi. Ona, verdiği bira matarasını kabul etmekten memnun bir şekilde hafif bir gülümsemeyle karşılık verdim.

"Yorgunsun," dedi. "Bu iyi, çünkü atalar sana acıyabilirler. Şimdi banyo yapmaya başlamalısın."

Değneğimi işaret etti. "Balsanı getir ve benimle gel." Tsangu sığlıkta otururken, Akachu beni içine çağlayanın döküldüğü büyük su birikintisinin kenarındaki kayalar boyunca götürdü. Kısa süre sonra bizi sırılsıklam eden sular tarafından dövülürken ıslak uçurumun yüzüne tırmanmıştık. Akachu elimi tuttu ve uçurumun dibi boyunca yavaş yavaş ileri doğru hareket etti. Üzerimize hızla akan suyun gücü, su tarafından sürüklenip gitmemeyi zorlaştırıyordu. Bir elimle değneğime diğeriyleyse Akachu'ya asılarak kendimi destekledim.

İleri atılan her adım daha zorlaştı. Sonra birden şelalenin altındaki karanlık, doğal bir oyuktaydık. Burası, büyülü bir mağara gibi görünüyordu. Işık ancak bizi dünyanın geri kalanından ayıran, akıp duran geniş su tabakasından geçerek içeri giriyordu. Çağlayanın ardı arkası kesilmeyen gürüldemesi yıllar önce gördüğüm ilk hayalimdekinden bile daha büyüktü. Tüm varlığımın içine işliyormuş gibi görünüyordu. Dünyadan toprak ve su temel unsurlarıyla ayrılmıştık.

Akachu kulağıma "Ataların Evi," diye bağırdı. Değneğimi işaret etti.

Bana daha önce ne yapacağımı söylemişti. İnanılmaz odada, her adımda değneğimi önüme koyarak ileri ve geri yürümeye başladım. Bana öğretildiği gibi, ataların dikkatini çekmek için sürekli olarak, "Tav, tav, tav," diye bağırıyordum.

Küçük mağaraya yayılan, daha kısa süre önce And'ların en yükseklerindeki buzlu göllerde yatmakta olan suyun serpintisinden

her yanım üşüyordu. Titredim, ağır adımlar attım ve bağırdım. Akachu bana değneksiz eşlik etti.

Yavaş yavaş, garip bir sakinlik bilincimi kapladı. Kendimi artık üşümüş, yorgun ya da aç hissetmiyordum. Çağlayan suyun sesi gittikçe daha uzaktaymış gibi gelmeye başladı ve garip bir biçimde yatıştırıcı görünüyordu. Burasının ait olduğum yer olduğunu, evime gelmiş olduğumu hissettim. Akan su duvarı gökkuşağının renklerini aldı, milyonlarca prizmadan oluşan bir sel oldu. Bunlar aktıkça ben de, sanki onlar hareketsizmiş de hareketli olan benmişim gibi sürekli bir yukarı doğru yükselme duygusu oluştu. Bir dağın içinde uçmak! Dünyanın anlamsızlığına güldüm.

Sonunda, Akachu omzumu tuttu, beni durdurdu ve elimi tuttu. Beni uçurum boyunca geriye, büyülü dağın dışına, Tsangu'ya götürdü. Kutsal yerden ayrıldığım için üzgündüm.

Sığlıkta yeniden toplandığımızda, Tsangu bizi doğrudan doğruya kanyonun yan tarafına götürdü ve dik yokuşu gözleriyle tartmaya başladı. Islak kilde geri kaymamak için dışarı çıkan köklere, fidanlara, ve sarmaşıklara tutunarak, tek sıra halinde, onu izledik. Belki de bir saat kadar, bazen rüzgarın şelaleden sürüklediği su serpintileri tarafından ıslatılarak zorlu bir tırmanışı sürdürdük. Sonunda çağlayanın kenarına bitişik küçük, düz bir sırta ulaştığımızda öğleden sonra geç saatlerdi. Kısa bir süre dinlendik ve sonra Tsangu'yu yüksek düzlük boyunca izledik. İlkin ormandaki ağaçlar çok sık ve içine girmesi zordu, ama kısa süre sonra kendimizi geniş ağaçlardan oluşan bir geçitte bulduk.

Yaklaşık beş dakika kadar sonra Tsangu durdu ve bir barınak için büyük ağaç dalları kesmeye başladı.

Akachu bir sopanın bir ucunu yarmaya başladı. Aynı ucu ikinci defa, ilk yarığa dik açıyla yardı ve sopanın yarılmamış ucunu toprağa soktu. Çapraz yarığa iki ince çubuk sokarak sopanın ucunu dört uçlu bir kap haline getirdi. Sonra maymun derisinden sırt çantasından yumruk büyüklüğünde bir sukabağı kap çıkarttı ve bunu sopanın üzerine koydu. Yeniden kesesine uzandı ve bir demet kısa yeşil yaprak çıkarttı. Bunlar evinden ayrılmamızdan önce topladığı *maikua* (daturanın bir *Brugmansia* türü) bitkisiydi. Bitkinin saplarını sukabağı kabın üzerinde birer birer tuttu ve yeşil kabuklarını sıyırdı.

Bitirdiğinde kap neredeyse dolmuştu. İçindeki parçaları çıkarttı ve yeşil özleri kabın içine sıkmaya başladı. Beş dakika içerisinde kabın sekizde biri kadar sıvı toplandı. Akachu parçaları attı.

"Şimdi *maikua*'yı soğumaya bırakacağız," dedi. "Gece olduğunda onu içeceksin. Yalnızca sen içeceksin, çünkü biz seni korumak zorundayız. Hep seninle olacağız, onun için korkma."

Tsangu bize katıldı ve sonra "En önemli olanı senin hiç korkmaman. Eğer korkutucu bir şey görürsen, kaçmamalısın. Ona doğru koşup ona dokunmalısın," diye ekledi.

Akachu omzumu tuttu. "Bu doğru. Bunu yapmalısın yoksa yakında bir gün ölürsün. Balsanı her zaman elinde tut ki dokunmayı yapabilesin."

Güçlü bir panik hissi duymaya başladım. Kendimi rahatsız hissetmeme neden olan tek şey onların sözleri değildi, aynı zamanda bazen *maikua* almaktan ölen ya da kalıcı olarak deliren kişileri de duymuştum. Ayrıca *maikua* alan ve çıldıran Hivaroların ormanda çılgınca koşarken uçurumlardan düştükleri ya da boğulduklarını anlatan öyküleri anımsadım. Bu nedenle, yanlarında kendilerini zaptedecek temkinli arkadaşları olmaksızın asla *maikua* almazlardı.

"Beni güçlüce tutacak mısınız?" diye sordum.

"Bu yapılacak kardeşim," dedi Akachu.

Bu bana ilk kez bir yakınlık sözcüğüyle hitap edişiydi, bu sözcük bana tek basına güven verdi. Yine de, karanlığı beklerken, ortaya çıkan tahmin ve merakım korkuyla karışıyordu.

Yol arkadaşlarım ateş yakmadılar ve gece bastırdığında hepimiz palmiye yaprakları üzerinde yan yana uzanmış, ormanın sessizliğini ve uzaktaki şelalenin gürüldemesini dinliyorduk. Sonunda zaman geldi.

Akachu bana sukabağından yapılmış kabı verdi. Kabı eğdim ve içindekileri yuttum. Tadı biraz kötüydü ama yeşil domateslerinkine bir parça benziyordu. Bir uyuşma hissi duydum. Üç yıl önce Conibolar arasındayken içtiğim ve beni buraya getiren diğer içeceği düşündüm. Şamanlık arayışım bu tehlikelere değer miydi?

Bununla birlikte, kısa süre sonra, tarif edilemez bir dehşetin tüm bedenimi sarmasıyla mantıklı olabilecek düşünceler yok oldu. Yol arkadaşlarım beni öldüreceklerdi! Buradan kaçmalıydım! Ayağa kalkmaya çalıştım ama onlar aniden üstüme çıktılar. Üç, dört, sonsuz sayıda vahşi benimle boğuştu, beni aşağı, aşağı, aşağı doğru zorladılar. Şeytanca sırıtacak biçimde çarpıtılmış yüzleri benim üstümdeydi. Sonra siyahlık...

Gökgürültüsüne benzer bir patlamayı izleyen bir şimşeğin parıltısıyla uyandım. Altımdaki yer sallanıyordu. Tamamen panik halinde derhal ayağa kalktım. Kasırgaya benzeyen bir rüzgar beni yere doğru fırlattı. Sendeleyerek tekrar ayağa kalktım. Rüzgar giysilerimi yırtarken iğne gibi batarak canımı acıtan bir yağmur bedenime çarptı. Her yerde şimşek ve gökgürültüsü vardı.

Kendimi desteklemek için bir fidanı kavradım. Yol arkadaşlarım hiçbir yerde yoklardı.

Birdenbire, elli metre kadar uzakta ağaç gövdeleri arasında, parlak bir biçimin bana doğru yüzdüğünü gördüm. Gitgide daha büyüyerek kıvrılmış bir biçime dönüştükçe, dehşete düşmüş halde izledim. Dev, kıvrılan sürüngen görünümlü biçim doğrudan bana doğru yüzdü. Bedeni parlak yeşil, mor, ve kırmızı tonlarda ışıldıyordu. şimşek ve gökgürültüleri arasında kıvrılırken bana garip kötü bir gülümsemeyle baktı.

Kaçmak için döndüm ve sonra balsa değneği anımsadım. Yere baktım ama onu göremedim. Yılansı yaratık Şimdi benden yalnızca 5 metre uzaktaydı ve dolanıp açılarak basımın üstünde uçuyordu. Üst üste gelmiş iki yaratığa ayrıldı. Şimdi her ikisi de bana doğru bakıyorlardı. Ejderhalar beni alıp götürmeye gelmişti! Yeniden birleşerek tek hale geldiler. Önümde yarım metre kadar uzunlukta bir sopa gördüm. Onu kavradım ve sopamı ileri uzatmış halde ümitsizce canavara saldırdım. Kulakları sağır edici bir çığlık her yeri kapladı ve birdenbire orman bomboş kaldı. Canavar gitmişti. Yalnızca sessizlik ve durgunluk vardı.

Bilincimi yitirdim.

Uyandığımda öğlendi. Akachu ve Tsangu küçük bir ateşin basında çömelmiş sakince yemek yiyip konuşuyorlardı. Basım ağrıyordu ve açtım ama bunların dışında kendimi iyi hissediyordum.

Oturduğumda arkadaşlarım ayağa kalkıp yanıma geldiler. Akachu bana bir kase ısıtılmış bira verdi. Bundan başka bir parça kurutulmuş maymun eti de aldım. Yiyeceğin tadı harikaydı ama deneyimimi arkadaşlarımla paylaşmak istiyordum.

"Dün gece beni öldürmeye çalıştığınızı sandım. Sonra ortadan kayboldunuz ve kocaman şimşekler çakıyordu . . ."

Akachu sözümü kesti. "Neyle karşılaştığını kimseye, bize bile anlatmamalısın. Yoksa, çektiğin bütün acılar boşa gider. Bir gün, ki onun ne zaman olduğunu bileceksin, başkalarına anlatabilirsin; ama şimdi değil. Yemeğini ye, sonra eve doğru yola çıkacağız."

Akachu'nun evine gittiğimizde, onun rehberliğiyle Hivaro şamanizminin uygulanmasında önemli olan *tsentsak*'ı (büyülü küçük oklar) elde etmeye başladım. Bu *tsentsak*'lar ya da yardımcı ruhlar günlük yasamda hastalığa neden olduğuna ya da onu iyileştirdiğine inanılan ana güçlerdi. Bunlar şaman olmayan birisi tarafından normalde görülmez ve şamanlar bile onları ancak değiştirilmiş bilinç durumunda algılayabilirler.

"Kötü" ya da büyü yapan şamanlar bu yardımcı ruhları kurbanlarını hasta etmek ya da öldürmek için onların bedenlerinin içine gönderirler.

"İyi" şamanlar ya da şifacılar, kendi *tsentsak*'larını bunları hasta kabile üyelerinin bedenlerinden emip çıkartmalarına yardım etmede kullanırlar. Yardımcı ruhlar aynı zamanda, şamanın koruyucu ruh gücüyle birlikte, kendi şaman ustalarını saldırılardan koruyacak kalkanları oluşturur.

Yeni bir şaman, onun yardımcı ruhları olacak her tür böceği, bitkiyi ve diğer nesneleri toplar. Canlı böcekler ve solucanlar dahil olmak üzere, hemen hemen her nesne, eğer şaman tarafından yutulabilecek kadar küçükse bir *tsentsak* olabilir. Farklı türde *tsentsak*'lar farklı türde ve derecede hastalıklara neden olur ve bunları iyileştirmede kullanılır. Şamanın bedeninin içindeki bu güç nesnelerinin çeşitleri ne kadar fazla olursa, onun bir doktor olarak yeteneği de o kadar çok olur.

Her bir *tsentsak*'ın bir olağan bir de olağandışı sureti vardır. Buyülü kuçük okların olağan sureti, *ayahuasca* içilmeden görülen sıradan bir maddi nesnedir. Ama olağandışı ve "gerçek" suretleri şamana içeceği içmesiyle gösterilir. Bunu yaptığında, büyülü küçük oklar, şamana görevini yerine getirmede yardım eden dev kelebekler, jaguarlar, yılanlar, kuşlar ve maymunlar gibi yardımcı ruhlar olan gizli biçimleriyle görünür.

Şifacı bir şaman bir hastayı iyileştirmesi için çağırıldığında, onun ilk görevi tanı koymaktır. Öğleden sonra geç saatlerde ve aksamın erken saatlerinde, *ayahuska*, yeşil tütün suyu ve bazen *piripiri* denilen bir bitkinin özünü içer. Bilinç değiştiren maddeler onun hastanın bedeninin içini sanki cammış gibi görmesine izin verir. Eğer hastalık büyücülükten kaynaklanıyorsa, şifacı şaman hastanın bedeninin içine zorla giren olağandışı varlığı emerek çıkartabileceği uygun yardımcı ruha sahip olup olmadığına karar verecek kadar açık bir biçimde görür.

Bir şaman büyülü küçük okları hastanın bedeninden gece ve evin karanlık bir yerinde emerek çıkartır, çünkü olağandışı gerçekliği yalnızca karanlıkta algılayabilir. Güneşin batmasıyla *tsentsak*'ını kendi güç ezgisini ıslıkla çalarak uyarır; on beş dakika kadar sonra, şarkı söylemeye başlar. Oku emmeye hazır olduğunda, şaman hastanın bedeninde gördüğüyle eş olan iki *tsentsak*'ı ağzının ön ve arka tarafında tutar. Bunlar hem maddi hem de maddi olmayan biçimleriyle orada bulunurlar ve şaman büyülü küçük okun olağandışı suretini hastanın bedeninden emerek çıkarttığında onu yakalamak için oradadırlar. Şamanın dudaklarına en yakın olan *tsentsak*'ın görevi emilip çıkartılan özü kendi içine almaktır. Ama, eğer bu olağandışı öz onu geçecek olursa, ağızdaki ikinci yardımcı ruh onun zorla şamanın bedeninin içine girerek zarar vermesini önlemek için şamanın boğazını tıkar.

Böylelikle ağzın içinde hapsedilmiş olan öz, *tsentsak* tarafından yakalanarak şifacı şamanın *tsentsak*'larından birisinin maddi varlığının içine alınır. Şaman sonra bu nesneyi "kusar" ve onu "Şimdi onu emip çıkarttım. İste burada," diyerek hastaya ve hastanın ailesine gösterir.

Şaman olmayanlar emilerek çıkartılanın bu maddi nesne olduğunu düşünebilirler ve şamanlar onları düş kırıklığına uğratmaz.

Aynı zamanda yalan da söylememektedir, çünkü bir *tsentsak*'ın tek önemli suretinin, hastanın bedeninden çıkarttığına içtenlikle inandığı *tsentsak*'ın maddi olmayan ya da olağandışı sureti ya da özü olduğunu bilir. Bu işten anlamayanlara bu nesnelerin basından beri ağzında olduğunu açıklamak hiçbir ise yaramaz ve şamanı böyle bir nesneyi hastayı iyileştirdiğinin kanıtı olarak göstermekten alıkoyar.

Şamanın emme yeteneği büyük ölçüde, yüzlercesine sahip olabileceği kendi *tsentsak*'larının sayısına ve gücüne bağlıdır. Onun büyülü küçük okları yardımcı ruhlar olarak doğaüstü suretlerini şaman *ayahuasca*'nın etkisi altında olduğunda kazanırlar ve şaman onları üzerinde uçuşan, omuzlarına tüneyen ve derisinden dışarı çıkan çeşitli zoomorfik (bir insan ya da tanrının hayvan biçiminde gösterildiği) biçimler olarak görür. Onların hastanın bedenini emmeye yardım ettiklerini görür. Onları "beslenmiş tutmak" ve böylece kendisini terk etmelerini önlemek için her birkaç saatte bir tütün suyu içer.

Şifacı bir şamana bir büyücü tarafından *tsentsak*'lar gönderilebilir. Bu tehlike nedeniyle, şamanlar gündüz ve gece her saat sürekli olarak tütün suyu içebilirler. Tütün suyu kendi *tsentsak*'larını başka büyülü küçük okları defetmeye hazır tutmaya yardımcı olur. Bir şaman yanına yardımcı ruhları uyanık tutacak suyu hazırlamakta kullandığı yeşil tütün yapraklarını almadan yürüyüşe bile çıkmaz.

Hivaro toplumundaki şiddet ve çekişmenin boyutları antropolojik yazında ünlüdür ve örnek olarak, Conibo'ların barışseverliğiyle temelden zıtlık gösterir. Ve hem Hivaro hem de Conibo'lar, uzun zamandan beri psikedelikleri kullanmadan şamanizm uygulamaları yapan Avustralyalılardan ve kabile halinde yaşayan birçok başka kavimden ayrılırlar. Yine de Hivaro şamanizmi çok gelişmiş, dramatik, ve heyecan vericidir. Bu nedenle 1969'da yeniden onların yanına döndüm, bilgimdeki eksiklikleri giderdim ve 1973'te onlarla daha fazla şamanizm uygulamaları yaptım.

Conibo'lar arasında şamanizm çalışmaları yapmaya başladığım yıllarda, aynı zamanda birkaç batı Kuzey Amerika kızılderili gruplarının şamanlarıyla da kısa süreli çalışmalar yaptım: California'daki Wintun ve Pomo'larla, Washington devletindeki Kıyı Salish'leriyle ve Güney Dakota'daki Lakota Siyu'larıyla. Onlardan

şamanizmin Hivaro ve Conibo'ların *ayahuska* ya da uyuşturucularını kullanmadan nasıl başarıyla uygulanabileceğini öğrendim.

Bu bilgi özellikle batılılara şamanizm uygulamasını tanıtırken yararlı oldu. Sonunda, ilk elden öğrendiklerimi tamamlayan ve yeniden doğrulayan bilgi cevherlerinin saklı olduğu şamanizm üzerine dünya çapındaki etnografik yazından bilgiler edindim. Şimdi bu kadim insan mirasının bazı pratik yönlerini bundan yüzyıllardır mahrum kalmış olanlara aktarmanın zamanı gibi görünüyor.

Giriş: Şamanik Yolculuk

Şaman, Sibirya'daki Tunguz halkının dilinden gelen bir sözcüktür ve antropologlar tarafından batılı olmayan kültürlerdeki daha önce "büyücü", "büyücü hekim", "sihirbaz", "büyülü adam" gibi terimlerle tanınan çeşitli kişilere geniş ölçüde uyarlanmıştır. Bu terimi kullanmanın avantajlarından biri bunun daha tanınmış etiketlerle birleşmiş olan önyargılı imalar ya da çelişkili anlamlardan bağımsız olmasıdır. Bundan başka, her büyücü hekim bir şaman değildir.

Bir şaman bilgi ve güç edinmek, ve başka insanlara yardım etmek için normalde gizli olan bir gerçeklikle temasa geçmek ve onu kullanmak için-kendi iradesiyle-bir değiştirilmiş bilinç durumuna giren adam ya da kadındır. Şamanın emrinde en az bir ve çoğunlukla daha fazla "ruh"u vardır.

Mircea Eliade'nin gözlemlediği gibi, şaman diğer türden büyücüler ya da büyücü hekimlerden, Eliade'nin, batı gizemci geleneğini izleyerek, "esrime" (ekstaz) dediği bir bilinç durumunu kullanmasıyla ayırt edilir. Ama, Eliade'nin uygun bir biçimde vurguladığı gibi, esrime uygulaması tek basına şamanı tanımlamaz, çünkü şaman özel esrime tekniklerine sahiptir.

Bunun için Eliade söyle der: "Bundan dolayı herhangi bir esrik bir şaman sayılamaz; şaman ruhunun bedenini terk ederek

gökyüzüne yükseldiğine ya da yeraltı dünyasına indiğine inanılan trans durumunda uzmanlaşmıştır." Ben buna, şamanın transında, çoğunlukla yararlı ya da yaşamsal gücü geri getirerek, ya da zararlı gücü çıkartarak bir hastayı iyileştirmeye çalıştığını ekleyeceğim. Eliade'nin sözünü ettiği yolculuk özellikle gücü ya da kayıp bir ruhu geri getirmek için yapılır.

Şamanik çalışmayı tanımlayan "esrimesel" ya da değiştirilmiş bilinç durumuna ve öğrenilmiş bakış açısına kullanışlı olacağı için Şamanik Bilinç Durumu (bundan sonra ŞBD denilecektir) adı verilebilir. ŞBD yalnızca bir "trans"ı ya da aşkın bir farkındalık durumunu kapsamaz, aynı zamanda şamanik yöntemlerin ve böyle bir değiştirilmiş durumdaki varsayımların öğrenilmiş bir farkındalığını da içerir. ŞBD şamanın kendi ayırt edici çalışmasıyla uğraştıktan sonra geri döndüğü Olağan Bilinç Durumu (OBD) ile karşıttır. ŞBD kişinin Carlos Castaneda'nın "olağandışı gerçekliği"ni, ve Robert Lowie'nin "gerçekliğin olağanüstü ortaya çıkısı"nı algıladığı bilimsel durumdur.

ŞBD'nun öğrenilmiş unsuru, kişinin uygun hayvanı, bitkiyi, ve diğer güçleri bulabilmek için nereye yolculuk yapacağını bilebilmesi için, olağandışı gerçekliğin kozmik coğrafyası üzerine bilgileri de içerir. Bu ŞBD'nun şamanik Alt Dünya'ya nasıl ulaşım sağladığının bilgisini de içerir.

Bu bilgi, şamanın ŞBD'dayken tasarlanılan özel bir görevi olması gerektiğinin farkındalığını da içerir. Olağandışı gerçekliğe oyun oynamak için değil ciddi amaçlarla girilir. Şaman ŞBD'nda yapacak işleri olan birisidir ve bu işi tamamlamak için gereken temel yöntemleri bilmelidir. Eğer, örneğin, bir hastanın koruyucu güç hayvanını Alt Dünyadan geri getirmeyi isterse, Alt Dünyaya ulaşmak, girmek, güç hayvanını bulmak ve onu tehlikesizce geri getirmek için gereken tekniği bilmelidir. Bunun ardından, OBD'nda, hastaya hangi bilgileri vereceğini bilmelidir.

ŞBD'nda, şaman gördüklerinde tipik olarak tarif edilemeyen bir sevinci, önünde açılan güzel ve gizemli dünyalara duyduğu

hayranlığı deneyimler. Deneyimleri rüyalar gibidir ama bunlar onun gerçek olduğunu hissettiği ve içinde hareketlerini denetleyebildiği ve maceralarını yönlendirebildiği uyanık rüyalardır. ŞBD'ndayken şaman çoğunlukla kendine sunulanların gerçekliğine hayran kalır. Tümüyle yeni olan, fakat yine de tanıdık bir biçimde ona kendi yaşam ve ölümü ve tüm varoluşun bütünlüğü içindeki yeri hakkında derin bilgiler sunan kadim evrene ulaşır. ŞBD'ndaki büyük maceraları sırasında, şaman yolculuklarının yönü üzerindeki bilinçli kontrolü elinde tutar ama ne keşfedeceğini bilmez. Şaman görkemli gizlenmiş bir evrenin sonsuz konaklarının kendine güvenli gezginidir. Son olarak, şaman keşfettiklerini bilgisini artırmak ve başkalarına yardım etmek için geri getirir.

Şaman açık bir biçimde görebilmek için tipik olarak karanlıkta, ya da en azından gözleri örtülü olarak çalışan hünerli bir görücüdür. Bu nedenle, şamanlar çoğunlukla uygulamalarını geceleri yaparlar. Bazı şamanik görme çeşitleri gözler açık olarak da yapılabilir, fakat çoğunlukla bu çeşit algı daha az derinliğe sahiptir. Karanlıkta, olağan gerçekliğin verdiği rahatsızlıkların bilinç üzerindeki etkisi azalır ve şamanın çalışmasında önemli olan olağandışı gerçekliğin suretleri üzerine odaklanmasına olanak sağlar. Ama şamanik görme için karanlık tek başına yeterli değildir. Görücü aynı zamanda, çoğunlukla davul çalma, çıngırak çalma, şarkı söyleme, ve dans etmenin yardımıyla, ŞBD'na girmek zorundadır.

Şamanik aydınlanma karanlığı aydınlatma, o karanlıkta başkalarının algılayamadıklarını *görme* yeteneğidir. Bu, gerçekte, "aydınlanma"nın en eski anlamı olabilir. Örneğin, Igluik Eskimo şamanın özel *görme* yeteneğine onun *qaumaneq*'i, "aydınlatması" ya da "aydınlanma"sı denilir, aydınlanması, onun karanlıkta, hem yazınsal hem de metaforik anlamda görebilmesini sağlar, çünkü Şimdi, gözleri kapalıyken bile, karanlığın içindekileri görebilir ve diğerlerinden saklı olan şeyleri ve gelecekteki olayları algılayabilir; böylece geleceğe ve diğerlerinin sırlarına bakarlar."

Bir Igluik Eskimo şamanı olan Aua, kendi şamanik aydınlanmasını söyle tarif etmiştir:

> . . . Başkalarının yardımıyla bir şaman olmaya uğraştım; fakat bunda başarılı olamadım. Pek çok ünlü şamanı ziyaret ettim ve onlara büyük hediyeler verdim. . . . Yalnızlığı aradım, burada kısa süre içerisinde melankolinin kendisi oldum. Bazen gözyaşlarına boğulurdum ve nedenini bilmeden mutsuz hissederdim. Sonra, hiçbir nedeni olmaksızın, her şey birdenbire değişti, ve ben büyük, açıklanamaz bir sevinç hissettim, bu sevinç öyle güçlüydü ki kendimi tutamadım ve dudaklarımdan bir şarkı, içinde yalnızca bir tek sözcüğe yer olan kudretli bir şarkı döküldü: sevinç, sevinç! Ve sesimin tüm gucunu kullanmak zorundaydım. Ve sonra böylesi gizemli ve etkileyici bir sevinç hali içinde, bunun nasıl geldiğini bilemeden bir şaman oldum. Ama bir şamandım. Tümüyle farklı bir biçimde görebiliyor ve duyabiliyordum. *QaumauEq*'imi, aydınlanmamı, beyin ve bedenin şaman ışığını kazandım ve bu öyle bir durumdu ki yaşamın karanlığının içinden görebilen yalnızca ben değildim, aynı ışık aynı zamanda benden dışarı doğru ışıldıyordu, bu insanlarca görülemiyordu, ama yer, gök ve denizin tüm ruhlarınca görülebiliyordu ve bunlar şimdi bana geldiler ve benim yardımcı ruhlarım oldular.

Avustralya'nın Wiradjeri'leri arasında, şaman adayı, üzerine sıvılaştırılmış kuvars olduğu kabul edilen bir "kutsal güçlü su" serpilerek "aydınlanmış" olur. Eliade "Tüm bunlar kişinin

'katılaşmış ışık'la, yani kuvars kristalleriyle doldurulduğunda şaman olduğu anlamına gelir." demektedir. Eliade onların "doğaüstü bir varlığın durumuyla ışığın bolluğu arasında bir ilişki olduğunu hisset"tiklerini ileri sürer.

Şamanın özellikle bir "taç"tan, kafanın aurasından, ışık saçan birisi olduğu algısı Hivaro'lar için de doğrudur. Çok renkli olan hale, yalnızca şaman *ayahuska* etkisiyle ortaya çıkan bir değiştirilmiş bilinç durumundayken biçimlenir. Bu başka bir şaman tarafından yalnızca benzeri bir bilinç durumundayken görülebilir (bkz. 1.Resim).

Resim 1. Değiştirilmiş bilinç durumundaki bir Hivaro şamanının başı etrafındaki altın renkli hale. Bir başka Hivaro şamanı tarafından çizilmiştir.

Hivaro şamanı ışık saçarken aynı zamanda karanlığın içindekileri ve hatta normalde şeffaf olmayan nesnelerin içini bile görebilir. Bir başka yerde tanımladığım gibi:

> İçeceğini içti ve şimdi hafifçe şarkı söylüyordu. Yavaş yavaş, karanlıkta zayıf çizgi ve biçimler görünmeye başladı ve *tsentsak*'ın, yardımcı ruhların, tiz sesli müziği onun etrafında duyulur oldu. İçeceğin gücü onları besledi. O çağırdı ve onlar geldiler. Önce, *pangi*, anakonda, onun kafasının üstünde çöreklenerek altından bir taca dönüştü. Sonra *wampang*, dev kelebek, onun omuzlarının üstünde dönmeye başladı ve ona kanatlarıyla şarkı söyledi. Yılanlar, örümcekler, kuşlar ve yarasalar onun üstünde, havada dans ettiler. Şeytan yardımcıları geceki düşmanları aramak için geldiklerinde onun kollarının üzerinde binlerce göz ortaya çıktı.
>
> Akan suyun sesi kulaklarını doldurdu ve onun gürüldemesini dinlerken, *Tsungi*'nin, ilk şamanın, gücüne sahip olduğunu biliyordu. Şimdi görebiliyordu.

Şamanlar çoğunlukla tümüyle karanlıkla kaplı bir evde çalışırlar, ya da küçük bir ateşin ya da lambanın yanmasına izin verirler; ama bazen küçük bir miktar ateş bile şamanik görüşe engel olabilir. Bu nedenle Sibirya Chukchee'leri arasında seans:

> ...çoğunlukla olduğu gibi, karanlıkta başladı; ama şaman birdenbire davulu çalmayı bıraktığında, lamba yeniden yakıldı ve şamanın yüzü hemen bir bez parçasıyla örtüldü. Şamanın hanımı olan ev

> sahibesi davulu aldı ve onu hafif, ağır vuruşlarla çalmaya başladı. Bu, seansın sonuna kadar sürdü. . .

Kişisel olarak, ben ŞBD'na girerken çoğunlukla karanlık odanın zemininde yanan bir mum bırakırım ve sonra, yatarken ya da zemine düşerken, ışığın girmemesi için kapalı gözlerimi sol kolumla örterim.

Şaman yavaşça ya da aniden evin toprak zeminine düştüğünde, Chukchee'ler "o battı" derler, bu onun yalnızca, evdeki başkaları tarafından da görülebilen maddi hareketini değil aynı zamanda "şamanın, esrime süresince, diğer dünyaları, ve özellikle de o yeraltını ziyaret edebilmesini" belirtir. Benzeri biçimde, yolculuğunu yapmak üzere olan Eskimo şamanına da "denizin dibine düşen." denilir. O yalnızca evin zeminine düşmez (OBD), fakat okyanustaki Alt Dünyanın içine de düşer (ŞBD).

Şamanik yolculuk alınacak en önemli görevlerden biridir. Bu yolculuğun temel biçimi, ve çoğunlukla öğrenmesi en kolay olanı, Alt Dünyaya yapılan yolculuktur.

Bunu yapmak için, bir şaman tipik olarak Alt Dünyaya giden özel bir delik ya da girişe sahiptir. Bu giriş olağan gerçeklikte olduğu gibi olağandışı gerçeklikte de vardır. Örneğin, California kızılderili şamanları arasındaki giriş, sık sık bir su kaynağı, özellikle bir sıcak su kaynağıdır. Şamanlar, bir sıcak su kaynağından girip bir diğerinden çıkarak yeraltında yüzlerce kilometre yolculuk yapmalarıyla tanınırlar. Avusturalya'lı Chepara kabilesinin şamanlarının da benzeri biçimde yere daldıklarına ve istedikleri yerde tekrar dışarı çıktıklarına inanılır ve Fraser Adası'ndakilerin "yerin içine gittikleri ve batın sayılır bir mesafede tekrar dışarı çıktıkları." söylenir. Benzeri biçimde, güney Afrika'daki Kalahari Çölü'ndeki bir Kung buşman şamanı şunları anlatmıştır:

> Dostum, bu num [güç] böyledir. Diğerleri şarkı söylerken, ben dans ederim. Yere girerim. İnsanların su içtikleri yere benzeyen bir yerden [bir su kaynağı] girerim. Uzun bir yol kat ederim, çok uzaklara giderim.

California kızılderililerince kullanılan bir başka giriş içi boş bir ağaç kütüğüydü. Avustralya Arunta'ları (Aranda'lar) arasında içi boş bir ağaç Yeraltı Dünyasına bir girişti. Conibo Kızılderilileri bana Alt Dünyaya ulaşmak için dev bir *catahua* ağacının köklerini yerin içine, aşağıya doğru izlemeyi öğrettiler. ŞBD'nda, kökler benim için biçim değiştirmişti ve Conibo arkadaşlarım, ormanların, göllerin ve ırmakların ve yukarıdaki olağan dünyadan kaybolmuş olan bir güneş tarafından aydınlatılan-çünkü bu yolculuklara gece çıkılmıştı-gün gibi aydınlık garip kentlerin olduğu yerlere ulaşmak için sırtlarından kaydığımız siyah yılanlara dönüşmüştü.

Başka şamanların Alt Dünyaya girişleri mağaralar, tünel kazan hayvanların açtığı delikler ve hatta evlerin toprak zeminindeki özel delikleri içerir. Örneğin, Kuzey Amerika'nın kuzeybatı kıyısındaki Twana'lar arasında, toprak zemininin yüzeyinin çoğunlukla iniş için gerçekten kazılarak açıldığı bildirilmiştir.

Alt Dünyaya girişler çoğu kez şamanı aydınlık ve hayret verici manzaraların olduğu yerlere açılan bir çıkışa götüren bir tünel ya da tüpe gider. Buradan şaman dakikalar ve hatta saatlerce nereye isterse oraya yolculuk eder, sonunda tüpten (bundan sonra Tünel denilmiştir) girmiş olduğu yüzeye çıkmak için tekrar yukarı döner. Bir şamanın bu klasik ve yaygın yöntemi kullanışının iyi bir tanımlaması Hudson Körfezi'ndeki Igluik Eskimoları için Rasmussen tarafından yapılmıştır:

> ... En büyükler [şamanlar] için, yardımcı ruhlarını çağırdıkları evden bir yol açılır; bu, eğer kıyıdaki bir çadırdalarsa yerin altına giden, eğer denizdeki

buzulun üzerindeki kardan bir kulübedelerse denizin dibine giden bir yoldur ve bu rota boyunca şaman herhangi bir engelle karşılaşmadan aşağı götürülür. Şaman neredeyse bedenine uyan bir tüpten kayıp gider, öyle ki ilerleyişini kenarlara bastırarak kontrol edebilir, ve aceleyle aşağı düşmeye gerek duymaz. Bu tüp onun için onunla aynı adı taşıyan bütün yardımcıları tarafından, o yeryüzüne geri dönene kadar açık tutulur.

Eskimo şamanı Alt Dünyaya yaptığı yolculuktan geri döndüğünde, çadırdaki ya da igloodakiler "onun uzun bir yoldan geldiğini; ruhlarının onun için açık tuttuğu tüpten geçerkenki sesleri duyabilirler, ve o güçlü bir 'Plu-a-he-he'yle perdenin arkasındaki yerinden yukarı fırlar."

Şamanik çalışmalarla uğraşan birçoğumuz tüneli hiç de dar bulmayız. Tünel çoğunlukla geniştir ve hareket için yeterli yer sağlar. Bazen tüneldeki nesneler geçişi önleyebilir, fakat kişi normalde içinden geçebileceği bir çatlak ya da açıklık bulabilir. Biraz sabırla, kişi çoğu kez yolculuktan vazgeçip eve dönmek zorunda kalmadan tünelden geçmeyi başarır.

Bazen, şaman delikten aşağı doğru geçtiğinde, kendisini açıkça Tünelin bir parçası olabilen ya da olmayabilen bir akarsu ya da ırmak boyunca aşağı ya da yukarı giderken bulur. Bir Tavgi Samoyed şamanı, Alt Dünyaya açılan giriş yoluyla yaptığı ilk yolculuğunu şöyle anlatır:

Etrafıma baktığımda, yerde bir deliğin farkına vardım... Delik büyüdükçe büyüdü. Biz [o ve yol arkadaşı olan koruyucu ruh] bu delikten aşağı indik ve iki akıntısı iki karşıt yönde akmakta olan bir ırmağa vardık. "Peki, bunu da keşfedelim!" dedi yol

arkadaşım, "bir akıntı merkezden kuzeye, diğeriyse güneye-güneşli tarafa-gidiyor."

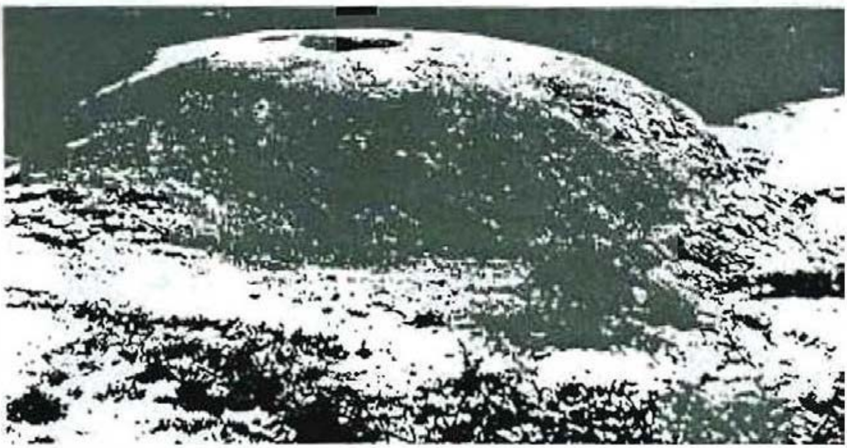
Öncınli şamanlar ŞBD'nda yalnızca görmez, aynı zamanda duyar, hisseder ve hatta her zamanki duyuların ötesindeki iletişim ya da duyumları deneyimlerler. Bu Samoyed şamanı koruyucu ruhunu böyle duydu ve California'daki bir Pomo Kızılderili kadın şaman bana Tünelden geçerek bir dağın içinde yolculuk yaparken devasa bir güç hayvanının onun altında nasıl hareket ettiğini böyle hissettiğini anlattı.

Kuzeybatı kıyısındaki Bellacoola Kızılderilileri arasında, her bir evin toprak zemininde Alt Dünyaya girmek için kullanılan bir delik olduğu bildirilmiştir:

> Altımızdaki dünyaya . . . AsiutinEm denilir. [Alt Dünyanın] tanımlamaları genellikle bu ülkeyi bir trans sırasında ziyaret ettiklerine inanan şamanlardan elde edilmiştir. Küçük bir kızken bir trans sırasında [Alt Dünyayı] ziyaret ettiğine inanan yaslı bir kadının söylediklerine göre, giriş ...her bir evde kapı aralığıyla ocak arasında bulunan bir deliktir.

Buna dikkate değer derecede benzer bir biçimde, Güneybatı Amerika'daki Zuni Kızılderililerinin dairesel *kivas*'larındaki (törensel odalar) Alt Dünya girişi zeminde bulunan bir deliktir. Bellacoola'larla ana fark, *sipapu* adı verilen deliğin, ocakla duvar arasında olmasıdır (kapı aralığı çatıdadır).19 Bu *sipapu* delikleri Pueblo kavimlerinin tarihöncesi *kivas*'larında yaygın olmakla birlikte, bazı günümüz Pueblolarınınkinde bulunmamaktadır. İlginç bir biçimde, *sipapu*'ların *kiva*'ların dairesel biçiminde yaşatılmış olduğu Zuni'lerde, şamanik hekimlik toplulukları da hayatta

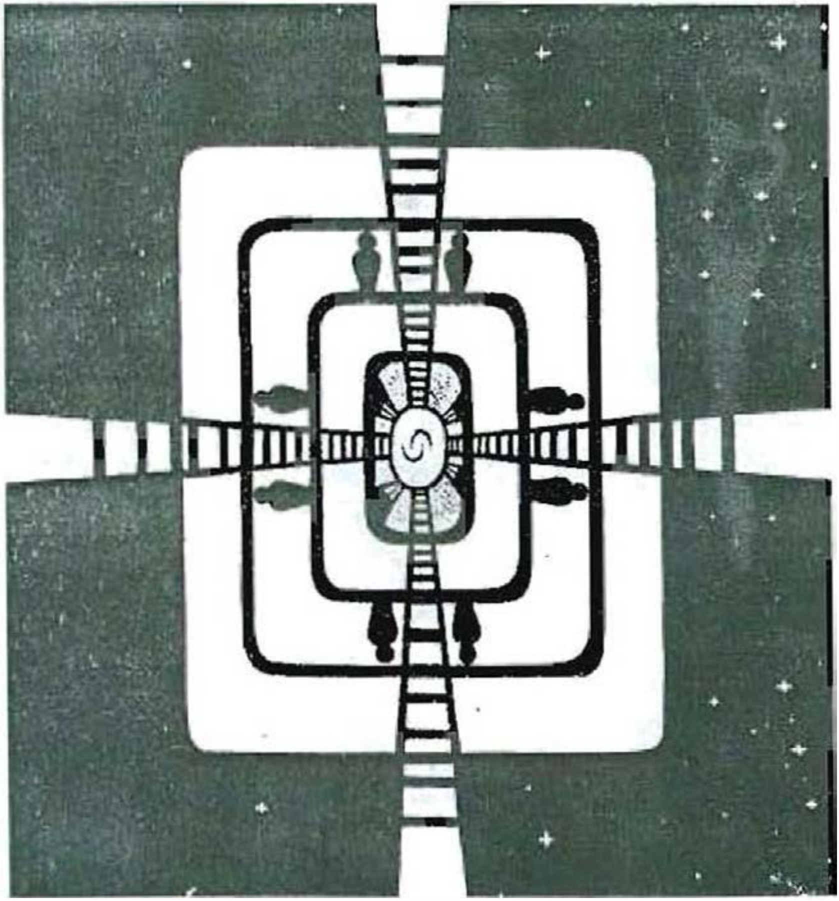
kalmıştır. Kesin bir kanıtım olmamakla birlikte, eğer Zuni'lerde hekimlik yapan toplulukların üyeleri transtayken Alt Dünyaya inmek için bu delikleri kullandılarsa buna şaşmazdım. Bununla birlikte, kabul edilen etnolojik görüş, kiva'lardaki *sipapu*'nun yalnızca "ataların bunun sayesinde dünyaya ulaştıkları düşünülen yeraltı dünyasına açılan mitolojik bir girişi betimleyen bir sembol." olduğudur. Zuni'lerden farklı olarak, Pueblo Hopi'lerinin kiva'larının zemininde *sipapu*'lar yoktur. Bununla birlikte, onlardan biraz uzaktaki, üzerinde bir delik olan özel bir kaya oluşumunun asıl *sipapu*, ya da Alt Dünyaya giriş olduğuna inanırlar (bkz. 2.Resim).

2.Resim. Sepapu [sipapu]. *Hopi Alt Dünyasına giriş. Hopi köylerinin batısındaki Grand Canyon'dadır. Kaynak: Center of Astrogeology (Astrojeoloji Merkezi), A.B.D. Jeolojik Araştırması.*

Hopi'lerin bunu Alt Dünyaya yolculuk yapmada şamanik görselleştirme (visualization) için kullanabilecekleri kanıtlanmamıştır fakat açık bir olasılıktır. Pueblo kavimleri arasında hekim toplulukların çalışmaları çok gizli tutulduğundan, Hopi olmayanlar bunu hiçbir zaman kesin olarak bilemeyebilir. Böyle

olmakla birlikte , bir Hopi sanatçısı tarafından yapılmış, "*Se Pa Po Nah*" [sipapu-nah] adındaki yeni bir resim, mandala benzeri tünel deneyimini güçlü bir biçimde ima etmektedir (bkz. 3.Resim).

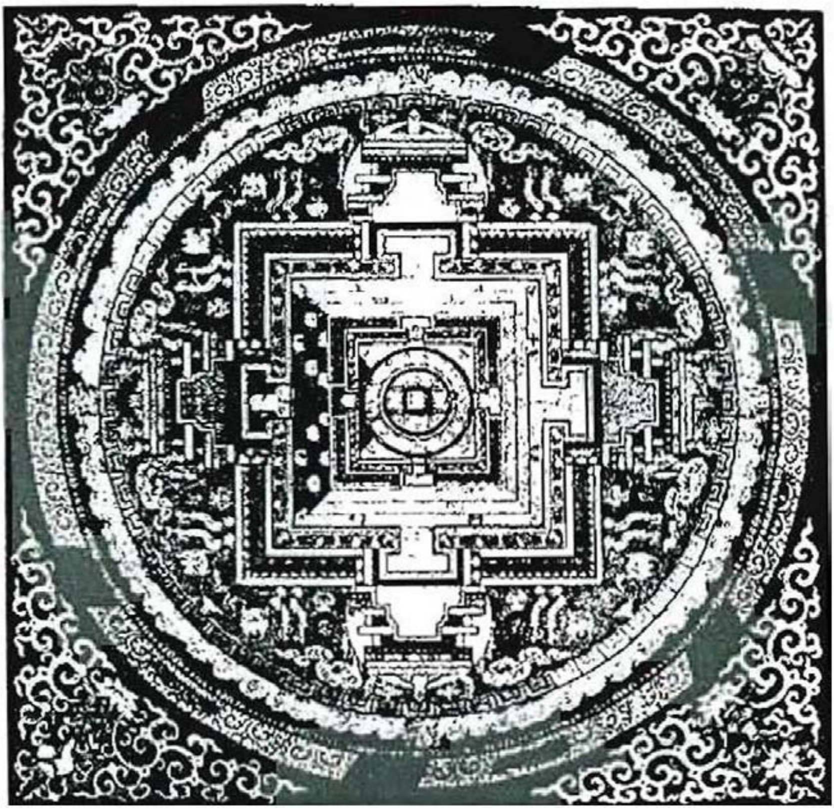

3.Resim. Se Pa Po Nah [sipapu-nah]. *Bir Hopi sanatçısı olan Milland Lomakema* (Dawakema) *tarafından yapılmış günümüz resmi. Kaynak: Hopi Painting: The World of the Hopis (Hopi Resmi: Hopi'lerin Dünyası), Patricia Janis Broder. New York: Dutton, 1978.*

Rastlantı eseri, bir mandala'nın ortak merkezli daireleri çoğunlukla Tünelde sık sık görülen iç içe geçmiş çubuklu görünüme benzer ve mandala üzerinde yapılan meditasyon, Tünele girmeye benzeyen bir deneyimi beraberinde getirebilir. Joan M. Vastokas şamanik sanatın belirli yönleri üzerine yaptığı tartışmasında dikkat ederek gözlemlediği gibi, ". . . ortak merkezli motif hayali deneyimin kendisinin karakteristiği gibi görünmektedir ve şamanın onun sayesinde maddi evreni aştığı Yeraltı Dünyasına ya da Gökyüzüne daldığı deliğin yerine geçer."

4. Resim. Eskimo şamanının maskesi, Ondokuzuncu yüzyıl, Aşağı Yukon Nehri'nden. Kaynak: National Museum of Natural History, Smithsonian Institution (Ulusal Doğa Tarihi Müzesi, Smithsonian Kuruluşu). Fotoğraf: Victor E. Krantz.

5. Resim..Kunrig'in Mandala'sı. Bez üzerine Tibet Budist tanka'sı, onbeşinci yüzyıl dolayları. Kaynak: The Royal Ontario Museum (Kraliyet Ontario Müzesi).

Böylelikle, yazarın belirttiği gibi, Alaska Eskimo şamanlarının maskeleri bazen "merkezi bir boşluktan yayılan ortak merkezli daireler"in biçimine sahiptir. İç içe geçmiş çubuklu Tünele şaşırtıcı

derecede benzerlik gösteren böyle bir maske örneği, 4. Resimde görülebilir. Benzeri biçimde, şamanizmden büyük ölçüde etkilenmiş olan Tibet Budizminde, çok karmaşık bir mandalanın yalnızca merkezinde, çevresinde betimlenmiş olan tanrıların ve ruhların dünyasına giriş yeri görevi görmesi için tünele benzeyen bir daire olabilir (bkz. 5. Resimdeki Tibet tanka'sı; ayrıca bunun 3.Resimdeki Hopi sanatçısı tarafından çizilen Alt Dünya girişi resmiyle benzerliğine dikkat edin).

Karanlık ve davul çalmanın yardımıyla, şaman mandala üzerinde yoğunlaşmaz, bunun yerine doğrudan doğruya Tünelin içine ve ötesine geçer.

İlk Yolculuk

Şimdi şamanizmdeki ilk deneysel alıştırmanız için hazırsınız. Bu Tünel yoluyla aşağıya Alt Dünyaya gideceğiniz basit bir yolculuk olacak.

Tek göreviniz Tüneli geçmek, belki de ötesinde ne olduğunu görmek ve sonra geri dönmek olacak. Başlamadan önce bu bilgileri tümüyle anladığınızdan emin olun.

Alıştırmayı yapmak için, bir davula (ya da şamanik davul çalmanın kaydedildiği bir kasete) ve davulu çalarak size yardımcı olacak birisine gereksiniminiz olacak. Eğer bir davulunuz ya da stereo kasetçalarınız yoksa, birisine kafanızın yakınında bir yemek kaşığıyla sert kapaklı bir kitaba hızlıca vurdurabilirsiniz. Bu yalnızca geçici bir tekniktir ve normalde davul çalmadan daha az etkilidir.

Bu ya da herhangi bir başka şamanik alıştırmaya başlamadan önce sakinleşip gevşeyene kadar bekleyin. Bundan önceki yirmi dört saat boyunca psikedelik ya da alkollü maddelerden uzak durun ki merkezliliğiniz ve konsantrasyon gücünüz iyi, zihninizse kafa karıştırıcı imgelerden uzak olsun. Alıştırmadan önceki dört saat boyunca yalnızca hafif yemekler yiyin ya da hiç yemeyin. Karanlık

ve sessiz bir oda seçin. Ayakkabılarınızı çıkartın, elbisenizi gevşetin, ve zemine bir yastık kullanmadan rahatça yatın. Birkaç derin soluk alın. Kol ve bacaklarınızı gevşetin. Orada birkaç dakika için yatın ve yapacağınız görevi düşünün. Sonra herhangi bir ışığı geçirmemek için elinizi ya da kolunuzu gözlerinizin üzerine koyarak onları kapatın.

Şimdi yaşamınızın bir zamanından anımsadığınız, toprağa açılan bir deliği gözlerinizin önüne getirin. Bu çocukluğunuzdan anımsadığınız ya da geçen hafta, hatta bugün görmüş olduğunuz bir delik ya da açıklık olabilir. Yere açılan herhangi bir giriş işe yarar-bu tünel kazan bir hayvanın açtığı bir delik, bir mağara, boş bir ağaç kütüğü, bir su kaynağı, hatta bir bataklık bile olabilir. Bu insan yapısı bir açıklık bile olabilir. Doğru açıklık size rahat gelen, ve gözlerinizin önüne getirebileceğiniz bir açıklıktır. İçine girmeden deliği görerek birkaç dakika geçirin. Deliğin ayrıntılarına olabildiğince dikkat edin.

Şimdi arkadaşınıza davulu güçlü, monoton, değişmeyen, ve hızlı bir tempoyla çalmasını söyleyin. Davul seslerinin ya da araların yoğunluğu arasında bir fark olmamalıdır. Dakikada 205 ila 220 vuruşluk bir davul çalma temposu çoğunlukla bu yolculuk için etkilidir. Kendinize yolculuk için yaklaşık olarak on dakika verin. Yardımcınıza on dakikanın sonunda davul çalmayı durdurmasını, ve size geri dönme zamanının geldiğini haber vermek için davula dört defa güçlüce vurmasını söyleyin. Sonra yardımcınız derhal size geri dönüş yolculuğunda eslik etmek için yaklaşık yarım dakika boyunca davulu hızlıca çalmalı, ve size yolculuğun bittiğini haber vermek için dört güçlü vuruşla bitirmelidir.

Davulun çalması bittiğinde, size tanıdık olan yeraltına inen açıklığı gözünüzde canlandırın, ona girin, ve yolculuğa başlayın.

Açıklık boyunca aşağı gidin ve Tünele girin. Önceleri Tünel karanlık ve loş olabilir. Tünel çoğunlukla yeraltına hafif bir eğimle gider, ama bazen dimdik aşağı iner. Tünel bazen iç içe geçmiş çubuklardan oluşuyormuş gibi görünür, ve çoğunlukla kıvrılır.

Bazen kişi Tünelden öyle hızlı geçer ki onu göremez bile. Tüneli izlerken taştan doğal bir duvara ya da herhangi bir başka engele gelebilirsiniz. Bu olduğunda, onun etrafından dolaşın ya da üzerindeki bir yarıktan geçin. Eğer bu ise yaramazsa, geri dönün ve yeniden deneyin. Her iki durumda da, kendinizi yolculuğu yapmak için çok fazla zorlamayın. Eğer bu çalışmayı doğru olarak yaparsanız, bu göreceli olarak çabasız olacaktır. Yolculuk yapmada ve görmede başarı, çok fazla zorlamayla yeterince zorlamama arasında kalan bir tavra bağlıdır.

Tünelin sonunda açık havaya çıkacaksınız. Manzaranın ayrıntılarını gözden geçirin, burada gezinin, ve buranın özelliklerini anımsayın. Geri dönmeniz işaret edilene kadar burayı keşfedin ve sonra geldiğiniz gibi Tünelden yukarı çıkarak geri dönün. *Yanınızda hiçbir şey getirmeyin.* Bu yalnızca bir keşif yolculuğudur.

Yukarı çıktığınızda, oturun ve gözlerinizi açın. İlk defasında başaramadıysanız düş kırıklığına uğramayın. Bunu daha yavaş ya da daha hızlı davul çalmayla yeniden deneyin. Farklı kişiler farklı zamanlarda farklı tempolara gereksinim duyarlar.

Alıştırmayı tamamladığınızda, deneyimin ayrıntılarını unutmamak için gördüklerinizi arkadaşınıza anlatın. Bunları ayrıca yazabilir ya da bir kaset teybe kaydedebilirsiniz. Bu deneysel ayrıntıları anımsama isi sizin ŞBD bilgi birikiminizin başlangıcıdır.

Kurslarıma katılanlardan bazıları bu ilk alıştırma sırasındaki deneyimlerini bana verecek kadar nazik davrandılar. Kendi deneyiminizi onlarınkiyle karşılaştırmak sizin için eğitici olabilir. Burada onların öykülerinden birkaçı benim yorumlarımla birlikte verilmiştir. Onların bazen benim onları yolculuktan geri çağırışımdan söz ettiklerini göreceksiniz. Bu grup çalışmalarında katılanları koordine etmek için çoğunlukla yaptığım bir şeydir.

Yolculuklar

Aşağıdakiler Alt Dünyaya ilk kez olarak yolculuk yapan kişilerin, daha sonra anlattıkları ilk elden öyküleridir. Anlatanlar çoğunlukla farklı çevrelerden gelen orta sınıftan Amerikalılardır.

Tanımlamalarında ". . . olduğunu hayal ettim" ya da ". . . olduğunun fantezisini kurdum" türünden herhangi bir nitelendirici ifadenin olmadığını farkedebilirsiniz. Davul tarafından taşınarak ve tanımlanmış olan basit yöntemi kullanarak, yeni bir biçimde gerçek bulduklan ve daha sonra çoğunlukla yaşamlarındaki en derin deneyimler arasında olduğunu söyledikleri deneyimler yaşamışlardır. Özetlenmiş olan basit yöntemi kullanarak bunlarla karşılaştırabileceğiniz deneyimleri yasayabilirsiniz.

İlk öykü Tünelin duvarlarında sık sık ortak merkezli dairelerin görünmesinin mükemmel bir tanımıdır.

> Davul çalmaya başladığında, zihnimde, aramakta olduğum yere ulaşmamı sağlayacak tanıdık yerleri bulmaya çalıştım. Benim için önemli olan ve ise yarayabileceğini düşündüğüm bir-iki yeri gözlerimin önüne getirmeye çalıştım . . . ama hiçbiri doğru gibi görünmedi; sonra Nevada'daki Piramit Gölü'nde, gizemli ve geniş bir manzarası olan, yüksek bir mağara gözümün önüne geldi, ama burası tırmanmam gereken çok uzun bir tünel gibi göründü; sonunda çocukluğumdaki muhteşem bir mağarayı anımsadım, burası su turistik yerlerden birisiydi; "Yakut Mağara" mı deniyordu? Güneyde, belki Georgia'da, ya da Kuzey Carolina'da bir yerdi.
>
> Her neyse, sarkıt ve dikitlerle doluydu-Gerçek bir Mağaraydı. Karanlık ve dar bir alana doğru hareket ettim ve çocukluk fantezilerimdeki her tür hayvanlar ve ejderhalar ve canavarların olduğu

Mağarayı değil, yeni bir tür Mağarayı buldum. Etrafımda ortak merkezli ışık çemberleri ortaya çıktı ve beni kendileriyle birlikte taşımaya başlıyor gibi göründü. Bu benim tünel boyunca hareket etmemden çok tünelin benim etrafımda hareket etmesi gibi bir histi. Önce çemberler daireseldi, ama bunlar biçim değiştirdi ve hep ortak merkezli ve hep hareket eden dikey elipsler haline geldi. Birbirini izleyen aydınlık ve karanlık biçimler oluklu bir piponun kenarları arasında kalan bir ateşi biraz anımsatıyordu.

Zaman zaman tünelin devamlı olarak sürüyor gibi görünmesinden sabırsızlandım; sonra kendime tünelin ötesinde her ne varsa onu deneyimlemenin iyi olabileceğini, ama tüneli deneyimliyor olmamın yeterli olduğunu anımsattım. Dikey elipsler kaydı ve yerini bir süre sonra yatay düzlem boyunca yavaş yavaş açılarak parçalanan yatay olanlara bıraktı, sonra bunlar gri ve loş bir manzaraya, altımdaki dalgaların yükselerek birleşip uzaklaştığı, üzerinden uzun bir süre geçtiğim bir yeraltı denizine açıldı.

Beni bu yere getiren tünel aşağı doğru açı yapıyordu, bu belki de on beş derece kadardı; ama Şimdi bu yeraltı denizinin üzerindeki kararmış gökyüzü beni ani ve doksan derecelik bir aşağı dönüşle uzanan bir başka tünele doğru yönlendirdi ve yine bu tünelde, bu tünel boyunca taşınıyordum. Duvarları bir kere daha, artık tanıdık gelen ışık ve gölgeden ortak merkezli dairelerdi, bunlar neredeyse benim içimde bir nabız gibi atıyordu; düşme hissi yoktu ama hayli *kuvvetli* bir hareket etme hissi vardı.

Geriye çağırıldığımı duymaktan şaşırdım ve isteksizce, tünelin sonuna varamamış olmaktan

biraz düş kırıklığına uğramış, aynı zamanda, deneyimden hayrete düşmüş olarak geri dönmeme izin verdim. Dönüş hızlı ve kolaydı. Keşif ve hayranlık hissi kalıcı oldu.

İkinci kişi de yere giriş için bir Mağarayı kullanmıştır ve uykuya benzer bir bilinç durumu deneyimlediğine dikkat etmiştir.

Bana tanıdık gelen bir Mağarayı seçtim. Buraya dört ya da beş defa gitmiştim. Mağara ormanlık bir yerdedir ve giriş yaklaşık bir buçuk metre çapındadır. İçinde birkaç geçit olan geniş bir odaya çıkar. Bir dağın içlerine doğru devam eder. Bir hayli derin olan bazı yarıkların üzerinden geçmek zorundaydım ve geçmek için gerçekten kıvranmanız gereken-tek basına geçmenizin çok zor olan-bir noktaya geldiğim bir yer vardı.

Aşağı doğru, Mağaranın daha önce indiğim en derin yerine kadar devam ettim. Ondan daha ileriye hiç gitmemiştim. Ama daha da ileriye gittim ve başka bir girişten, ya da bu durumda, bir çıkıştan çıktım ve güzel büyük bir kıyısı olan, yalnızca tropikal kuşların ve birçok tropikal bitkinin olduğu bir tropikal adaya geldim. Burası bildiğiniz bir cennetti!

Sonra geri döndüm. Bu neredeyse rüya goruyormuşum gibiydi, ama kendimi ne zaman uyuduğumu bilecek kadar iyi tanıyorum; ve uyumuyordum.

Bir sonraki olay Mağarayı giriş olarak kullanmaya bir başka örnektir:

Başlamam için uzun zaman geçmiş gibi görünüyordu. Sonunda Fransa'da ziyaret ettiğim, ilkel insanların yaşamış olduğu bir Mağaranın içine odaklandım. İçine girdim ve yürüdüm, yürüdüm. Hiçbir zaman benim boyumdan daha alçak değildi, onun için sürünmek zorunda kalmadım. Öylece yürümeye devam ettim. Sonunda tünel genişleyerek geniş bir açıklığa geldi. Dışarı çıktım ve burada bir uçurum vardı. Açıklığın üstünde oturacak biçimde uçurumun etrafından dolaştım ve tepeye tırmandım. Çok derin ve geniş olan görüntünün keyfini çıkardım. Sonra geri geldim.

Olağandışı şamanik potansiyeli olan kişiler, bu ilk deneyimde bile, deneyimlerinde yalnızca *görmez*, aynı zamanda hissederler, duyar, ve koklarlar. Bir sonraki örnekte, kişi görmenin dışında, elleri ve dizleri üzerinde tırmanma hissini, kayma hissini ve suyun soğukluğunu duyumsamıştır.

İşe şimdi yaşamakta olduğum arazideki bir su kaynağında başladım.

Büyük bir kayanın altına girdiğimde kendimi çok küçülüyormuş gibi hissettim. Çok küçük ıslak bir kanala girdim ve bu bir süre tepenin yukarısına doğru devam etti. Ellerim ve dizlerim üzerinde tırmandığımı hissettim. İçerisi çok karanlıktı. Ben girişi artık göremez hale gelir gelmez ortalık çok karanlık oldu. Sonra çok ani bir iniş başladı ve nereye gittiğimi bilmiyordum. Islak kayaların üzerinde aşağı kaydığımı hissettim ve kendimi bir su birikintisinin olduğu çok büyük bir yerde buldum. Su çok soğuktu.

Bu su birikintisinin diğer tarafında küçük bir ışık vardı ve ötede ya da dışarıda bir şeyler olduğunu hissettim, onun için suyun içinde kısmen yürüyüp kısmen yüzerek ilerledim. Çok üşümüş olduğumu anımsıyorum. Sonra Mağarada olduğu gibi yukarı doğru çok dik bir yere tırmanan küçük bir kanaldan ilerledim. Çok yeşil olan ve kocaman bir meşe ağacı tarafından gölgelenen bir çayırlığa çıktım. Meşe ağacının altında oturdum ve üzerimde Kızılderili tozlukları ve Kızılderili gömleği gibi deri giysilerin olduğunu fark ettim.

Geri dönme zamanı geldiğinde o ağacın altında çok rahat hissediyordum. Geri dönmek zorunda olmama canım sıkılmış hissettim, ama iyi bir ogrenci olduğum ıçın, komutları izledim ve yukarıdaki su kaynağına tırmanmak zorunda olduğum yere geldim. Üzerimde artık tozlukların olmadığının farkına vardım, yalnızca kotum ve tırmanma botlarım vardı. Sonra yine küçük su kaynağına geldim. Gökyüzü bulutlarla kaplı, bir tür gri renkteydi. Kendimi evimde gibi, ait olduğum yere dönmüş gibi hissettim.

Aşağıdaki olayda, yolculuk yapan kişi yalnızca "serin, nemli toprak" hissetmekle kalmamış, aynı zamanda suyun çağıldamasını duymuş ve Alt Dünyadaki bir tepenin doruğunda ayakta dururken rüzgarı da hissetmiştir.

Başlamakta biraz güçlük çektim çünkü, bize içine girecek bir açıklık seçmemızı söylediğinizde, kafamda iki görüntü vardı. Önce bir tepenin kenarında bir buldozerin o biçimde kestiği bir Mağarayı denedim. Mağaraya tırmandım ama hiçbir

yere gitmiyordu-benim için görsel olarak açılmasını sağlayamadım.

Onun için öbür yerdeki bir arkadaşıma ait arazideki boş bir ağaç gövdesine gittim-oraya bir ay kadar önce gitmiştim. Orada süründüm ve zar zor geçebileceğim kadar küçük olan bir açıklıktan aşağı girdim. Karın üstü süründüm. Bu çamur gibi kötü bir his değildi, yalnızca bir çeşit serin, nemli topraktı. Bir noktada çağıldama duymaya başladım. Sözünü ettiğim bu belirli arazide onun üzerinden geçen bir dere vardı. Derenin altından geçiyormuşum gibi su sesini duyuyordum. Uzun bir mesafe süründüm ve sonra bir tepenin doruğuna çıktım.

Tepenin doruğundan bütün yönlere bakarken gerçekten de iyi şeyler hissettim. Orada ayakta dururken arkamdan esen rüzgarı hissedebiliyordum. Bu rüzgar beni gerçekten güzel bir tür hisle dolduruyormuş gibiydi.

Sonra bize geri gelmemizi söylediğinizde yere indim ve geri dönmeye başladım. Davul hızlanmaya başladığında, kalbim hızlı atmaya başlamış gibi, bir tür gerginlik hissettim, sanki zamanında geri dönebileceğimden emin değilmişim gibiydi. Aslında geri dönmeye çalışıyordum, ama açıklık küçüktü. Sonra siz sonunda davula son kez vurduğunuzda bir tür ışık parıltısı gördüm.

Bir sonraki örnekte, kişi yalnızca koklama deneyimini yaşamamış, ayrıca yeraltında yüzeye geri dönmek için yeni bir giriş de bulmuştur.

> Okyanusta yüzmeye başladım. Sonra yüzlerce metre genişlikte, belki de daha geniş olan, çok büyük bir girdaba geldim. Girdap beni döndürerek aşağı, aşağı, ve aşağı çekti. Bu yolculuğun büyük bir bölümü boyunca sürdü. Nasıl güvenli olarak yere ineceğim, diye düşünüp durdum. Sonunda girdabı kırdım ve bu müthiş büyüklükteki papatyanın üzerine kondum. Düşüşümü yumuşatacak kadar büyüktü. Sonra siz geri gel, dediniz ve ben bir Mağara, bir Mağaralar sistemi buldum ve bunların içinden geçerek yukarı fırladım.

Sonraki olay ŞBD'ndaki kişinin "toprağın içinde yüzmek" gibi yeni bir yeteneği nasıl öğrendiğini göstermektedir. Olağan gerçeklikte olanaksız olan şeyleri yapmanın şamanik bilgisinin deneysel birikimi bu biçimde gerçekleşir.

> Bir tünelin altından aşağı indim ve sonra dipteki suya geldim. Suyun içine girecektim ama kayadaki çatlakları bulmaya çalışırken oralarda bir süre oynamam gerekti, ve kayanın içinde nasıl yolculuk yapılacağını gerçekten anlayamıyordum. Ama sonra eğer kol ve bacaklarımı uzatır ve kendimi bir parça daha düz hale getirirsem toprağın içinde yüzebileceğimi keşfettim.

Benzeri biçimde, ŞBD'ndaki şaman, aşağıdaki olayda olduğu gibi, kendisini nasıl başka madde biçimlerine dönüştürebileceğini öğrenir.

> Gençliğimden anımsadığım ağaçlıktaki bir açıklıktan içeri girdim. Bu açıklık boyunca

ilerlerken, ne kadar küçük olduğumun, her şeyin benden ne kadar büyük olduğunun iyice farkındaydım. Sanki bir tüneldeymişim gibiydi.

Seslerin, ağaçların kokusunun ve kendi boyumun iyice farkındaydım.

Bir Mağaranın içine girdim, ama çok derin değildi. Birdenbire kendimi dağıttım, yere yatarak çatlaklara girebilmek için su oldum. Burada odada neler olup bittiğinin de tümüyle farkındaydım, sizin davulu çalışınızı duyuyordum. Aynı anda iki gerçeklikteydim. Sonra aynı yolla geri geldim.

Bazen tüneli geçerken kişi yönünü kaybeder ve "kutuya kapatılmış" gibi olur. Bu bazen deneyimli Hivaro şamanlarına bile olur. Eğer dışarı çıkan bir yol bulamazsanız, gevşeyin ve bir süre bekleyin. Aşağıdaki durumda olduğu gibi, biraz yavaşça olsa da, çabasızca geri geleceksiniz.

Bir defasında kamp yaparken bu yer sincaplarını görmüştüm, her yan onların delikleriyle kaplıydı. Onun için oradan, onlardan birinin deliğinden aşağı indim. Önce bu küçük ufak tüneller boyunca gitmeye başladım. Sonra birdenbire tünelin doğrudan doğruya aşağıya gittiği bir noktaya ulaştım ve doğrudan hızla aşağı doğru yolculuk etmeye başladım. Sonunu göremiyordum ve bu uzunca bir süre devam etti. Duramıyordum ve nereye gittiğimi bilmiyordum. Her yer kapkaraydı. Orada yolumu biraz sasırdım. Yukarıya aşağı indiğim kadar hızlı çıkmadım, ama aynı yoldan gelmediğim halde, sonunda yukarı vardım.

Deneyimli bir şaman bile inişi sırasında bir engeli asmakta başarısız olabilir. O zaman yapacak tek şey, bu kişi gibi geriye dönmektir.

> Bir ırmağın ortasındaki sıcak su kaynağı boyunca aşağı indim. Bu dipten patlayarak püskürüyordu. Aşağı indim ve bunun nasıl bir yer olduğunu gözlerimin önüne getirdim, hiçbir rengi falan yoktu. Sonra bir lav ya da magma katmanına geldim. Bunun içinden geçerek yolculuk etmek için içine nasıl gireceğimi bilmiyordum. Orada sıkışıp kalmıştım ve ne yapacağımı bilmiyordum. Sonra siz yukarı çıkmamız için davulu çaldınız ve ben de geri döndüm.

İlk yolculukta bile olağandışı şamanik potansiyeli olan bir kişi, aşağıdaki durumda olduğu gibi, bir hayvanla, bitkilerle, ve hatta insan biçimleriyle karşılaşabilir. Bu belirli kişinin potansiyeli ilk deneyiminde uçmuş olmasıyla da belirgin hale gelmiştir. Ayrıca onun, daha önce sözü edilen Eskimo şamanı gibi, yerin içine geçebilmek için nasıl uğraşması gerektiğine dikkat edin. Hatırı sayılır derecede potansiyele sahip kişiler için bile, şamanik çalışma bazen zordur.

> Tanıdığım geniş bir Mağaraya girdim. Orada henüz keşfedilmemiş bir bölge olduğunu anımsadım, bu nedenle oraya girdim. Burası uzun bir süre boyunca çok dardı, ve geçebilmek için sahiden büzülmem gerekiyordu. Sonra burası birdenbire gerçekten geniş bir alana açıldı. Bu uzun, uzun bir süre boyunca devam etti ve ben geziyor, geziyor, geziyordum. Uzun bir yolum olduğunun

farkına vardım, onun için birdenbire uçmaya başladım.

Yol boyunca uçarak çok hızlı hareket ediyordum. Merkeze geldiğimde, orada bütün bu doğa ruhları, her yerde çok eterik bedenler vardı. Önce hepsi sadece etrafımda duruyorlardı sonra davulun sesine uyarak dans etmeye başladılar. Hepsi aynı anda aynı yöne gidiyordu ve ben başkalarını görüyordum. Orada büyük gözleri olan ve gerçekten garip görünen bir kurbağa ve çok yüksek olan bir ağaç vardı. Hepsi davulun sesine uyarak hareket ediyorlardı. Sonra geri gel, dediğinizde geri döndüm.

Hayvanlara aşağıdaki olayda da rastlanmıştır. Bu kişi bir "pterodaktil kuş"la karşılaşmıştır ve uygun bir şamanik güvenle onun korkulacak bir şey olmadığını hissetmiştir:

Eski terkedilmiş bir maden kuyusundan aşağı indim ve oraya girdiğimde ortalık karardı. Her nasılsa yolculuğa sahiden başlayamıyordum. Sonra üzerinde tekerlekler olan bir platform ortaya çıktı ve beni bu kuyunun içine doğru götürmeye başladı. Kısa süre sonra kuyu aydınlık ve daha da aydınlık hale geldi ve iyice sarılaştı. Burada küçük bireysel odalar vardı. Odaların her birinde bir hayvan, bir tür tarihöncesi hayvan vardı. Her biri bir şey yapıyordu, ne yaptıklarını bilmiyordum, ama inanılmaz bir heyecanla hareket ediyorlardı.

Sonra platform yavaşlamaya başladı. Kuyu hala sarı renkteydi. Hayvanlara bakmak için döndüğümde, duvardan kırmızı ve siyah bir pterodaktil kuş gibi bir şey çıktı. Başlıklıydı ve

kanatlarını bana doğru çırpıyordu. Ben korkmamıştım; hayvan herhangi bir şeyden daha oyuncu görünüyordu. Sonra bizi geri çağırdınız. Bizi geri çağırdığınızda, o sanki benim orada kalmamı istiyormuş gibi davrandı. Platform açıklığa doğru hareket etmeye başladı ve geri döndüm.

İlk yolculuk üzerine son örneğimizde, kişi yararlı ve iyiliksever bir varlığı beraberinde getirdiğini hissetmiştir. Bu kişinin ŞBD'ndaki ilk deneyiminde istemsiz olarak hataya düştüğü klasik bir şamanik çalışmadır. Bu onun deneyiminin bir bölümünü açıklayabileceği için ona kurslarımda ne yaptığını bilip bilmediğini sordum. Ama o, "Hayır, kurs üzerine bir şeyler bulmaya çalıştım ama bunu asla yapamadım." diye yanıt verdi. Tahminen bu kişinin hatırı sayılır bir şamanik potansiyeli vardır.

Bir su kaynağından başladım. Su kaynağının içine atladım ve suyu tünel boyunca izledim. Sonra başka bir su kaynağının bir dağın kenarındaki açıklığa doğru aktığı yere geldim. Yüzümü kuzeybatıya dönmüştüm-bir nedenden dolayı o yönün kuzeybatı olduğunu biliyordum. Su kaynağı solumda ve orman sağımda kalacak biçimde oturdum. Bu mükemmel bir histi. O arazideki başka hiçbir yer bana doğru yermiş gibi gelmiyordu, ama o noktanın mükemmel olduğunu hissediyordum.

Sonra geri döndüm. Yalnızca su kaynağına atladım ve başladığım açıklığa doğru yüzdüm. Garip olan şey geri dönüp dışarı çıktığımda, bir şeyin benimle birlikte geldiği izlenimini duydum. Benim tam arkamdaydı. Bu yararlı ve iyilikseverdi; kötü değildi.

Şamanizm ve Bilinç Durumları

Şamanizm insanlık tarafından bilinen en yaygın ve kadim metodolojik zihin-beden sağaltımı sistemini temsil eder. Arkeolojik ve etnolojik kanıtlar şamanik yöntemlerin en azından yirmi ya da otuz bin yasında olduğunu bildirmektedir. Olasılıkla bu yöntemler daha da eskidir-çünkü, her şeye rağmen, insan adı verilebilecek primatlar iki ya da üç milyon yıldan fazla zamandır gezegen üzerindedirler.

Bugün şamanik bilgi öncelikle, kısa süre öncesine kadar ilkel kültürler olan kavimler arasında hayatta kalmıştır. Onların korudukları bilgi yüzlerce insan nesli boyunca, yaşam ve ölüm durumlarında kazanılmıştır. Bu kavimlerin ataları sağlık ve güçlerini korumak, ciddi hastalıklarla başa çıkmak ve ölümün tehdidi ve travmasıyla uğraşmak için verdikleri çabalarda bu bilgiyi zahmetle öğrenmiş ve kullanmıştır. Kadim yöntemlerin bu koruyucuları bizim için çok önemlidir, çünkü kültürlerinin neredeyse hiçbirisi yazılı kayıtlar bırakmamıştır. Bu nedenle şamanik ilkeleri yalnızca onların geride kalan yasayan temsilcilerden öğrenebiliriz.

Şamanik varsayımlar ve yöntemlerle ilgili dikkate değer şeylerden birisi, bunların Avustralya yerlileri, Kuzey ve Güney Amerika, Sibirya ve orta Asya, doğu ve kuzey Avrupa, ve güney Afrika da dahil olmak üzere, gezegenin birbirinden geniş ölçüde ayrılmış ve uzak bölümlerinde, çok benzer olmasıdır.

Klasik Akdeniz tarihsel yazınında ya da ortaçağ ve Rönesans batı Avrupa'sında, aynı temel şamanik bilginin Engizisyon tarafından geniş ölçüde yok edilene kadar bir zamanlar orada olduğu üzerine kanıtlar bulunabilir.

Şamanik yöntem ve inançların dünyanın büyük bir bölümündeki yaygın benzerlikleri Eliade tarafından klasik eseri olan *Shamanism*'de (*Şamanizm*) geniş bir biçimde belgelenmiştir. Eliade ve diğerlerinin şamanizmin bir diğerinden uzun süre boyunca ayrı kalmış olan kavimler arasında görülmesinden emin olarak konuşabilmeleri bu kadim gücün ve sağaltım sisteminin tutarlı olmasındandır. Örneğin, bir antropolog suna dikkati çeker: "Bugün şamanizmle, Asya'da, Avustralya'da, Afrika'da, ya da Kuzey ve Güney Amerika'da olsun, her nerede karşılaşılırsa karşılaşılsın, şaman temelde aynı biçimde ve benzer tekniklerle-grubunun ve onun üyelerinin psişik ve ekolojik dengesinin koruyucusu, görünen ve görünmeyen dünyalar arasındaki aracı, ruhların ustası, doğaüstü iyileştirici, v.b. olarak-işlev gösterir." Şaman "insan halini asmaya ve farklı kozmolojik düzlemler arasında . . . özgürce ileri ve geri geçmeye" muktedirdir.

Temel şamanik bilgideki dikkate değer dünya çapındaki tutarlılık aynı zamanda pek çok başka antropologca da fark edilmiştir. Örneğin Wilbert, Venezuela'daki Warao Kızılderilileri arasındaki şamanizmin doğası üzerine yazarken, dikkati su noktaya çeker, "Şamanizm üzerine yazınla tanışık olan herhangi birisine Warao deneyimlerinin evrensele yakın . . . olan bir içeriğe sahip olduğu derhal belli olacaktır." Wilbert Warao şamanlarının Avustralya, Endonezya, Japonya, ,in, Sibirya, ve yerli Kuzey Amerika, Meksika, ve Güney Amerika'dakilerle paylaştığı uygulama ve inançların uzun bir listesini verir. Wilbert ayrıca, birbiriyle arasında bir okyanus olan Venezuela Warao'ları ve Avustralya Wiradjeri'lerinin şamanik

yolculukları arasında "yalnızca genel içerikte değil spesifik ayrıntılarda da . . . dikkate değer bir benzerlik" olduğu sonucuna varır.

Farklı çevrelere ve farklı maddi hayatta kalma sorunlarına birbirinden belirgin olarak farklı biçimlerde uyum gösteriş biçimlerini temsil eden ilkel kültürlerde bunun dışında güç ve sağaltıma şamanik yaklaşım temelde benzeri bir biçimde korunmuştur. Tarihöncesi göçler ve izolasyon yoluyla, birçok böyle grup, insan ailesinin diğer parçalarından on ya da yirmi bin yıl boyunca ayrılmıştır.

Ama, tüm bu yıllar boyunca, temel şamanik bilgi ciddi bir biçimde değişmiş gibi görünmemektedir.

Bu nedendi? Bu belli ki ilkel kavimlerin hayal gücü eksikliğinden kaynaklanmıyordu, çünkü toplumsal sistemleri, sanatları, ekonomileri, ve kültürlerinin diğer yönlerinde büyük bir farklılık ve çeşitlilik vardır. O zaman, neden şamanik bilgi ilkel dünyanın farklı bölgelerinde bu kadar temelden tutarlıdır?

Ben yanıtın, basit bir biçimde, çünkü şamanizm ise yarar, olduğunu öne sürüyorum. Binlerce yıl boyunca, deneme ve yanılma yoluyla, çoğunlukla birbirinden aşırı derecede farklı ekolojik ve kültürel koşullarda yasayan kavimler her şeye karşın şamanik güç ve sağaltımın temel ilke ve yöntemleriyle ilgili olarak aynı sonuçlara vardılar.

Şamanizm modern tıbbın teknolojik buluşlarından yoksun olan kadim kültürlerde gelişmiştir. Benim görüşüme göre, bu kültürlerin düşük teknolojik düzeyleri onun üyelerini insan zihninin sağlık ve hayatta kalmayla ilgili ciddi sorunlarla basa çıkabilme yeteneğini olası olan en üst düzeye kadar geliştirmeye zorlamıştır. İnsanların zihnin sağlık ve sağaltım potansiyeliyle ilgili sahip oldukları en ilginç yöntemlerden bazıları bu düşük teknolojili kültürlerdeki şamanlarınkidir.

Görevini yerine getirmek için, şaman çoğunlukla koruyucu ve yardımcı ruhları tarafından sağlanan özel, kişisel güce güvenir. Her

bir şaman, yardımcı ruhlara sahip olsun ya da olmasın, hizmetinde genellikle en az bir koruyucu ruh bulundurur. Yerli Kuzey Amerika'daki koruyucu ruh kavramı üzerine klasik eserinde, Ruth F. Benedict şamanizm "hemen hemen her yerde bir biçimde ya da bazı yönleriyle görme ruhu-koruyucu ruh bileşimi çevresine kurulmuştur. . . ." gözleminde bulunmuştur.

Koruyucu ruh Kuzey Amerika'nın dışında da benzeri biçimde önemlidir, fakat antropolojik yazında çoğunlukla, Sibirya şamanizmi üzerine eserlerde "himaye edici ruh", ve Meksika'yla Guatemala'da "nagual" gibi başka adlarla anılır. Avustralya yazınında buna "yardımcı totem", ve Avrupa yazınında "tanıdık" adı verilebilir. Bazen koruyucu ruha sadece "arkadaş" ya da "ahbap" denilir. Her ne ad verilirse verilsin, şamanın işlevi için temel bir güç kaynağıdır.

Bir koruyucu ruhu elde etmenin bilinen en iyi yolu doğadaki uzak bir yerde ruh aramaktır. Yer bir Mağara, bir dağın tepesi, ya da Hivaro'lar arasında olduğu gibi yüksek bir şelale ya da gece ana yoldan ayrılmış bir patika olabilir.

Ayrıca bir koruyucu ruhu ele geçirmenin istemdışı olduğu gibi özel şamanik yolları da vardır.

Koruyucu bir ruh olmaksızın bir şaman olmak hemen hemen olanaksızdır, çünkü şaman varlık ve edimleri normalde insanlardan gizli olan olağandışı ya da ruhsal güçlerle başa çıkabilmek ve onlara hakim olabilmek için bu güçlü, temel güç kaynağına sahip olmalıdır. Koruyucu ruh çoğunlukla bir *güç hayvanı*, yalnızca şamanı korumak ve ona hizmet etmekle kalmayıp aynı zamanda onun için bir başka benlik ya da başka bir ben olan ruhsal bir varlıktır.

Bir kişinin bir koruyucu ruha sahip olması onu tek başına bir şaman yapmaz. Hivaro'ların belirttikleri gibi, bir yetişkin bunu bilse de bilmese de, galiba çocukluğunda bir koruyucu ruhun yardımını görmüştür; aksi halde yetişkinliğe erişmek için gerekli koruyucu gücü olmayacaktır. Koruyucu ruhları açısından sıradan bir insan ile bir şaman arasındaki ana fark, şamanın kendi koruyucu ruhunu

değiştirilmiş bilinç durumundayken aktif olarak kullanmasıdır. Şaman koruyucu ruhunu sık sık görür ve ona danışır, şamanik yolculuklarda onunla birlikte gezer, onun kendine yardım etmesini sağlar, ve onu başkalarının hastalık ya da sakatlıklarının iyileştirilmesinde kullanır.

Koruyucu ruhtan başka, güçlü bir şamanın belirli sayıda yardımcı ruhları vardır. Bunlar koruyucu ruhla karşılaştırıldığında bireysel olarak, daha küçük güçlerdir, fakat bir şamanın elinde bunlardan yüzlercesi bulunabilir, ve büyük bir toplam güç sağlayabilir. Bu yardımcı ruhların belirli amaçlar için özel işlevleri vardır. Bir şamanın bunların geniş bir kitlesini toplaması çoğunlukla yıllar alır.

Şamanik yetenek ya da potansiyel açısından cinsler arasında herhangi belirgin bir farklılık görünmemektedir. Hivaro'lardaki gibi, birçok kavimlerde, şamanizm uygulamasıyla pek az bağlantısı olan ekonomik ve toplumsal nedenlerle, şamanların çoğu erkektir. Ama Hivaro kadınları bile, çocuklarını yetiştirme işini bitirip orta yasa ulaştıktan sonra bazen şaman, hem de çok güçlü şamanlar olurlar. Ortaçag ve Rönesans Avrupa'sında, dul ve yaslı kadınlar benzeri biçimde, kısmen kendilerini desteklemek için, sık sık şifacı şamanlar olmuştur. Tabii ki, Engizisyon onlara, batılı olmayan toplumlardaki Hıristiyan misyonerlerinin hala çoğunlukla şamanlara "cadı" demeleri gibi, "cadılar" demiştir.

Şamanlar özellikle şifacılardır, ama bundan başka toplumun üyeleri için Şimdiki zamanı, geçmişi ve geleceği görerek kehanetle de uğraşırlar. Bir şaman bir *görücüdür*. Bizim "görücü" sözcüğümüz bu tür bir etkinliği, neredeyse yok olmuş Avrupa şamanizmini belirtir.

Bir şaman aynı zamanda, su anda başka bir yerde ne olup bittiğini görerek duru-görüyle de (klervoyans) uğraşabilir.

Şaman gerçeklikler arasında gidip gelir, mistik yeteneklerle ilgili bilinç durumlarının büyülü bir atletidir. Şaman, Castaneda'nın dramatik bir biçimde tanımladığı gibi, olağan gerçeklikle olağandışı

gerçeklik arasındaki bir aracıdır. Şaman aynı zamanda ruhsal gücü insanlara yardım etmek, onları sağlıklı bir dengeye kavuşturmak için idare eden bir çeşit "güç-simsarı"dır.

Bir şamandan *ruh-suzlaşmış*, yani kişisel koruyucu ruhunu ve hatta kendi ruhunu kaybetmiş birisine yardım etmesi istenebilir. Bu gibi durumlarda, şaman onun kayıp ruhunu geri getirmek ve bunu hastaya geri vermek için olağandışı gerçeklikte bir sağaltım yolculuğuna girişir. Ya da bir şamanın hastası bir yerindeki ağrı ya da hastalıktan şikayetçi olabilir. Böyle bir durumda, şamanın görevi hastayı sağlığına kavuşturmak için zararlı gücü onun bedeninden çıkartmaktır. Bunlar şamanik sağaltıma iki temel yaklaşımdır: yararlı güçleri geri getirmek ve zararlı olanları dışarı çıkartmak.

Şamanlar bu sağaltım görevlerinde gerçeklikler arasında gidip gelebilmelidir. Bunu yapmak için, bazı kültürlerde, şamanlar zihin-değiştirici maddeler alırlar; ama birçok başka kültürde bunları kullanmazlar. Gerçekte, bazı psikoaktif maddeler şamanik çalışmanın gerektirdiği konsantrasyonu önleyebilir.

Şamanizmin ilginç yönlerinden biri, her ikisinin de katıldıkları örnekler de olmakla birlikte, bir ilaç kullanıldığında bunun hasta tarafından değil iyileştirici ya da şifacı tarafından alınmasıdır. Eğer şamanın sağaltım çalışmasını bir değiştirilmiş zihin durumunda yapmak zorunda olduğu düşünülürse modern Batı tıbbıyla arasındaki fark kolayca anlaşılabilir. Buradaki düşünce gizli gerçekliğe ulaşım sağlamaktır. Böylesi bir çalışma hastanın değil şamanın sorumluluğudur.

Özünde şamanlığa kabul deneysel ve çoğunlukla derece derecedir, şamanik bilinç durumuna nasıl ulaşılabileceğinin öğrenilmesinden ve o durumda görme ve yolculuk yapmadan; kişinin kendi koruyucu ruhundan eminlik kazanması ve onunla ilgili bilgi edinmesinden, ve şamanik bilinç durumundayken onun yardımını sağlamasından; ve bir şaman olarak başkalarına başarıyla yardımcı olmayı öğrenmekten oluşur. Daha ileri düzeydeki şamanizmin belirleyici bir aşaması kendi yardımcı ruhlarından

kişisel eminlik kazanmak ve bunlarla ilgili bilgi elde etmektir. Bu kitapta açıklanmayan bundan daha da ileri düzeyler olduğu gibi bazı önemli türden şamanik deneyimler de vardır.

Bununla birlikte, eğer yukarıda verilen ilk üç aşamada başarılı olduysanız, kendinize herhalde şaman diyebilirsiniz. Fakat şamanlığa kabul hiç bitmeyen bir çabalama ve neşe sürecidir ve sizin bir şaman olarak statünüzle ilgili belirleyici kararlar yardım etmeye çalıştığınız kişiler tarafından verilecektir.

Yeni bir şaman, temel ilkeleri, yöntemleri, ve şamanizmin kozmolojisini öğrendikten sonra, şamanik uygulamalar ve yolculuklarla güç ve kişisel güç edinir. Bu bilgi elde edildikçe, şaman diğerleri için bir rehber haline gelir. Örneğin, toplumundaki bir insan bir rüya ya da hayal görebilir ve şamana bunun anlamını sorabilir. Usta şaman kendisinin Şimdiye kadar öğrendiklerinin ışığında "Aa, evet, deneyimlediğin şey şu anlama geliyor . . ." diyebilmelidir. Şaman gizemleri açığa çıkaran kişisel deneyimlerini bunlar sanki büyük kozmik bir yap-bozun parçalarıymış gibi sürekli olarak bir araya getirmeye çalışır. Kozmik yap-bozun üst düzeydeki bilgisine ulaşmak için çoğunlukla yıllarca süren şamanik deneyimlere gerek vardır, ve usta bir şaman bile bir ölümlünün yaşam süresinde yap-bozu tamamlamayı asla ummaz.

Daha az yetenekli ve daha az mütevazı şamanlar bunu yapabilmekle birlikte, gerçek bir usta şaman başkalarının deneyimlerinin geçerliliğine itiraz etmez. Usta şaman en alışılmadık deneyimleri bile kendi toplam kozmolojisiyle, temelde kendi yolculukları üzerine kurulu bir kozmolojiyle bütünleştirmeye çalışacaktır. Eğer bunu kolaylıkla yapabiliyorsa herhalde bana "ah, onlar her zaman öyle söylerler," diyen Conibo Kızılderili şamanı gibi bir ustadır.

Usta şaman hiçbir zaman deneyimlediğinizin bir fantezi olduğunu söylemez. Bu şamanizmle bilim arasındaki farklardan birisidir. Ama şamanla bilim adamı arasında benzerlikler de *vardır*. Her ikisinin de en iyi olanı evrenin ve Doğanın karmaşıklık ve

görkeminden hayret duyar ve kendi yaşamları boyunca, olan bitenin yalnızca küçük bir bölümünü gözlemleyerek anlayabileceklerinin farkına varır. Hem şamanlar hem de bilim adamları kişisel olarak evrenin gizemlerini araştırırlar ve her ikisi de evrenin altında yatan nedensel süreçlerin olağan görüşten gizlenmiş olduğuna inanırlar. Ve ne usta şamanlar ne de usta bilim adamları dinsel ya da politik otoritelerin kendi buluşlarına karışmalarına izin vermezler. Galile'nin büyücülükle (şamanizmle) suçlanması şans eseri değildi.

Şaman bir empirisisttir (bilgisini deneyimlerinden alan kişi). Empirisizmin tanımlarından biri "deneyimlerin özellikle duyusal deneyimlerin vurgulaması uygulaması"dır (Webster's Third New International Dictionary).

Ve tabii ki şaman duyumsal bilgileri edinmede, öncelikle ilk elden deneyime bağlıdır. Yine de usta şaman mütevazıdır. Buna rağmen, hiçbirimiz ne olup bittiğini gerçekten bilmeyiz. Herkes evrene açılan kendi küçük penceresiyle sınırlıdır. Hama: Utce: adında bir Mohave kadının söylediği gibi:

> Her şaman farklı bir yaratılış öyküsü anlatır. Kişi bunun birkaç biçimde anlatıldığını duyabilir. Bütün öyküler aynı olayla ilgilidir, ama anlatma biçimi, sanki farklı tanıklar, farklı ayrıntıları anımsayıp unutarak anlatmış gibi farklıdır. Sanki bir Kızılderili, bir Zenci ve bir Fransız anlatıyormuş gibidir ya da sanki, kocam Hivsu: Tupo: ma (yanık çiğ) ya da sen gördüğümüz bir araba kazasını anlatıyormuşsunuz gibidir.

Şamanlar bilgi insanı oldukları kadar edim insanıdırlar da. Yardımları istendiğinde gizli gerçekliğe girip çıkarak topluma hizmet verirler. Ama yalnızca pek az sayıda şaman gerçek bilgi, güç, ve sağaltım ustaları olur. Tipik olarak toplumlarındaki insanlar

tarafından belirli bir şamanın ne kadar yeterli olduğu, insanları sağaltmada ne kadar başarılı olduğu üzerine çok sayıda eleştirel değerlendirme yapılır. Şamanların "kayıt"ları iyi bilinir, ve insanlar yaşam ve ölüm durumlarında hangi şamanlara gideceklerine karar verirler. Bu nedenle, birçok kişi şaman olabilmekle birlikte, yalnızca pek azı önemli olarak tanınır.

Şamanik Bilinç Durumu

Şaman zamanının yalnızca küçük bir bölümünde ve yalnızca şamanık görevleri yerine getirmesi gerektiğinde olağandışı gerçeklikte çalışır, çünkü şamanlık part-time bir etkinliktir. Hivaro'lar, Conibo'lar, Eskimo'lar, ve çoğu başka ilkel gruplar arasında, usta şaman çoğunlukla toplumun ekonomik, sosyal, ve hatta politik islerine aktif olarak katılır. Şaman çoğunlukla başarılı bir avcı ya da bahçeci, zanaatkar ve sanatçı, düşünür, ve sorumlu bir aile ve toplum üyesidir. Gerçekte, usta şamanın iki farklı gerçeklikte başarıyla çalışabilme yeteneği gücün kanıtı olarak görülür.

Şaman şamanlığı ilgilendiren bir etkinlikte bulunduğunda şamanlığın ahlaksal ilkelerini izler, ve şamanik çalışmalarla uğraşmadığında olağan gerçekliğin ahlaksal ilkelerini izler. Şaman bu iki gerçeklik arasında kasıtlı olarak ve ciddi amaçlarla gidip gelir. Gerçeklik bunlardan hangisiyse, şaman ona uygun bir biçimde düşünür ve hareket eder ve amacı hem olağandışı etkinliklerinde hem de olağan etkinliklerinde ustalaşmaktır.

Yalnızca her iki dünyadaki etkinliklerinde de ustalaşan kişi usta bir şamandır.

Olağan dışı ve olağan, şamanın her iki kişisel gerçekliği de kendilerine karşılık düşen bilinç durumlarına sahiptir. Her bir gerçeklikle yalnızca kişi ona uygun olan bilinç durumundayken başarıyla basa çıkılabilir. Böylelikle, eğer birisi kalabalık bir kentteki bir caddede karşıdan karşıya geçiyorsa, uygun bilinç durumu

şamanik Alt Dünyaya girerken kullanılandan farklıdır. Usta bir şaman karşılaştığı her bir durum için gerekli olan uygun bilincin bütünüyle farkındadır, ve gerektiği gibi o bilinç durumuna girer.

Her ne kadar bazı Batılı koltuk düşünürleri uzun zamandır ilkel kavimlerde olağan dünya ve gizli dünya arasında böyle bir ikili ayrım olduğunu öne sürmenin mantıklı olduğunu, ilkel kavimlerin bu ikisi arasında ayrım yapamayacağını varsayarak yadsımışlarsa da, iki gerçekliğin algılanması şamanizmde tipiktir. Daha önce açıkladığım gibi, Hivaro'lar yalnızca böyle bir ayrımı bilinçli olarak yapmakla kalmazlar, aynı zamanda olağandışı ya da gizli olana çok daha büyük bir önem verirler. Aşağıdakileri söyleyen Ake Hultkranz'a katılıyorum:

> ... Eğer böyle {ilkel} kavimler bilinçli olarak böyle bir ayırım yapmazlarsa-ki bazen yaparlar-aslında bilişlerini bilinçdışı olarak bu modele göre ayarlarlar. Bunun bir kanıtı şamanik transtır. Esrime dünyası doğaüstü güçlerin ve oluşların dünyasıdır, bunun için şaman onun içine dalar. Şaman iki dünyada varolur: transın dışındayken kabilesinin halkının gündelik yaşamını sürdürür, transtayken şaman, ruhların uçma yeteneği, kendi biçimini değiştirme, yardımcı ruhla bir olma, ve bunun gibi bazı potansiyellerini onlarla paylaştığı doğaüstü dünyanın bir parçasıdır.

Burada kişinin ŞBD'nda ve OBD'ndaki deneyimleri arasında ayırım yapmaya verdiğim önem, ya da Castaneda'nın olağandışı gerçeklik ve olağan gerçeklik arasındaki ayırıma verdiği önem, şamanların kendi aralarında ya da hatta Batılılarla konuşmalarında bile çoğunlukla farkına varılan bir ayırım değildir. Böylelikle, eğer bir Hivaro şamanının konuşmasını dinlemiş olsaydınız, onun günlük yaşamında size, bir Batılı olarak, tümüyle anlamsız ya da

olanaksız görünen deneyim ve davranışlarını anlatmasını dinleyebilirdiniz. Örneğin, size şamanik gücüyle uzaktaki büyük bir ağacı yardığını, ya da bir komşusunun dolabının içinde ters dönmüş bir gökkuşağı gördüğünü söyleyebilir.

Aynı konuşmada size yeni bir üflemeli boru silahı yapmakta olduğunu, ya da önceki sabah avlanmaya çıktığını söyleyebilir.

Sorun, bazı Batılı düşünürlerin sandığı gibi, Hivaro'lar gibi ilkel kavimlerin ilkel "mantık öncesi" bir zihinlerinin olması değildir. Sorun sadece Batılının şamanik bakış açısına göre deneyimsiz olmasıdır. Bir Hivaro kendi kabilesinden kişiler için, belirli bir deneyimde bulunmak için hangi bilinç durumunda olması gerektiğini belirtme gereği duymaz. Onlar bunu derhal bilirler, çünkü halihazırda hangi tür deneyimlerin ŞBD'nda ve hangi tür deneyimlerin OBD'nda ortaya çıktığını öğrenmişlerdir. Yalnızca Batılı yabancı bu bilgiden yoksundur.

Hivaro'ların kültürel incelikliliği essiz olmaktan çok uzaktır; gerçekte, bu belki de hemen hemen her şamanik kültür için doğrudur. Malesef, değiştirilmiş bilinç durumlarıyla kapsamlı deneyimlerden yoksun olan Batılı gözlemciler, yerlilerin "olanaksız" deneyimleri yasadıklarında içinde bulundukları bilişsel durumu araştırmakta çoklukla başarılı olamamışlardır. Avustralyalı antropolog W. E. H. Stanner'ın doğru olarak gözlemlediği gibi:

> Böyle şeylerle ilk defa karşılaşan Avrupalılar için bu tür "mistisizm"in *tüm* yerli düşüncesini yönettiğini düşünmek son derece kolaydır. Bu doğru değildir. "Mantıklı" düşünce ve "rasyonel" davranış, yerlilerin yaşamında hemen hemen Avrupalıların yaşamının basit düzeylerinde olduğu kadar geniş ölçüde bulunur. . . . Ve eğer birisi çıkarımsal düşüncenin gerçekten parlak bir gösterisini izlemek isterse, sadece [bir yerlinin] yaralı bir kangurunun izini sürmesini görmesi, ve onu

işaretleri neden belirli bir biçimde yorumladığını söylemeye ikna etmesi buna yeter.

Bir başka deyişle, sınırlamalar ilkel kavimlerde değil, bizim onların deneyimlerinin iki-katlı doğasını ve bunlara duydukları saygıyı anlama biçimimizdedir. Bizim Batılı kültürümüz şamanik olmadığından, şamanizmi öğretirken, Castaneda'nın yaptığı gibi olağandışı gerçeklik ve olağan gerçeklik arasındaki ayırımı açıklığa kavuşturmak gerekir. Eğer bir şaman olursanız ve konuşabileceğiniz başka şamanlar varsa, belirli bir deneyimi yasarken hangi bilinç durumunda olduğunuzu belirtmeyi bir Hivaro ya da Avustralya yerlisi kadar gereksiz bulacaksınız. Sizi dinleyenler eğer bilgili kişilerse bunu bileceklerdir.

ŞBD'nun değiştirilmiş bilinç durumu unsuru, özünde hafiften (birçok Kuzey Amerikan Kızılderili şamanında olduğu gibi), çok derin (bir şamanın bir süre için komaya girmiş gibi göründüğü Lapp'lar arasında olduğu gibi) olana kadar değişen derecelerdeki transı içerir.

Aslında, tüm bu alanın Sibirya şamanlarında görüldüğü bildirilmiştir. Hultkrantz'ın dikkati çektiği gibi, "Bu nedenle şamanik transın değişmez bir biçimde aynı derinlikte olduğunu belirten ifadeler yanıltıcıdır." Benzeri biçimde, Eliade: "Uygurlar arasında şamanik esrime bir trans olmaktan çok bir 'esinlenme durumu'dur; şaman ruhları görür ve duyar; 'kendinin dışına çıkarılmıştır' çünkü esrimede uzak bölgelere yolculuk yapmaktadır, ama bilinçsiz değildir. O bir görücüdür ve esinlenmiştir. Bununla birlikte, temel deneyim esrimeseldir, ve bunu elde etmenin temel yolu, diğer bölgelerde de olduğu gibi, büyülü dini müziktir." diye yazar.

Kesin *olan* şamanik uygulamalar için bilincin değiştirilmesinin *belirli* bir derecede gerekli olduğudur. Dışarıdan gelen Batılı gözlemciler sık sık şamanın hafif bir transta olduğunu fark edememişlerdir, çünkü kişisel şamanik deneyimden yoksun olan,

dıştan gözleyen kişilerdir. Hultkrantz çok uygun bir biçimde şuna dikkati çeker:

> Bir şaman gerçekte zihni içsel görüntüler tarafından doldurulmuşken, aklı başındaymış gibi davranıyor olabilir. Ben kendim bir Kuzey Amerikan büyücü hekiminin bir hastayı iyileştirirken bilgisi az olan dışarıdan birisi tarafından kolayca fark edilemeyecek çalışmasına tanık oldum; ve iyileştirmesi sırasında gördüklerinden sonra bana tanıklık etmesi onun hafif bir transta olduğu gerçeğini gösteriyordu.

Birçok kişisel ve kültürel istisnalar olmakla birlikte, şaman şamanizme başlamadan önce, yaşamının daha önceki, kritik bir noktasında çok derin bir değiştirilmiş bilinç durumuna girmiş olabilir. Bazen böyle bir deneyim bir koruyucu ruh gücü almak için kasıtlı olarak yapılan hayali bir araştırmada ortaya çıkar. Başka zamanlarda bu, bazı Kuzey ve Güney Amerika Kızılderilileri arasında ya da yerli Sibirya'da olduğu gibi, ciddi bir hastalığın doruğunda ortaya çıkar. Benim 1961'de Conibo Kızılderilileri arasındaki ilk psikedelik deneyimim kişisel bir örnektir.

Burada "trans" sözcüğünden çoğunlukla kaçınılmıştır, çünkü bizim bu terimle ilgili Batılı anlayışımız sık sık bunun bilinçsiz bir durum olduğu imasını taşır. Reinhard benzeri bir biçimde ". . . bizim belirtmeye çalıştığımız, şamanın bazı durumlarda bilincini yitirmiş olmak yerine değiştirilmiş bilinç durumuna girdiği anlamına gelen olağandışı bir psişik durumda olduğudur." olarak belirttiği gerçeğe dikkati çekerek "trans"ı kullanmaktan kaçınmıştır.

Kişinin şamanik olarak "görme"si ŞBD'nda olur. Buna "görselleştirme," (visualizing) "hayal etme," (imaging) ya da Avustralya yerlileri tarafından ifade edildiği gibi, "güçlü gözü" kullanma adı verilebilir.15 Böyle bir görme bir değiştirilmiş

bilinç durumunda yapılmakla birlikte, böyle hayalleri sanrılar (halüsinasyon) olarak nitelendirerek bir kenara atmak ilk elden anlayışına ulaşmaya ters düşen deneysel olmayan bir önyargı olur. Ünlü Avustralya'lı antropolog A. P. Elkin'in gözlemlediği gibi, bir yerli şamanın hayali "sadece bir sanrı değildir. Bu görselleştirimiş ve maddesel hale getirilmiş, bir süre için kendisini yaratan kişiden bile bağımsız olarak varolabilecek bir zihinsel oluşumdur... Kişi hayali deneyimlerken hareket edemez, ama etrafında neler olup bittiğinin bilincindedir. Kattang kabilesinden bir [şaman] olarak N. S. W. [Avustralya], bana ... ne olduğunu görüp bildiğini, ama bir ölü gibi hiçbir şey hissetmediğini söyledi."

ŞBD, Batılı ruhçu medyumların ya da Karayip ya da Java'daki ruhlarca ele geçirilmiş dansçıların karakteristik translarının tersine, normalde şaman OBD'na döndüğünde deneyimin tümüyle anımsanmasına izin verir. Bir başka deyişle, ŞBD'da tipik olarak amnezi görülmez. ŞBD'nda şamanın bilincinin bir bölümü çoğunlukla kendisinin bulunduğu fiziksel ya da maddi çevrenin olağan gerçekliğiyle hala zayıf bir bağlantı içindedir. Transın hafifliği onu ŞBD'nda tutmak için bir yardımcı tarafından davul çalınmasının sürdürülmek zorunda olmasının nedenidir. Eğer davulun çalınması durursa şaman hızla OBD'na geri dönebilir ve böylelikle yapacağı işte başarısız olur.

ŞBD'na girmek için gereken temel araçlar davul ve çıngıraktır. Şaman genellikle davul ve çıngırağının kullanılmasını ŞBD'nun yaratıldığı ve sürdürüldüğü zamanlarla sınırlar, böylelikle onun bilinçdışı zihni otomatik olarak bunların kullanılmasıyla ciddi şamanik çalışmalar arasında bir ilişki kurar. Daha önceki deneyimlerde tekrar tekrar ŞBD'yla ilişkilendirilmiş olan çıngırak ve davulun değişmeyen, monoton sesinin başlaması, onun beynine ŞBD'na dönmesi için bir sinyal verir.

Değiştirilmiş bilinç durumunun belki de en geniş ölçüde kabul edilen tanımı onu "farklı fizyolojik, psikolojik, ya da farmakolojik etkinlik ya da maddeler tarafından neden olunan, bireyin kendisi tarafından öznel olarak (ya da bireyi izleyen nesnel bir gözlemci

tarafından) öznel deneyimdeki ya da psikolojik isleyişteki o bireyin tetik, uyanık bilinçlilik durumundaki belirli genel normlarından yeterli derecede sapmayı temsil ettiği kabul edilen herhangi bir zihinsel durum(lar)." olarak tarif eden Arnold M. Ludwig'inkidir (Ludwig 1972: 11.) Ludwig'in tanımındaki bir sorun bunun "tetik, uyanık" durumun bir değiştirilmiş bilinç durumunun özelliği olmayabileceği imasını taşımasıdır. Şaman bazen ŞBD'nda ne tetik ne de uyanık olmamakla birlikte, tümüyle uyanık bir durumda olmasa bile çoğunlukla bir hayli tetiktir; ve ŞBD'nda çoğunlukla hem tetik hem de uyanıktır. Katz da (1976a: 282-283), Kung Buşman trans-sağaltımı üzerine çalışmasında, Ludwig'in tanımıyla ilgili bazı kuşkularını ifade eder.

Bu nedenle, deneyimli bir şaman için tanıdık çıngırak çalma ve/ya da davul çalma çoğu şamanik çalışmaların yapıldığı hafif bir transa girmek için çoğunlukla yeterlidir.

Davulun yinelenen sesi çoğunlukla ŞBD'ndaki görevleri yerine getirmek için önemlidir. Sibiryalı ve diğer şamanların bazen davullarından onları Alt Dünyaya ya da Üst Dünyaya taşıyan "at" ya da "kano" olarak söz etmelerinin iyi bir nedeni vardır. Davulun değişmeyen, monoton temposu taşıyıcı bir dalga gibi önce şamanın ŞBD'na girmesine yardım eder, sonra onun yolculuğunu sürekli kılar.

Davulun "binek hayvanı" ya da "kübeylan" olarak önemi Sibirya'daki Soyot'ların (Tuvas'lar) aşağıdaki şiirinde görülmektedir:

Şaman Davulları

Ah! Benim çok renkli davulum

Sen öndeki köşede duran!

Ah! Benim neşeli ve boyanmış davulum,

Sen burada duran!

Omuzun ve boynun güçlü olsun.

Dinle, ah dinle benim atım-sen dişi geyik!

Dinle, ah dinle benim atım-sen ayı!

Dinle, ah dinle sen [ayı]!

Ah, öndeki köşede duran boyalı davul!

Binek hayvanlarım-erkek ve dişi geyik.

Sessiz ol yankılanan davul,

Deri kaplı davul,

Dileklerimi gerçekleştir.

Oradan oraya dolaşan bulutlar gibi beni

Alacakaranlık ülkeleri boyunca

Ve kurşun renkli gökyüzünün altında,

Dağların dorukları üstünde

Rüzgar gibi eserek taşı!

Neher tarafından yapılan laboratuar araştırmaları davul çalmanın merkezi sinir sisteminde değişiklikler yarattığını göstermiştir. Ritmik uyarım "beynin normalde etkilenmeyen, birçok duyumsal ve motor bölgesindeki" elektriksel etkinliği "uyarılan duyumsal alanla olan bağlantıları yoluyla" etkiler. Bu kısmen tek bir davul vuruşunun birçok ses frekansı taşıması gerçeğinden kaynaklanıyor gibi görünmektedir, ve bu nedenle beyindeki çeşitli sinir yolları boyunca eşzamanlı olarak uyarımlar iletilir.

Bundan başka, davul vuruşları çoğunlukla alçak frekanslardan oluşur, bu da davul vuruşunun beyne daha yüksek frekanslı bir ses uyarımından daha fazla enerji iletebilmesi demektir. Neher bunun "kulaktaki alçak frekans algılayıcıları hasara narin yüksek frekans algılayıcılarından daha dayanıklıdır ve acı duyulmadan önce daha yüksek genişlikli seslere dayanabilir." olmasından kaynaklandığını söylemektedir.

Kuzeybatı kıyısı Salish Kızılderilileri'nin şamanik ruh dansları üzerine yapılan yeni bir araştırma Neher'in ritmik davul çalmanın değiştirilmiş bilinç durumunu ortaya çıkarma kapasitesi üzerine bulgularını desteklemekte ve daha da ileri götürmektedir. Jilek ve Ormestad Salish'lerin geyik derisinden yapılma davulun kullanıldığı şamanlığa giriş törenlerinde teta dalgası EEG [elektroensefalogram] frekans alanının (saniyede dört ila yedi vuruş) hakim olduğunu buldular. Jilek bu frekans alanı için "trans durumlarını yaratmada en etkili olduğu sanılmaktadır." demektedir.

Bu gibi araştırmalara ileride şamanların ŞBD çalışmalarıyla uğraşırkenki EEG ölçümlerinin de eşlik edeceği umulmaktadır. Bu tür araştırmalar ŞBD'nun çoğunlukla teta düzeyiyle olduğu kadar daha az derinlikteki alfa düzeyiyle de ilgisi olduğunun bulunmasına götürecek gibi görünmektedir.

Şamanın çıngırağının çalınması davula göre beyindeki daha yüksek frekanslı yollara uyarım sağlar, davul vuruşlarını güçlendirir ve sesin toplam etkisini daha da arttırır. Davuldan daha yüksek frekanslı olmakla birlikte, çoğu çıngırağın sesi kulaktaki algılayıcılara ağrı vermeyecek kadar düşük genişliklidir.

ŞBD'na girerken şaman davulu kendi çalabilmekle birlikte, oraya tam olarak varması, Sibiryalı Tunguzlar arasında olduğu gibi, davul çalmayı sürdürme görevini bir yardımcının üstlenmesini gerektirir, böylece şamanın değiştirilmiş bilinç durumu korunabilir.22 Tunguzlar arasında kullanılan farklı bir teknik, şaman ŞBD'na girmeden önce bile tüm davul çalma isini yardımcının yapmasına izin verilmesidir. Bu benim yeğlediğim tekniktir, çünkü öbür türlü

davulu çalmanın gerektirdiği fiziksel yük benim ŞBD'na geçişimi önleyebilir. Bununla birlikte, davul çalma hızını yine şaman belirlemelidir, çünkü temponun uygunluğunu yalnızca o hissedebilir. Uyarladığım tekniklerde, ben tipik olarak yavaş bir tempoyla başlayıp gerek duydukça tempoyu artıracak biçimde çıngırağı sallarım. Çıngırağın sesi yalnızca davulu çalana tempo vermekle kalmaz aynı zamanda davul sesinin gücünü daha yüksek bir frekans girdisiyle destekler.

Şaman bu yöntemi kullanarak sonunda ŞBD'na girdiğinde, çıngırağı daha fazla çalamaz, bu nedenle davulu çalan kişi onu çıngırağın son duyduğu temposuyla çalmayı sürdürür.

Bununla birlikte, Tunguz şamanın yardımcısı tüm davul çalmayı üstlendiğinde, şaman bir çıngırak kullanmaz. Bunun yerine tempoyu dans ederek verir, kostümündeki çıngıraklar ve demirden süsler davula öncülük eder ve onu yüksek frekanslı seslerle destekler. Bu şamanın sinir sistemine sesle örtüşen bir bedensel hareket girdisi sağlar çünkü, Shirokogoroff'un gözlemlediği gibi, "...'dans etme' kısmen ritmik sesler üretme gereksinimi nedeniyle ortaya çıkmıştır."

SDB'na girmeye ayrıca şarkı söylemeyle de yardımcı olunur. Şamanın tipik olarak böyle durumlarda söylediği özel "güç şarkıları" vardır. Sözler belirli bir kabiledeki şamandan şamana değişebilmekle birlikte çoğunlukla şarkıların melodi ve ritimleri belirli bir kabile bölgesinde aynıdır.

Şarkılar şaman ŞBD'na yaklaştıkça temposu artan, yinelemeli ve görece monoton şarkılar olma eğilimi gösterir. Bunu belirleyecek hiçbir araştırmaya rastlamadığım halde, şarkılar merkezi sinir sistemini yoga'daki solunum alıştırmalarına benzer bir biçimde etkileme gibi gözle görülemeyen bir işleve sahip olabilir. Orada hazır bulunanlar çoğunlukla şamana şarkı söylemede katılarak onun ŞBD'na girmesine yardım ederler. Sözcükler şamanın ruhsal koruyucu ve yardımcılarına değinerek şamanın gücünü doğrulayarak ŞBD'nu yaratmakta yardımcı olur.

ŞBD'nun öğrenilmiş unsuru kişinin değiştirilmiş bilinç durumunda gördüğü, hissettiği, duyduğu, ve deneyimlediği şeylere tam bir gerçekliğin atfedilmesini içerir. Bu ilk elden, deneyle doğrulanan deneyimler şaman tarafından fantezi olarak değil o anki gerçeklik olarak görülür. Aynı zamanda, şaman ŞBD gerçekliğinin OBD gerçekliğinden ayrılığını bilir ve ikisini birbiriyle karıştırmaz. Ne zaman birinde ya da diğerinde olduğunu bilir ve bunların her birine kendi seçimiyle girer.

Şamanın ŞBD'ndayken kullandığı öğrenilmiş ilkeler, değiştirilmiş bilinç durumundayken görülen hayvanların, bitkilerin, insanların, ve diğer görüngülerin (fenomen), bunların algılandığı maddi olmayan, olağandışı gerçekliğin koşulları altında tümüyle gerçek olduğu varsayımını da içerir. Şaman ŞBD'na bu maddi olmayan biçimleri görmek ve onlarla karşılıklı ilişkiye geçmek için girer. Bu gibi biçimler şamana ya da başkalarına OBD'ndayken görünmez, ve olağan gerçekliğin bir parçasını oluşturmaz.

ŞBD'nun öğrenilen yönü tüm yaşam biçimleri için, bitkilere, hayvanlara, ve hatta gezegenimizin inorganik maddelerine bağlı olduğumuzun mütevazı bir farkındalığıyla birlikte derin bir saygıyı gerektirir.

Şaman insanların tüm yaşam biçimleriyle ilişki içinde olduklarını, onların Lakota Siyu'larının dediği gibi "hepsinin bizim ilişkilerimiz" olduğunu bilir. Hem ŞBD'nda hem de OBD'nda şaman diğer yaşam biçimlerine ailesel saygı ve anlayışla yaklaşır. Onların geçmişini, birbirleriyle olan ilgisini ve özel güçlerini kabul eder.

Şaman böylelikle ŞBD'na Doğaya, vahşi hayvan ve bitki türlerinin özündeki güçlere, ve onların gezegendeki çok uzun geçmişleri boyunca hayatta kalabilme ve gelişme yeteneklerine bir saygı ile girer. Şaman değiştirilmiş bir bilinç durumunda sevgi ve saygıyla yaklaşılan Doğanın olağan bir bilinç durumundayken anlaşılamayacak şeyleri açığa çıkaracağına inanır.

Çoğu Kuzey Amerikan Kızılderili kabileleri hala örnek olarak şu Hopi inancında olduğu gibi gerçeklikle ilgili temelde şamanik bir bakış açısını korurlar:

Hopi'ler için tüm yaşam birdir-aynıdır. Onun yasadığı bu dünya insan dünyasıdır, ve onun içinde hayvanlar, kuşlar, böcekler, ve yasayan her yaratık olduğu kadar yaşama sahip olan ağaç ve bitkiler de sadece bir maskeli balodaki gibi ya da onları normakle gördüğümüz biçimleriyle görünürler. Ama yaşamın kıvılcımını biz insanlarla paylaşan tüm bu yaratıkların ve tüm bu yasayan şeylerin, kesinlikle bizim gibi insan biçiminde yasadıkları başka evleri olduğu söylenir. Bunun için, tüm bu yasayan şeyler insan olarak düşünülür ve bunlar bazen yeryüzünde bile kendi biçimlerinde görünürler. Eğer öldürülürlerse o zaman bu yaratığın ruhu bir daha hiç ayrılamayacağı kendi dünyasına dönebilir, ama bu yaratığın soyundan gelenler nesilden nesile insan dünyasında onun yerini alırlar.

Gün ışığında bile kişi doğal görüngülerin olağandışı suretlerini şamanik bir biçimde görmeyi öğrenebilir. Örneğin, aşağıda verilen, bir Lakota Siyu büyücü hekiminden öğrendiğim bir teknik olan *kaya görme* yöntemidir. Önce bir yanıt almak istediğiniz bir sorun seçin. Sonra yerdeki iki yumruk boyunda bir taş dikkatinizi çekene kadar vahşi bir alan boyunca yürüyün. Onu alın ve onunla rahatça oturabileceğiniz bir yere götürün.

Taşı önünüze yere koyun ve yanıt almak istediğiniz soruyu sorun. Taşın çizgileri, çatlakları ve diğer eğimleri tarafından biçimlenen bir ya da daha fazla yaşayan yaratığı görününceye kadar onun üst yüzeyini dikkatle inceleyin. Bu birkaç dakika alabilir.

Taşın yüzeyinde bir ya da daha fazla hayvan, bitki, böcek, yüz, insan biçimi, ya da başka varlığı ayırt edebildiğinizde, taşın size ona sorduğunuz sorun üzerine ne söylemeye çalıştığını düşünün. Vardığınız sonucu zihninizde tutun ve taşı ters çevirin. Aynı görme ve düşünme işlemini bu yeni yüzeyi kullanarak yineleyin. Eğer taş

yeterince kalınsa işlemi taşın kalan diğer iki yüzeyiyle de yineleyebilirsiniz.

Sonra sakince dört yüzeyin her birinden gelen bireysel iletişimin sorunuza yanıt oluşturan bir mesajı biçimlendirmesi için nasıl bir araya getirilebileceğini düşünün. Sonra tası saygı ve teşekkürlerinizi sunarak onu bulduğunuz yere aynı pozisyonda geri koyun.

Yeterince şamanik deneyim kazandığınızda, bu tekniği başka birisine yardım etmek için kullanabilirsiniz. Bu kişiye yukarıdaki adımların aynısını yineletin. Aradaki fark onun sorununa yanıt bulmasına sizin de katılıyor olmanızdır. Taşın her bir tarafına bakıldığında bu kişinin gördüklerini önce tanımlamasını sonra da analiz etmesini sağlayın. Sonra siz şaman olarak onun gözlem ve analizlerini kendinizinkilerle tamamlayın. Kendi daha fazla deneyiminiz sayesinde sizin gördüklerinizin onun gördükleriyle nasıl uyuştuğunu anlatın. Sonra tası ters çevirerek bu işlemi her dört taraf için yineleyin. Sonunda kişi bu dört taraftan çıkanlar üzerine kendi sentezini yaparak sorununa genel bir yanıt elde edecektir.

Açıkça görülebileceği gibi, bu şamanik yaklaşımla bir Rorschach testi ya da psikanalitik serbest çağrışım teknikleri arasında benzerlik ve farklılıklar vardır. Ama farklılıklar olduğu gerçeği şamanik tekniği kullanımsal açıdan daha değersiz kılmaz. Şamanın bakış açısından, taşta hayvan ve yaratıklar *vardır.* Fantezi kavramının şamanın dünyasında yeri yoktur. Onun için tüm doğa gizlenmiş, olağandışı bir gerçekliğe sahiptir. Bu kişinin şamanın yolunu izleyerek öğrendiği bir şeydir.

David Cloutier'in Sibirya'nın Chukchee kabilesinden bir şamanın şiirinden yaptığı bu serbest uyarlama sözünü etmekte olduğum şeyi göstermektedir:

Bir Şamanın Gördükleri

Varolan her şey
canlıdır

dik bir nehir kenarında
konuşan bir ses vardır
o sesin sahibini gördüm
bana eğildi
onunla konuştum
o benim tüm sorularımı yanıtlar

varolan her şey
canlıdır

Küçük gri kuş
küçük mavi göğüs
oyuk bir ağaç dalında şarkı söyler
ruh danslarını yapar
şaman şarkılarını söyler
ağaçtaki ağaçkakan
ağaç onun davuludur
ve ağaç sallanır
bir davul gibi çığlık atar
balta kenarını kestiğinde

tüm bu şeyler
çağrımı yanıtlarlar

varolan her şey
canlıdır

fener çevrede gezinir
bu evin duvarlarının dilleri vardır
bu kasenin bile kendi gerçek evi vardır
çantalarında uyuyan postlar
uyanıp bütün gece konuşur
ölülerin kendileri dirilip
gidip yaşayanları ziyaret ederken
mezarların üstündeki geyik boynuzları
ayağa kalkıp toprak yığınları etrafında döner.

Güç Hayvanları

Şamanlar uzun zamandan beri kendi güçlerinin hayvanların, bitkilerin, güneşin, evrenin temel enerjilerinin güçleri olduğuna inanmışlardır. Yeryüzü bahçesinde varsaydıkları güçlerini başka insanları hastalık ve ölümden kurtarmak, günlük yaşamda güç sağlamak, dost yaratıklarla söyleşmek ve Doğanın bütünüyle uyum içinde neşeli bir varoluşu yaşamak için elde etmişlerdir.

Charles Darwin'den binlerce yıl önce, şamanik kültürlerdeki insanlar, insan ve hayvanların birbiriyle ilişkisi olduğuna inanmışlardı. Örneğin efsanelerinde hayvan karakterler çoğunlukla fiziksel biçimleri temelde insan olacak biçimde resmedilmiştir fakat bugün vahşi halde bulundukları halleriyle farklı türden hayvanların sahip oldukları belirli kişisel özellikleriyle birer birer ayırt edilmiştir. Böylelikle Çakal öykülerde yaramaz davranışıyla ve Karga sık sık başkalarının ona yakışıksız olarak bağlı olduğu öldürme oyunuyla ayırt edilmiştir. Sonra değişik yaratılış efsanelerine göre, hayvanlar fiziksel olarak bugün bulundukları biçimlerine ayrılmıştır. Buna göre, efsaneler insan ve hayvanların birlikte konuşmalarının, ya da hayvanların insan biçimini almasının artık olanaksız olduğunu açıklar.

Hayvan-insan birliğinin efsanevi cenneti olağan gerçeklikte kaybolmuşken, olağandışı gerçeklikte şamanlar ve hayal arayanlar için hala ulaşılabilir haldedir.

Avustralya yerlilerinin "Rüya Zamanı" kavramları bu farkındalığı içinde barındırır, çünkü bu günümüzün olağan gerçekliğine zaman açısından paralel olan, ve rüya ve hayallerde içine girilebilen efsanevi bir geçmişin hala varolduğundan söz eder. İnsanların içinden yalnızca şaman ŞBD'na girerek düzenli olarak hayvan-insan birliğini yaratabilir. Çünkü değiştirilmiş bilinç durumundaki şaman için, efsanevi geçmişe şu anda ulaşılabilir.

Kuzey ve Güney Amerikan Kızılderili mitolojisi yalnızca *bir* çakalın, *bir* karganın, ya da *bir* ayının maceralarından değil aynı zamanda Çakal, Karga, ve Ayının maceralarından söz eden öykülerdeki hayvan karakterleriyle doludur. Bir başka deyişle, bireysel karakterler bir türün ya da geniş hayvan sınıfının tümünü temsil ederler. Bu kişinin bireysel koruyucu hayvan ruhunun kendisinin ait olduğu bütün türün birliğiyle ilgili bir benzetmedir. Bu birlik kişinin çoğunlukla yalnızca bir ayı ya da bir kartalın gücüne değil aynı zamanda Ayının ya da Kartalın gücüne sahip olması anlamına gelir. Koruyucu hayvanın sahibi aslında bu güce bir türün bireyselleşmiş bir görünümü yoluyla bağlı olmakla birlikte normalde onun tüm türünün ruhsal gücünü elde eder.

İnsanlarla hayvan dünyası arasındaki bağlılık, şamanın bilgi ve yöntemlerini o dünyanın gucune katılmak için kullandığı şamanizmde esastır. Koruyucu ruhu ya da güç hayvanı yoluyla şaman, hayvan dünyasının, memelilerin, kuşların, balıkların ve diğer varlıkların gücüyle birleşir. Şamanın çalışmasını yapabilmesi için belirli bir koruyucuya sahip olması gerekir, ve koruyucusu ona bazı özel biçimlerde yardım eder.

Kuzey Amerika yerlileri koruyucu ruhtan, kıyı Salish'leri ve Washington Okanagon'larında olduğu gibi, bazen *güç hayvanı* olarak söz ederler. Bu çok yerinde bir terimdir çünkü koruyucu ruhun güç verici yönünü olduğu kadar onun bir hayvan olarak algılanma

sıklığını da vurgular. Ama kıyı Salish'leri aynı zamanda koruyucu ruhtan bazen *Kızılderili* olarak söz ederler, çünkü ruh onlara insan biçiminde de görünebilir. Hivaro'lar arasında, bir koruyucu ruh çoğunlukla ilkin bir hayalde bir hayvan olarak, sonraysa rüyada bir insan olarak görünür.

Hayvanların insan olarak görünme yetenekleri, insan ve hayvanların biyolojik olarak ilişkili ("ilişkilerimiz") olduğu ve kadim zamanlarda birbirleriyle konuşabildikleri yaygın inancı göz önünde bulundurulduğunda, şaşırtıcı değildir.

Olağandışı gerçeklikte, hayvanlar kendilerini ŞBD'na girmiş olan insanlara insan olarak gösterebilmeyi sürdürürler. Yalnızca şaman ya da şamanik eğilimleri olan birisi kaybolmuş olan (diğer) hayvanlarla konuşabilme yeteneğini kazanabilir. Böylece, birisi Güney Avustralya'nın batısındaki çöllerdeki kabilelerden birinde şaman olduğunda, kuşlarla ve diğer hayvanlarla konuşma gücünü elde eder. Castaneda bir çakalla konuştuğunda bir şaman olmaya doğru ilerlemektedir. Hivaro'lar arasında, eğer bir hayvan sizinle konuşursa, bu o hayvanın sizin koruyucu ruhunuz olduğunun kanıtı sayılır.

Lakota Siyu'ları arasında, koruyucu hayvan ruhu hayal arayan birisine göründüğünde sık sık konuşur. Topal Geyik'in anlattığı gibi, "Birdenbire büyük bir kuşun çığlığını duydum ve sonra o benim sırtıma hızla vurdu, bana açılmış kanatlarıyla dokundu. Bir kartalın birçok başka kuşun sesinden daha gürültülü olan çığlığını duydum. Kartal 'Seni bekliyorduk. Geleceğini biliyorduk. Şimdi buradasın. Yolun buradan geçiyor . . . her zaman yanında bir hayalet olacak-bir başka benlik,' der gibiydi."

Koruyucu hayvan ruhların bir insanla konuşma ya da bazen kendilerini insan biçiminde gösterme yetenekleri onların güçlerinin bir belirtisi olarak görülmüştür. Güçlerinin bir başka belirtisi kendilerini "olağan" çevreleri olmayan bir unsurda gezerken görünür hale getirmeleridir. Ortak örnekler bir kara memelisi ya da yılanın kanatların yardımıyla ya da kanatları olmaksızın havada

uçmasıdır. Tüm bu yetenekler hayvanın gerçekten de olağandışı olduğunu, güce sahip olduğunu, olağan bir hayvanın doğasını ve onun olağan varoluşunu aşabildiğini gösterir. Hayvanın bir insan biçimine büründüğü göründüğünde, bu büyülü bir güç edimidir. Bir şaman ona sahip olduğunda güç hayvanı, şamana dönüşebilmenin gücünü, özellikle de insan*dan* hayvana ve hayvandan insana dönüşmenin gücünü vererek, bir başka benlik olarak davranır.

Şamanların kendi koruyucu hayvan ruhlarına ya da güç hayvanlarının biçimine dönüşebildikleri inancı yaygındır ve açıkça çok eskilere dayanmaktadır. Avustralya'lı Arunta'lar arasında, şamanlar sık sık kartal-şahin biçimini alırlar. Avustralya'daki Wiradjeri kabilesinden bir şaman, şamanlığa kabul töreni sırasında kollarından tüylerin çıkarak kanatlara dönüştüğü olağandışı bir deneyim yaşamıştır. Sonra ona uçma öğretilmiştir. Bundan sonra şaman "kanatlarından şarkı söylemiş"tir ve olağan gerçekliğe gelip yürüyerek kampına dönmüş ve deneyimini tartışmıştır.

İskandinavya'nın kuzeyinde, Lapp şamanları kurtlara, ayılara, ren geyiklerine ve balıklara dönüşürler; ve Sibirya ve Eskimo şamanları sık sık kendilerini kurtlara dönüştürürler. Benzeri bir biçimde, California'nın Yuki Kızılderilileri arasında, kendilerini ayılara dönüştürme gücüne sahip olduklarına inanılan şamanlara "ayı doktorlar" adı verilirdi. Yuki'lerin ayı doktoru "gerçekten de koruyucu ruhu ayı olan bir şamandı." Yeni bir ayı şaman "gerçek ayılarla arkadaşlık eder ve onların yemeklerini yer ve zaman zaman onlarla birlikte yasar," bazen bütün bir yaz boyunca.

Kadim şamanik kendini bir hayvana dönüştürme yeteneği inancı batı Avrupa'da Rönesans'a kadar yaşamışur. Tabii ki, Hıristiyan Kilisesi kendini hayvana dönüştürenleri büyücü ya da cadı saymış, ve onları Engizisyon yoluyla cezalandırmıştır. Ama Galile'nin bir meslektaşı, simyacı ve bilimadamı Giovanni Battista Porta, 1562'de böyle bir dönüşümü deneyimlemenin kadim bilgisine sahipti ve bu bilgiyi ünlü kitabı *Natural Magick*'te (*Doğal Büyü*) yayınladı. Böylelikle birisinin sanrılandırıcı (halüsinojen) bir iksir kullanarak

nasıl "bir Kuş ya da Hayvana dönüştüğüne inandı"ğını açıklar. Porta, "kişi bazen bir balığa dönüşmüş gibi görünür; ve kollarını sallayarak Yerin üstünde yüzer: bazen yukarı sıçrar gibi, ve sonra yeniden aşağı dalar gibi görünür. Bir başkası kendinin bir Kaza dönüştüğüne inanır ve bir Kaz gibi ot yiyip, yere dişleriyle vurur: ara sıra şarkı söyler ve Kanatlarını çırpmaya çabalar." Benzeri bir biçimde, Castaneda sanrılandırıcı bir karışımın yardımıyla bir karga olmayı deneyimlediğini ve don Genaro'nun şamanların kartallar ve baykuşlar olabileceklerini gözlemlediğini bildirir.

Bununla birlikte, sanrılandırıcı ilacın kullanılması, bir kimsenin bir kusa ya da başka bir hayvana dönüşmeyi deneyimlemesi için kesinlikle gerekli değildir. Davul çalmanın eslik ettiği dans etme, ilkel dünyanın büyük bir bölümünde bu deneyimi yaşamaya yeterli bir şamanik bilinç durumuna ulaşmak için uygulanan daha yaygın bir yöntemdir. Örneğin, Güney Amerika'nın kuzeyinde yasayan Carib Kızılderilileri arasında şamanın şamanlığa kabul töreninde adayların hayvanları taklit ettiği bir gece dansı yapılır. Bu hayvana dönüşmenin öğrenilmesi sürecinin bir bölümüdür.

Ama hayvan biçimlerine dönüşmek için dans etmeyi kullananlar yalnızca şamanlar ya da şaman adayları değildir. Birçok ilkel kültürde, bir koruyucu ruhu olan herhangi bir kimse dans etmeyi kendi diğer benliğini ortaya çıkartmada kullanabilir. Kuzeybatı kıyısı kıyı Salish Kızılderilileri arasında, kıs dans mevsimi bir bireyin kendi güç hayvanıyla bilinçli olarak bir olması için gerekli fırsatı sağlar.

"Dansçının ruhu dans adımları, tempo, hareket, yüz ifadeleri, ve el hareketlerinde; önce çekingen adımlarda, sonra korkutucu biçimde bağıran bir 'savaşçı'nın uçan sıçramalarında ya da lastiğe benzeyen 'çift başlı yılan'ın yılansı kıvrılışında, . . . yenilen evlatları için gözyaşı döken 'sürüngen'de ya da daha küçük balıkları yakalayan dev 'balina'da dramatize edilmiş ifadesini bulur." Çoğunlukla böyle bir dans yapan Kuzeybatı kıyısı şamanları kendi güç hayvanlarıyla birlikteliklerini arttırmak için özel maskeler ve donanımlar giyerler. Örneğin, Tsimshian'lar arasında, bir şaman

yalnızca bir kartalın maskesini değil aynı zamanda bakırdan kanatları da giyerek dans edebilir. Güç hayvanlarıyla birleşme arzusu Kuzeybatı kıyısındaki Tlingit kabilesinden bir boz ayı şarkısının Cloutier'ın aşağıdaki versiyonunda belirtilmiştir:

Vu! Ayı!

Vu

Vu

Sen böyle dersin

Vu Vu Vu!

Gel

Sen iyi bir gençsin

Sen boz ayı

Sürünerek postunun dışına çık

Gel

Vu Vu Vu! derim

Ateşe yağ atarım

Senin için

Boz Ayı

Seninle biriz!

İlkel dünyadaki hayvan benzeri dansların çoğunun amacı, bu törenler diğer açılardan tümüyle şamanik olsun ya da olmasın, güç hayvanlarının dansçılarla birleşmesidir. Böylelikle Güney Amerika'nın batısındaki Zuni Pueblo'larındaki şamanistik büyücü hekimlik topluluklarının Hayvan Tanrılar dansı, "şamanın esinlendiği diğer kavimler arasındaki seansla, Hayvan Tanrılar'ın dans ederek, çıngırak ve davul çalarak çağrılmasında, ve dansçıların kendilerini hayvanların hareket ve bağırışlarını taklit ettikleri çıldırmış bir duruma sokmalarında, büyük bir benzerlik" gösterir.

Ayının kişiliğini kazanan dansçılar ellerinin üzerine gerçek ayı pençeleri takabilirler. Ama bu Hayvan Tanrılar dansı basit bir taklitten daha fazlasıdır çünkü Zuni dansçısı, bir Kartal ya da Bufalo Dansı yapan Kuzey Amerika Ovası Kızılderilileri gibi, hayvanla bir olmak için taklidin ötesine geçmeye çabalamaktadır. Bu nedenle, Osağe Kızılderilileri'nin şarkı serisi olan "Bufalo Boğa Adamların Yükselişi," hayvanla birliğin bireysel bilincinin yaratılmasını vurgular:

Yükseliyorum, yükseliyorum,

Ben, yürüyüşü yeryüzünü sarsan.

Yükseliyorum, yükseliyorum,

Ben, uyluklarında güç olan.

Yükseliyorum, yükseliyorum,

Ben, öfkelendiğinde kuyruğuyla sırtını kamçılayan.

Yükseliyorum, yükseliyorum,

Ben, kambur omuzunda güç olan.

Yükseliyorum, yükseliyorum,

Ben, kızdığında yelesini sallayan.

Yükseliyorum, yükseliyorum,

Ben, boynuzları keskin ve bükük olan.

Benzeri bir biçimde, *kachina* tanrılarından birisinin maskesini takan Zuni dansçısı, *kachina*'yı taklit etmekten daha fazlasını yapmaktadır. Dans etme, davul ve çıngırak çalma ve boğa bağırtısı çıkartanların gürültüsü sayesinde bir değiştirilmiş bilinç durumuna taşınan dansçı, "bir süre için maskede bulunduğuna inanılan ruhun gerçek bedenlenmesi olur." Bir kıyı Salish'inin söylediği gibi, "Dans ettiğim zaman rol yapmıyorum, yalnızca senin gücünü, yalnızca senin gücünün yolunu izliyorum."

Şamanlar çoğunlukla koruyucu hayvan ruhlarının dansını yapmakla yalnızca güç hayvanlarının hareketlerini taklit etmekle kalmaz aynı zamanda onların seslerini de çıkartırlar. Sibirya'da, Kuzey ve Güney Amerika yerlilerinde, ve başka yerlerde, şamanlar dönüşümlerini deneyimlerken kuş ötüşleri ve bağırışları, hırıltılar, ve kendi hayvan güçlerinin diğer seslerini çıkartırlar. Topal Geyik'in ayı gücü üzerine söylediği gibi, "Ayı sesleri çıkartırız . . . 'Harrnh' ..." Benzeri bir biçimde, Castaneda, don Juan'ın pençeleri göstermek "iyi bir uygulamadır." önerisine yanıt olarak pençe hareketleri yapar.

Topal Geyik'in sözünü ettiği, Karayipler'deki Vodun kültlerinin kontrol edilemeyen ele geçirilmesi değil, şaman tarafından hayvan arkadaşıyla birliğinin bir doğrulanmasıdır.

Eliade'nin yazdığı gibi, bu "bir ele geçirilmeden çok şamanın o hayvana büyülü bir biçimde dönüşmesidir."

Meksika ve Guatemala Kızılderilileri arasında, koruyucu ruh çoğunlukla Aztek dilindeki *nahualli*'den türemiş olan "nagual" terimiyle tanınır. "Nagual" hem koruyucu hayvan ruhu hem de bu güç hayvanına dönüşen şamanı belirtir (*nahualli*'den türemiş olan bileşik sözcükler "kılık değiştirmiş, maske takmış" olma anlamlarını taşır). "Nagual" ayrıca çoğunlukla Meksika'da, o anda bunu yapsa da yapmasa da, böyle bir dönüşümü *yapabilen* bir şaman için de kullanılır. Bu nedenle, Castaneda, kavramın daha farklı anlamlarından söz etmenin yanı sıra, don Juan'dan nagual olarak söz eder.

Rastlantı eseri, Castaneda .uzun, biraz kafa karıştırıcı tartışmasında, nagual'ı "tonal"a karşıt gösterir. Bu karışıklık kişi eğer "tonal'ın Nahuatl ya da Aztek *tonalli* teriminden türemiş olduğunu anlarsa biraz azalır. Bu sözcük özellikle kişinin yaşamsal ruhunu ve çoğunlukla bir hayvan olan doğum günü işaretini belirtir. *Tonalli*, Batı astrolojisindeki burçlara benzer biçimde, kaderin varlığını ima eden karmaşık bir takvim sisteminin bir parçasıydı. Böylelikle tonal kavramı kısmet, nasip ve kişinin doğumundan ölümüne kadar olan kaderiyle ilgili imaları taşır. Castaneda'nın tartışması genellikle bu anlayışla tutarlılık gösterir. Böylece kişinin olağan gerçeklikteki yaşam deneyimlerinin onun tonal hayvanı tarafından belirlendiğine inanılabilir; fakat bu hayvan şamanın, koruyucu hayvan ruh gibi ŞBD'yla bağlantılı olan ve Castaneda'nın ima ettiği gibi, olağan gerçekliğin ötesinde yatan, nagual'ıyla aynı değildir.

Tonal hayvanıyla nagual hayvanı arasındaki bir karışıklık Meksika ve Guatemala üzerine antropolojik yazında görülür. Bu hem bilimadamlarının hatalarından hem de koloni zamanındaki bazı yerli Meksika ve Guatemala gruplarının kozmolojilerinde bu iki hayvanın birleşmesinden kaynaklanıyor olabilir.

Bazı kabileler için, İngiliz Columbia'sındaki Nitlakapamuk Kızılderilileri arasında olduğu gibi, hemen hemen her yetişkinin bir koruyucu ruhu olduğu bildirilirken, daha alışılmış olan durum her yetişkinin koruyucu ruha sahip olmadığıydı. Böylelikle, Kuzey Amerika Ovası Kızılderilileri arasında, bireyler sık sık bunları elde etmede başarısız oldular ve bunun sonucu olarak çoğunlukla yaşamlarının güç ve başarıdan yoksun kalmaya mahkum olduğu düşünüldü. Hivaro'lar arasında, kutsal şelaledeki hayal aramada başarılı olduklarının kesin bilgisine sahip olduklarından, çoğu yetişkin erkek kendilerinin koruyucu ruha sahip olduklarına inanır.

Kadınlar için bu ruhları usulen elde etmek pek o kadar önemli değildi, çünkü şiddetli ölümlerin en sık karşılaşılan nedeni olan kabileler arası kavgalar, kadınlar ve çocuklardansa öncelikle erkeklere yöneltilmişti.

Bir koruyucu ruhu elde etmenin en ünlü yöntemi, Kuzey Amerika Ovası kabileleri arasında olduğu gibi, ıssız bir doğal bölgede yapılan hayal arama ya da gece tapınmalarıdır. Kutsal şelaleye yapılan Hivaro ziyareti böyle bir hayal aramanın Güney Amerika'daki örneğidir. Bununla birlikte, Hivaro'lar arasında bile koruyucu ruhun yararlı gücü hayal aramaya çıkmadan elde edilebilir. Aslında, yeni doğan bir bebeğin ebeveyni ona tipik olarak hafif bir sanrılandırıcı verirlerdi ki bebek bir *arutam wakani*'ı ya da koruyucu ruhu "görebilsin" ve umulur ki onu elde edebilsin. Ebeveyn tabii ki bebeğin yetişkin yaşamına kadar hayatta kalabilmesi için olabildiğince fazla korumaya sahip olmasını isterdi. Bundan başka, çocuk biraz daha büyüdüğünde, ama kutsal şelalede hayal aramaya çıkmaya henüz hazır olmadığında, aynı amaçla kullanılan, bir parça daha güçlü olan bir sanrılandırıcı, *uchich maikua*, ya da "çocukların datürası" vardı.

Hivaro'lar bir çocuğun bir koruyucu ruhun bir çeşit koruması olmaksızın altı, yedi ya da sekiz yaşına kadar bile erişemeyeceğini varsayarlardı. Bununla birlikte, ebeveyn bebeğin ya da çok küçük bir çocuğun bir hayali ya da gücü gerçekten elde ettiğinden hiçbir zaman emin olamazdı, onun için bir oğlanın koruyucu ruhun

korumasına sahip olduğundan kesinlikle emin olmak için sonunda usulen hayal aramaya çıkmasının kaçınılmaz olduğu düşünülürdü. Kavgalarla dolu olan toplumda yaşamın kadınlar için erkekler için olduğu kadar tehlikeli olmadığı düşünülürdü, ama kızlar evin yakınındaki ormanda hayal aramanın küçük bir versiyonunu yaparlardı.

Kuzey Amerika'da Washington Devleti'ndeki Güney Okanagon'ları Hivaro'larınkine benzer bir görüşe sahiptir. Okanagon'lar arasında koruyucu ruhlar çoğunlukla çok küçük çocuklar tarafından istemsiz olarak hayal aramaya gitmeden elde edilirdi. Küçük çocukların hayalleri çoğunlukla gençlerin ve genç yetişkinlerin usulen yaptıkları hayal aramada görülenlere benzerdi. "Ruh önce insan olarak göründü, ama ayrılırken çocuk onun ne tür bir hayvan olduğunu gördü. Bu ruh çocuk ya da ebeveynin hiç haberi olmadan, gündüz ya da gecenin herhangi bir zamanında gelebilir." Walter Cline söyle yazmaktadır:

> Yalnızca çok değerli bir çocuk dört ya da beş yaşındayken kendi koruyucu ruhu hakkında bilgiye sahiptir. . . . "Çok zeki" olmadığı sürece (bir genç ya da genç yetişkin bile) hayali ve ruhun ona söylediklerini derhal unutur ve çoğu zaman, ruhla birkaç yıl boyunca hiçbir ilişkisi olmaz . . . Fakat bu süre içerisindeki acil bir durumda ruh ona yardıma hazırdır.

Bir başka deyişle, bir kimse bunun bilincinde olmaksızın geçmişte bir koruyucu ruhun koruma ve gücüne sahip olmuş olabilir. Bu nedenle, 1957'de bir Hivaro şamanı, ben kendim bunun farkında olmamama karşın benim bir koruyucu ruhum olduğunu görmüştü.

Bir şaman için çoğu Batılının koruyucu ruhlarının olduğu, onların enerjileri, sağlıklarının iyi oluşu, ve güçlerinin diğer dışsal

belirtilerinin kanıtladığı gibi açıktır. Böyle bir şamanın bakış açısından, bu güç dolu insanların bile güçlerinin kaynağından habersiz olmaları ve bu nedenle onu tam olarak kullanmayı bilmemeleri trajiktir. Aynı bakış açısından, bununla ilgili bir trajedi de, uyuşuk, hasta, ve ruhsuzlaşmış Batılı yetişkinlerin açıkça onları çocuklukları boyunca korumuş olan koruyucu ruhlarını yitirmiş olmalarıdır. Daha da kötüsü, bunları geri kazanmak için bir yöntem olduğunu bile bilmemeleridir.

Hayvanları Çağırma

Şimdi geçmişteki ya da şu anki bilmediğiniz koruyucu ruhlarınızdan birisiyle ilişkiye geçmek için bir şans elde edeceğiniz bir alıştırmayı deneyin. Geçmişte herhalde en az bir koruyucu ruhunuz vardı, çünkü aksi takdirde çocukluk tehlike ve hastalıklarını atlatamazdınız. Koruyucu ruhunuz sizden ayrılalı uzun zaman geçmiş olsa da, alıştırma ruhun sizde gizli olduğu anıları uyandıracaktır. Bu alıştırma basit, kadim bir şamanik tekniktir. Bunun bir adı "Hayvanları Çağırma"dır. Farklı kültürlerde buna farklı adlar verilir. Bu, kavimdeki insanların dans yoluyla kendi hayvan suretlerini uyandırmalarının ya da onunla ilişkiye geçmelerinin bir yoludur.

Siz büyük bir olasılıkla koruyucu ruhunuzun *hayvan* suretini görecek ya da hissedeceksiniz, bununla birlikte, bir koruyucu ruhun hayvan ya da insan biçiminde görünebileceğini aklınızda tutun.

Bu alıştırmayı içinde hareketlerinizi kısıtlayacak mobilyalar olmayan, sessiz, yarı karanlık bir odada yapın. Eğer iki iyi çıngırağınız varsa bunların yardımı olacaktır. Bununla birlikte, bu alıştırmayı çıngırakları elde etmeden denemekten çekinmeyin. Alıştırmanın iki aşaması vardır: (1) başlangıç dansı, ve (2) hayvanınızın dansını yapma. Tüm dans boyunca gözlerinizi yarı

kapalı tutun. Bu sizin ışığı azaltmanıza yardımcı olur ve aynı zamanda odanın neresinde olduğunuzu bilmenizi sağlar.

Başlangıç Dansı

1. Hareketsiz ve dik olarak ayakta durun, yüzünüzü doğuya dönün ve bir çıngırağı çok hızlı ve güçlüce dört kez sallayın. Bu sizin ciddi şamanik çalışmada çalışmaya başladığınızın, çalışmayı bitirdiğinizin ya da önemli bir geçiş yaptığınızın işaretidir. Yaşayan her şeye sonunda güç veren doğan güneşi düşünün. (Toplam süre yaklaşık 20 saniye.)

2. Hala yüzünüz doğuya dönük olarak bir çıngırağı dakikada yaklaşık olarak 150 kez sürekli olarak sallayın. Bunu ana yönlerden her biri için (saat yönünde ya da saat yönünün tersine, size hangisi iyi görünüyorsa o yönde dönerek) yarım dakika boyunca yapın. Bu sırada, her dört yöndeki size yardım etmeye hazır olan bitki ve hayvan akrabalarınızı düşünün. Şimdi yeniden yüzünüzü doğuya dönün ve çıngırağı kafanızın üstünde aynı tempoda yarım dakika çalın. Güneşi, ayı, yıldızları, ve yukarıdaki tüm evreni düşünün. Sonra çıngırağı aynı biçimde yere doğru sallayın. Yeryüzünü, evimizi düşünün. (Toplam süre yaklaşık 3 dakika.)

3. Hala yüzünüz doğuya dönük olarak, her iki çıngırağı da elinize alın ve onları Adım 2'deki tempoyla çalmaya başlayın, aynı zamanda sanki olduğunuz yerde çıngırakların temposuyla koşuyormuşsunuz gibi dans edin. Bu başlangıç dansında, onlar her nerede olurlarsa olsunlar, kendi enerjinizi dans biçiminde onlara adayarak güç hayvanlarına kendi içtenliğinizin kanıtını sunuyorsunuz. Bu dans bir dua etme ve koruyucu hayvan ruhların sempatisini kazanma biçimidir. Şamanizmde gerçekten ruhunuzu yükseltmek için dans ettiğiniz söylenebilir. (Toplam süre yaklaşık 5 dakika.)

4. Dans etmeyi bırakın, ve Adım 1'i yineleyin. Bu sizin hayvanınızın dansını yapmak için anlamlı bir geçiş yapmak üzere olduğunuzun işaretidir.

Hayvanınızın Dansını Yapma

5. Çıngıraklarınızı ayaklarınızı aynı tempoda hareket ettirerek dakikada yaklaşık 60 kez güçlüce ve yavaşça çalmaya başlayın. Odanın etrafında serbest bir biçimde hareket edin, bir tür memeli, kuş, balık, sürüngen, ya da bunların bileşimine sahip olduğunuz hissini duymaya çalışın. Bir kez böyle bir hayvanı hissettiğinizde, ona konsantre olun ve bedeninizi yavaşça o hayvan olma hissine uygun bir biçimde hareket ettirin. Şimdi ŞBD'na dokunuyorsunuz. O hayvanın duygularını deneyimlemeye açık olun, ve eğer böyle bir arzu deneyimlerseniz onun gürültü ve bağırışlarını yapmaktan çekinmeyin. Gözlerinizi yarı kapalı tutmakla hayvanın içinde hareket ettiği olağandışı ortamı da görebilirsiniz ve hatta belki hayvanı da görebilirsiniz.

Aynı anda hayvan olmak ve onu görmek ŞBD'nda olur. (Bunun için gereken averaj zaman çoğunlukla 5 dakika kadardır.)

6. Ara vermeden çıngırak çalışınızı ve hareketlerinizi daha hızlı bir tempoya, yaklaşık olarak dakikada 100 çalışa çıkartın. Bunun dışındaki her şeyi Adım 5'teki gibi sürdürün. (Bunun için gereken averaj zaman çoğunlukla 4 dakika kadardır.)

7. Durmadan, dansınızı önceki gibi ama daha hızlı bir tempoda sürdürürken çıngırak çalışınızı yaklaşık olarak dakikada 180 çalışa çıkartın. (Bunun için gereken zaman çoğunlukla 4 dakika kadardır.)

8. Dans etmeyi durdurun, ve hayvanı bedeninizde kalması için zihinsel olarak karşılayın. Bunu yaparken çıngırakları göğsünüze doğru çekerken hızlıca dört kez çalın. (Zaman 10 saniye kadardır.)

9. Adım 1'i yineleyin. Bu çalışmanın bittiğinin işaretidir.

Yukarıdaki alıştırmayı yaparken ŞBD'na daha güçlü bir geçiş için, size çıngıraklara ek olarak bir davulun kullanılmasını öneririm. Bunun için davulu tam olarak sizin çıngırakları çaldığınız tempoda çalan bir yardımcıya gereksiniminiz olacaktır (davullar üzerine bilgi için bkz. Ek A). Yardımcınız odanın kenarında durmalı ve davul çalarken herhangi bir harekete katılmaya çalışmamalıdır. Davulu çalan kişi alıştırmanın aşamalarında deneyim kazandığında, hayvan dansını çıngıraklar olmadan yapmanın da olanaklı olduğunu görebilir ve böylelikle bilincinizi olağan gerçeklikten daha da bağımsızlaştırabilirsiniz.

Tipik olarak, "hayvanlarının dansını yapan" Batılılar kendilerini Turna, Kaplan, Tilki, Kartal, Ayı, Geyik, Yunus, ve hatta Ejderha (çünkü ŞBD'nda "efsanevi" hayvanlar yoktur; Ejderha diğerleri kadar gerçektir) olarak bulabilirler. Dansçıların açıkça anladıkları bir şey olağan insan kültürel bilincimizin altında vahşi hayvan başka benliklerle neredeyse evrensel bir duygusal bağ olduğudur.

Hayvanınızın dansını yapmada ne kadar başarılı olmuşsanız olun, bunun tek basına onun gücüne sahip olduğunuzun kanıtı olmadığını unutmayın. Yalnızca bir anıyı dans ediyor olabilirsiniz. Bununla birlikte, başarılı bir deneyim Şimdi değilse bile en azından geçmişte böyle bir koruyucu ruhunuz olmuş olabileceği hissini verir. Ama dansın kendisi şöyle ya da böyle tek başına bir kanıt değildir.

Rastlantı eseri bir koruyucu hayvan ruh ne kadar korkunç görünürse görünsün, onun sahibi tehlikede değildir çünkü güç hayvanı kesinlikle zararsızdır.

O yalnızca bir güç kaynağıdır; saldırgan bir niyeti yoktur. O size yalnızca yardıma gereksiniminiz olduğu için gelir.

Eğer kişi şamanik çalışmaları sürdürmek isterse hayvanı kalacak kadar hoşnut tutmak için düzenli olarak kendi hayvanına dönüşmelidir. Bu hayvanı dans yoluyla çalışmak, hayvanın şarkılarını söylemek ve "büyük" rüyaları koruyucudan, güç

hayvanından gelen mesajlar olarak kabul etmeyi gerektirir. Hayvanınızın dansını yapmak, onu hoşnut tutmak ve böylelikle sizi terk etmeye isteksiz hale getirmek için önemli bir yöntemdir. Bir kişinin zihninde-bedeninde kalan koruyucu hayvan ruh yeniden maddesel biçimde varolmanın zevkini tatmak ister. Bu bir değiş tokuştur, çünkü kişi o koruyucu ruhun temsil ettiği tüm hayvan türünün gücüne sahip olur. Aynı bir insan şaman olarak olağandışı gerçekliği deneyimlemek isteyebileceği gibi, bir koruyucu ruh da yasayan bir insanın bedenine girerek olağan gerçekliği deneyimlemek isteyebilir.

En büyük özen gösterildiğinde bile, Hivaro'lardan yıllar önce öğrendiğim gibi, koruyucu ruhlar çoğunlukla sizinle birkaç yıl kalırlar ve sonra sizden ayrılırlar. Bunun için bunu bilseniz de bilmeseniz de, uzun, güç dolu bir yaşam boyunca birbiri ardına onlardan birkaçına sahip olacaksınız.

Dans etmek güç hayvanınızı fiziksel olarak çalıştırmanın ve onun sizinle kalmayı istemesini sağlamanın tek yolu değildir. Bir başka yol onu doğal alanlarda ya da bundan yoksunsanız parkların uzak bölgelerinde çalıştırmaktır. Şamanizm uygulamaları yapan ve hafta içinde bir kitapçıda çalışan genç bir Batılının pazar günleri Pumasını tepelerin üzerinde koşmaya çıkarttığı bir bölge parkına gittiğini anımsıyorum. Kimse ona engel olmadı ve o bunu kiliseye gitmekten daha doyurucu buldu.

Tabii ki kendinizi halka açık bir yerde hayvanınıza dönüştürdüğünüzde ortada potansiyel bir sorun vardır: insanlar bunu anlamayabilirler, en azından bu kültürde. Castaneda bir defasında bana, don Juan'ın kendi Meksika Kızılderili halkıyla bile buna biraz benzeyen bir sorun yasadığını söyledi. Bana don Juan'ın sanrılandırıcı datura bitkisini kullanmayı bırakmasının bir nedeninin, o ağaçların üstünden atladığında Kızılderililerin ona ateş etmesi olduğunu açıkladığını söyledi. Bir şamanın kaderi her zaman iyi olmayabilir.

Koruyucu ruhların *her zaman* yararlı olduklarını unutmayın. Ve siz koruyucu ruha sahip olursunuz; o hiçbir zaman size sahip olmaz. Bir başka deyişle, güç hayvanı ne kadar korkunç görünürse görünsün yalnızca yararlı bir ruhtur. Bu çalıştırılacak bir ruhtur, kişinin bedeninden çıkartılacak bir ruh değil.

Gücü Geri Getirmek için Yapılan Yolculuk

Şamanlar uzun zamandan beri koruyucu ya da himaye edici ruhun kişiyi hastalıklara karsı dirençli kıldığını düşünmüşlerdir. Bunun nedeni basittir: ruh dış güçlerin istilasına dirençli olan *güç-lü* bir beden sağlar. Şamanik bakış açısından, güçle dolmuş bir bedende olağan gerçeklikte hastalık olarak bilinen istila edici, zararlı enerjilerin kolayca gireceği bir yer yoktur.

Bir güç hayvanı ya da koruyucu ruh, ilk olarak Hivarolar arasında öğrendiğim gibi, yalnızca kişinin fiziksel enerjisini ve bulaşıcı hastalıklara direncini arttırmakla kalmaz aynı zamanda kişinin zihinsel uyanıklığını ve kendine güvenini de arttırır. Güç kişinin yalan söylemesini bile zorlaştırır.

Güç-lü olmak içinizde ve çevrenizde bir güç alanının olması gibidir, çünkü enfeksiyonların şamanizmdeki karşılığı olan güç istilalarına dirençlisinizdir. Şamanik bakış açısından, hastalıklar çoğunlukla güç istilalarıdır. Bunlar beden için doğal değildir ama içeri girmiştir. Eğer güç-lüyseniz onlara direnirsiniz. Bu nedenle

koruyucu ruh gucune sahip olmak sağlık için gereklidir. Ciddi hastalık çoğunlukla yalnızca kişi ruh-suzlaştığında, enerji veren gücünü, koruyucu ruhunu yitirdiğinde olanaklıdır. Bir kimse depresyona girdiğinde, zayıf ya da hastalığa eğilimli olduğunda, bu onun güç hayvanını yitirdiğinin ve artık istenmeyen güç "enfeksiyonlarına" ya da istilalarına direnemediğinin, ya da onları uzakta tutamadığının bir belirtisidir.

Hayvanınızın dansını yapmada bir hayli başarılı olmuş olabilirsiniz. Bununla birlikte, daha önce söylendiği gibi, bu onun gücüne Hâlâ sahip olduğunuzu garantilemez, çünkü sizi terk edeli uzun zaman geçmiş olabilir. Bir güç hayvanına sahip olduğunuzdan kesinlikle emin olmak için kullanılacak özel teknikler vardır. Bunlardan biri kişinin yitirdiği güç hayvanını geri getirmek için Alt Dünyaya yaptığı bir şamanik yolculuktur.

Şamanlar büyük bir çoğunlukla bu yolculuklara başka birisi için çıkmakla birlikte, Washington Devleti'nin batısındaki kıyı Salish Kızılderilileri arasında koruyucu ruh gücünü geri getirmenin alışılmadık derecede karmaşık bir versiyonu ortaya çıkmıştır. Orada şamanların yolculuğu bir grup olarak birlikte yaptıkları uygulamalar vardır. Bunu yapmak için, amacı hastalarının koruyucu ruhunu Alt Dünyadan geri getirmek olan bir yolculuğa çıkmak üzere bir "ruh kanosu" ya da "ruh kayığı" oluşturdular. Hastaya geri getirilecek olan "alışılmış anlamda kişinin ruhu değil onun koruyucu ruhu'dur." Kıyı Salish'leri arasında koruyucu ruha, daha önce de söylenildiği gibi çoğunlukla *güç hayvanı* denilir.

Kıyı Salish'lerinin grup ruh kanosu yöntemleri alışılmışın dışında karmaşıktır. Bir kimse, kıyı Salish'leri arasında mal ya da zenginliğin yavaş yavaş yitirilmesini de içerebilen ruhsuzlaşmışlık belirtileri göstermeye başladığında, birlikte Alt Dünyaya yolculuk yaparak onun koruyucu ruhunu geri getirme görevini yapmaları için yarım düzineyle bir düzine arasında şamanı kiralayabilir.

Kararlaştırılmış olan bir gecede şamanlar geniş bir evin içinde paralel iki çizgide ayakta durarak iki hayali kano biçimlendirirlerdi.

Her bir şamanın arkasında toprak zemine sokulmuş olan kendi büyülü sedir ağacı tahtası vardı. Her tahta kendi sahibinin ilk ruh kanosu hayalini gördüğündeki deneyimlerinin betimlenmesiyle süslenmişti. Buna ek olarak, her şaman kanoyu iten iki ila üç metre uzunluğunda bir sopa tutardı. Kanonun basındaki şaman lider, sonundakiyse dümenciydi.

Alt Dünyada "gittikleri her yerde 'su içinde kara yapma' gücüne sahip olarak" bir ruh kayığındaki şamanların "ruhları ya da zihinleri yeryüzünün içine doğru battı," buna çıngırakların ve davulların çalınmasıyla ve şarkıların söylenmesiyle eşlik edildi. Onlar ruh kanosunda yolculuk yaparlarken liderden başlamak üzere her şaman kendi koruyucu ruh şarkısını söylerdi. Geniş bir seyirci kitlesi evin duvarlarının etrafında otururlar ve şamanlara yardım etmek için onlara şarkı söylemede katılırlardı.

Bazen Kıyı Salish'leri arasındaki ruh kanosu yolculukları, şamanların gündüzleri uyumaları ve akşamları gün doğumunda durmuş oldukları noktada yeniden başlamalarıyla beş ya da altı gece sürerdi.

Daha sıklıkla yolculuk, ilk gece ruhların dünyasına yolculuk ve ikinci gece geri dönüş olmak üzere yalnızca iki gece sürerdi. Şamanlar hastalarının koruyucu ruhunu geri getirmeyi başarır başarmaz dönüş yolculuğuna başlarlardı. Koruyucu ruhunu hastanın içine yeniden koyduklarında hasta ayağa kalkıp dans ederdi.

Kıyı Salish'lerinin ruh kanosu, gücü bir hastaya geri döndürmenin çok daha yaygın ve basit bir şamanik yönteminin geniş çaplı, katılımcı bir versiyonudur. Bu yöntemde yalnızca iki ya da üç katılımcıya gerek vardır: şaman, gücünün geri döndürülmesine gerek duyan kişi ya da hasta, ve çoğunlukla şamanın davulunu çalmak için bir yardımcı. Bazı usta şamanlar davul çalanın yardımı olmadan da yapabilirler, ama böyle bir ses girdisi çoğunlukla gereklidir.

Bu yöntemi ilk olarak 1961'de, şamanları bu tekniği hastalıkları iyileştirmede sık sık kullanan Conibo'larla yasarken öğrendim. Kıyı Salish şamanları gibi Conibo'lar da Alt Dünyaya, olağandışı bir kano yerine olağandışı bir nehir vapuru kullansalar da, bir ruh kayığında yolculuk yaparlar. Buna ek olarak Conibo tayfaları şamanlardan değil geniş bir ruh grubunun yardım ettiği tek bir şamandan oluşur. Bu "ölülerin kayığı"yla ilgilidir ve Sibirya'da olduğu gibi Malezya ve Endonezya'da da görülür. Çoğunlukla ruh kanosu, Avustralya yerlileri arasında ya da Güney Amerika tropik ormanlarındaki Desana Kızılderilileri'nin "Yılan-Kano"larında olduğu gibi, bir yılan biçimindedir. Orta Brezilya'daki Tapirapiler gibi diğer gruplarda şamanlarca kullanılan ruh kanosunun özel biçimi üzerine pek az şey bilinir. Bazen bir şaman Sibirya'da olduğu gibi bir ruh salı kullanabilir.

Daha sıklıkla, şamanik yolculuğa çıkan şamanlar ŞBD'nda bir kano ya da su taşıtı kullanmazlar, ama aynı temel yöntemi uygularlar. Bir başka deyişle, bir ruhu geri getirmek için Alt Dünyaya "batarlar", ama bir "kano" ya da başka bir araç yaratmak için uğraşmazlar. Bana gelince, kayık yöntemi bana Conibo'lar tarafından öğretilmiş olmasına karsın, bir grupla çalışırken çoğunlukla yalnızca kıyı Salish'lerinin tarzında bir kanoyu kavramlaştırırım. Her şaman, yıllar geçtikçe kendileri için en iyi gibi gorunen şeye uygun olarak yöntemlerini değiştirmeye ve uyarlamaya hazır olmalıdır.

Size öğretmeyi istediğim yöntem geri getirme yolculuğunun görece basit ve temel bir uyarlamasıdır. Bu temel teknik yalnızca başka birisi için bir koruyucu ruhu geri getirmek için değil, aynı zamanda bazı farklılıklarla yaşamsal ruhlarının kayıp parçalarını geri getirerek hastaları sağaltmak için de kullanılabilir.

Bununla birlikte, bu ileri düzeyde bir çalışmadır ve burada bu konuya girilmemiştir.

Bu yöntemdeki önemli unsurlardan biri zeminde ya da yerde hastanın yanında yatmaktır. Şamanın hastanın yanında yere

düşmesi ya da yere yatması, yolculuk yöntemiyle iyileştirmenin çok yaygın bir özelliğidir. Bu uygulamanın çok iyi nedenlerinden biri derin ŞBD'nda ayakta durmanın çok zor olmasıdır. Ama hafif ŞBD'nda bile şaman çoğunlukla tümüyle gevşemiş olarak ve ayakta durmak ya da oturmak zorunda kalıp kendisini olağan gerçeklikte işlev gösterir tutmakla ilgilenmek zorunda kalmayarak *görebilmek* ve yolculuğu net olarak deneyimleyebilmek için yatmak ister. Bir Yaralde Avusturya yerlisi *görmeyi* yapmada yere yatmanın geregini etkili bir biçimde anlatmıştır:

> Eğer ayağa kalkarsanız, bu sahneleri görmezsiniz, ama yine yere yattığınızda, çok korkmadığınız sürece onları görürsünüz. Eğer korkarsanız sahnelerin üzerine asılı olduğu ağı (ya da ipi) kopartırsınız.

Burada öğretilen koruyucu ruhu geri getirme yönteminde şaman rolündeki kişi güç hayvanını geri getirir ve onu önce hastanın göğsüne üfler. Hivaro'lardan bir kimsenin koruyucusunun, onun gücü tüm beden boyunca yayılmakla birlikte, öncelikle göğüste yattığını öğrendim. Bir Hivaro şamanı *ayahuska* içeceğini içerek, bir koruyucuya sahip olan kişinin göğsünde ters çevrilmiş bir gökkuşağı görür. Koruyucunun öncelikle göğüste bulunduğu görüsü açıkça yaygındır, ve ayrıca örneğin Avustralya yerlilerinde ve Kuzey Amerika'nın batısında da görülür.

Kafanın üstündeki temporal ve oksipital kemiklerin birleştiği bıngıldak ya da "yumuşak nokta" yeri, güç için önemli bir giriş ve çıkış noktasıdır, ve bu nedenle bir şaman koruyucu ruhu göğse üfledikten sonra, hastanın bıngıldağına üfler. Bu şamanın geri getirdiği güçten geriye kalanı hastaya koymayı bitirmek içindir.

Bir Güç Şarkısını Yakalamak

Bir güç hayvanını geri getirmek için şamanik yolculuğa çıkmadan önce, bir güç şarkısı elde etmelisiniz. Her şamanın koruyucu, ve diğer yardımcılarını kendisine sağaltımda ya da başka çalışmalarda yardım edecek biçimde "uyandırmak" için en azından bir güç şarkısı vardır. Bir güç şarkısı elde etmek için ıssız doğal bir yerde, insanlarla karşılaşmayacağınız ve doğal çevrenin insanlarca çok fazla değiştirilmediği bir yerde yalnız bir gün geçirme planı yapın.

Eskimo yaşamının büyük araştırmacısı Rasmussen, bunu iyi açıklamıştır:

> ... En iyi büyülü sözcükler kişiye dağlar arasında yalnızken gelenlerdir. Bunlar her zaman etkileri en güçlü olanlardır. Yalnızlığın gücü büyüktür ve anlayışın ötesindedir.

Uzak ormanlık ya da dağlık bir arazi idealdir, ama Eğer böyle bir yere ulaşamıyorsanız elinizden gelenin en iyisini yapmaya çalışın. Kahvaltı yapmayın ve sakince ağır ağır yürüdüğünüz ve bazen oturduğunuz gün boyunca oruç tutun. Bir yol planlamayın; ayaklarınız sizi nereye götürürse oraya gidin. Gezinirken hangi hayvan gibi hissettiğinizi keşfedin. Bu dansını yaptığınız hayvan olabilir ya da olmayabilir. Onun duygularını alın, ve gün boyunca onun kimliğinin tadını çıkarın. Bu sizin ilk şarkı avınız olduğu için yalnızca melodiyle karşılaşabilirsiniz.

Eğer öyle olursa kendi sözcüklerinizi de bulmalısınız. Ama şimdilik size Hivaro'larla çalışırken elde ettiğim kendi sözcüklerimi veriyorum:

Benim ruhlarım var,

Ruhlarım var benim.

Benim ruhlarım var,

Ruhlarım var benim.

Benim ruhlarım var,

Ruhlarım var benim.

Ben, ben, ben.

(üç defa daha yineleyin ve sonraki kıtaya geçin)

Benim ruhlarım

Kuşlar gibidir,

Ve kanatlar

Ve bedenler rüyalardır.

Benim ruhlarım var,

Ruhlarım var benim.

Ben, ben, ben.

(üç defa daha yineleyin ve ilk kıtaya geçin)

Şarkıyı gerekli olduğunu hissettiğiniz sürece yineleyin. Bir güç şarkısı, hem melodisi hem de sözleri yoluyla kişinin ŞBD'na girmesine de yardımcı olur. Şarkıyı şamanik çalışmalarda daha çok kullandıkça, bilinç durumunuzu değiştirmede bir yardımcı olarak daha etkili olacaktır. Sonunda ŞBD'na geçmenize yardım eden küçük bir "tetik" olarak işleyecektir.

Kişi ayrıca yolculuk sırasında söylemek için özel bir güç şarkısı da arayabilir.

Bu en iyi bir yolculuk yaparken keşfedilir ve çoğunlukla kişinin gördüklerinin bir tanımıdır. Cloutier'ın bir kuzeybatı kıyısı Tsimshian şamanının şarkısından yaptığı bu serbest uyarlama buna iyi bir örnektir:

Kanomda gidiyorum
baştan başa
hayalimde

ağaçların üstünde
ya da suyun içinde
yüzüyorum

her yerde
girdaplar arasında
yüzüyorum

her yerde
gölgeler arasında
yüzüyorum

kanomda gidiyorum
baştan başa
hayalimde

ağaçların üstünde
ya da suyun içinde
yüzüyorum

bu içinde durduğum
kimin kanosu

bir yabancıyla
içinde durduğum
kano

kanomda gidiyorum
baştan başa
hayalimde

ağaçların üstünde
ya da suyun içinde
yüzüyorum.

Ayrıca rüya görürken istemsiz olarak bir şarkı elde edebilirsiniz. California'daki bir Pomo Kızılderili şamanı rahmetli Essie Parrish, ilk güç şarkısını rüyasında görüsünü söyle anlatır:

Küçükken başıma gelen bir başka olayı-bir çocukken ilk defa nasıl bir şarkı söylediğimi anlatacağım. O zaman on bir yasındaydım. Şarkıyı olağan bir yoldan elde etmedim-onu rüyamda gördüm.

Bir defasında, yatmış uyurken, bana bir rüya geldi-yukarıda gökyüzünde birinin şarkı söylediğini duydum. Çok küçük olduğum için, onun ne olduğunun farkına varamadığım için, ona (bilinçli) dikkatimi vermedim-yalnızca yukarıdaki adam şarkı söylediğinde onu (pasifçe) dinledim. Yine de o benim bunu bilmemi sağladı-sanki şarkı göğsümün derinlerine girmiş gibiydi, sanki şarkının kendisi benim ağzımda söyleniyormuş gibiydi. Sonra sanki adamı görebilecekmişim gibi, sanki onu fark edebilecekmişim gibi göründü.

Ben uykudan uyandıktan sonra, o şarkı bütün gün boyunca içimde yinelendi durdu. Ben şarkı söylemek istemediğim halde şarkı Hâlâ benim ağzımda söyleniyordu. Sonra ben kendim şarkı söylemeye çalıştım, çalıştım, ve inanılmaz bir biçimde şarkı çok güzel bir şarkı çıktı. Şarkıyı o zamandan beri hep anımsadım.

Sonra bir defasında ben ve ablam büyükannemiz Danako'ya giderken ona eşlik ettik. O zaman ablam da küçüktü ama benden büyüktü. Onunla (büyükannemizle) yolculuğa çıktık. Danako'ya indikten sonra orada yasadık.

Sonra bir sabah erkenden yosun toplamak için Madrone plajına gittik. Büyükannemize eşlik ettik. Orada bir kayanın üzerinde otururken bebeklerle oynuyor, gevezelik ediyor, gülüyorduk. Ama yine de o şarkı benim içimde derinden derine söyleniyordu.

Ve sonra şarkı ağzımda söylendiği için ben de onu söylemeye başladım. Ablam beni duydu.

Bana "Ne söylüyorsun?" diye sordu. "Bir şarkı söylüyorum," dedim. "Kulağa ne kadar da güzel geliyor. Bu şarkıyı nerede duydun?" diye sordu. "Onu rüyamda duydum." diye yanıtladım. Bunu söylediğimde utanmış hissettim. Ablam "Lütfen onu yine söyle," dedi. Ben yine şarkıyı söylemeye başladım. "Ah, kulağa ne kadar da güzel geliyor. Onu bana öğret." dedi. Ben "O bu amaçlar için değil. Senin öğrenmen için değil." diye yanıt verdim. Sonra, o benden büyük olduğu için bana şarkıyı yine de söyletti. Ben şarkıyı söylemek istemediğim halde o bana söyletti.

Sonra, şarkıyı söyledim. . . .

"Ama bunu kimseye söyleme," dedim. "Neden?" diye sordu. "Bana bu şarkıyı söyletebilirler." dedim "Tamam." dedi. Sözlerinin gerçek olmadığı ortaya çıktı. Akşam eve döndük. Ablam (söz vermiş olmasına rağmen) annemin annesinin abisine söyledi-adam garip, ahmak birisiydi. "Senin bir şarkın olduğunu söylüyorlar." dedi. "Bunu kim söyledi?" diye sordum. "Ablan senin güzel bir şarkı söylediğini söyledi. Lütfen onu söyle," dedi. Böylece yine onun için şarkıyı söyledim. Şarkı ona son derece güzel geldi.

Bu küçükken söylediğim ilk şarkıydı. Burada duracağım.

Bir Güç Hayvanını Geri Getirmek İçin Yolculuk Yapmak

Daha önce Alt Dünyaya orasını tanımak için nasıl yolculuk yapacağınızı öğrendiniz. Bu yeni yolculuk sadece daha önce yaptığınızın bir devamıdır, ama bu da ciddi bir şamanik çalışmadır. Önceki alıştırmaları başarıyla tamamladığınızdan emin olun. Yolculuğu nasıl yapacağınızı önceden birkaç kez dikkatle inceleyin ki adımları anımsayabilesiniz.

Bu kitabı okumuş olan bir partnere gereksiniminiz olacak. Buna ek olarak, bir davula (ya da şamanik davul çalmanın kaydedildiği bir kasete) gerek duyacaksınız. Eğer bir davul kullanırsanız davulu çalmak için ayrıca üçüncü bir kişiye gereksiniminiz olacak.

Birisinin güç hayvanını ona geri getirmek için, o kişinin bir güç hayvanından yoksun olması gerekmez. *Önemli olan* şey bir güç hayvanının şamanın yolculuktaki ricasına tepki olarak hastaya "acıması"dır. Bir insanın (şamanın) bir başkasının yerine aracılık yapması gizli evrende sempati duyguları uyandırıyor gibi görünmektedir ve çoğunlukla hastanın daha önceki, kayıp bir güç hayvanı yolculuk yapan şamanla birlikte geri gelmeye gönüllü olur. Geri gelen her bir güç hayvanı onu kazananın ruhsal gücüne eklenmiş olur, ama kişi geri gelen hayvana saygı göstermeli ve "açgözlü" olmamalıdır, yoksa hayvanlar onu yine terk edebilirler.

Bu sizin "hasta"nızın kaybettiği bir koruyucuyu geri getirme yolculuğudur. Kişi yaşamı boyunca bilerek ya da bilmeden bir dizi farklı güç hayvanından yardım görmüş olabileceği için, hayvanın sizin "hasta"nızın dansını yaptığı hayvan olup olmadığını ya da ona geri dönüp dönmeyeceğini önceden tahmin etmenin olağan bir yolu yoktur. Güç hayvanları normalde kişiye beklenmedik bir biçimde gelip giderler, özellikle de kaybedilmelerinden birkaç yıl sonra. Bu nedenle, bu çalışmanın düzenli olarak yapılması kişinin güce sahip olduğundan emin olması için önemli bir yöntemdir. Ve Eğer bir kimse depresyona girerek ya da hastalanarak güç kaybı gösterirse ve yardım isterse, böyle bir çalışma derhal yapılmalıdır.

İzlenecek adımlar aşağıdaki gibidir:

1. Partneriniz ve üçüncü bir kişiyle birlikte bir akşam geçirmeyi planlayın. Gün boyunca alkollü içkilerden ve zihin değiştirici ilaçlardan uzak durun. Yalnızca hafif bir öğle yemeği yiyin ve akşam yemeği yemeyin.

2. Işıksız ve dışarıdan gürültülerin gelmediği bir odayı kullanın. Mobilyaları kenara çekin. Yerde ve odanın fazla ışık gelmeyecek bir kenarında bir mum yakın.

3. Şaman olacak olan kişi, bu durumda siz, 107 ve 108. sayfalar arasında açıklanan *Başlangıç Dansı* ve *Hayvanınızın Dansını Yapma*'nın tüm adımlarını yapmalısınız. Eğer davul çalacak birisi varsa ona davulu sizin çıngırağı çalmanıza uyarak çaldırın, ama davulu yalnızca siz dans ederken çalsın (bkz. 6. Resim).

4. Ruhların dikkatini çekmek için, onlar her nerede olurlarsa olsunlar, çıngırağınızı altı yönde (doğu, kuzey, batı, güney, yukarı, ve aşağı) dört kez çalın. Sonra ruhları çağırmak için dört kez ıslık çalın. Sonra çıngırağı yavaş ama güçlü, düzenli bir tempoyla çalarak hastanın etrafında dört kez çok yavaşça yürüyün ve eski yerinize dönerek onun yanında ayakta durun.

5. Güç şarkınızı, ruhları size yardıma çağıracağınız şarkıyı, çıngırağınızla ona eşlik ederek ıslıkla çalmaya başlayın. Bu şarkıyı, bilincinizde hafif bir değişme olduğunun farkına varana kadar birkaç dakika süreyle ıslıkla çalın.

6. Şimdi çıngırağı aynı güçlü, yavaş tempoyla çalarak şarkıyı sözleriyle söylemeye başlayın.

7. Şarkıyı söylemeyi bilincinizin değiştiğini fark edene kadar sürdürün. Çalışma ve deneyimle kişi bu hafif transa ulaştığını kolaylıkla fark edebilir. Daha belirgin işaretlerden bazıları şarkı söyleme ve çıngırak çalma temposunun artması, kollarda titreme, ve hatta kontrol edilemeyen bir biçimde titremedir. Zamanı geldiğinde yere hastanın yanına düşmek ya da yatmak için

neredeyse direnilmez bir arzu duyacaksınız. Bunu yere yığılmaya direnemez hale gelinceye kadar geciktirin.

8. Yerde hastanın yanında omzunuz onun omzuna, kalçanız onun kalçasına, ayağınız onun ayağına gelecek biçimde yatın. Gecikme olmaksızın, karanlıkta çıngırağı tam göğsünüzün üstünde ileri geri sallayarak çalmaya başlayın. Siz çıngırağınızı çalmaya başladığınızda davulu çalan kişi davulu ona uyarak çalmaya başlayacaktır.

9. Çıngırağınızı dakikada 180 vuruşluk bir tempoyla çalın. Yerde yatarken mumdan gelen ışığın gözlerinize girmemesi için gözlerinizi kolunuzla örtün, ve Alt Dünyaya girişinizi belirgin bir biçimde görünceye kadar çıngırağı çalmayı sürdürün (bkz.7. Resim). (Yalnızca siz, şaman rolünü üstlenerek, yolculuğa çıkacaksınız; partnerinizin hasta olarak, herhangi bir şey görme ya da deneyimleme sorumluluğu yoktur.)

Girişten girdiğinizde çıngırağı çalmayı bırakın; ama davulu çalan kişi davul çalmayı sizin kullandığınız aynı güçlü tempoda sürdürecektir. O bunu sizin yolculuğunuz boyunca aynı tempoda, siz ona çıngırağınızla dört kez işaret verinceye kadar (Adım 14) sürdürmelidir. Davulun çalınması kanonun yolculuğunun sürmesi için gereklidir. Bir anlamda, Sibirya'daki Chukchee'lerin söylediği gibi, davul *kanodur.* Davulu çalan kişi tempoyu korurken:

10. Yeryüzünün içine giden bir giriş ya da açıklığı görselleştirmeyi sürdürün, ve sonra onun içine girin. Mağara ya da Tüneli aşağıya doğru izleyin. Tünel uzun bir tüp gibi görünebilir; bir dizi Mağara olarak görünebilir; akan bir akarsu olabilir (bkz. 8.Resim). Bunu nereye giderse gitsin aşağıya doğru izleyin. Ortaya çıkabilecek herhangi bir engelin etrafından geçin.

6. Resim. Şamanik Yolculuk için davul çalma. Barbara Olsen tarafından çizilmiştir.

7. Resim. Yer altına giriş. Barbara Olsen tarafından çizilmiştir.

11. *Yolculukta karşınıza çıkabilecek memeli olmayan kötü hayvanlardan sakının* (bunun şamanizmdeki nedeni bölüm 7'de açıklanacaktır). Özellikle örümceklerden ve tırmanıcı böceklerden, dişleri olan yılanlardan ve dişleri görünen balıklardan sakının ve onların etraflarından geçin. Eğer onları geçemiyorsanız, Tünelden yukarı çıkarak geri dönün ve bir başka sefer deneyin. Bu yolculuk süresince geçerlidir.

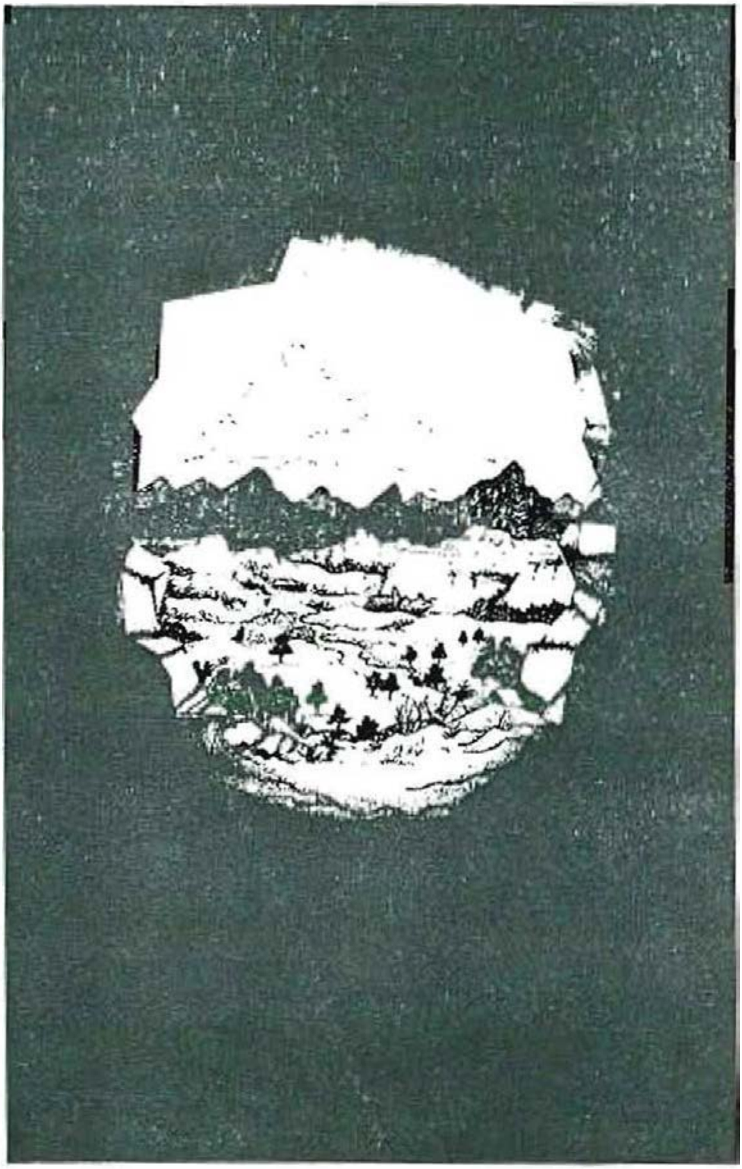
12. Tünelden çıktığınızda, kendinizi Alt Dünyada bulacaksınız (bkz. 9.Resim). Koruyucu ruhu ya da güç hayvanını burada, gördüğünüz manzara her neyse orada arayacaksınız. Davulun sesi yolculuğunuzu desteklerken, gözleriniz Hâlâ kapalı olarak hayvanı arayın.

13. Güç hayvanını tanımanın sırrı basittir: size farklı suretlerde ya da farklı açılardan en az dört kez görünecektir (bkz. 10.Resim). Bu bir memeli ya da kuş olabilir (bunun tehdit edici görünmesi önemli değildir), bir yılan, ya da başka bir sürüngen, ya da balık olabilir (*bu son üçü dişlerini göstermediği sürece*). Hatta bu "efsanevi" bir hayvan, ya da insan biçiminde bile olabilir. Hayvan hemen hemen hiçbir zaman bir böcek değildir.

Kendinizi hayvanı bulmak için zorlamayın. Eğer kendisini partnerinize götürmenizi istiyorsa size görünecektir. Hayvanın kendisini size yasayan bir biçimde mi, yoksa tahta, taş ya da başka bir materyalden yapılma bir heykel olarak göstereceğini düşünüp tasalanmayın. Hayvanın tüm biçimleri geçerlidir. Kendinizi çok fazla zorlamayın. Arayışınız görece çabasız olacaktır çünkü olağan benliğinizin ötesinde bir güçten yararlanıyorsunuz.

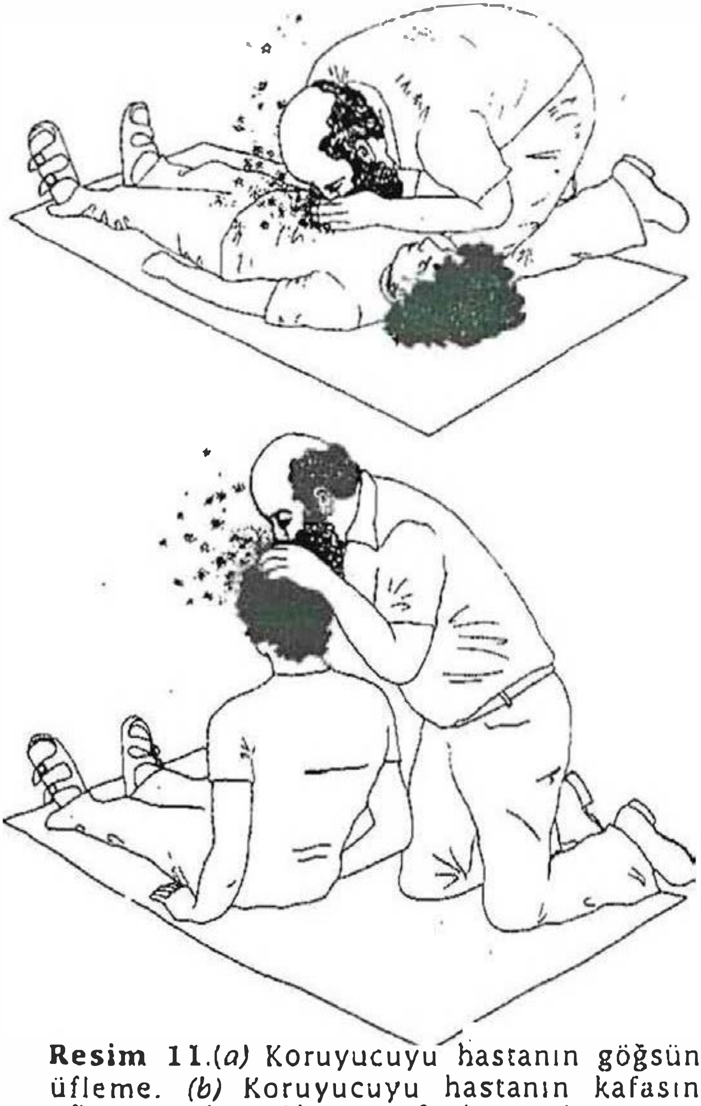

8. Resim. Tünel. Barbara Olsen tarafından çizilmiştir.

9.Resim. Tünelden Alt Dünyaya çıkış. Barbara Olsen tarafından çizilmiştir.

Resim 11.*(a)* Koruyucuyu hastanın göğsünün içine üfleme. *(b)* Koruyucuyu hastanın kafasının içine üfleme. Barbara Olsen tarafından çizilmiştir.

14. Hayvanı dört kez gördükten sonra onu hemen bir elinizle tutarak göğsünüze bastırın. Hayvan kendi isteğiyle gelecektir; yoksa kendisini göstermezdi. Hayvanı bu biçimde kucaklayarak çıngırağı elinize alın ve dört kez güçlüce çalın. Bu davulu çalan kişiye davul çalmayı bir an için bırakmasını bildirecektir. Sonra çıngırağı çok hızlı bir tempoda (dakikada 210 defalık bir tempoda) çalarak davulu çalan kişiye tempo verin. Tünelden hızla odaya dönün. Bu çoğunlukla otuz saniyeden az bir zaman alır. Bu dönüş yolculuğu, hayvanı istemeden yitirmemek için hızla yapılmalıdır.

15. Çıngırağı bir kenara bırakın, hayvanı göğsünüzle kucaklamış olarak tutun ve yüzünüz yerde yatan partnerinize dönük olacak biçimde dizlerinizin üstüne kalkın. (Davulu çalan kişi sizin dizlerinizin ustüne kalktığınızı gorur görmez durmalıdır.) Birleştirdiğiniz avuçlarınızın içinde tuttuğunuz koruyucu ruhu partnerinizin göğüs kemiği üzerine koyun ve ruhu partnerinizin göğsüne göndermek için ellerinizin arasından bütün gücünüzle üfleyin (bkz. Resim 11a). Sonra sol elinizle partnerinizi yerde oturacak biçimde kaldırın ve birleştirdiğiniz avuçlarınızı partnerinizin kafasının üstüne (bıngıldağa) koyun. Elinizde kalmış olabilecek herhangi bir gücü onun kafasının içine göndermek için güçlüce üfleyin (bkz. Resim 11b). Çıngırağı alın. Onu hızla ve güçlüce çalarken partnerinizin bedeninin tümü üzerinden daireler çizecek biçimde dört kez geçirerek gücün bedenle birleşmesini tamamlayın.

16. Partnerinize sakince geri getirdiğiniz hayvanın ne olduğunu söylemesini söyleyin. Eğer hayvan adını bilmediğiniz bir hayvansa, yaratığın görünüşünü tarif edin. Yolculuğun tüm ayrıntılarını tarif edin.

17. Hayvana hareketlerini maddi biçimde deneyimleme ödülünü vererek onu karşılamak için partnerinizin hayvanının dansını yapmasına yardım edin. Çıngırağı çalarken tempoyu hastanın hareketlerine uygun olarak gittikçe arttırın. Davulu çalan kişi şamanın öncülüğünde onu izler. Sadece birkaç dakika sonra çıngırağı dört kez çalın ve böylelikle davul çalma ve dansı sona

erdirin. Sonra dans eden kişiyi yavaşça yere oturtun. Ona hayvanının onunla kalması için düzenli olarak onun dansını yapmasını anımsatın.

18. Şimdi hastayla yer değiştirebilirsiniz ve aynı tür yolculuk sizin yararınız için de yapılabilir. Hayvanınız geri getirildiğinde siz de onun dansını yapın.

Çoğu Batılı bir güç hayvanını geri getirme yolculuğunun canlılığına ve gerçekliğine şaşırır. Belli ki şamanik yolculuğu deneyimleme ve *görücüler* olma potansiyelleri umduklarından çok daha büyüktür. Siz ya da partneriniz başarılı olamadıysanız düş kırıklığına uğramayın. Daha sonra yeniden deneyin. En büyük potansiyele sahip olanların bazıları ise yavaş başlayanlardır.

Cloutier'ın bir kuzeybatı kıyısı Tsimshian şarkısından yaptığı bu serbest uyarlama bir koruyucu ruhu, burada Otter'i, geri kazanma yolculuğunu dramatize etmektedir:

Ye hey
hyo
ye hey hey
hii

Otter kovalar
doğrudan bana doğru yüzer
Otter geliyor
Onunla birlikte yüzüyorum

ye hey
hyo

ye hey hey
hii

tam yanımda
ruhumla çalışıyorum
açılışın büyüsü
her şeyin altında
ye hey
hyo
ye hey hey
hii

Otter dalar
altımda yüzer
oradaki açıklıkta
her şeyin altında

ye hey
hyo
ye hey hey
hii

Otter benim içimde
benim derinliklerimde
Ruh Otter benim

altımdaki yerde yüzer

ye hey

hyo

ye hey hey

hii.

Yolculuklar

Kendi koruyucu ruhunuzun geri getirilme yolculuğu deneyimlerini bir partnerle çalışan başkalarınınkiyle karşılaştırmak ilginizi çekebilir. Burada benim workshop'larımdan birkaç örnek verilmiştir.

Bu ilk olayda kişi hayvan kendisini dört kez gösterene kadar uygun biçimde beklemiştir. Hayvanın yakın çekim bir görüntüsü, örneğin bir tek gözününki, bunun o belirli hayvana ait olduğu kesin olduğu sürece tümüyle geçerlidir.

> Bu akşam daha erken saatlerde kullandığım deliğin içine girdim. Su havuzlarda olduğu gibi alçaldı. Ben sonraki ve bir sonraki suya atlamayı sürdürdüm. Su sonunda çamura dönüştü. Hâlâ aynı Mağarada koşuyordum, ama tahtadan bir köprü ortaya çıktı. Sonra köprü boyunca koştum. Köprü yukarı doğru açı yapıyordu ve bittiği yerde merdivenler vardı. O merdivenleri bir Afrika ovasına benzeyen yere çıkana kadar uzun süre tırmandım. Burada ortaya çıkıp sonra gözden kaybolan birçok hayvan vardı. Sonunda bir pınarın yanında duran bir antilop gördüm.

Antilop derhal çok canlı, çok canlı görünmeye başladı ve dört kez göründü. Ah, hatta bir defasında benim üstümdeydi. Son defası bir tek gözünün yakın çekim görüntüsüydü. Onun için onu buraya partnerime getirdim.

Bir sonraki olayda hayvan yolculuğu yapan kişiye iki defa saldırarak, hatta bir defasında onun içinden geçerek gücünü alışılmışın dışında bir biçimde göstermiştir. Hem bu, hem de bu kişinin bildirdiği daha sonraki "bayılma" deneyimi Kuzey Amerika Ovası Kızılderilileri ve Hivaro'lar arasında güç ararken sıklıkla olan bir şeydir. Bu kişiye yukarıdakiler öğretilmemişti. Güç hayvanının bir at olması dikkate değer çünkü bu evcil hayvanların koruyucu ruh olarak kullanılamayacağı ilkesinin bir istisnası gibi görünebilir. Ama görünen at binicisiz ve ehlileştirilmemiş vahşi bir ata benzemektedir.

Bir defasında gittiğim İspanya kıyılarının açıklarındaki bir adadaki bir uçurumun kenarındaki deliğimden aşağı indim. Bu yaklaşık 10 metre genişliğinde ve ancak dalış yaparak ulaşabileceğiniz bir sualtı mağarasına çıkar. Orada oturmuş bir şeylerin olmasını bekliyordum ki bir at bana doğru koşmaya başladı. Bilirsiniz, eğer bir at size doğru koşarsa bu çok korkutucudur; onun için sanırım bayıldım. Her nasılsa, ayıldığımda ki bu aniden oldu, atın yerinde beyaz bir koç gördüm. Kafasını sanki benim oraya bakmamı istermiş gibi bir tarafa doğru hareket ettiriyordu. Etrafıma bakındım. Arkamda bu kahverengi yeleli beyaz atı gördüm-bu daha önce gördüğüm attı. Yine bana doğru koşmaya başladı. Ah Tanrım, diye düşündüm, iste yine geliyor. Bana doğru geldi ve içimden geçti. Sonra yine o koçu

gördüm. Tamam, iki kez atı ve iki kez koçu görmüştüm. Onun için etrafıma bakıyor ve düşünüyordum, tamam, bu iki kezdi, bir şeyi dört kez görmem gerekiyordu.

Sonra balıkları görmeye başladım. Bir kılıç balığının iki kez sudan dışarı sıçrayıp yine suya dalışını gördüm. Tamam, bu iki kezdi, diye düşündüm. Sonra balık bunu bir daha yaptı. Bununla üç kez olmuştu. Sonra bir defa daha suya daldı. Onun çıkacağını umduğum yere bakım ve bu çirkin yayın balığı çıktı. Bu, o değildi.

Sonra bir ayı gezinerek bana doğru gelmeye başladı, ama geri döndü. Onu kendi gücümle uzaklaştırmışa benziyordum. Sonra bazı kurtlar bana doğru gelmeye başladığında birdenbire o at geldi. Böylece atı üç kez görmüş oldum. Her neyse, at gözden kayboldu. Onun için geri dönüş yolumu bulmak için arkama döndüm, ve at tam deliğin olduğu yerde duruyordu. Kahverengi yeleli beyaz at. Böylece onu geri getirdim.

Bazen şaman hastası için güç hayvanını geri getirmeyi başaramaz. Aşağıdaki kişinin deneyimi bunun bir örneğidir. Yine de her yolculuk şamanın bilgisine katkıda bulunur ve onun ŞBD'nda elde ettiği diğer bilgilerle gitgide bütünleştirilmeyi bekler.

Bu yolculuk benim için çok garip bir yolculuktu. Bu hiçbir yerinde herhangi bir şeyin yaşamadığı bir dünyadaydı. Bu dünya tümüyle yapay olarak kurulmuş, bütünüyle insanlar ya da başka akıllı yaratıklar tarafından yapılmış, her yerinde yalnızca odalar olan çok geometrik bir yerdi. Bu hiçbir yerinde yaşam belirtisi olmayan bir tür süper uzay

istasyonu gibiydi. Ama burada bazı gizli şeyler varmış gibi görünüyordu, ama bunlar ancak robotlar olabilirdi.

Bir sonraki olayda bir atın güç hayvanı olduğu olaydaki gibi, kartal gücünü vahşice bir davranışla göstermiştir.

Bildiğim bir Mağaraya gittim, ve geriye, geriye doğru gitmeyi sürdürdüm. Sonra bir tünele geldim ve tünel boyunca hızla aşağı indim. Nereye gittiğimi hissettim. Dışarı çıktığımda daha önce geldiğim bir yerdeydim. Bir kartal gördüm ama uçup gitti. Sonra bir ağacın üstünde oturan kırmızı bir sincap gördüm. Koruyucunun kırmızı sincap mı yoksa kartal mı .olacağından emin değildim. Bir süre bekledim, ve sonra birdenbire kartal geri döndü ve sincaba saldırdı. Önce kartalın sincabı öldürüp onu yiyeceğini düşündüm, ama bunu yapmadı. Saldırmayı bıraktı. Sincap gözden kaybolduktan sonra kartal etrafta uçtu. Onu farklı açılardan gördüm ve geri getirdim.

Daha önce söylemiş olduğum gibi, Conibo'lar belirli ağaçların köklerini Alt Dünyaya inmek için kullanırlar. Aşağıdaki olaydaki kişi bu tekniği kendi basına keşfetmiştir. Bu yöntem açısından bile, birinin ŞBD'nda şamanik bilgiyi nasıl biriktirdiğinin iyi bir örneğidir. Kısa olması için bu kişinin anlattıklarının yalnızca ilk bölümü verilmiştir (kaplan bu kişinin partnerinin güç hayvanıydı).

Delikten aşağı indim ve bir çam ağacının kökleri boyunca yeraltında yürüdüm. Sert toprak rahatsız olduğundan bir köke tırmandım ve onun üzerinde

aşağı yürüdüm. Kökler her defasında incelerek sürekli ikiye ayrılıyordu. Sonra son yolculuğumda kullandığım biraz açık renkli bir köke geldim ve onun üstüne geçtim. Onu birdenbire bitene kadar izledim.

Önümde bütün duvarları tümüyle siyah olan derin bir kuyu vardı. Aşağıya inmem gerektiğini anladım onun için kuyunun içine atladım. Sonunda altımda dar ve düz bir şeyin dış hatlarını görene kadar çok uzun bir süre karanlıkta düştüm. Bu, kuyudan geçen bir asma köprünün bir parçası olan kalın bir ipti. İpin üstüne düştüm ve köprünün üstüne çıktım. Sağa doğru yürüdüm. Adımımı köprüden dışarıya attığımda bir yanda duran ve bana bakan büyük bir kaplan gördüm. . . .

Eşzamanlılıklar

Başarılı bir koruyucu ruh yolculuğunun ilginç özelliklerinden birisi bunun çoğu zaman eşzamanlılıklarla, ya da dikkate değer rastlantılarla bağlantısı olmasıdır. Örneğin bir hayvanı kazandıktan sonra hastanın şamana kendisinin o belirli hayvanla garip bir ilişkisi olduğunu açıklamasına sıkça rastlanır. Bu çocukluktaki derin bir ilişki, yakın bir zamandaki garip bir karşılaşma, ya da o belirli yaratığın resimlerini uzun bir süredir topluyor olma olabilir.

Sıkça rastlanan bir başka eşzamanlılık türü de hastanın şamanla konuşmadığı halde şamanınkiyle aynı ayrıntıları paylasan bir yolculuk deneyimlemesidir. Deneyimlerdeki bu tür benzerlikler geniş bir grubun bir ruh kanosunun tayfaları olarak birlikte şamanik yolculuk yaptıkları durumlarda daha da dramatiktir. Gruptan birkaç kişinin tekrar tekrar aynı hayvanla karşılaşmaları ve yolculuktan sonra hayvanın görünüşünün özel ayrıntılarını doğrulamaları pek az rastlanan bir durum değildir.

Şamanik çalışmada olumlu eşzamanlılıkların ortaya çıkmasını beklemek önemlidir, çünkü bunlar gücün normal olasılık sınırlarının ötesindeki etkileri ortaya çıkardığının işaretleridir. Aslında olumlu eşzamanlılıkların ortaya çıkma sıklığını, doğru işlem ve yöntemlerin kullanılmakta olduğunu gösteren radyo yön sinyallerine benzeyen bir tür işaret feneriymiş gibi izleyin.

"İyi şans" şaşırtıcı derecede sık olduğunda şaman doğru olarak çalışmakta ve güçten yararlanmaktadır. Aşağıda koruyucu ruhu geri getirme çalışmalarında ortaya çıkan olumlu eşzamanlılıklara örnek olabilecek birkaç olay verilmiştir.

İlk olayda hasta olan kişi güç hayvanını, şaman olan kişi tarafından hiçbir şey söylenmeden, içine üflenir üflenmez görmüştür.

Şaman görevi gören partner: Yerdeki bir açıklıktan aşağı indim ve daha önce birçok kez geldiğim bir tünelden aşağıya gittim. Tünelden geçen küçük bir akarsuyun üzerinden geçtim. Bu defa daha önce hiç girmemiş olduğum bir Mağaradaki karanlık bir geçide girdim. Burayı hep geçip diğer yöne gitmiştim. Sonra bir çöle çıktım, etrafta birçok farklı biçimde kaktüs vardı. Çöllerde görülen çeşitli hayvanlar gördüm. Sonra bir dağ aslanı gördüm. Bunların hepsi çok hızlı oldu. Dağ aslanı benden sanki benimle oyun oynuyormuş gibi kaçtı, ama farklı yönlere gitti ve onu dört farklı açıdan gördüm. Sonra onu geri getirdim.

Hasta olan partner: Beni oturttuktan ve kafama üfledikten hemen sonra, aniden dişleri olan, ağzını iyice açmış, hırlayan bir kedinin canlı bir görüntüsünü gördüm. Bunun bir ilgisi olduğunu düşündüm çünkü gerçekten de çok canlıydı. Ve

sonra o bana içime koyduğu şeyın bir dağ aslanı olduğunu söyledi.

Aşağıdaki olayda partner A daha önce bir tepenin üstündeki eski bir çiftlik evi ve yakındaki bir dağ keçisiyle karşılaştığı bir başlangıç keşfi yolculuğu yapmıştı. Bundan hiç kimseye söz etmemişti. Sonra partner B (A'nın deneyiminden haberi olmadan) onun için bir güç hayvanını geri getirmek için yolculuğa çıktığında, bir dağın yanında bir çiftlik evi ve evin yakınında bir dağ keçisi buldu. Dağ keçisini onun için geri getirdi. Bu tür bir eşzamanlılık, şamanik görüş açısından, onun güç hayvanından ve hayvanın geri gelmeyi istediğinden kuşku olmadığı anlamına gelir.

Partner A: Tünel boyunca kaydım. Uzun bir yolum olduğunu biliyordum ve gerçekten de hızlı gidiyordum. Bir çiftliğe benzeyen bir yere çıktım. Çiftlik çok eski ve uzakta görünüyordu. Çiftlik binasının etrafında bir süre durdum. Her şey ağaçtandı hiçbir şey modern değildi. Sonra birdenbire çıkıntılı bir kayanın üstündeki keçiyi, o dağ keçisini gördüm. Sonra geri geldim.

Partner B: Mağarama gittim ve delikten aşağı indim. Bir şeyler bulmak için gerçekten de pek iyimser hissetmiyordum. Sonra birdenbire çıkıntılı bir kayanın üstündeki o dağ keçisinin-beyaz ve gerçekten de çok güzel bir keçinin-farkına vardım. Bana bakıyordu. Sonra fırladı ve yukarıdaki bir çayırlığa çıktı. Onu orada izledim. Bu çayırlıkta uzakta bir çiftlik evi vardı. Bu gerçekten de güzel bir çayırlıktı. Çiftlik evine çıktığımda dağ keçisini dağın yanında yine gördüm. Keçiyi dört kez gördüm. Onu besinci görüşümde bir delikten aşağı inmeye hazırlanıyordu.

Onu aşağı izlemek istedim çünkü oyuncuydu, ama gitmedim. Onu aldım ve geri geldim.

> *Partner A*: Ona keçiyi gördüğümü söylememiştim. Ne zaman böyle bir şey olsa rasyonel zihnim bu gerçekten dışarıdaki bir deneyim mi, yoksa bunu bilinçaltlarımız mı üretti, diye soruyor. Ama bu gerçekten de anlamsız bir soru.

Grup Ruh Kanosu

Daha önce açıklanan kıyı Salish ruh kanosu yöntemi, çok sayıda kişinin birisinin güç hayvanını geri getirmek için bir kano oluşturacak biçimde birbirine katıldığı değerli bir grup deneyimi görevi görecek biçimde uyarlanabilir. Bu kişilerin tümü buraya kadarki çalışmaları başarıyla tamamlamış olmalıdır ve içlerinden birisi bir şaman olarak tanınmalıdır. Eğer bir ruh kanosu yapmak için bir grup oluşturursanız, grubun çabasını tümüyle kullanmak için, ideal olarak hasta rolünde ciddi biçimde bunalıma girmiş, ruh-suzlaşmış ya da hasta olan-gerçekten güce gereksinimi olan-bir kişi olmalıdır.

Ruh kanosu yönteminin bu uyarlamasında şaman, alışılmış koruyucu ruhu geri getirmede olduğu gibi, hastanın yanında yere yatar. Öğrendiğiniz önceki teknikten bir farkı grubun diğer üyelerinin bir ruh kanosu oluşturmak için hastayla şamanın etrafında, Alt Dünyada kürekçiler, dümenciler, gözcüler, ve koruyucular görevi görmek üzere birleşmeleridir.

Bu uyarlamadaki temel adımlar aşağıdaki gibidir:

1. Hasta dışındaki tüm katılımcılar 107 ve 108. sayfalar arasında açıklanan *Başlangıç Dansı* ve *Hayvanınızın Dansını Yapma*'nın tüm adımlarını yapmalıdır. Bu danslar süresince davul çalan kişi davulu şamanın çıngırağının ritmine uyarak çalmalıdır. Eğer katılımcıların

çıngırakları varsa bunları dans ederken şaman tarafından belirlenen tempoda çalabilirler.

2. Hasta sessiz, karartılmış bir odada yere serilmiş bir battaniyenin üstünde yatar. Şamanik grup rolü gören kişiler yerde yatan hastanın etrafında kanonun pruvası (önü) hastanın ayaklarının baktığı yöne gelecek biçimde kanoyu oluştururlar. Grubun üyeleri kanonun kenarlarını oluşturur ve bunlar kürekçilerdir. Her biri önündeki ve arkasındakiyle bacakları aracılığıyla temastadır böylelikle kesintisiz bir insan zinciri oluşturulur.

Kanonun arkasında, kanonun kıçının merkezinde, davulu çalan kişi oturur. Dizlerinin arasında kano Alt Dünyaya yolculuk yaparken kürekçilere ritim verecek olan davul durur (bkz. Resim 6).

3. Kürekçiler kanoyu oluşturduklarında, gruba önderlik eden şaman, davulcunun arkasındaki bir mum dışındaki bütün ışıkları söndürür ve kanonun ortasına geçer.

4. Şaman şimdi Adım 4 ve 5'te daha önce anlatılan *Bir Güç Hayvanını Geri Getirmek için Yolculuk Yapmak* bölümündeki (123. Sayfa) çalışmanın aynısını yapar.

5. Grup şamana güç şarkısını söylemede eşlik eder. Ruh kanosu yöntemi tüm grup sözleri birlikte söylediğinde daha etkilidir.

6. Şaman şimdi *Bir Güç Hayvanını Geri Getirmek için Yolculuk Yapmak* bölümündeki 6 ila 9. Adımlardaki (sayfa 125. Sayfa) çalışmanın aynısını yapar.

7. Sonra davulun çalmaya başlamasıyla birlikte grubun üyeleri kürek çekmeye başlarlar. Grup davulun çalışına göre kürek çekmeyi seçebilir ama maddi küreklere gerek duymaz. Odanın karanlığında tüm katılımcılar, şaman, davul çalan kişi, ve tüm tayfalar-Alt Dünyaya girişi görselleştirirler.

Kanonun merkezinde, hastanın yanında duran şaman grubun koruyucu ruhu arama görevi olan tek üyesidir. Bu yalnızca onun sorumluluğudur. Bununla birlikte, kanonun diğer tayfaları *görmeyle*

uğraşırlar ve Alt Dünyayı algılayabilecekleri herhangi bir tehlikeyi püskürtür ve yolculuk bittikten sonra paylaşılacak bilgileri toplarlar. Ruhları çağırmak için şaman liderin güç şarkısına katılmakla şimdi kendi belirli koruyucularına sahiplerdir. Bu güç hayvanlarının yardımıyla Tüneli ve sonra da Alt Dünyayı arayacaklardır. Eğer dişleri olan bir sürüngen, zararlı bir böcek, ya da dişleri görünen memeli olmayan herhangi bir hayvan görürlerse kendi güç hayvanlarını bunları kanodan uzak tutmaya teşvik etmelidirler. Bunu yaparken kendi hayvanlarının seslerini çıkartabilirler.

8. Şaman şimdi *Bir Güç Hayvanını Geri Getirmek için Yolculuk Yapmak* bölümündeki 10 ila 14. Adımlardaki (133. Sayfa) çalışmanın aynısını yapar.

9. Şaman hastanın koruyucu ruhunu aldığını belirtmek için çıngırağını dört kez güçlüce çaldığında, bu davul çalan kişinin ve tüm tayfaların derhal geri dönüş yolculuğuna başlamaları gerektiğinin işaretidir. Onlar son hızla kürek çekerken kanonun ters yöne dönerek Tünelden yukarı geriye döndüğünü görselleştirirler. Onlar ve davul çalan kişi, şaman çıngırağını çalmayı bırakır bırakmaz dururlar, çünkü bu kanonun döndüğü anlamına gelir.

10. Şaman *Bir Güç Hayvanını Geri Getirmek için Yolculuk Yapmak* bölümündeki 15 ila 16. Adımlardaki (133. Sayfa) çalışmanın aynısını yapar.

11. Hastanın hayvanının dansını yapmasına yer açmak için kano tayfaları bir daire oluşturacak biçimde dışa doğru açılır ve yüzleri içe dönük olarak otururlar. Dans bittiğinde şaman hastayı dinlenmesi için yeniden yavaşça yere oturtur. Desteğinin sürdüğünü göstermek için hastayı kollarıyla sarar, ve yolculuktaki deneyimlerini anlatır. Sonra kano tayfasının üyeleri buna karşılık yolculuktaki kendi deneyimlerini anlatabilirler. Şaman onların deneyimlerine kendi bilgisini ekleyerek yorumlarda bulunur.

Şaman şimdi kendi bilgi ve deneyimleri yettiğince, bireysel deneyimlerin hastayla ve olağandışı gerçeklikle ne ilgisi olduğunu

anlatma fırsatını değerlendirir. Bu tartışmaya başlamadan önce şaman hastaya söylemek istediği bir şey olup olmadığını sorar. Hastanın kendi isteğiyle, şaman tarafından geri getirilen belirli hayvan ya da başka bir koruyucunun kendi yaşamında, özellikle çocukluğunda önemli bir rol oynadığını söylemesi az rastlanan bir durum değildir.

Ruh kanosu yalnızca koruyucuları geri getirmek için kullanılmak zorunda değildir; kano ayrıca (burada anlatılmayan) yaşamsal ruhları geri getirmek ve kesif yolculukları yapmak için de kullanılabilir. Kesif yolculuklarında kanonun merkezinde bir hastanın olması gerekmez. Bu koşullarda davulu çalan kişi anahtar konumdadır, ve bu rol en iyi deneyimli bir şaman tarafından üstlenilir. Grup her yolculuktan sonra şamanik bilgi birikimini hızlandırmak için deneyimlerini paylaşır.

Kesif yolculukları sayesinde şaman yardımcı ruhları (bkz. *Zararlı İstilaları Çıkarmak* Bölümü) ve farklı türden hastalıkları iyileştirmenin bilgisini kazanır. Bu gibi ŞBD yolculuklarında şamana çoğunlukla onu belirli türde ruhların olduğu yerlere götüren koruyucu ruhu rehberlik eder ve bilgi verir. Sibirya'daki bir Tavgi Samoyed şamanının anlattıklarından alınan aşağıdaki bölümde, bir koruyucu ruh, şamanı zihinsel hastalıkları iyileştirmeyi öğrenebileceği bir yere götürmüştür:

> Önümüzde dokuz çadır gördük . Sonra sokaktaymışız gibi göründü. İçinde sürekli şarkı söyleyerek bedenlerini dişleriyle parçalayan yedi çıplak adam ve kadın bulduğumuz ilk çadıra girdik. Çok korktum.
>
> Arkadaşım [koruyucu ruh] "Şimdi sana bunu kendim açıklayacağım, çünkü bunun ne olduğunu tahmin edemeyeceksin." dedi: "Aslında yedi yeryüzü yaratılmıştır ve (insanlar) bu yedi yeryüzünün ruhları yüzünden akıllarını yitirirler.

Bazıları sadece şarkı söylemeye başlar, diğerleri akıllarını yitirerek gidip ölürler; daha başkaları şaman olurlar.

Bizim yeryüzümüzde her birinde bir delinin yasadığı yedi dağlık burun vardır. Bir şaman olduğunda bunları kendin bulacaksın."

"Onları nerede bulabilirim-beni yanlış yere getirdin"-diye düşündüm.

"Eğer sana (ruhları) göstermezsem, delirmiş olanlar için nasıl büyü yapabilirsin?" . . Bütün hastalıkların nasıl olduğunu görmelisin."

Güç Çalışmaları

Şamanlar başkalarına hayvan koruyucularının kimliğini söylemenin önerilebilir olup olmaması açısından farklılık gösterirler. Hivaro'lar arasında onun doğası en gizli konudur. Kişi ona Hâlâ sahipken hayvanın kimliğini açıklamak koruyucunun kişiyi terk etmesine neden olabilir. Bununla birlikte, Kuzey Amerika Ovası kabileleri arasında bireylerin başkalarının yanında koruyucu ruhları hakkında konuştuklarını duymak az rastlanılan bir şey değildir. Onun için bu konuyu size bırakıyorum. Bana gelince, belki de Hivaro'lardan aldığım eğitim nedeniyle, güç hayvanlarının kimliğini tartışmama eğilimindeyim. Bununla birlikte, öğrencilerin ciddi bir ortamda birbirlerine yardım etmek için birlikte çalıştığı workshop'larımda bu bilgiyi grup içinde sır olarak tutarak şamanik bilgiyi ve gücü arttırma amacıyla paylaşmak normalde koruyucu ruhu kaybetmeye yol açmıyor gibi görünmektedir. Washington Devleti'ndeki Salish Sinkaietk Kızılderilileri'nin de benzeri bir görüşe sahip oldukları bildirilmektedir.

Koruyucu hayvanınızın gucunu günlük yaşamda nasıl hissettiğinizin bilinçlice farkında olarak kullanın. Güç dolu hissettiğinizde yaşamınızdaki bazı büyük engelleri asmanın ya da önemli bir meydan okumaya karsı durmanın zamanıdır. Ruh-suzlaşmış hissettiğinizde krizlerden sakınmaya çalışın-ve

şamanik yoldan olmadığı sürece başka birisine yardım etmeye kalkışmayın.

Bir Güç Hayvanına Danışmak

Daha ileri düzeydeki çalışmalara geçmeden önce, koruyucu hayvanınızı görmek ve ona danışmak için Tünelden aşağı giderek birkaç yolculuk yapmalısınız. Bu tür danışmaya antropolojik yazında çoğunlukla "kehanet" denilir. Kişinin güç hayvanına danışmasının yaygın bir nedeni kişisel bir sorun üzerine öneri elde etmektir. Bir başka neden güç hayvanına bir hastanın hastalığının olağandışı nedeni ve iyileştirilmesi konusunda danışmaktır. Danışmak için sadece kendi basınıza yolculuk yapmakta her zaman kullandığınız adımları izleyin. Bunda ustalaştıkça davulun size ŞBD'nda yardım etmesine gerek duymayabilirsiniz. Bununla birlikte, ilk basta davul çalan ve yardım eden bir partnerle çalışmayı ya da şamanik davul çalma kaydı olan bir kaseti kullanmayı sürdürün (bkz. Ek A).

Koruyucunun gücü sizinle olmakla birlikte, koruyucu istediği gibi hareket eder, ve sürekli olarak bedeninize girip çıkar. Hivaro'ların ve diğer kavimlerin bildikleri gibi, güç koruyucu sizin bedeninize dönmeden bile iki hafta kadar sizinle kalabilir. Hayvanınızı görmek için uzaklara yolculuk yapmanız gerekmeyebilir çünkü o çoğu zaman size yakındır. Çoğunlukla kişinin güç hayvanı Tünelde ya da Tünelin diğer ucundaki açıklığın hemen dışındadır. Koruyucunuzu gördüğünüzde onu sessizce selamlayın ve onu görsel olarak önünüzde tutarak sorunuzu sorun. Çoğu kez güç hayvanız bedenini sizin önünüzde alışılmışın dışında bir biçimde hareket ettirerek yanıt verecektir. Başka zamanlarda sizi Alt Dünyanın bazı bölümleri boyunca, deneyimlerin doğasının sorunuza yanıt olacağı bir yolculuğa çıkartabilir. Koruyucu hayvan size hangi yoldan yanıt verirse versin her ayrıntıyı netlikle anımsamaya ve sonra Tünelden yukarı olağan bilince dönmeye çalışmalısınız.

Bu çalışmayı yaptığınız ilk birkaç defa sorunuzu "evet" ya da "hayır" biçiminde yanıtlanabilecek gibi basit tutmak en iyisidir. Bu güç hayvanı sizin önünüzde yanıt vermek için hareket ettiğinde yanıtı olduğu gibi anlamayı kolaylaştırır. Onun "dilini" anlamakta daha deneyimli hale geldiğinizde, sorular daha karmaşık olabilir. Elde ettiğiniz bilgilerin ayrıntılarını anımsamanıza yardımcı olmak için, size yolculuktan sonra olanları yazmanızı ya da bir kaset teybe okumanızı öneririm. Bu şamanik çalışmanız açısından genelde iyi olan bir alışkanlıktır.

Bununla birlikte, güç hayvanınızı yolculuk yöntemi yoluyla ziyaret etmek için bir sorununuz oluncaya kadar beklemeyin.

Onu bir soru sormadan sadece görmek de yararlıdır. Kişinin yaşamındaki olumlu eşzamanlılıklar çoğunlukla böyle ziyaretlerden sonra ortaya çıkar. Kişi sık sık kafasındaki sorunlara çözüm bulur.

Yolculukta Önceden Görme

Şamanik yolculuk ayrıca birisinin isteği üzerine o kişiye olağan gerçeklikte yapacağı bir yolculukta ne olacağını görmek için de yapılabilir. Sibirya'daki Yurak Samoyed'lerini ziyaret eden bir Avrupalı şunları bildirmiştir:

> Tazorskaya'ya yapacağım yaz yolculuğu için yola çıkarken Obdorsk'taki bir büyücüye [şamana] yolculuktaki sansımın ne olduğunu sordum. Davulunu çaldı, ve bulutların üzerinde yolculuk yaparak o yere gitti. Pur Nehri'ne geldiğinde bası ağrımaya başladı, ve ben de orada hasta düştüm. Kayığı Pur Nehri'nin ağzındaki bir girdapta alabora oldu. Aynısı bana da olacaktı. Sonunda, ilerideki Taz Nehri'nde *numkympoi*'a-"ışık veren" ruha geldi. Böylece yolculuk benim için mutlu olarak bitecekti ve sağ sağlim geri dönecektim.

Yazık ki yazar şamanın tahminlerinin ne derecede tuttuğunu belirtmemiştir. Bu karsısındakine katılan antropologların bile etnografik yazılarında yer vermeme eğiliminde oldukları türden bir bilgidir. Bunun bir istisnası yıllarca Peru'daki Cashinahua Kızılderilileri arasında yaşamış ve kendisine büyük saygı duyulan bir antropolog olan Kensinger'dır. Cashinahua'lar, Conibo'lar ve Hivaro'lar gibi, mayalanmış *ayahuska* içeceğinin yardımıyla sık sık şamanik yolculuk yaparlar. Kensinger yolculuk yaparken elde ettikleri bilginin doğruluğuna bu alışılmışın dışındaki kişisel kanıtı sağlamıştır:

Merkezi Karayolu sınırındaki Ucayali Nehri üzerindeki büyük bir kente hiç gitmemiş ya da buranın resimlerini hiç görmemiş olan bazı kişiler, bu kente ayahuska etkisi altında yaptıkları ziyaretleri benim bazı özel mağazaları ve görüntüleri tanıyabileceğim kadar yeterli ayrıntılarla anlatmışlardır. Bir ayahuska toplantısından sonraki günde, dokuz adamdan altısı bana benim *chai*'min, "annemin babasının" ölümünü gördüklerini bildirdiler. Bu ben onun ölümünden telsizle haberdar olmadan iki gün önce oldu.5

Gücü Elde Tutmak

Bir kişinin güç hayvanı ona geri getirildiğinde, kişi çoğunlukla hemen iyi hisseder ve sonra yavaş yavaş bunu izleyen birkaç günde bedeninin içine bir gücün akmasını deneyimler. Eğer bu sizin iyi giden sansınızsa kendinizden emin olmanıza izin vermeyin. Güç hayvanınızı hoşnut tutarak gücü elinizde tutmak için haftalık bir programa başlamalısınız, çünkü ruh bedeninize yalnızca size yardım etmek için değil kendi kendine yardım etmek için de girdi. Siz onun gücünü kazanırsınız; o yeniden maddi biçimde yaşamı deneyimlemenin zevkini kazanır. Bu nedenle her hafta daha önce öğrendiğiniz gibi çıngırakların yardımıyla hayvanınızın dansını yapmaya birkaç dakika ayırmalısınız. Haftalık dansı yapmayı sürdüren kişiler koruyucu ruhlarını onlarla kalmaya teşvik ederler.

Eğer bu çalışma sürdürülmezse gucu uzun süre ellerinde tutamayabilirler. Hayvanlarına çalışma yaptırma haftalık programını sürdürenler bir iyimserlik ve güç hissine sahip olma eğilimi gösterirler. Çoğunlukla günlük yaşamın sorunlarıyla daha olumlu olarak uğraşabildiklerini, daha az hastalandıklarını, ve bedensel ve zihinsel olarak daha sağlıklı hissettiklerini söylerler.

Güç hayvanınızın dansını yapsanız ve onu çalıştırsanız bile onun yavaş yavaş rahat duramamaya başlamasını ve siz uyurken gece boyunca gezinmek için uzun yolculuklara çıkmasını bekleyebilirsiniz. Koruyucunuz bir süre için uzakta olsa bile güç sizinle kalır. Salish Sinkaieck'lerinin söylediği gibi, "Güç her zaman bir kimseyledir, ama ruh uzaklara gidebilir." Bununla birlikte, Eğer gecenin yarısında bunalmış ve ruh-suzlaşmış olarak uyanmaya başlarsanız, bu koruyucunuzun gezmekte olduğunu değil sizi terk etmiş olduğunu gösterir.

Rahat duramayan bir güç hayvanının sizinle olan bağı gittikçe zayıflar ve azalır. Belki de birçok ilkel kültürde insanların birisini birdenbire şoke etmenin ya da korkutmanın onu ciddi bir biçimde hasta edebileceğine hatta öldürebileceğine inandıklarını okumuşsunuzdur. Şamanik görüş açısından bu özellikle hayvan koruyucunuzun sizinle bağlantısı zayıfladığında olabilir. Rahat duramayan bir koruyucu ruh bir daha asla geri gelmemek üzere sizden dışarı çıkabilir.

Kişinin koruyucu ruhu ya da hatta kendi ruhu, o uyurken geziyor olabileceğinden, ilkel kültürlerde birisini nazikçe uyandırmaya çok dikkat edilir. Bunun için Avustralya'daki Murngin'ler ve Güney Amerika'daki Warao'lar gibi birbirinden çok ayrı şamanik kültürlerde bile aniden uyandırılmak tehlikeli sayılır. Murngin'ler bunu açıkça gece olabileceği gibi gündüzleri de olabilecek bir tehlike olarak görürler: "Sıcak öğleden sonraları insanlar sık sık gölgelerde uyurlar, ve Eğer onlardan birisini kaldırmak gerekirse, bu asla aceleyle yapılmamalı büyük bir nezaket ve dikkatle yapılmalıdır. . . ."

Hivaro evlerinde insanlar, çoğunlukla hafif, güzel bir flüt müziği çalan birisi tarafından, olabildiğince nazikçe uyandırılırlar. Bir alarmlı saat kullanmanın şamanik açıdan sağlıklı sayılamayacağını söylemeye gerek yoktur. Aslında bazen uyuyan şamanları hiç uyandırmamak adettendir.

Şoke olma ya da korkmanın şamanik olarak iyileştirilmesi, gücü geri getirmek için yapılacak bir yolculuğu gerektirir. Örneğin Eğer araba kazası geçiren birisi travmaya uğramışsa şaman o kişiyi fiziksel olarak yaralanmış olsa da olmasa da tedavi eder. Böyle bir çalışma tabii ki alışılmış tıbbi tedavinin yerine geçmektense ona yardımcı olur. Eğer kurban komada değilse, özel tedavi ona enerji vermek için koruyucu ruhunu geri getirmektir. Eğer kurban koma durumundaysa tedavi önce onun yaşamsal ruhunun geri getirilmesiyle (burada anlatılmayan ileri düzeyde bir teknik) yapılır ki kişi ölmesin. İngilizce'deki eski "öldüresiye korkutulmak" deyimi büyük olasılıkla böyle olaylar üzerine eski Avrupa şamanik bilgisinden geriye kalmıştır.

Kişi bir koruyucu ruhu yitirdiğinde bu onun gücünün de aniden gideceği anlamına gelmez. Hivaro'ların söylediği gibi, "Ruhun gücü parfüm gibidir," ve birkaç hafta içinde yavaşça dağılacak biçimde oyalanır. Bu sürenin başlarında kişi bir başka güç hayvanını geri getirmek için bir partnerin yardımını istemelidir. Eğer bu hemen yapılırsa eskisinin yerine gelen hayvan öncekinin henüz gitmemis gücünü bedene "kilitleyebilir". Böylelikle bu tekniği kullanan bir kişi yıllar boyunca yavaş yavaş birkaç koruyucu ruhun koruyucu gücünü elde edebilir. Bununla birlikte, biriktirilen güç kişi en az bir hayvana sahip olduğu sürece "kilitli" kalabilir.

Büyük Rüyalar

Rüyalar, şamanik görüş açısından iki çeşittir: olağan rüyalar; ve olağandışı, ya da "büyük" rüyalar. Şamanlar normalde yalnızca büyük rüyalarla ilgilenirler. Bir büyük rüya farklı gecelerde aynı temel biçimde yinelenen bir rüyadır, ya da bu bir kez görülen,

uyanıkmış kadar canlı, alışılmışın dışında güçlü bir rüyadır. Büyük rüyalar çoğunlukla koruyucu ruhunuzun, güç hayvanınızın sizinle bir iletişimidir. Bazen koruyucu ruhun kendisi büyük rüyada görünür, bazense görünmez.

Büyük rüyalar olduğu gibi bir mesaj olarak alınmalı, gizli sembolizmi analiz edilmemelidir.

Örneğin Eğer bir otomobil kazasında yaralandığınız bir büyük rüya görürseniz, bu koruyucu ruhunuzdan size gelen, böyle bir kazanın olacağını gösteren bir uyarıdır. Bunu önleyemeyebilirsiniz ama bunu kendi basınıza ya da bir arkadaşınızla sembolik olarak çok küçük bir biçimde canlandırabilirsiniz ve böylelikle bunun ciddi olarak ortaya çıkmasını önleyebilirsiniz. Bir başka deyişle, rüya sembolik değildir ama sizin onu canlandırmanız semboliktir. Bunu, özellikle Eğer size rüyayı canlandırmakta yardım edebilecek bir şaman partneriniz varsa, evinizde kolaylıkla yapabilirsiniz, böylelikle kimseye zarar gelmemiş olur. Sadece rüyayı basit, zararsız bir biçimde yeniden canlandırın ve atlatın. Bu bir zamanlar kuzeydoğu ve batı Kuzey Amerika'daki bazı kabilelerce bilinen bir tekniktir.

Hazır otomobil kazaları konuşundan söz ediyorken, workshop'larımdan birine katılarak "büyük rüyalar"ı öğrenen birisinden kısa bir süre sonra aldığım bir yazıdan söz etmek istiyorum:

> Workshop'a katıldıktan kısa bir süre sonra bir gece benim arabada olduğum bir otomobil kazasını anlatan son derece güçlü bir rüya gördüm. Rüyada gördüklerimi ve rüyadaki tüm duygularımı incelediğimde, kötü yaralanmadığımı-yalnızca bu deneyim yüzünden sarsıldığımı gördüm. Rüyadaki kazanın canlı yerlerinden birisi iki kez metale çarpmamdı.
>
> O zaman-çarpışmanın bu bilinç planında gerçekleşmesini önlemek için rüyayı canlandırmam

gerektiğinin farkındaydım. Bununla birlikte, her şeyi test eden birisi olarak bilinçli olarak bu rüyayla ilgili daha fazla bir şey yapmamayı seçtim.

Yaklaşık bir ay sonra, oğlumla birlikte-birbirimize karsı ne kadar sıcak, sevgi dolu, ve olumlu şeyler hissettiğimizin farkında olarak-arabayı sürerken, kazadan bir saniye önce önümüzde bir araba belirdi. Arabamızın 180 derecelik dönüşünün durmasını beklerken, dönüşün momentumundan dolayı oğluma yaslanmış halde hareketsiz kaldığımın, ve arabanın dışında ve biraz üstünde olarak bütün "rüya"nın-yeniden-gerçekleşmesini izlemekte olduğumun farkındaydım. Tüm bu olay boyunca derin bir barış hissinin ve koruyucu ruhumun tam orada benimle olduğunun ve beni "tehlike"den kalkanladığının farkındaydım.

Araba bir yere çarparak durduğunda gerekli işlemleri tümüyle sakin bir kafayla yapabildim-kendimin ve oğlumun yaralanıp yaralanmadığını kontrol etmek-ambulansı çağırmak-heyecanlanmış olan izleyicilere her şeyin yolunda olduğunu söylemek-hafif bir sok durumunda gibi görünen oğlumu güvenilir bir adama kontrol ettirmek. Tüm bunlar ben aynı zamanda kendi kalp atışlarımı-sok durumunu-kontrol ederken ve yaralanmış dizimi ben arabadan çıkartılana ve hastaneye gönderilene kadar arabanın koltuğunun arkasına koyarken yapılmıştı.

Rüyadaki kazanın gerçek kazadan yalnızca bir yeri farklıydı: Farklı bir sokaktaydım.

Ayrıca rüyamda benden başka birisi yoktu.

Önce öbür arabadaki kadının bizim arabamıza vurduğunu düşündüm. Daha sonraki incelemede o

bizim önümüze çıktığında benim arabamın onunkine vurduğunu anladım. Dönüşüm de onun arabasının arkasına çarparak durmuştu. Her şey harfiyen yerine gelmişti, metale çarpmıştım ve kazayı yeniden metale çarparak tamamlamıştım.

Kazada üç kişi olmasına rağmen fiziksel olarak yaralanan yalnızca bendim, o da dizimdeki derin yaraydı.

Bu kazadan ilginç bir farkındalık doğdu: Ciddi bir biçimde yaralanmamıştım ve yalnızca dizimde bundan sonraki ciddi rüyaları derhal canlandırmamı bana anımsatan bir yara izi vardı! Tüm bunların, "yerine oturan" bir başka yönü daha vardı. Siz daha önce benim koruyucu ruhumu geri getirdiğinizde, bunun maddi zenginlikle ilgili bir yanı vardı. Dizimdeki yara-bana hiç acı vermediği halde-sigortacılar tarafından bana çok yüklü bir miktar para ödenmesine yetecek kadar "kötü" bulundu. . . şimdi "zengin" hissetmeme yetecek kadar.

Hiç uğursuz olamayan, iyi büyük rüyalar da görebilirsiniz. Bu koruyucu ruhunuzun onun rüyanızdaki bu güzel olayı gerçekte fiziksel olarak yapmanızı deneyimlemek istediği anlamına gelen bir iletişim olarak anlaşılabilir. Bu "kötü" bir büyük rüyada olduğu gibi olabildiğince çabuk canlandırılmalıdır. Tabii ki "iyi" bir büyük rüyada kendinizi yalnızca sembolik canlandırmayla sınırlamak zorunda değilsiniz.

Koruyucu ruhlar yalnızca iyidirler; ama Eğer güç hayvanınızın mesajları göz ardı edilirse, ya da dans etme yoluyla çalıştırılmazsa, rahatsız, düş kırıklığına uğramış hale gelebilir ve bedeninizi terk etmek isteyebilir. Onun rahatsızlığı istem dışı olarak sizin bilincinize akarak gerilim ve huzursuzluğa neden olabilir. Eğer

durumu düzeltmek için hiçbir şey yapmazsanız, sizi kısa bir süre sonra terk eder ve siz yine ruh-suzlaşmış olursunuz.

Gücü Uzaktan Geri Getirme

Hivaro'lar bir koruyucu ruha sahip olan bir kişinin, salgın hastalıklardan kaynaklanan ölümler dışında, ölüme karsı hemen hemen bağışık olduğu görüşündedirler. Ne de bu kişi ciddi olarak yaralanabilir ya da, salgın hastalıklar dışında, ciddi bir biçimde hasta olabilir. Hangi ilkel kavimlerim benzeri bir görüşe sahip oldukları belli değildir, ama Hivaro'ların koruyucu ruhun bu yeteneğiyle ilgili bu varsayımları olağan gerçekliğin standartlarıyla kanıtlanamaz ya da çürütülemez. Hivaro'ların görüş açısına göre, Eğer bir kimse ölürse bu onun koruyucu ruhunu yitirdiğinin kanıtıdır.

Olağan gerçeklikte ölülerle konuşarak onlara ölmeden önce koruyucu ruhlarını yitirip yitirmediklerini sormanın hiçbir yolu olmadığı için Hivaro'ların görüsüne yalnızca bir inanç olduğu söylenerek karşı çıkılabilir.

Koruyucu ruhun koruyucu gücü nedeniyle kişi onu yitirmedikçe ciddi olarak yaralanmayacak ya da ciddi bir biçimde hasta olmayacaktır. O zaman doğal olarak şamanın bu gibi durumlarda acilen yapması gereken sağaltım çalışması kişinin koruyucu ruhunu olabildiğince çabuk geri getirmektir. Bizim yasadığımız toplum şamanik bir toplum olmadığı için hastaneye yatırılmış olan kişiyle bu gereken çalışmayı aynı odada yapmak çoğunlukla olanak dışındadır. Eğer hem şaman hem de hasta Amerikan Kızılderilileriyse buna bazen izin verilmektedir. Aslında Navaho arazilerindeki hastanelerde Batılı tıp görevlilerinin çalışmaların yararlarını fark etmeleriyle yerli şifacıların ziyaretleri gittikçe özendirilmektedir. Bununla birlikte, Kızılderili olmayanlar için destekleyici şamanik tedavinin hastanede kabul edilmesine henüz çok zaman olabilir. Ama bu arada koruyucu gücü geri getirmek için aşağıdaki uzun mesafeli tekniği kullanabilirsiniz.

Diyelim ki bir arkadaş ya da akrabanız kilometrelerce ötedeki bir hastane odasında ve siz ona şamanik olarak yardım etmek istiyorsunuz. Eğer bu kişinin durumu ciddiyse herhalde koruyucu ruhunu yitirmiştir. Sessiz, karanlık bir odada, gözlerinizi kapatın, güç şarkınızı içinizden ya da seslice söyleyin ve Eğer çıngırağınız varsa onu kullanın. Zihninizle güç hayvanınızı uyanmaya, size yardım etmek için aktif olmaya çağırın.

Karanlıkta yüzünüzü hasta kişinin bulunduğu kent ya da yerin olduğu yöne dönün, gözlerinizi ellerinizle örtün ve yatağında yatmakta olan hastayı ayrıntılarıyla görselleştirin. Avustralya yerlileri için bildirildiği gibi, sağaltım ya da herhangi bir amaç için uzaktan çalışma yapmak oldukça iyi konsantrasyon ve "görme"de netliği gerektirir. Hastayı görselleştirdiğinizde o kişinin güç hayvanını geri getirmek için Alt Dünyaya bir yolculuk yapın. Onun güç hayvanını geri getirdiğinizde onu zihinsel ve duygusal olarak hastane odasındaki görselleştirdiğiniz hastaya gönderin.

Şimdi gözleriniz Hâlâ kapalı olarak *kendi* güç hayvanınızı çağırın. Onun gücünü çevrenizde kuvvetli olarak hissettiğinizde onun gücünün birazını *hastanın koruyucusuna* onun dans etmesi için gönderin. Bunu hastanın güç hayvanı ayağa kalkıp görselleştirdiğiniz yatan hastanın etrafında ve üzerinde zıplamaya, dans etmeye, koşmaya başlayana kadar sürdürün. Bu herhangi bir uzaklıktan yapılabilir. Tabii ki bu OBD açısından çılgınlık gibi görünmektedir ve kesinlikle herhangi bir psikolojik telkin modeline uymamaktadır.

Ama bu yöntemle ilişkili olumlu iyileşme eşzamanlılıkları gerçekten de dikkate değer derecededir. Hasta iyileştikten sonra ona herhangi belirli bir hayvanın rüyasını ya da hayalini görüp görmediğini sorun. Bana çoğu kez olduğu gibi, hastanın sizden ayrı olarak deneyimlediğini söylediği şeylere şaşırabilirsiniz.

Bir başka kişiye yardım etmek için kendi güç hayvanınızdan güç gönderirken, gücü yalnızca onun hayvanına göndermeye dikkat edin. Bunu doğrudan doğruya o kişinin kendisine göndermeyin çünkü bu

hasara neden olabilir. Bırakın güç, ona doğrudan yardım edebilecek tek güç hayvanı olan onun kendi koruyucusu tarafından emin bir biçimde filtrelensin. *Ayrıca bir başka kişiye yardım etmek için kendi gücünüzü göndermekten de sakının.* Kendinizi yorarsınız ve yardım etmek istediğiniz kişi için çalışma yapmayı sürdürmenin zorlaştığını görürsünüz. Bunun yerine, her zaman koruyucunuzun gücünü kullanın. Eğer bunu yaparsanız sağaltım seansını yorgun olarak değil, her zamankinden daha enerjik bitirirsiniz.

Hastanın durumu kritik olduğu sürece birkaç saatte bir onun güç hayvanının onun yatan bedeninin üzerinde olduğunu görselleştirmeyi sürdürün. Eğer hayvanın orada sadece yattığını, uyanık olmadığını, ve hiçbir şey yapmadığını görürseniz bu hasta için tehlikeli bir durumdur. Onu daha önce yaptığınız gibi hastanın etrafında ve üzerinde yeniden koşmaya, zıplamaya, dans etmeye başlayana kadar kendi koruyucunuzun gücü yoluyla tekrar enerjik hale getirmelisiniz. Çoğunlukla kişi bunu hasta tehlikeyi kesinlikle atlatana kadar birkaç gün boyunca birkaç saatte bir yapmalıdır. Ondan sonra bile çalışmayı günde bir kez yapmak iyi bir şeydir. Daha sonra Eğer hastanın şamanik çalışmaya açık olduğunu düşünüyorsanız onu ziyaret edin, ona ne yapmakta olduğunuzu açıklayın ve ona kendisinin hayvanı görselleştirmesini ve yatağında yatarken onu odasında zihinsel olarak "dans ettirmesini" önerin. Hasta ya da yaralı olan kaç Batılının kendi güç hayvanlarının var olma olasılığını derhal kabul ederek onunla mutlu olarak bir temasa geçtiklerini görmekten sürekli olarak şaşkınlık duymaktayım.

Kemik Oyunu

Güç çalışmaları bazıları diğerlerinden daha zor ve ileri düzeyde olan çeşitli yarışma ve oyunları da içerir. Şamanizmde yeni olan kişiler için özellikle iyi olan ama yalnızca yeni olanlarla sınırlanmamış bir oyun batı Kuzey Amerika Kızılderilileri tarafından kemik oyunu, çubuk oyunu, ya da el oyunu olarak bilinen bir oyundur. Bu yalnızca iki kişi tarafından oynanabilir ama

daha sıklıkla her birinin en az yarım düzine üyesi olan iki takım tarafından oynanır. Oyunda takımlar sırayla karsı takım tarafından saklanmış bir ya da daha fazla işaretlenmiş kemiğin yerini *görmeye* çalışırlar. Takımın "görücüsü" ya da "işaretçisi" olarak seçilen bir kişi karsı takımın ellerindeki işaretlenmiş kemiği (ya da kemikleri) bulmaya çalışırken karsı takım da işaretçinin sakladıkları kemikleri görmesini önlemeye çalışır.

Şamanik güç ve görme kemik oyununda ciddi olarak kullanılır. Örneğin oyunun Hâlâ son derece yaygın olduğu Washington Devleti'ndeki kıyı Salish bölgesinde, (yerel olarak "Kızılderili doktorlar" denilen) şamanlar en iyi *görücüler* olarak tanınırlar. Doktorların gücü nedeniyle diğerlerinin onlara karsı oynamaları küstahlık olarak kabul edilir. Bir Salish'in dediği gibi:

> Onların zihni güçlüdür, onlar, Kızılderili doktorlar orada olduklarında oynamak hiçbir şeye yaramaz . . . yalnızca size bakarlar ve tam şu anda onu hangi elinizde tuttuğunuzu okurlar hepsi o kadar . . . bu yalnızca tahmin etmek değildir, bu bilmedir, göreceksiniz, onları atlatamazsınız.

Nevada'daki Kuzey Paiute Paviotso'ları arasında, birisi geceleyin bir Mağarada oyunda *görebilme* gücü elde edebilmek için bir hayal görmeyi bile bekleyebilir. Bir Paviotso'ya göre Eğer hayal gelirse ondan sonra onun "her şeyin içini görebileceği" söylenir.

Oyuna başlamadan önce iki takım arasında kararlaştırılan dikkate değer bir bahse tutuşmak önemlidir, ki katılımcılar güçlerini görmede ya da görmeyi önlemede kullanırken çok ciddi olsunlar. Eskiden batı Kuzey Amerika Kızılderili kavimleri arasında birbirine karsı oynayan takımlar ya da köyler arasında çoğunlukla çok büyük bahislere tutuşulurdu. Örneğin, bir grup bütün kışlık yiyeceklerini ortaya koyabilirdi. Diğer grup ya da bireyler atları ve hatta karıları üzerine bile bahse girebilirlerdi.

Benim workshop'larımdaki oyunlarda bahisler bundan çok daha küçüktür. Takımlar şu türden bahislerde çoğunlukla hemen anlaşırlar: örneğin kaybeden takımın üyeleri kazanan takımınkilere yarım saatlik bir masaj yapar, ya da kaybeden takım kazanan takım için bir ziyafet hazırlar. Birçok olasılık vardır, ve katılımcılar tarafından bulunan yenilikler kişiyi sürekli olarak etkiler.

Bahsi ayarlamak için birisi törenlerin ustası görevini üstlenir. İlk görevi grubu ikiye ayırmaktır. Eğer grup bir daire biçiminde oturuyorsa bu sadece dairenin sağındakileri bir takıma solundakileriyse diğer takıma vererek yapılabilir. İdeal olarak her iki takımda eşit sayıda katılımcı olmalıdır.

Törenlerin ustası sonra her iki gruba birbirlerinden diğer takımın konuştuklarını duyamayacak kadar uzaklaşmalarını söyler. Birbirinden ayrılmış yerlerinde her iki grup da bahiste kaybedilirse ne verileceğini ve kazanırsa ne isteyeceğini tartışır. Bahisler aynı olmak zorunda değildir. Törenlerin ustası gruplar arasında gidip gelerek onların tekliflerini karsıdaki takıma iletir. Törenlerin ustası ayrıca oyunun kurallarını belirleme ve takımlar arasında anlaşmazlık olması durumunda hakemlik etme görevini de üstlenir.

Anlaşma isi son derece uzun sürebilir, ama aynı zamanda çok zevklidir de. Uzatılmış pazarlık yapma işlemi kemik yarışmasından önceki beklenti hissini artırır ve alıştırmanın yararlı bir özelliğidir. İki takım törenlerin ustası yoluyla bahislerde anlaştıklarında her iki takım yarışma hazırlıklarına başlayabilir.

Takımlar oyuna başlamak için karşılıklı iki sıra halinde yüzleştikten sonra tüm takım üyelerinin konuşması yasaklanır. Bunun için takımların strateji ve taktiklerini önceden tartışarak belirlemeleri önemlidir. Bir başka deyişle, bahislerde anlaştıktan sonra her iki takım da planlarını belirlemek için bir zaman harcar. Yaptıkları şeyler arasında ilk *işaretçi* ya da *görücüyü* ve olasılıkla ilkinin başarısız olması durumunda görev yapacak destek işaretçileri belirlemek de vardır. Görmede iyi olan bir işaretçi ve destek işaretçileri seçmek tartışmaların önemli bir bölümüdür.

İkinci olarak, ilk *gizleyici* ve destek gizleyiciler seçilmelidir. Bir takım destek işaretçilerini ve gizleyicileri seçmeden önce oyun gerçekten başlayana kadar bekleyebilir çünkü kişiler görme ve gizleme yeteneklerini ancak o zaman hissedebilirler. Oyun başladıktan sonra her iki takım üyelerinin de konuşması yasaklandığından birisinin yeni görücü ya da gizleyici olmak istediğini belirtmesi için sözsüz iletişim kullanılmak zorundadır.

Törenlerin ustası takımlara en iyi görücülerin çoğunlukla gözleri kapalı olarak çalıştıklarını, çünkü şamanik olarak çalışmakta olduklarını açıklar. Hatta bazı görücüler en iyi arkalarını karşılarındaki takıma dönüp çalışarak görebilirler. Tabii ki başka görücüler de gözleri açık olarak çalışırlar. Bireysel olarak kendileri için en iyisinin hangisi olduğunu deneyerek öğrenirler.

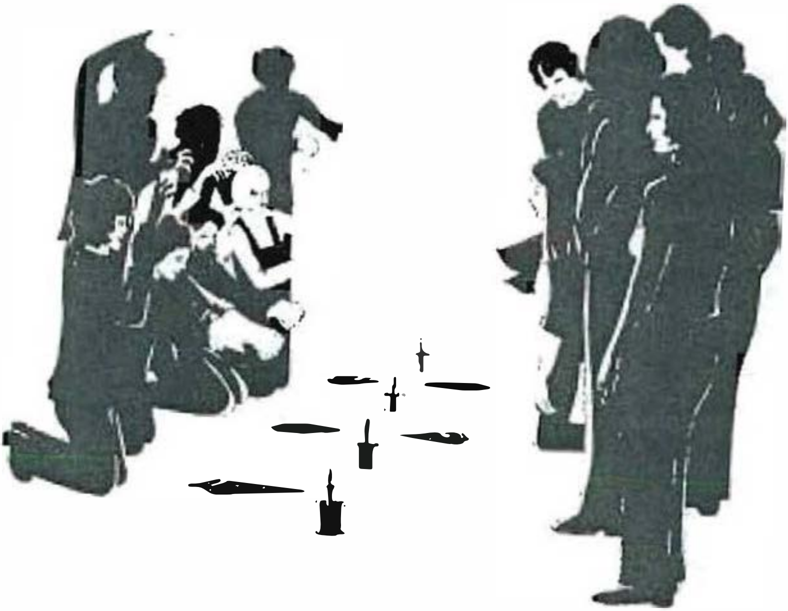
Takımlar ayrıca görme işlemine nasıl yardımcı olacaklarına da karar vermelidir. Örneğin, görücüye yol göstermek için bedenlerini grup olarak birbirine değdirerek bir güç "konisi" oluşturmaya çalışabilirler. Takım üyeleri kendi tarafları kemikleri saklarken diğer takımın görücüsünün konsantrasyonunu bozmak için de uğraşabilirler.

Çığlık atabilir, bağırabilir, dans edebilir, güç hayvanlarının seslerini çıkartabilir, ve diğer takımdaki görücüyü şaşırtmak için istedikleri herhangi bir şeyi yapabilirler.

Oyuna başlamadan önce takımlar ruhlarının uyanmasını gerçekleştirecek güç şarkılarını söylemeye karar verebilirler, ama oyun başladıktan sonra içinde sözcükler olan hiçbir şarkıya izin verilmez. Ama bu içinde insan sözcükleri olmayan şarkıların kullanılmasını yasaklamaz. Aslında kemik oyunu alıştırmasının bir bölümü kendi hayvan suretinizi bilinçli olarak kullanmaktır.

Her iki takım da oynamaya hazır olduğunda, birbirlerine bakacak ve aralarında yaklaşık bir metre olacak biçimde iki sıra oluştururlar. Eğer açık havadalarsa törenlerin ustası aralarındaki toprağa bir çizgi çeker. Eğer kapalı bir yerdelerse çizgi bir kordon ya da bir dizi mum olabilir (bkz. 12.Resim). Takım üyelerinin

bedenlerinin herhangi bir bölümünün çizgiyi geçmesi kurallara aykırıdır. Eğer kurallara uymayan böyle bir hareket yapılırsa, hakem görevi gören törenlerin ustası karşı takıma bir *marka* verir.

12. Resim. Kemik Oyunu. Barbara Olsen tarafından çizilmiştir.

Markalar (kapalı yerdelerde) yere konulan hindi tüyleri, ya da (açık havada) toprağa saplanan çubuklar olabilir. Böyle çubuklar çoğunlukla takımın özel rengine boyanır, yirmi yirmibeş santimetre uzunlukta, bir ucu sivri, ve yaklaşık olarak bir kalem kalınlığındadır.

Her iki tarafa da üç ya da dört kadar markanın verilmesi kısa bir oyun için yeterlidir. Her iki takım da markalarını çizginin kendilerinin tarafına koyar.

Oyunun amacı tüm markaları kazanmaktır. Bir takım yalnızca karsı takımın markalarını değil kendi markalarını da kazanmak zorundadır, bu Avrupa oyunlarındakinden bir parça farklı bir kavramdır. Bir başka deyişle, Eğer her iki takım da ortaya diyelim ki üç marka koymuşsa, o zaman bir takım oyunu kazanmak için önce diğer takımın üç markasını sonra da kendi üç markalarını kazanmak zorundadır. Hakemin bu markaları izleme sorumluluğunu üzerine alması ve onları iki takım arasındaki çizgi üzerinden geçirmesi önemlidir.

El oyununun bu görece basit uyarlamasında yalnızca iki *kemik* kullanılmıştır. İki kemik ya da çubuk bir insanın avucunun genişliğinden biraz daha kısadır, ve çoğunlukla tavuk kanadı kemikleri ya da bir santimetre çapındaki tahta çivilerdir. Bu kemik ya da çubuklar bir özellikleri dışında birbiriyle olabildiğince benzer olmalıdır: birisinin ortasına siyah bir ip sarılmıştır. Bu sargı bir kemik ya da çubukları birbirinden ayırmada kullanılır.

Saklama isi söyle yapılır: saklayan kişi karsı takımın sargının olduğu kemiğin hangi elinde olduğunu bilmesini önlemek için arkasını karsı takıma döner; ya da saklayan kişi yüzünü karsı takıma dönerek kemikleri bir battaniye ya da başka bir bezin altında bir elinden diğerine aktarır, ya da ellerini kendi arkasında tutarak kemikleri avuçlarının arasında sallar.

Sonunda saklayan kişi her ikisinde de bir kemik olan iki yumruğunu karsı takıma doğru dümdüz ileri uzatır. Bu saklayan kişinin ve takımının karsı takımın etrafında sargı olan kemiğin yerini bulmaya çalışmaya başlamasına hazır olduklarını gösterir.

Oyunun bu uyarlamasında, bu noktadan sonra kemiklerin hareket ettirilmesine izin verilmez.

Saklayan kişi yumruklarını uzattığında takımı her türlü şaşırtıcı etkinliği yapmaya başlar, ve törenlerin ustası düzenli bir tempoyla davul çalmaya başlar. Onun davulu çalmaya başlaması işaret etmenin başladığının sinyalidir. O davul çalmayı durdurduğunda bu işaretçinin sargılı kemiğin hangi elde olduğunu işaret etmiş olduğunun sinyalidir.

Görücülü takım sessiz kalır ve görücünün etrafında bir sakinlik kalkanı oluşturmaya ve doğru işaret etmesi için ona güç vermeye konsantre olur. Görücü saklayıcının ellerinden birisini işaret ettiğinde törenlerin ustası saklayan kişinin o elini açtırır.

Eğer ilk denemede görücü sargılı kemiğin saklandığı eli işaret etmeyi başarırsa işaretçinin takımı karsı takımın markalarından birini kazanır. Marka çizginin kazanan takım tarafına konulur. Eğer görücü başarısızsa takımı hakkını kaybeder ama diğer takıma marka vermez. Bir başka deyişle, markalar yalnızca başarılı işaret etmeyle taraf değiştirir, başarısız işaret etmeyle değil. Bir takım başarılı olduğu sürece kesintisiz olarak görme hakkına sahip olur. Tüm markaları kazanan takım daha önce karsı takım tarafından kararlaştırılan ve kabul edilen ödülü kazanır.

Batı Kuzey Amerika Kızılderilileri arasında oyunun oynanmasında birçok bölgesel ve kabilesel çeşitlilikler vardır. Burada anlatılan yeni başlayanlar için yapılan bileşik bir uyarlamadır. Daha ileri düzeydeki bir kemik oyununu oynamayı isterseniz Montana'daki Flathead Kızılderilileri'nce oynanan versiyon için Ek B'ye bakın.

Güç Nesneleri ve Kuvars Kristaller

Ormanlık bir yerde ya da başka ıssız arazilerde yürürken bir ilaç bohçasına katacak nesneleri görmeye çalışın. Hiçbir bilinçli nedeni olmadığı halde dikkatinizi çeken nesneler, şamanik görüş açısından,

ruhsal suretleri size Alt Dünyaya yapılan bir yolculukta açıklanacak olan güç nesneleri olabilir. Aslında farkında olmadan yıllardır güç nesnelerini biriktiriyor olabilirsiniz. Çocukluğunuzdaki tavşan ayağı olabilir mi? Ya deniz kıyısında bulduğunuz o değişik taş, bir dağdaki çayırlıktan aldığınız kuş tüyü? Bunların hepsi de olasılıkla birer güç nesnesi, güç-lü ilişkilere ve anılara sahip nesnelerdir.

Bir şaman böyle nesneleri bir "ilaç" bohçasında toplayabilir. Şaman özellikle şamanik çalışmalarla ilgili güçlü kişisel deneyimlerde karşılaştığı nesneleri toplar. Eğer bir hayal deneyiminiz olur ya da belirli bir yerde güç sezerseniz çevrenize bakının ve bohçanıza koyabileceğiniz farklı bir şeyin olup olmadığını görmeye çalışın.

Çoğu şaman güç nesnelerini, "ilaç"larını, vahşi bir hayvanın derisinin içine koyar. Bazıları bunları bezden bir çantada, deri bir kesede ve hatta eski bir karton kutuda tutar. Bir ilaç bohçası şamanın normalde sarılı tuttuğu, başkalarının önünde yalnızca ritüellerde açtığı bir şeydir. İçindeki nesneler çok kişiseldir ve güçle ilgili diğer konularda olduğu gibi, bunları başkalarına göstermek ya da bunlar hakkında çok fazla konuşmak iyi değildir; bu övünmeye girer ve güç kaybına neden olabilir.

Şaman ilaç bohçasını açtığında ve güç nesnelerini eline aldığında, bunlar anımsatıcıdır-şamanın belleğinde onlarla ilgili şamanik deneyimleri yeniden uyandırır.

Hemen her küçük nesne ilaç bohçasına konulabilir. Şamanizmdeki diğer şeyler gibi, bu seçimler size aittir. Kendi kişisel güç deneyimleriniz konuşunda sizin için neyin önemli olduğunu yalnızca siz bilebilirsiniz. Bohçayı düzenli olarak açın ve içindekilerin anılarını tek basınıza gözden geçirin, özellikle şamanik çalışmalar yapacakken. Eğer belirli bir nesne artık sizde güç-lü bir anı ya da duygu uyandırmıyorsa bunu Doğadaki değerli bir yere geri bırakın. Artık ona gerek yoktur.

Potansiyel olarak sonsuz sayıda güç nesnesi olabilmekle birlikte, şamanların sürekli olarak bulundurdukları özel bir çeşit vardır. Bu

kuvars kristaldir. Kuzey ve Güney Amerika'da, Avustralya'da, güneydoğu Asya'da, ve diğer yerlerde, şamanlar çoğunlukla şeffafla sütlü beyaz renk arasında olan bu sivri, altı kenarlı taslara özel bir önem verirler. (Bunlar Resim 8'deki Tünel duvarında görülebilir). Şamanlar serçe parmağı eklemi uzunluğundakinden otuz santimetre ya da daha uzun olan nadir olanlara kadar çeşitli boyları kullanırlar.

Kuvars kristaller Güney Amerika'daki Hivaro'lardan Avustralya kabilelerine kadar birbirinden uzak yerlerdeki kavimler tarafından tüm güç nesnelerinin en güçlüsü olarak kabul edilir. Birbirlerinden doğu Avustralya kabileleriyle güney California ve onun yanındaki Baja California'daki Yuman dilini konuşanlar kadar uzak kavimler kuvars kristalini "yasayan" ya da "canlı kaya" olarak görürler.15 Kuvars kristallerinin şamanizmde geniş ölçüde kullanılması binlerce yıldır görülmektedir. Örneğin California'da kuvars kristalleri 8,000 yıl kadar öncesine giden arkeolojik yerlerde ve tarihöncesi mezarlıklarda bulunmuştur.

Kuvars kristal, Avustralya'da olsun Yukarı Amazon'da olsun, diğer güç nesneleri gibi, bir yardımcı ruh olarak görülür. Hivaro şamanları yalnızca güçleri için değil aynı zamanda şamana ŞBD'nda olsun OBD'nda olsun hep aynı göründüğü için kuvars kristallerin yardımcı ruhlar arasında kendi sınıflarına sahip olduğunu düşünürler. Bir başka deyişle, maddi ve ruhsal doğaları aynıdır. Batı Yuman şamanı kendi kuvars kristalleriyle özel bir partnerlik ilişkisine girer ve onları "beslemek" zorundadır; bu yardımcı ruhlarını ellerinde tutmak için onları tütün suyuyla besleyen Hivaro şamanlarını anımsatır.

Kuvars kristaller bir anlamda "aydınlanma" ve *görmeyle* ilgili "katılaşmış ışık"tır. Örneğin Avustralya Wiradjeri'leri arasında "üçüncü göz" kavramına benzeyen bir görüngü ortaya çıkmıştır.

Çalışma yapan şamanların alınlarına "nesnelerin içini görebilmeleri" için bir kuvars parçası "şarkı söylenir." Avustralya'da da kuvars kristal sık sık onlara güç vermek için böyle

yeni şamanların derilerinin içine bastırılır ya da derileri bunlarla kazınır, ya da kristaller bedenlerinin üstüne sürülür, ve Wiradjeri'ler arasında "sıvılaştırılmış kuvars" bedenlerinin üzerine dökülür. Wiradjeri'ler arasında, kuvars kristal şaman olmayı öğrenenlerin içmeleri için suyun içine konulur, ki "hayaletleri görebilsinler." Güney Amerika'da bir Warao şamanının çıngırağının içindeki taşlar, kuvars kristaller, onun zararlı istilaları hastadan çıkartmasına yardım eden yardımcı ruhlardır. Warao şamanının ruhu o ölürken çıngırağının içindeki kuvars kristallerle birleşir ve ışık biçiminde gökyüzüne yükselir. Kuvars kristallerin gökyüzü ve göksel görüngülerle ilgisi önemlidir, ve yalnızca ışıkla değil aynı zamanda güneşle de bağlantılıdır. Meksika'lı bir Huicol şamanının ruhu göklerdeki yerinden bir kuvars kristal biçiminde yeryüzüne geri dönebilir ve şamanlığa yeni başlayan bir Huicol yerlisi güneşin arkasındaki böyle bir kristali geri getirmek için gökyüzüne bir yolculuk yapabilir.

Avustralya yerlileri arasında kuvars kristal benzeri bir biçimde gökyüzüyle ilgilidir ve bir şaman tarafından bir gökkuşağının bittiği yerdeki suda bulunabilir. "Bedeninde birçok kuvars olan" bir Avustralyalı Kabi ya da Wakka şamanı gökkuşağının ruhunun yasadığı en derin su birikintilerinin içine bile yolculuk yapabilir ve daha fazla kuvars kristali alabilir. Böyle bir şaman "yaşam dolu, ve en üst düzeydeki büyücü hekim" olarak geri döner.

Kuvars kristalin yalnızca şeffaf bir kaya olduğu için güçlü sayıldığı düşünülebilir, ama mika da öyledir, ve mikadan şamanik yazında ya hiç söz edilmemiştir ya da nadiren söz edilmiştir. Bu şeffaflıktan daha başka bir şeyle ilgili olduğunu göstermektedir. Bu kuvars kristallerin bazen ışığı gökkuşağındakine benzer renkleri gösterecek biçimde kırdıkları gerçeği olabilir. Ama bu onun şamanik *gücün* kullanılmasıyla ilgili özel öneminin bir açıklaması olarak yeterli midir? Yanıt çok merak uyandırıcı bir rastlantıda yatıyor olabilir. Modern fizikte de kuvars kristali gücün kullanılmasıyla ilgilidir. Kristalin dikkate değer elektronik özellikleri onu eskiden radyo vericileri ve alıcılarının temel bir parçası haline

getirmişti (kristalle çalışan radyo alıcılarını anımsıyor musunuz?). Kuvars kristallerinden kesilen ince filmler daha sonra bilgisayarlar ve saatler gibi modern elektronik donanımların temel parçaları haline gelmiştir. Tüm bunlar rastlantı eseri olmuş olabilirse de, bu şamanizmin birikmiş bilgisini heyecan verici ve çoğu zaman korkutucu kılan birçok eşzamanlılıklardan birisidir.

Şamanlar uzun zamandır kuvars kristallerini *görme* ve kehanet için kullanmışlardır. Kemik oyunu oynayanların bazen şans için bir kuvars kristal taşımaları da şaşırtıcı değildir.

Bizim kültürümüzdeki kişilerin en azından adını bildikleri kristal küre, sadece eski şamanik kristalin parlatılmış bir halidir. Avustralya'daki Yualai'lar (Euahlayi) arasında, en iyi şamanlar "geçmişin hayallerini, su anda uzaklarda ne olduğunu ve geleceği görmek" için kristale bakarlardı.29 Hem Yualai'lar hem de uzaktaki Kuzey Amerika'nın kuzeybatı kıyısındaki Tsimshian'lar kuvars kristali ya da onun ruhunu belirli bir kişinin görüntüsünü alıp getirmesi için gönderirler. Bu teknik Tsimshian'lar arasında uzaktan sağaltım yapmak için bile kullanılmaktaydı. Şaman kristali gece hasta kişinin görüntüsünü getirmesi için gönderirdi. Görüntü geldiğinde şaman kristalin etrafında dans eder; çıngırağını çalar (tahminen ŞBD'na girer), ve sonra kendi yardımcı ruhu olan kristale görüntüden zararlı istilacı gücü çıkartmasını emrederdi. Görüntünün ait olduğu uzaktaki kişi böylelikle sağaltılmış olurdu.

Şaman normalde kuvars kristallerini başkalarından ve güneşin ışınlarından saklı olarak taşır. Hivaro şamanları onu, başka güç nesneleri, tütün yaprakları ve içinde yaprakları ıslatmak için soğuk su olan küçük bir sukabağı şişeyle birlikte, maymun derisinden omuz çantalarında tutarlar. Avustralya yerlisi şamanlar da benzeri bir biçimde kuvars kristallerini başka güç nesnelerinin yanında çantalarında tutarlar. Bunları aynı zamanda, Hivaro şamanlarının çoğunlukla yardımcı ruhlarını tuttukları gibi, karınlarında da tutabilirler. Tsimshian şamanı bir kuvars kristali boynuna asılı bir kesede taşıyabilir. Günümüz Paipai (batı Yuman) şamanı kuvars kristalini geyik derisinden küçük bir kesede ya da pantolonunun

cebinde tutabilir. Paipai şamanı onun önerilerine o kadar bağlıdır ki, onun için kristal daha çok bir koruyucu ruh işlevi görebilir. Bir Paipai şamanı şunları söylemiştir:

> Onu cebinde taşıdığında, o sana rüyalarında her şeyi söyler, o *mii'ipay* [kuvars kristal]. Sana ne yapman gerektiğini, ona sorduğun şeyi söyler. Ve sana her şeyi verir. Onu cebinde taşıman gerekir. Evet, Eğer bir [şaman] olmak istiyorsan bunu yapmalısın.

Batı güney California'daki Yuman dili konuşanlar arasında ve ona bitişik Meksika Baja California'sında, kuvars kristalleri bulmak ve yerdeki yataklarından çıkartmak için özel teknikler kullanılır. Castaneda benzeri biçimde Meksika'da bu amaç için kullanılan özel tekniklere değinir.

Kendi ilaç bohçanızı yapmaya başladığınızda bunun içine koymak için en azından bir kuvars kristal elde etmek iyi olur. Böyle kristaller birçok şamanın ilaç bohçası ya da aletlerindeki güç merkezidir.

Kristallerin gücü bohçanın içine yayılır ve güç nesnelerini enerjiyle doldurmaya onların yasayan suretlerinin korunmasına yardımcı olur.

Başlamanın en iyi yolu dikkatinizi özellikle çeken küçük bir kuvars kristal bulana kadar mineral malzemeler satan dükkanları gezmektir. Seçtiğiniz kristali derhal bohçanıza ya da diğer güç nesnelerinizin yanına koymayın. Önce onu temizlemelisiniz, çünkü onun tarihini bilmiyorsunuz. Kristali doğal bir su pınarı ya da okyanusun suyunda yıkayarak temizleyin. Sonra onu kış ya da yaz gündönümünün gelişine kadar ilaç bohçanızdan ayrı tutun. Onu bir dağın tepesi gibi izole edilmiş yüksek bir yere götürün. Burada bir sopanın bir ucunu yarın, diğer ucunu yere gömün ve kuvars kristali

ucu yukarı gelecek biçimde sopanın ucuna yerleştirin. Onu ilaç bohçanıza koymadan önce orada "şarj" olması için sekiz gün güneşte bırakın.

Kristali gündönümleri arasında düzenli olarak bohçadan çıkartmalı ve onun gücünü "uyandırmalısınız". Bu onun sivri olmayan ucunu bir su pınarı ya da okyanustan dışarı çıkan bir bir kayanın üzerine hafifçe vurarak yapılır.

Bazı merkezi California kızılderili şamanların özellikle güçlü olduğu düşünülen çok büyük "ebeveyn" kristalleri vardı. California'daki kıyı Miwok'ları arasında, yıllarca önce gözlemleme olanağını bulduğum gibi, bir ebeveyn kristal burada anlattığıma benzer bir biçimde, ama Pasifik Okyanusu'nun kıyısından bir metre kadar açıktaki özel bir kayaya olabildiğince güçlüce vurularak "uyandırılırdı". Böyle büyük bir kuvars kristali güçlüce vurmak tehlikeli bir işlemdi; kabilenin geleneksel bilgilerine göre Eğer kristal çatlarsa dünyanın sonu gelecekti. Bu Batılılara fazla abartılmış bir inanç olarak görünebilir, ama "dünyanın sonunun gelmesi" (bu Castaneda'nın "dünyayı durdurma"sıyla aynı şey değildir) bireysel düzeyde gerçekleşecek olan bir şeyin çok doğru bir tanımı olabilir. Şaman onun için aynı anlama gelen kendi dünyasının sonunu getirme tehlikesiyle karşılaşabilir. David Finkelstein, bu inancı duyduğunda, şamanın ölümünün bir hayli olası olduğunu söylemiştir. Finkelstein böyle büyük bir kristale onu parçalayacak bir darbe vurmanın teoride yüzbinlerce voltu, ya da büyücü hekimi elektrik çarpması sonucu öldürmeye yetecek kadar enerjiyi serbest bırakabileceğini söylemiştir. Batı bilimi açıkça kuvars kristali bir güç nesnesi olarak tanıma noktasına kadar ilerlemiştir, bu şamanların binlerce yıldır bildikleri bir şeydir.

Zararlı İstilaları Çıkartmak

Şaman kendisine yalnızca hayvanlar tarafından sunulan gücü değil Yeryüzü bahçesinin bitkileri tarafından sunulan gücü de kullanır. Bunların tümü, tabii ki, güçlerini güneşten alırlar. Hayvanlar çoğunlukla koruyucu ruhlar görevini görürlerken bitkiler yardımcı ruhlar olarak hizmet verme eğilimi gösterir. Koruyucu ruhlardan farklı olarak, koruyucu ruhlara yalnızca şamanlar sahip olur. Şaman olmayanlar normalde bitkilerin gücüne sahip değillerdir.

Güçlü koruyucu ruhlar çoğunlukla vahşi, ehlileştirilmemiş türler oldukları gibi yardımcı ruhların çoğu da vahşi, evde yetişmeyen bitki türleridir. Evcilleştirilmiş hayvan ya da bitkilerin birçoğunun şamanizmde önemi olan ruhsal güce sahip olmadıkları görülür. Şamanik bakış açısından, belirli hayvan ve bitkilerin besin ya da başka gereksinimler için ehlileştirilmiş ve evcilleştirilmiş olması bunların güçten yoksun olmalarının belirtisidir.

Yardımcı Bitkiler

Yardımcı bitkiler güç hayvanları kadar fazla güce sahip değildir, ama bir şaman yüzlerce yardımcı ruha sahip olabilir, böylelikle bunların toplam gücü birçok açıdan koruyucu ruhunkiyle denk hale gelebilir.

Ama vahşi bitkilerin önemi bunların bireysel yeteneklerinin çeşitliliğinde yatar. Bu yardımcı bitkilerin iki gerçekliği, olağan ve olağandışı suretleri vardır. Bitkinin olağandışı doğası bir böcek biçimi, örneğin dev bir kelebek, ya da başka bir tür zoomorfik (bir insan ya da tanrının hayvan biçiminde gösterildiği) biçim, hatta cansız bir biçim bile olabilir.

Batılı "uygarlığımız"daki pek çoğumuz, kadim atalarımızdan farklı olarak, vahşi bitkilerin kimlikleri konusunda cahilizdir. Bu nedenle, birçoğumuz için, yardımcı ruhların biriktirilmesi belirli vahşi bitkilerin özellikleri üzerine bazı temel bilgileri, ilkel kavimler arasında hep bilinen türden bir bilgiyi, elde etmeyi gerektirir. İlk yardımcı ruhunuzu şu biçimde bulmanızı öneririm. Teknik daha sonraki yardımcı ruhlarınız için de aynıdır.

Önce ormanlık, çayırlık, çöl, ya da insanların oturmadığı başka bir alanda yürüyün. Vahşi arazide gezinirken görevinizi bilincinizde tutun: yardımcınız olacak bir bitkiyle karşılaşmak. Bir bitki dikkatinizi özel olarak çekiyor gibi göründüğünde onunla oturun ve onun ayrıntılarını inceleyin. Onun tümünü ya da bir parçasını çalışmanız için almanız gerektiğini açıklayın, ve onun bir parçasını almadan ya da onu sökmeden önce bitkiden özür dileyin. Eğer bu bir çalılık ya da ağaçsa yalnızca botanik açıdan tanınmasına yetecek kadar bir dal parçasına gerek duyabilirsiniz. Küçük bir bitki için çiçek açan örneğin tümüne gerek duyabilirsiniz. *Örneğin onu tanıyabilecek ve zehirli olup olmadığını söyleyebilecek birisine götürün.* Bilgili bir çiftçi ya da çiftlik sahibi size bilgi verebilir; ya da yardım için yerel bir müze ya da kurutulmuş bitki koleksiyonlarının bulunduğu bir yere gidebilirsiniz.

Bu türün zehirsiz olduğunu öğrendiğinizde, aynı yere dönün ve aynı türün yaşayan bir üyesini bulun, ondan özür dileyin ve onu yok etmeden yapraklarının parçaları gibi dört küçük parçasını yiyin. Sonra onun iki parçasını birlikte sarın ve bunları daha sonra açıklanacak olan bir kullanım biçimi için ilaç bohçanızda saklayın.

Şimdi bitkinin gizli, olağandışı suretini keşfetmeye hazırsınız. Aynı günün akşamı davul çalma sesinin eşliğinde yere bir şamanik yolculuk yapın ve o türden bir ya da iki bitki görünceye kadar etrafı araştırın. Aynı günün daha erken saatlerinde OBD'nda yaptığınız gibi bitkileri ziyaret edin. Bitkileri onlar bitki olmayan bir ruh biçimine dönüşene kadar incelemeyi sürdürün. Neredeyse her biçim olasıdır, ama böcekler, yılanlar, kuşlar ve hatta taşlar çoğunluktadır. Değişimi görür görmez o gün olağan maddi suretlerini yediğiniz gibi onların ŞBD'ndaki maddi olmayan biçimlerini yiyin; ama bu kez her bir çiftin *tümünü* yiyin.

Sonra yolculuktan geri dönün. Tüm işlemi her bir yeni yardımcı ruh çiftini elde etmek için yineleyin.

Bu çalışma benim Hivaro'lardan öğrendiğim bir tekniğin uyarlaması olmakla birlikte, bu temel yöntem şamanik dünyadaki başka yerlerde de aynıdır. Örneğin, bitkilerin gizli doğalarını açığa çıkartmaları ve kendilerini şamana sunmaları Sibirya'lı bir Tavgi Samoyed şamanının Alt Dünyaya yaptığı bir yolculukta görülmektedir:

> Kıyı boyunca giderken iki zirve gördüm; birisi parlak renkli bitkilerle kaplıydı, diğerininse her yeri kara topraktı. Bunların arasında çiçek açmış olan çok güzel kırmızı bitkilerin olduğu bir adacık göründü. Bunlar clodberry olarak bilinen bir tür böğürtlenin çiçeğine benziyordu. "Bu ne", diye düşündüm. Yakınımda kimse yoktu, ama bunu kendi basıma buldum. Bir insan öldüğünde, yüzü mavileşir ve değişir: sonra şamanın yapabileceği

hiçbir şey yoktur. Kırmızı otun yukarı doğru, siyah olanınsa aşağı doğru büyüdüğünü fark ettim. Birdenbire bir çığlık duydum: "Buradan bir taş al!" Taşlar kırmızımsıydı. Hayatta kalmayı planladığım için, kırmızı bir taşı kaptım. Çiçek olduğunu düşündüğüm şeyler taşlardı.

Yardımcı ruhları sağaltımda kullanmak için minimum sayı olarak en azından bir düzine bitki biriktirmek için çalışmalısınız. Herhalde bunlar arasında, olağandışı suretlerinde şu yardımcıların her birinden en az bir tanesine sahip olacaksınız: Örümcek, Arı, Yaban Arısı, Eşekarısı, Yılan. Bu yardımcı ruhların çeşitleri olduğu kadar sayıları da ne kadar fazla olursa, bir şaman hastalıklarla uğraşmada o kadar başarılı olacaktır.

Şaman yardımcı ruhlarını zararlı güç istilalarından sorunu olan hastaları sağaltmada kullanır. Bu istilaların çıkartılması güç hayvanlarının geri getirilmesinden daha ileri düzeyde ve daha zor bir şamanik sağaltım biçimidir. *Böyle bir çalışmaya yalnızca şamanik yolculuk ve koruyucu ruh çalışmasında ustalaşmışsanız, yardımcı bitkileri elde etmişseniz ve şamanizm konuşunda son derece ciddiyseniz girişmenizi öneriyorum.* Eliade'nin doğru olarak gözlemlediği gibi, "kötü ruhları hastadan çıkartmak için, şaman çoğunlukla onları kendi bedenine almakla yükümlüdür; böyle yapmakla, şaman hastanın kendisinden daha fazla çaba gösterir ve acı çeker."

İstilaları Çıkartmak

Güç istilalarından kaynaklanan hastalık, çoğunlukla (şamanik görüş açısından) zararlı güç istilasından gelen enerjiyle bağlantılı olan ateş çıkmasıyla birlikte, bölgesel ağrı ya da rahatsızlık gibi belirtilerle kendini gösterir.

Bazı açılardan, güç istilası kavramı Batı tıbbının enfeksiyon kavramından fazla farklı değildir. Hasta hem istilanın olağan sureti

için (yani enfeksiyon için, alışılmış, maddi ilaçlarla) hem de şamanik yöntemlerle olağandışı sureti için tedavi edilmelidir.

Güç istilaları, bulaşıcı hastalıklar gibi, en çok insan nüfusunun yoğun olduğu kent bölgelerinde ortaya çıkar gibi görünmektedir. ŞBD bakış açısından, bu birçok kişinin kızgınlık gibi bir duygusal dengesizlik durumuna girdiklerinde kendi kişisel güçlerinin püskürmesiyle başkalarına bilmeden zarar verme potansiyeline sahip olmalarındandır. Birisinin "düşmanlık saçtığından" söz ettiğimizde, bu neredeyse şamanik bakış açısının görülmeyen bir ifadesidir.

Bir şaman şamanizm üzerine bilgi sahibi olmamanın tehlikeli olacağını söylerdi. Şamanik ilkelerden haberi olmayan kişiler kendilerini düşmanca enerji istilalarından koruyucu ruhun gücü yoluyla nasıl kalkanlayacaklarını bilmezler. Ne de kendilerinin başkalarına istemeden zarar verdiklerini bilirler. Şamanlar insanların kendi düşmanca enerjilerinin başkasının içine işleyebileceğinin farkında olmadıkları için kendi insan kardeşlerine çoğu zaman bilinçsizce zarar vermekte olduklarına inanırlar.

Zararlı güç istilalarını şamanik yoldan çıkartmak zor bir çalışmadır, çünkü şaman bunları hastadan hem fiziksel hem de zihinsel ve duygusal olarak emer. Bu teknik Avustralya, Güney ve Kuzey Amerika, ve Sibirya gibi birbirinden uzak şamanik kültürlerde geniş çaplı olarak kullanılır.

Eğer ünlü California'lı kızılderili şaman Essie Parrish'in sağaltım çalışmasını gösteren *Sucking Doctor* (*Emen Doktor*) filmini izlediyseniz, bir şamanın istilacı gucu dışarı çıkartmasını görmüşsünüzdür. Ama Batılı kuşkucular şamanın sadece o kişiden bir şeyi, şamanın önceden ağzında sakladığı bir nesneyi, emip çıkartır gibi yaptığını söylerler. Bu gibi kuşkucular açıkça, ne olduğunu görmek için kendileri şamanizm çalışmaları yapmamıştır.

Olanlar şamanın iki gerçekliğin farkında olduğu gerçeğine dayanmaktadır. Hivaro'lar arasında olduğu gibi, şaman (ŞBD'nda) bir örümcek gibi belirli bir görünüme sahip olan ve aynı zamanda

belirli bir bitkinin gizli doğası olduğunu bildiği bir istilacı gücü dışarı çekmektedir. Şaman o gücü emdiğinde onun ruhsal özünü onun olağan maddi evi olan aynı türden bitkinin bir bölümünün içinde hapseder. O bitki parçası, bir başka deyişle, bir güç nesnesidir. Örneğin, şaman ağzında emilen tehlikeli gücün maddi "evi" olduğunu bildiği bitkinin birer santimetre uzunluğunda iki ince dalını tutabilir.

Gücü bu parçalardan birinde hapsederken diğerini yardım etmede kullanır. Şamanın daha sonra bitki güç nesnesini ağzından çıkarttığı ve onu hastaya ve izleyenlere bir OBD kanıtı olarak gösterdiği gerçeği onun için ŞBD'nda olanların olağandışı gerçekliğini yok etmez.

Emme tekniğinin aşağıdaki uyarlamasında şaman ağzına bitki parçaları koymaz ve bunları kullanmaz. Bunun nedeni maddi güç nesnelerinin bu özel kullanımının Batılıların şamanik emme çalışmalarında yardımcı olmak yerine onları önlediğini bulmuş olmamdır. Garip görünebilir ama Batılılar çoğunlukla gücün el ile tutulamazlığını en az ilkel insanlar kadar kabul ediyor görünürler. Bu belki de kısmen Batılıların elektrik enerjisi ve radyasyonun görünmezliğini bilmelerinin bir nedenidir. Her iki durumda da, bu tür bir çalışmada Batılı şamanın bitki yardımcılarının yalnızca ŞBD ya da ruh suretini kullanırken en etkili olduğu görülmektedir.

Emme çalışmasını başarıyla tamamlamak için şaman güç istilasının bir hastadan çıkartılmasında ona yardım etmeleri için yardımcı ruhlarını uyarmalı ve düzenlemelidir. Bunun için şaman güç şarkılarından birini kullanır. Bunlar daha önce anlatılmıştı ve 5. Bölümde size bu tür çalışmalarda da kullanabileceğiniz sözleri vermiştim. Aşağıda bir başka güç şarkısının, Sibirya'daki Samoyed kavminden bir şamanın şarkısının sözleri verilmiştir:

Gel, gel,

Büyünün ruhları,

Eğer gelmezseniz,

Ben size gelmeliyim.

Uyanın, uyanın,

Büyünün ruhları,

Size geldim,

Uykudan kalkın.

Güç istilasını çıkartma işlemi, bir noktaya kadar bir hasta için yolculuğa çıkmayla aynıdır. Bu nokta çoğunlukla yolculuğun basında şamanın yerin girişinden çok fazla uzaklaşmasından önce ve Hâlâ Alt Dünyaya giden Tüneldeyken gelir. Eğer hasta zararlı bir güç istilasına uğramışsa, şaman birdenbire şunlardan birisini görür: kötü ya da tehlikeli böcekler, dişleri görünen yılanlar, sürüngenler, ya da balıklar. Şaman bu istilacı güçlerle uğraşmak için yolculuğu derhal durdurur.

Yani, bu güçlerden birinin Tünelde görülmesi onun derhal emilerek çıkartılması gerektiğinin işaretidir. *Bununla birlikte, bu çalışma yalnızca görmüş olduğu güç istilasının ruhuna benzeyen iki yardımcı ruha sahip olan bir şaman tarafından yapılmalıdır.* Eğer bir şaman bu çalışma için hazır değilse, ya Tünelden geri döner ya da güç istilasının ruhunu geçer ve istilanın çıkarılması yapılana kadar destek tedavi olarak hasta için bir koruyucu ruh getirmeye girişir.

Bunu açıklamak zordur, ama Tüneldeki bu yaratıklardan birisinin görüntüsü şamanın onun hastanın bedeninin bir bölümünü yiyip bitirmekte ya da yok etmekte olduğundan emin olmasına neden olur. O anda kişi inanılmaz bir duygu değişikliğini ve böcek ya da başka yaratığın kötü olduğunun ve hastanın olduğu kadar şamanın da düşmanı olduğunun farkındalığını yasayabilir. Topal Geyik gibi bitki ve hayvanlara karsı büyük saygısı olan bir Siyu büyücü hekimi bile örümceğin "de gücü var, ama o kötü." dediğinde bu farkındalığı göstermektedir (bkz. 13.Resim).

Resim 13. Örümcek ve yılan biçimindeki zararlı istilacı güçler. Bir Hivaro şamanı tarafından ŞBD'ndayken hastaların bedenlerinde görülmüştür. Deneyimlerden sonra onun tarafından çizilmiştir.

Bu kötü ya da tehlikeli böcek ya da diğer yaratıkları görme, ve yanlarından geçip gitme, Cloutier'ın bir Tsimshian şamanının aşağıdaki sağaltım yolculuğu deneyiminin şiirsel uyarlamasında anlatılmıştır:

Uzaklarda

kocaman arı kovanları

arı kovanlarının

etrafında yürüyorum

Ruh Arı
beni görür
yükseklerde uçar
beni sokar

her tarafım kanıyor
her yerimde bir sürü ok
öleceğim
öleceğim

uzaklarda
kocaman arı kovanları
arı kovanlarının
etrafında yürüyorum

Büyükanne
beni görüyor
küçük oğlunu
beni sağaltıyor

o beni büyütüyor
beni besliyor
içimdeki
küçük oğlan

uzaklarda

kocaman arı kovanları

arı kovanlarının

etrafında yürüyorum

Eğer usta bir emen şaman Tünelde daha önce sayılan yaratıklarla karşılaşırsa, ve gördükleriyle aynı türden iki yardımcı ruhu varsa, yolculuğu derhal durdurmalı ve yatma pozisyonundan kalkarak dizlerinin üstünde durmalıdır. Eğer ruh kanosu yolculuğu yöntemi kullanılmaktaysa, davulu çalan kişi şamanın kalktığını gördüğünde yolculuğun iptal edildiğini anlar ve davul çalmayı derhal durdurarak kanoyu "suda ölü" bırakır. Davul çalmanın durması aynı zamanda tüm grup üyelerine yolculuk durdurulduğundan kürek çekmeyi bırakmaları için bir mesajdır.

Şaman dizleri üzerinde kalarak kendi güç şarkısını söylemeye başlayarak başlamak üzere olduğu emmede kendisine yardımcı olacak yardımcı ruhlarını çağırır. Aynı zamanda içinde kum ya da su olan, hastadan çıkarttıklarını tükürmek için birçok kez kullanmış olduğu bir sepet ya da kabı kendisine doğru çeker. Şaman çıngırağı hastanın üzerinde sallayarak ve güçlüce şarkı söyleyerek, kendisine emmede yardım edecek olan yardımcı ruhlarını çağırma üzerine konsantre olur (bkz. 14. Resim).

Şimdi yüzleri hasta ve şamana dönük olacak biçimde bir çember oluşturarak oturan izleyiciler ya da grup üyeleri, onun çabasına güç şarkısını söylemede ona katılarak katkıda bulunurlar.

Şaman hastanın içindeki zararlı, istilacı güçlerin yerini bulmalıdır. Bu amaç için bir kehanet tekniğini kullanır. Hastanın içini görmek için alınan *ayahuska*'nın yokluğunda şaman kehanet çubuğunu kullanma gibi bir tekniği kullanabilir. ŞBD'nda gözleri kapalı olarak boş olan elini hastanın bedeni ve kafası üzerinde ileri

geri uzatır, hastanın bedeninin belirli bir yerinden gelen özel bir ısı, enerji, titreşim hissi olup olmadığını yavaşça keşfeder. Elini hastanın birkaç santimetre üzerinde yavaşça ileri geri geçirerek, deneyimli bir şaman eli istilacı gücün bulunduğu yerine üzerine geldiğinde belirli bir his duyar. Bir başka teknikse herhangi bir titreşimi hissetmek için hastanın üstünden bir tüy geçirmektir.

Resim 14. Zararlı bir istilacı gücü emerek çıkartmaya hazırlanış. Barbara Olsen tarafından çizilmiştir.

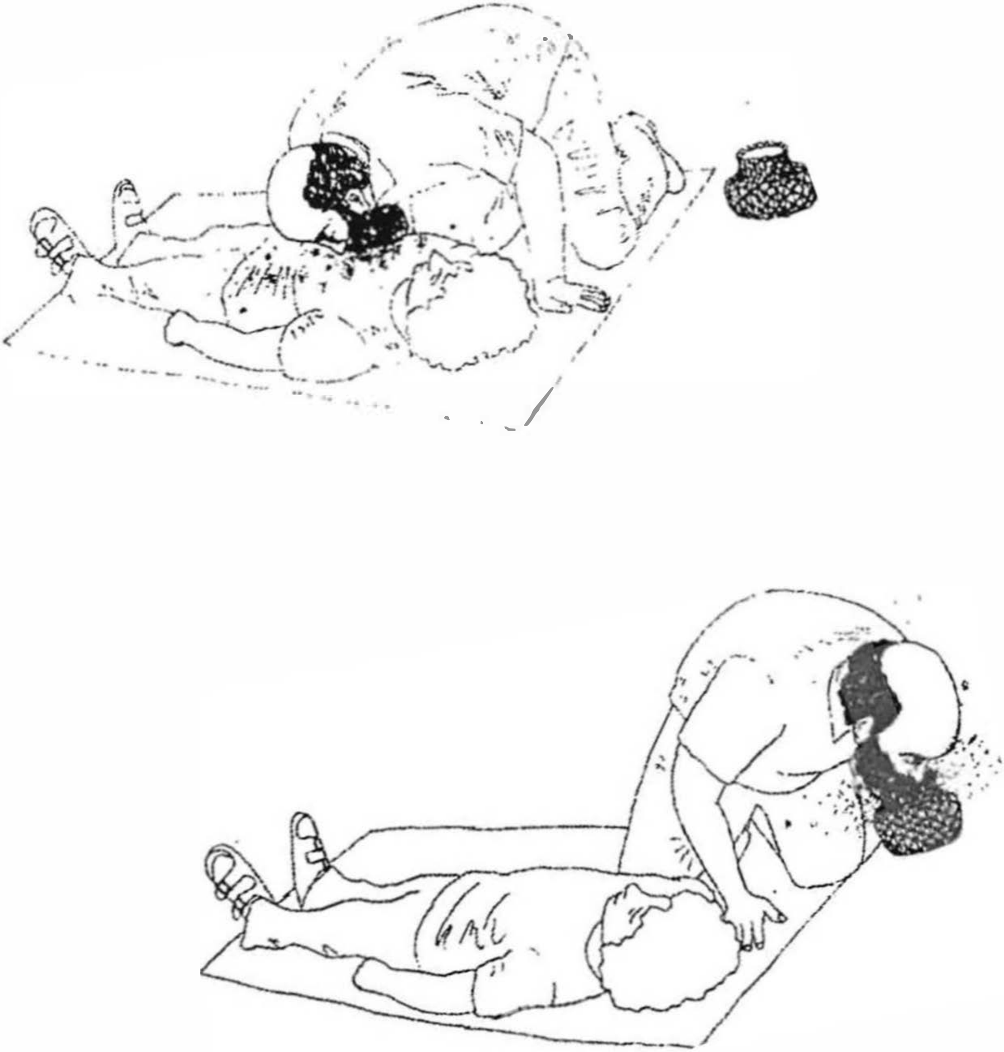
Şaman belirli yeri hissettiğinde ya sessizce ya da şarkıyla, çıngırağını hastanın üzerinde aynı tempoda çalarken iki yardımcı ruhu çağırır. Gözleri kapalı olarak yardımcıların karanlıkta yaklaştıklarını açıkça gördüğünde şaman onlardan ağzının içine girmelerini ister. Onlar burada şamanın hastadan emeceği güç istilasını hapsedecek ve içlerine alacaklardır. Şaman bunların ikisinin *kesin olarak* ağzının içinde olduğunu gördüğünde, tüm diğer yardımcı ruhlarının kendisine emmede yardımcı olmalarını ister. Şimdi çıkartma işine başlamaya hazırdır.

Şaman hastanın bedeninde zararlı istilayı hissettiği yeri bütün gücüyle emer (bkz. Resim 15a). Bu elbisenin üzerinden yapılabilir, ama elbisenin o bölümünü açmak ve istilacı gücün olduğu yerde deriyi fiziksel olarak emmek çoğunlukla daha etkilidir. Bu şamanın yalnızca bedeniyle değil aynı zamanda ŞBD'nda güçlü bir biçimde uyarılmış ve göreve adanmış olan zihni ve duygularıyla da ilgili bir iştir.

Şaman bu işlemde gördüğü kötü yaratığın ağzından ve boğazından geçerek midesine gitmemesi için çok dikkatli olmalıdır. Bununla birlikte yaratık duygusal açıdan o kadar uzaklaştırıcıdır ki şamanın bunu yutma olasılığı vardır. Eğer kazayla onu yutarsa derhal onu çıkartmak için başka bir emen şamanın yardımını istemelidir. (Bu şamanların partnerlerinin olmasının istenmesinin bir başka nedenidir.)

Şaman gerekli olduğu kadar tekrar tekrar emer ve "kuru kusar". *Emilip çıkarılan gücü yutmamak, bunun yerine onu her bir emişten sonra yerdeki kaba çıkartmak önemlidir* (bkz. Resim 15b). Bu şamana gerçek bir temizlenme, çıkarttığı duygusal açıdan iğrenç gücü boşaltma hissi veren güçlü, bazen istemsiz, şiddetli bir öğürmeyle yapılır. Güç istilasını hastadan çıkarttığında, şaman çıkartılan gücün onu neredeyse sersemleten ve bedeninin titremesine neden olan dalgaları içinde kaybolup gidiyormuş gibi hissedebilir. Şaman her kuru kusuştan sonra işlemi yineleyecek kadar güçlü olana kadar konsantrasyonunu güç şarkısını söyleyerek ve yardımcı ruhlarını canlandırmak üzerine odaklanarak yeniler. Bu devreleri elini

hastanın üzerinde ileri geri hareket ettirdiğinde ısı, enerji, ya da titreşim yayıldığını hissetmeyene kadar sürdürür.

Resim 15. (a) Bir güç istilasını emerek çıkartmak. (b) Güç istilasını dışarı atmak. Barbara Olsen tarafından çizilmiştir.

Şaman daha sonra daha önce çalıştığı ya da istilacı güçten arta kalan kirliliklerin olduğunu hissettiği yerlerde ek emme çalışmaları yapabilir ve bunları kaba kuru kusar. Başka bir kirlenmiş yer hissetmediğinde emme işlemine son verir.

Etrafındaki hayvanının ve yardımcı ruhlarının koruyucu güçlerini sürdürmek için Hâlâ güç şarkısını söyleyebilir.

Sonunda, hastanın ruhsal olarak temiz olduğuna ikna olduğunda, ruhsal dünya için onun sınırlarını çizerek temizlenen bölgenin birliğinin tanımını sağlamak için, çıngırağını hastanın bedeninin etrafında dairesel hareketlerle döndürerek dört kez çalar. Hasta bundan sonra yatmayı sürdürebilir ya da oturtulabilir.

Bu noktada şamanın istilacı gücün kusulduğu ya da çıkartıldığı kabı hastadan ve gruptan emin bir biçimde açık havadaki uzak bir yere götürmesi önemlidir. Orada kabın içindekileri atar. Kabı gerektiğinde tekrar kullanmak için ileride temiz kum ya da suyla doldurmak için geri getirir.

Şamanın güç hissi ve yapılması gereken en iyi şeyin ne olduğu üzerine görüşlerine bağlı olarak, yolculuk derhal yeniden başlayabilir ya da ertelenebilir. İdeal olarak hastanın bir güç hayvanına sahip olarak güçle dolması ve böylelikle başka zararlı istilalara karsı dirençli hale gelmesi için yolculuğun derhal bitirilmesi daha iyidir.

Bir Örnek

Daha önce de söylediğim gibi, kişi emme türünden şamanizmle yalnızca yukarıda belirtildiği gibi buna tümüyle hazır olduğunda uğraşmalıdır. Ama aşağıdaki olayda emme yöntemini yalnızca biraz bilen yeni başlayan bir şaman deneyim ilerledikçe kendisini ne yapması gerektiğini bilir bulmuştur. Bu şaşırtıcı değildir, çünkü usta bir öğrenci temel şamanik güç ve sağaltım ilkelerini bir kez kavradığında çoğunlukla yeni sorunları yaratıcı olarak çözümleyecek biçimde bu ilkelerden mantıklı olarak yararlanabilir.

Öğrencinin tanımı şamanın sağaltımı başarmak için ŞBD'yla OBD arasında nasıl rahatlıkla hareket ettiğini göstermektedir. Öğrenci "ebeveyniyle kavga eden ve o gün perişan bir durumda olan Viyana'daki genç bir kadın" arkadaşı için derin kaygısından dolayı, yalnızca bir güç hayvanını geri getirmek için olduğunu düşündüğü bir yolculuğa çıkmaya karar vermiştir. İstilacı yaratıkları emerek çıkartmak için eğitilmemiş ve hazırlanmamıştı, ama yukarıda anlatılan "kirliliği" çıkartmak için kendiliğinden yaratıcı bir iş yapmıştı.

> Her zaman olduğu gibi aşağı gittim, ama girişten hemen sonra bir sola dönüş vardı ve birdenbire her yer karardı. Daha önce karşılaştığım özelliklerden hiçbiri yoktu, yalnızca karanlık vardı. Sağ tarafta, karanlığın hemen önünde inanılmaz derecede iğrenç bir yapışkan bir kütle, kıvrılmış yılanlar ve bacakları siyah, mavi, ve kırmızı renkte olan örümcekler vardı.
>
> Soldaki karanlığın içine gitmeye çalıştıktan sonra-ki bu ise yaramadı-orada ne yapabileceğimi incelemek için kütleye doğru döndüm. Bana göre iki metre kadar uzunluktaydı. Hiçbir yere gitmedi onun için bir süre sonra ona tırmanmaya başladım-bana inanın bu çok iğrenç bir işti! Yukarımda bir yanında portatif bir merdiven olan bacaya benzer bir tüp vardı. Tüp önce dikey ve karanlıktı, ama ben yukarı çıktıkça aydınlandı. Bir süre tırmandıktan sonra Hâlâ tüpün sonunu göremiyordum, onun için merdiveni bıraktım ve yolun kalanında uçtum. Tüp çok yüksekti ve yukarısı çok aydınlıktı. Güneşin aydınlattığı bir yere çıktım ve kendimi düz bir çatının üstünde buldum.
>
> Çatıyı inceledim. Üçgen bir yapı oluşturan, bir tarafı eğimli diğer tarafındaysa kapı olan bir merdiven girişi vardı. Yukarıdan içeri göz atmak

için eğimli yeri tırmandım. Tam bakmak için aşağı eğildiğimde bir ayı beni tuttu ve içeri sürükledi. Aşağı gittik. Ayı beni kolunun altında tuttu ve gitmeye devam etti. Bir anlık korkudan sonra onun kolunun altından sıyrılıp kurtulmaya karar verdim. Bunu yaptım. O bunun farkına varmadı ve yoluna devam etti. Sonra kendimi, daha sonra kendi gövdemin içi olduğunu anladığım uzun, bir hayli aydınlık ve oval bir Mağarada buldum. Solumda [olağan gerçeklikte hastasının yatmakta olduğu taraf] Mağaranın tek parça olan duvarında bazı çatlakların olduğunu gördüm. Çatlakların bazılarından siyah, yapışkan ve nemli bir madde sızıyordu. Bazı taşları çektim ve daha fazla yapışkan madde dışarı sızdı. Sonunda geçebileceğim kadar büyük bir açıklık buldum ve içine girdim.

Kendimi ilkine benzeyen bir Mağarada buldum, yalnızca bu Mağara dizlerime kadar (bazı yerlerde daha derin) siyah, yapışkan maddeyle doluydu. Mağaranın alçak tarafına doğru, neredeyse tümüyle siyah kayalar ve orada birikmiş yapışkan madde tarafından tıkanmış bir açıklık vardı. Bu maddeye dizlerime kadar batmış halde yürüdüm. Açıklıktan, çoğunlukla oradaki tıkanıklıklar tarafından gizlenmiş olan, sıcak güneşinkine benzeyen bir ışığı görebiliyordum. İlkin ne yapacağımı bilemedim. Onun için (olağan gerçeklikte) dizlerimin üstüne kalktım ve hastanın bedenini ellerimle dışarıdan incelemeye başladım. İlk önceleri net bir his elde edemedim. Sanki örümcek ağlarıyla kaplanmış gibi geliyordu. Bunları parmaklarımla kenara çektim ve sonra açıkça karın/yumurtalık/sidik kesesi bölgesinde-ne sıcak ne soğuk, ama her ikisi birden olan-bir enerji yoğunlaşması hissettim. Emebileceğimi emdim ve lavaboda bundan

kurtuldum. Bu çok iğrençti. Bu her neydiyse ağzımı yıkayarak ondan kalmış olabilecek artıkları temizledikten sonra hastanın yanında yattığım pozisyona geri döndüm ve yine Mağaraya gittim. Siyah nesnenin düzeyi şimdi daha alçalmıştı ve biraz daha kuru gibi görünüyordu. Ayağa kalktım ve bundan sonra ne yapacağımı bilmez halde bir süre etrafıma bakındım.

Sonra bir ilham geldi. Kazağımı çıkardım ve onu yaktım. Bu meşaleyle Mağaranın her tarafındaki yapışkan maddeyi ateşe verdim. Bu bir süre sonra yanarak kömüre ve siyah küle benzeyen bir maddeye dönüştü.

Artık yapışkan değildi. Her şey yanarken orada nasıl hayatta kaldığımı bilmiyorum ama bu bir sorunmuş gibi görünmedi. Yangın söndüğünde Mağarayı biraz daha inceledim ve-yukarı tarafta-birisinin emekleyerek rahatça geçebileceği kadar geniş, yatay bir tünel buldum. İçeriye girdim. Beş ya da altı metre kadar gelen bir mesafeden sonra tünel birdenbire bir ya da iki metre aşağı gitti ve sonra yeniden Mağara yönüne doğru kıvrıldı. İçeri girdim ve bunun iki metre sonra biraz genişleyerek sona erdişini gördüm. Tünelin sonundaki zemini kazmaya başladım. Kısa bir süre sonra su çıkmaya başladı. Su daha güçlü akarak beni kaplamakta olduğundan deliği hızla genişlettim ve tüneli terk ettim.

Su büyük bir güçle Mağaraya aktı ve yangından kalan artıkları Mağaranın küçük bir delikten sıcak ışığın sönük olarak göründüğü alçak tarafına doğru sürükledi. Su açıklığı tıkayan kayaların arkasında birikerek basınç yapmaya başladığından oraya gittim. Onları birkaç kez tekmeledim. Açıklık

genişledi ve sonunda genişçe açıldı. Orada gerçekten de sıcak güneş vardı. Kirli su ona doğru aktı ve gözden kayboldu. Mağaranın o tarafından ışık ve hava güçle içeri akmaya başladı. Mağara artık o kadar karanlık değildi. İyi bir temizleme işi yaptığımın farkına vardım. Siyah nesnenin parçalarının kaldığı çok az yer dışında Mağaranın duvarları ve zemini açık renkliydi. Su dışarıda Mağaranın ortasından parlayan güneşe doğru akıp gözden kaybolan bir çaya dönüştü. (Güneş çok büyüktü! Ve bir hayli de yakındı.) O taraftan içeri esen taze havayla kırlangıçlar geldi. Mağaranın içinde uçarak orayı yeniden bir hayli canlı bir hale getirdiler. Mağaradan geri dönerken birisini yanımda getirdim ve onu (bir güç hayvanı) hastaya verdim.

Yolculuğumun önemli noktalarında hasta sanki neler olup bittiğini hissedebiliyormuş gibi ağır bir biçimde solumaya başladı. Daha sonra karın bölgesinde gitgide bir gevşeme hissetmekte olduğunu açıkladı. Ona ne bulduğumu söylediğimde sindirim ve yumurtalık sorunları olduğunu onayladı. Altı hafta sonraki bir mektupta iyi yönde gelişmeler olduğunu bildirdi. Bir yerde sıkışıp kalmış olma hissi gitmişti ve somut anlaşmazlıklar açığa çıkmaya başlamıştı. Onu yakında yeniden görmeyi umuyorum. Belki bu sefer bedeninin üst bölümüyle bir bağlantı kurabiliriz.

Öykü bu. Belki bunu bir yerde kullanabilirsiniz. Sıklıkla ne yapacağımı bilemez halde olduğumdan ama yine de sonunda kimsenin bana söylemediği şeyleri yapmış olduğumdan bunu özellikle ilginç buldum.

Son yıllarda emme yöntemini kullanan en ünlü Kuzey Amerika Kızılderili şamanlarından birisi rahmetli Essie Parrish'ti. O yalnızca güç istilalarını gören birisi değildi, aynı zamanda onları duyabiliyordu da.

Transta olduğunda şunları deneyimlediğini söylemişti: " orada yatan hastanın içindeki bir şeyi duyabilirsin . . . hastalığın gürültü çıkartmasını duyabilirsin. İnsanların bedenindeki hastalık çılgınlık gibi bir şeydir ve onlar [hastalıklar] canlıdır, çoğu zaman gürültü çıkartırlar, aynı böcekler gibi . . . orada böcekler gibi yaşarlar. . . ."

Hem Kızılderili hem de Kızılderili olmayan hastalar Essie Parrish tarafından tedavi edilmek için uzun mesafelerden gelirlerdi ve o sık sık hastaların ricaları üzerine Nevada ve Oregon'a giderdi. Şamanik yöntemlerini Kızılderililere olduğu kadar Kızılderili olmayanlara da açıklaması gerektiğini böylelikle herkesin sonunda bilgiden yararlanmasını söyleyen bir hayal görmüştü. ● hayal nedeniyle daha önce sözü edilen *Sucking Doctor* (*Emen Doktor*) filmini yapmakta yardımcı oldu, ve çalışmasını sağaltım seanslarından sonra izleyicilere açıkladı. O güç istilalarını çıkartmada bir uzman olduğundan Robert L. Oswalt tarafından kaydedilen aşağıdaki olayı güç istilalarını emerek çıkartma yöntemine değerli bir ek açıklama olarak bulabilirsiniz.

Bir Emen Doktorun Çalışması

Essie Parrish Tarafından Anlatılmıştır

Benim hakkımdaki bu şeyleri bilmek istediğiniz için, size insanları tedavi etmeyi anlatacağım. Ben bir doktorum ve bu yeryüzündeki yaşamım boyunca bir doktor olarak kalacağım-ben bunun için yaratıldım. Buraya yeryüzüne insanları iyileştirmek için konuldum.

Küçükken-rüyamda bir şeyler gördüğümde (hayaller gördüğümde)-bunu bilmezdim, çünkü yalnızca öyle rüya

görürdüm. Herkesin öyle olduğunu sanıyordum; bütün çocukların öyle olduğunu sanıyordum. Eskiden bunların hakkında-bildiğim ve gördüğüm şeyler hakkında-konuşurdum.

İlk kişiyi iyileştirdiğimde on iki yaşımdan büyüktüm. O zaman beyaz doktorları bulmak zordu; herhangi bir (beyaz) tıp doktorundan uzaktaydık.

Bir seferinde küçük kız kardeşim hastalandı. Ağzında yaralarla öylesine hastaydı ki onun öleceğini düşündüler. Büyük amcam-onu yetiştiren kişi-benim bilmediğim planlar yapıyor olmalıydı-ben dışarıda oyun oynuyordum. Hiç beklemediğim bir anda beni evin içinden çağırdılar.

Onu Hâlâ anımsıyorum; akşam saat dörde doğruydu.

Sonra beni evin içine çağırdıklarında büyük amcam bana, "Küçük kız kardeşin için bir şeyler yapamaz mısın? Sana senin kutsal bir insanın bedenine sahip olduğunu söylüyorum. Sendeki kutsal insan bedeniyle belki de onu iyileştirebilirsin. Bir şey yapamaz mısın." dedi.

Kendi kendime "Şimdi ne yapmalıyım," diye düşünüyordum çünkü küçüktüm ve bilmiyordum. Ama "Tamam," dedim. Bu bana söylenmişti. Gücüm bana, "Eğer birisi senden herhangi bir şey isterse, 'Hayır' dememelisin; sen o amaç için değilsin. Sen insanları iyileştirensin. Sen insanları tedavi edensin." demişti. Onun için "Tamam." demiştim.

Ben kabul ettikten sonra göklere dua ettim. Sağ elimi onun kafasının üstüne koydum. Bunu yaptığımda bilmediğim bir şarkı bana indi. Hayret verici bir biçimde o şarkı benden dışarı çıktı. Ama onu yüksek sesle söylemiyordum; o benim içimde söyleniyordu. Kendi kendime "Onu nasıl iyileştireceğim," diye düşünüyordum. Küçük kız kardeşim ondan birkaç gün sonra şaşırtıcı bir biçimde iyileşti. İlk iyileştirdiğim kişi oydu. . . .

Beklenmedik bir biçimde bir başka kişi hastalandı. Onun beyazların "iki taraflı zatürree" dedikleri hastalıktan öleceğini

söylediler. Neredeyse ölmüş halde yatıyordu. (Beyaz) bir tıp doktorundan çok uzaktaydık. Onun büyük kız kardeşi bana geldi. "Senden büyük bir yardım istemek için geldim. Onu görmeni istiyorum. Onu gör! Onun öldüğünü görmeme rağmen ona bakmanı istiyorum." dedi.

Sonra oraya gittiğimde elimi onun üzerine, oraya buraya koydum. Ve onu emdim. Bu onu hayret verici bir biçimde iyileştirdi. Başkalarını iyileştirirken gittikçe daha da iyi oldum. Beyazların öğrendikleri gibi öğrendim. Birisini her iyileştirişimde (yeteneklerimde) yükseldim.

Uzun bir süre-birkaç yıl-sonra, bu herhalde on iki ya da on üç yıldı, daha da iyi oldum. Sonra boğazımda onunla acıları emdiğim bir şeyin olduğunun farkına vardım. Ve el gücüm, el gücümü buldum. O güç her zaman bana yakın. Ama diğer insanlar onu göremezler; yalnızca ben onu görebilirim.

Orada bir kişinin yanında oturduğumda Bizim Babamızı çağırırım. O benim gücümdür-Bizim Babamız dediğimdir. Sonra o aşağı iner, gücüm bana gelir. Ve o hasta adam orada yatarken çoğunlukla onu (gücü) görürüm. Bunlar inanılmaz gibi görünüyor ama ben kendim, ben biliyorum, çünkü o benim içimde. Ne gördüğümü biliyorum. *Benim* gücüm böyle. Eğer inanmak istemezseniz bundan kuşku duyabilirsiniz; inanmak zorunda değilsiniz ama bu benim çalışmam.

Orada yatan hasta kişinin *derinliklerinde* bir şey vardır.

Bu aynı bir şeyin içini görmek gibidir-Eğer bir şeyin ustune mendil koyarsanız onun altını görebilirsiniz. Onu içeride aynı öyle gorurum. Orada ne olduğunu gorurum ve onu elimle hissedebilirim-gücü olan benim orta parmağımdır.

El gücüyle çalıştığımda bu aynı olta atmak ve balığın yeminizi çekmesi gibidir-oltanızı çeken bir balıkta olduğu gibi hissedersiniz-bu ona benzer. Kişinin içinde bir yerde oturan acı sizin elinizi

kendine doğru çekiyormuş gibi hissedersiniz-onu kaçıramazsınız. Ona dokunmanıza izin verir. Elimi kendim yerleştirmem; birisi-hastalık-bir iple çekiyormuş gibi hissederim. Bu beyaz adamların 'mıknatıs' dedikleri şey gibidir. Birisinin içindeki hastalık böyledir, bir 'mıknatıs' gibidir.

Ve sonra ona dokunur. Ve güç acıya dokunduğunda, soluğunuz tutulur-öyle bir hale gelir ki soluyamazsınız. Ama korku yoktur. Sanki göğsünüz felce uğramış gibidir-soluğunuz kesilmiştir. Eğer o acıyı tutarken solursanız hastalık kendisini saklayabilir. Acı soluğunuzu sakinleştirdiğinde, oradaki o acıyı hissedebilirsiniz, ve bunun sonucu olarak eliniz onu dışarı çıkartabilir. Bununla birlikte, Eğer soluk kesilmezse acıyı kaldırıp alamam.

Onu dışarı çıkarttığımda onu göremezsiniz. Çıplak gözle göremezsiniz, ama ben görürüm. Ne zaman onu uzaklara göndersem hastalığın ne olduğunu görürüm. Hastalık bir kişiye geldiğinde, ki beyazlar bundan çok farklı biçimde söz ederler; biz Kızılderililer de, biz şamanlar bunu farklı olarak açıklarız. Bir kişiye gelen hastalık kirlidir; bunun beyazların "mikroplar" dedikleri şey olduğunu sanıyorum ama biz Kızılderili doktorlar ona "kirli" deriz.

El gücümden biraz daha söz edeceğim. Elin ayası güce sahiptir, ve elin ortasındaki parmak güce sahiptir. Bu her zaman ise yaramaz, yalnızca (gücü) çağırdığımda ise yarar.

Bulunması gereken hasta birisi olduğunda el gücü onu bulabilir. Ne zaman herhangi bir yerdeki birisi orada bunu düşünse, bana doğru düşünse, orada, orta parmağın ucunda, bu bir darbe gibi-beyazların "şok" dedikleri şey gibi-hareket eder. Eğer elektrik gibi bir şeye dokunursanız bir sokun neye benzediğini bilirsiniz; o orada orta parmakta öyle davranır. Bir yerden düşündüklerinde o zaman güç bulur, bana bir uyarı verir. Birisinin beni istediğini o zaman bilirim. Ve bu her zaman doğru çıkar. Bu benim el gücümdür.

Hâlâ bunun (doktorluk konusunun) üzerine söylenebilecek daha çok şey var. Boğazımda doktorluk yapan bir güç vardır. Burada, boğazımda bir yerde, güç oturur. O doktorluk yapan güç bana ilk

geldiğinde orada dört yıldır bir büyüme vardı. Bu beni difteri gibi etkiledi. En başından beri (boğazımı) sıkmasından neredeyse ölüyordum, ama bunun o (güç) olduğunu hep biliyordum.

Ama benimle birlikte kalanlar bilmiyordu; onlara bundan hiç söz etmedim. Bununla birlikte, gücüm bana "O güç sana oradan girdiği için." diyerek bunu söyledi. Bu olduğunda (büyüme başladığında) beni görmesi için bir beyaz doktor çağırdılar. Beyaz doktor bunu tanıyamadı; bana bunun difteri olabileceğini söyledi. Ama ben onun ne olduğunu biliyordum. O şey orada büyümeyi bıraktığında, iyileştim.

Bu orada bir dil varmış gibi bir histi ve ilk olarak ben şarkı söylediğimde hareket etti. O şey orada herhalde dört yıl boyunca öylece kaldı. O büyüdükten sonra sesim düzeldi. Bana hangi amaçla gelişmekte olduğunu söyledi. Bana "Güç gelişiyor," dedi. Onsuz herhangi bir hastalığı emip çıkartamazdım. Yalnızca o geliştiğinde acıları emip çıkartabilirdim.

Sonra bana üzerinde motifler olan bu sopayı verdi ve "Bu senin gücün. Oradaki motifler sembollerdir. Onlar hastalık sözcükleridir." dedi. Ve ondan sonra "Bunun birçok ilkesi vardır: regl olan bir kadını iyileştiremezsin ve regl olan birisinin olduğu bir evde doktorluk yapamazsın. (O koşullar altında) güç senin arkadaşın olmaz; güç senin için yükselmez," dedi. Bu doğru çıktı.

Boğazımla ilk kez doktorluk yaptığımda, bu genç bir kadın içindi. Onu iyileştirdiğimde ve hastalığı emip çıkarttığımda boğazımdan dışarı balon gibi bir şey çıktı; aynı büyük bir balonu şişirmişsiniz gibi, o ağzımdan böyle çıktı. Oradaki herkes onu gördü. Benim ağzımdan uçtuğunda bir hayli şişmişti. Herkes onu gördü. Sabundan balonlar gibi; başlangıçta öyle görünüyordu.

Bu olalı beri hastalıkları emip çıkartıyorum. Emerek çıkarttığım hastalık da (el gücünü kullanırken olduğu gibi) içeride bir mıknatıs gibi çalışıyor. Buradaki gücün boğazıma girdiğini söylediğim yerde, hastalık elektrik kadar çabuk hareket ediyor-bir mıknatıs gibi

ansızın hareket ediyor. Ve soluğu durduruyor. Bunu yaptığında, soluğu durdurduğunda, bir mıknatıs gibi son derece yavaş gelir.

Bununla birlikte, kişi soluğunu ne kadar uzun süredir tuttuğunu fark etmez. Bu beyazların "trans" dedikleri şeyde olmak gibidir. Hastalık bana gelirken ben transtayım. O benimle her zaman konuşarak "Bu böyledir. Bu böyle bir hastalıktır. Ondan dolayı," der.

O hastalık uçar ve ağzımdaki belirli bir yere yapışır. Bizim (şamanların) dişlerinin gücü vardır; dişlerimize yapışmış bir şey vardır. Güç buradadır, belirli bir diştedir. Hastalık oraya yapışır. Bazen dilin altına uçar. Oraya yapıştığında onu çıkartmak son derece zordur-bu, dediğim gibi, bir mıknatıs gibidir. Sonra orada ölür.

Ölü hastalığı dışarı tükürürüm. Sonra onun ellerime düşmesine izin veririm ki birçok kişi onu görebilsin. Onlar her zaman emip çıkarttığım hastalığı görürler. Ama buna bir başkası dokunmamalıdır-bu bulaşıcıdır. Hastalık onu kim alırsa onun içine girer. Benim elimde oturduğunda, elime mıknatıs gibi yapışır.

Düşmez-elinizi sallasanız bile düşmez. Onu sallayıp atmak isteseniz bile düşmez.

Onu bir kağıt parçası ya da sepet gibi bir şeyin içine koyabilirsiniz. Eğer böyle yapacaksanız bu amaç için şarkı söylemelisiniz, bu amaç için çağırmalısınız. Bazı hastalıklar bir süre için oturur-birkaç dakika için oturur-ama diğerleri hızlıdır. Bazı hızlı hastalıklar oraya konduktan sonra yalnızca birkaç dakika kalır ve sonra gözden kaybolur.

Hâlâ (doktorluk konuşunda söylenebilecek) daha çok şey var. İnsanları iyileştirdiğim o birçok yıl boyunca, birçok farklı türden hastalıklar gördüm.

Tütün Tuzakları

Zararlı güç istilalarını emerek çıkartmak, görüldüğü gibi, bir hayli fazla hazırlık gerektiren ileri bir şamanik tekniktir. Çok daha basit bir teknik, benim "tütün tuzakları" adını verdiğim bir tekniktir ve Güney Dakota'daki bir Lakota Siyu büyücü hekiminden öğrendiğim bir yöntemin uyarlamasıdır. Yöntem istilacı ruhların tütünden zevk aldıkları ve ona çekildikleri ilkesi üzerine kurulmuştur. Bu, anımsayabileceğiniz gibi, Hivaro görüsüyle aynıdır, şaman *tsentsak*'ı, güç istilasından sorumlu olan ruhu, tütün suyuyla besleyerek tutar. Bu Siyu yönteminde tütün paketleri, ya da içinde tütün olan minyatür bez keseleri kullanılır.

Tütün tuzaklarında tütün paketleri hasta kişinin bedeninde olabilecek istilacı ruhları çekmek ve yakalamak için yem olarak kullanılır. Bunu yapmanın yollarından biri yerde ya da zeminde yatmakta olan hastanın etrafında tütün paketlerinden çemberler yapmaktır. Sonra şaman zararlı güç istilasını hastadan çıkartmaya çalıştığında ruhları dışarı çıkartmada tütün paketlerinin de yardımı olacaktır. Şaman çıkartma çalışması bittiğinde, tütün paketlerini dikkatle bir top oluşturacak biçimde yuvarlar ve bunları derhal uzak bir yere götürür. Orada top açılır ve tütün paketleri bir ağacın dallarının üzerine, yılbaşı ağacındaki süslerin asıldığı gibi yayılır. Bu ruhların zarar verebilecekleri insanlardan uzak bir yere dağıtmak için yapılır.

Bazen kullandığım bir uyarlama tütün paketlerini bir çember oluşturacak biçimde oturan bir grup insanı temizlemede kullanmaktır. Bu yaklaşımda, ip çemberin bir ucunda şamanın solundaki kişi tarafından tutulur. Şaman sonra ipi çemberin etrafında saat yönünde, herkesin tütün paketini bağlaması için yeterli boşluk bırakacak biçimde açar.

Sonra geniş bir kırmızı bez parçası aynı yönde çemberin etrafından geçirilir, herkes makasla küçük bir kare keser, ve bezle makası yanındakine verir. Bir tütün paketi geçirilir, herkes kendi küçük bez parçasına bir tutam tütün (çoğunlukla Bull Durham)

koyar ve bezin kenarlarını katlayarak bir kese haline getirir. Sonra konsantrasyonla her katılımcı sessizce kendi en ciddi acısını alır ve onu tütün kesesine yansıtır. Çemberdeki herkes bunu yaptığında şaman ayağa kalkar ve çemberin dışından grubun etrafında çıngırağını çalarak yürür. Bu acıyı, ağrıyı, hastalığı, mutsuzluğu bireylerden alıp önlerindeki tütün keselerine koymak içindir. Şaman grubun etrafında döner ve ŞBD'na girdiğini hissedene kadar çıngırağını çalar.

Şaman yerine dönerek çıngırağını yere koyduğunda, çalışmanın en zor bölümüne geçer. *Bunu yapmak için güçle dolu olduğundan emin olmalıdır ki tütün keselerine yansıtılmış acı veren, hastalığa neden olan ruhlardan hiçbiri onun içine işleyemesin.*

Güç şarkısını söyleyerek tütün keselerinin bağlı olduğu ipin bir ucunu tutar ve yavaşça çemberin ortasına yürür. İpin ucunu dikkatle yere koyar ve şarkı söylemeyi sürdürür. Sonra yavaşça ve büyük bir dikkatle ipi çemberdeki kişilerin ellerinden çekmeye başlar ve onu çemberin içinde saat yönünde sürekli olarak genişleyen bir spiral oluşturacak biçimde yere koyar. Bu işlemde şaman birleşmiş tütün keselerini yavaşça yere koyarken umutsuzluk, mutsuzluk, ve acı dalgalarının kendisini yıkadığını hissedebilir. Çemberdeki insanlardan aldığı acıyı hissetmektedir. Bu neredeyse bunaltıcı, çok kuvvetli bir duygusal deneyim olabilir. Sonunda tütün kesesi zincirinin son ucu da yere konulduğunda şaman kendisini korumak için güç şarkısını söylemeyi sürdürür. Sonra dizleri üzerinde yavaşça ve dikkatle spirali dıştaki ucundan başlayarak bir top biçiminde toplayıp sarar. Bunu yaparken çemberin üyelerinin acı, ağrı, ve mutsuzluk hislerinin yoğun bir biçimde sürdüğünü hissedebilir.

Şaman işini bitirir bitirmez, topu yerden alır ve ileri doğru uzatıp çemberden hızla yürüyerek en azından 500 metre uzaktaki bir yere giderek uzaklaşır. Orada topu açar ve paketleri bir ağacın üzerine yayar. Gözlerini kapatır ağacı çevreleyen gücü kendisinden uzağa iter ve derhal oradan ayrılır.

Diğerleri uzaktan onun bunu yapmasını izleyebilirler. Sonra hepsi birlikte ilk yerlerine dönerler, çemberde birbirlerinin ellerini tutarak otururlar, ve güç şarkısını söylerler.

Hasta Olmak

Bunlarla ilgili bir şamanik teknik de "hasta olmak"tır. Bu yöntemi bana birkaç yıl önce Washington Devleti'ndeki bir kıyı Salish Kızılderili şamanı öğretmişti. *Zararlı güç istilalarını çıkartmanın diğer yöntemlerinde olduğu gibi şaman bu yöntemi yalnızca güç-lü olduğunda kullanmalıdır*, çünkü bu teknikte şaman hastaya zarar veren güç ya da güçleri kendi üzerine almaktadır. Kıyı Salish şamanını çevreleyen görünmez güç perdesi ruhların zorla onun içine girmelerini önler.

Bu yaklaşım aşağıdaki biçimde kullanılır. Önce şaman hastayla acı ya da hastalığının doğası üzerine tartışır. Hastalık ya da acının nasıl bir his verdiği üzerine bulabileceği her şeyi öğrenir, ve bu durumda olmanın nasıl olacağı üzerine bir his geliştirir. Hastaya derdinin ortaya ilk olarak çıkmasıyla ilgili sorular sorar, hastanın o zaman farkında olduğu bütün koşulları öğrenir. Sonra hasta gibi olmanın nasıl bir şey olduğunu, hastanın yaşama bakışının nasıl olduğunu ve hastanın sorunlarının ve umutlarının neler olduğunu öğrenmek için soru sormayı sürdürür. Bir başka deyişle, şaman o hasta olmanın nasıl bir şey olduğunu öğrenmek için elinden gelenin en iyisini yapar. Bu çalışma, psikanalizden farklı olarak, şamanın yetenekleri ve hastayla olan bağlantısına bağlı olarak normalde yalnızca birkaç gün sürer.

Şaman kendisini duygusal olarak hastayla özdeşleştirebileceğinden emin olduğunda sağaltım çalışmasının kritik aşamasına başlamaya hazırdır.

Bu noktada şaman ve hasta, insanların yerleşmemiş olduğu doğal bir araziye gider. Şaman çıngırağı ve güç şarkısıyla koruyucu ruhunu ona yardımcı olması için uyandırır. Hasta bu aşamada onun arkasında sessizce oturur.

Şaman güç-lü hissettiğinde o ve hasta yavaşça elbiselerini çıkartarak değiştirirler. Şaman hastanın elbiselerinin her birini giydikçe hastanın ağrılarını ve dertlerini üzerine almak ve hastanın kişiliğini almak üzerine konsantre olur. Şaman son giysi parçasını giydiğinde artık hasta *olduğunu* hissetmeye başlamalıdır.

Şimdi şaman ve hasta, şamanın çıngırağının esliğinde dans etmeye başlarlar.

Şaman hastanın her hareketini o olmak için taklit eder. Sonra şaman bilincinin değiştiğini hissettiğinde, hasta için gereken her şeyi-ve hastanın dertlerinden tehlikesiz olarak taşıyabileceğini hissettiği her şeyi üzerine aldığını hissedene kadar elini hastanın bedenine doğru tutar. Eğer çalışma doğru olarak yapılmışsa şaman hastalık ya da acı dalgalarının üzerinden geçtiğini hisseder.

O anda şaman insanların yaşamadığı arazide yüz metre kadar koşar, durur, ve kollarını öne doğru uzatır. Tüm kuvvetini hastaya acı veren ve şimdi kendi üzerinde olan istilacı gücü "atmaya" odaklar. Kollarıyla yaptığı gerçek fiziksel hareketlerle, ve içinden gelen seslerle, şaman zarar veren gucu bütün kuvvetiyle gökyüzünün uzak bir yerine, ufuğa doğru atar.

Bu uzağa gönderme işlemi birkaç dakika ya da daha fazla alabilir. Şaman bunun bitişini hastanın derdinin ve kişiliğinin kendi bedeninden alınması hissiyle bilir. Şaman temizlenmiş ve gevşemiş hisseder.

Şaman şimdi hastanın yanına döner ve elbiselerini geri değiştirir. Şaman çalışmayı bir güç şarkısı söyleyerek ve temizlenmeyi tamamlamak için içinde yabani adaçayı ve sedir dalları .olan bir atesin dumanı altında hastayla ayakta durarak bitirir.

Bu tekniğin biraz değiştirilmiş bir biçimi, özellikle gösteri amaçlı olarak, workshop'lardaki gruplarda kullanılabilir. Önce grup insanların yaşamadığı ıssız bir bölgeye gider. Bir gönüllü, katılanlardan oluşan bir çemberin ortasına oturur ve tüm grup ona kısa bir süre için sorular sorar. Her üye hastanın acı ya da hastalığı nasıl deneyimlediğiyle, hastalığın başlangıcındaki durumla, hastanın

sevdiği ve sevmediği şeylerle, o hasta gibi hissetmelerine yardımcı olacak herhangi bir şeyle ilgili bir soru sorar. Bu alıştırmada şaman olmayan katılımcıların hastaya zarar veren gücün büyük bir bölümünü bireysel olarak üzerlerine almaları iyi olmaz. Bunun için, burada açıklanan işlem hepsinin kendilerini tehlikeye atmadan zararlı istilacı gücün yalnızca küçük bir bölümünü üzerlerine almalarını sağlar. Grubun liderinin katılımcılara güçlü hissetmeyenlerin çalışmaya katılmamalarını ve yalnızca izleyici olarak kalmalarını söylemesi önemlidir.

Sonra hastadan istediği biçimde dans etmesi istenilir. Grubun üyeleri tempolarını sürekli olarak hastaya göre ayarlayarak çıngırak ve davul çalarlar. Gönüllülerden hastanın dansını onun yanında dans ederek olabildiğince taklit etmeleri istenir.

Hastanın her hareketi taklit edilmelidir.

Tüm dansçılar duygusal olarak bir dereceye kadar hasta olduklarını hissettikleri bir noktaya ulaştığında hastaya sadece kısa bir süre için dokunmalı ve istilacı gücün birazını kendine çekmeli, ve yüz metre kadar koşmalı, yüzünü araziye dönmeli, ve gücü daha önce anlatıldığı gibi kendisinden öteye fırlatmalıdır.

Tüm dansçılar bunu yaptıklarında, ve temizlenmiş hissettiklerinde gruba dönerler ve hastayı kucaklarlar. Hepsi hastayı da içlerine alarak bir güç çemberi oluşturacak biçimde el ele tutuşurlar, ve grup bir güç şarkısı söyler (bundan sonra hastanın güç hayvanını geri getirmek için bir yolculuğa çıkılabilir).

Açıkça bellidir ki, bu tekniğin psikanalizle ilginç bir benzerliği vardır, bu karşı-transfer ilkesini de içerir, ve şamanik tekniklerin Batıda yalnızca kısa süre önce geliştirilen sağaltım yöntemlerinin bazı yönlerini nasıl önceden ima ettiğinin bir göstergesidir. Kıyı Salish'lerinin "hasta olma" yöntemlerinin güney Afrika'daki !Kung Bushmen'leri arasında bir benzeri vardır, onların şamanları:

> . . . titreyen ellerini hastanın göğsünün iki yanına, ya da hastalığın olduğu yere koyarlar. Hastaya hafifçe dokunurlar, ya da daha çok ellerini deri yüzeyine yakın titreştirirler. Bazen şifacı bedeniyle hastanın bedenini sarar, iyileştirici özellikleri olan terini hasta kişiye sürer. Hastalık şifacıya çekilmiştir. Sonra şifacı hastalığı ellerinden dışarıya doğru sallayarak, bedeni acıyla titrerken kendi bedeninden atar.

Kung sağaltımında şaman "hastalığı, sağaltımının acısını ve zorluğunu gösteren korku verici, dünyayı sarsan çığlıklar ve ulumalarla dışarı çeker." Çalışma birkaç saat sürer.

Sonsöz

Albert Schweitzer bir defasında şunları gözlemlediğini bildirmiştir, "Büyücü doktor diğerlerimizin [doktorların] başarılı olduğu nedenden dolayı başarılı olur. Her hasta kendi doktorunu içinde taşır. Bize bu gerçeği bilmeden gelirler. Her hastanın içindeki doktora çalışmasını yapma sansını tanıdığımızda elimizden gelenin en iyisini yapmış oluruz."

Belki de şaman sağaltım sanatlarını uygulayanlar arasında, içerideki "doktora çalışmasını yapma sansını" tanımada essiz bir biçimde ustalaşmıştır. Modern tıbbi teknolojinin eksikliği ilkel toplumları kendi içlerindeki şamanik sağaltım güçlerini geliştirmeye zorlamış olsa da, bugün bile "fiziksel" sağlık ve sağaltımın bazen teknolojik tedaviden daha fazlasını gerektirdiği gittikçe fark edilmektedir. "Fiziksel" ve "zihinsel" sağlığın birbiriyle yakından ilişkili olduğunun, ve duygusal unsurların hastalığın başlamasında, ilerlemesinde, ve iyileştirilmesinde önemli bir rol oynayabileceğinin yeni bir farkındalığı doğmaktadır. Önceden Batı tıbbınca zihin tarafından kontrol edilemez olduğu düşünülen temel bedensel işlemlerin kontrol edilebileceği üzerine, Yoga yapanlar ve biofeedback deneklerinden son zamanlarda elde edilen deneysel

kanıtlar, ruhsal ve zihinsel uygulamaların sağlıkla ilgisinin fark edilmesinin yalnızca bir bölümünü oluşturmaktadır. Özellikle heyecan verici olan ve sağlık ve sağaltıma şamanik yaklaşımı kesinlikle destekleyen, değiştirilmiş bir bilinç durumunda zihnin hipotalamus aracılığıyla bedenin bağışıklık sistemini etkin hale getirebileceği üzerine yeni tıbbi kanıtlardır.

Olasılıkla bilim sonunda şamanın hastasının bilinçdışı zihninin, ses güdümlemesinin etkisi altında, ritüel tarafından bedenin bağışıklık sistemini hastalığa karsı etkin hale getirecek biçimde "programlandığını" bulacaktır.

Meyve vermeye başlayan bütüncül (holistik) tıp alanı, görselleştirme, değiştirilmiş bilinç durumu, psikanalizin özellikleri, hipnoterapi, meditasyon, olumlu tutum, stres azaltma, ve kişisel iradenin sağlık ve sağaltım için zihinsel ve duygusal ifadesi gibi şamanizmde uzun zamandan beri kullanılmakta olan birçok tekniğin yeniden keşfiyle ilgili çok fazla sayıda deneyi göstermektedir. Bir anlamda, şamanizm Batı tarafından, ona gereksinim olduğu için yeniden bulunmaktadır.

Hastalığın yalnızca teknolojik olarak tedavisinin yetersizliklerinin gittikçe artan bir biçimde farkına varılmasıyla bağlantılı olarak, modern ticari ve kurumsal tıbbın kişisel olmamasından bir tatminsizlik duyulmaya başlanmıştır. İlkel dünyada şamanlar sık sık hastanın ait olduğu büyük ailenin bir üyesidir ve hastanın iyiliğine, günümüz toplumundaki doktorun muayenehanesine yapılan on beş dakikalık vizitelerde görülmeyen duygusal bir bağlılığı vardır. Şaman bir tek hastanın iyileşmesi için bütün bir gece ya da birkaç gece çalışabilir, kendisiyle hastanın, her ikisinin de bilinçdışını hastalık ve ölüme karsı kahramanca bir birliktelikle birbirine ören, karşılıklı bir anlaşması vardır. Ama anlaşma bundan daha da fazlasıdır, çünkü bu Doğanın, günlük yaşamın maddi etkilerinin bilinci karıştırdığı gün ışığında görünmeyen, gizli güçleriyle yapılan bir anlaşmadır. Bunun yerine, şaman ve hasta birlikte cesaretle, şamanın dışsal ve yüzeysel uyaranlar tarafından rahatsız edilmeden bilinçdışıyla ilgili gizli

kuvvetleri *gördüğü*, ve hastanın iyiliği ve hayatta kalması için onları kullandığı ya da onlarla savaştığı, karanlığın netliğine atılırlar. Bazı şamanlar tabii ki hastaların ailesinin bir üyesi değillerdir ve bazı toplumlarda çalışmaları için yapılan ödemeyi kabul ederler. Ama Kuzey Amerika'nın kuzeybatı kıyısındaki Gitksan'lar arasında olduğu gibi, hasta ölürse şamanın ödemeyi geri vermesine sıklıkla rastlanır.

Batı bilimsel ve teknolojik tıbbının başarıları tabii ki kendi açısından mucizevidir. Ama sonunda, aynı şamanların Batı teknolojik tıbbına saygı duydukları gibi, Batılıların da şamanik bilgi ve yöntemlere saygı duyacaklarını umuyorum. Karşılıklı saygıyla her iki strateji de sağaltım ve sağlığa birçok kişinin aramakta olduğu bütüncül bir yaklaşımı gerçekleştirebilir. Aynı akupunkturdan yararlanmak için onun neden ise yaradığını anlamamız gerekmediği gibi, şamanizmi kullanmak için de bilimsel açıdan onun neden ise yaradığını anlamamız gerekmez.

Şamanik uygulamalarla modern tıbbi tedavi arasında bir anlaşmazlık yoktur. Bu konuyu sorduğum her Kuzey ve Güney Amerikan Kızılderili şamanı, bir çekişme olmadığına katılmaktadır. Örneğin, Hivaro şamanları hastalarının gidip bir misyoner doktora görünmelerini kesinlikle isterler. Aslında hastalarını olası bütün teknolojik tedaviyi görmeye özendirirler. Şaman ilk olarak ve en önce hastayı iyi görmek ister. Hastanın kuvvetine katkıda bulunacak, herhangi bir hastalıkla savaşmaya yardımcı olacak herhangi bir teknolojik tedavi ya da ilaç iyi karşılanır.

Şamanizmle Batı teknolojik tıbbının karşılıklı destek verici bir kombinasyonunun yeni bir örneğin Dr. O. Carl Simonton ve Stephanie Matthews-Simonton'ın kanser hastalarını tedavi etmede kullanılan ünlü çalışmalarıdır. Simonton'lar şamanik yöntemleri bilerek izlememiş olmakla birlikte, kemoterapiye destek olarak kullandıkları bazı teknikler şamanlarınkine inanılmaz derecede benzemektedir. Simonton'ların hastalarının bazen acıdan kurtulmada ve kanserli durumlarının iyileşmesinde şaşırtıcı derecede başarılı oldukları bildirilmektedir.

Tedavilerinin bir bölümü olarak, hastalar sessız bir odada gevşerler ve kendilerinin bir insan ya da hayvan olan bir "içsel rehber"le karşılaşıncaya kadar yürüyerek yolculuk yaptıklarını görselleştirirler. Hasta sonra "rehber"den iyileşmek için yardım etmesini ister. Şamanik yolculukla bu benzerlik, bir güç hayvanının geri getirilmesi, ve bunun şamanik olarak kullanılması dikkate değer olduğu kadar bellidir de.

Bundan başka, Simonton'lar bunun içeriği hakkında öneride bulunmadan hastalarının kanserlerini görselleştirmelerini ve bunun resmini çizmelerini isterler. Hastalar kendiliklerinden, şamanlar tarafından hastalarının bedeninde görülen zararlı istilacı güçlere şaşırtıcı derecede benzeyen yılanlar ve başka yaratıkların resmini çizmektedir. (Örnek olarak, 13. Resimdeki Hivaro resimlerine bakınız.) Simonton'lar şimdi hastalarını kendi kanserlerini "acı yaratıkları" olarak görselleştirmeye ve onlardan kurtulmaya özendirmektedir.

Ama şamanizmle olan benzerlik burada bitmemektedir. Simonton'lar hastalarını, bir şamanın kendi yardımcı ruhlarını görselleştirdiği ve onlara zararlı güç istilalarını hastanın bedeninden emerek çıkartma emri verdiği gibi, kendi akyuvarlarının kanserli hücreleri yediğini ve bedenden dışarı attığını görselleştirmek için eğitebileceklerini buldular. Temel farklılıklardan birisi Simonton'ların hastalarının kendi şifacıları görevini görmeleridir, ki bu en iyi şamanlar için bile zor bir şeydir. Belki de kanser hastalarına bir şamanın onlarla çalışmasıyla daha fazla yardımcı olunabilir.

Bir hastanın kendi şamanı olması, kendi teknolojik tedavisini eczaneden satın aldığı ilaçları almakla sınırlaması gerektiğinden daha fazla gerekmez.

Bir gün, ki umarım bu yakında olur, şamanın modern bir versiyonu alışılmış Batı tıbbı doktoruyla yan yana çalışacaktır. Aslında bu, bazı Kuzey Amerika Kızılderili bölgelerinde ve Avustralya'nın bazı yerlerinde olduğu gibi, yerli şamanların olduğu

yerlerde gerçekleşmeye başlamıştır. Bununla aynı derecede heyecan verici olan, her iki yaklaşımı da kendi çalışmalarında bir araya getirecek biçimde şamanik sağaltım ve sağlığı koruma yöntemleri üzerine çalışmalar yapan doktorların ortaya çıkma olasılığıdır. Az sayıda genç doktorun benim workshop'larıma katılmalarını ve öğrendikleri üzerine istekli olmalarını görmekten mutluyum. Şamanik ilkeleri kendi çalışmalarıyla bütünleştirmede ne kadar başarılı olacaklarını zaman gösterecektir.

Şamanın yoluyla ilgili olarak sizin kendi ilgi ve umutlarınız her ne olursa olsun, ortada temel bir soru vardır: Bundan sonra ne yapacaksınız? Bu kitapta anlatılan çalışmaları sürdürmek için bir şaman olmanıza gerek yoktur. Bir şaman olmak güç ve sağlık sorunları olan kişilere ciddi olarak yardım etmeyi gerektirir. Böyle bir sorumluluğu üzerinize almak istemeyebilirsiniz. İlkel toplumlarda bile çoğu kimse bunu yapmaz. Ama yine de burada öğrendiğiniz teknikleri ciddi ve düzenli olarak kullanarak kendi kendinize yardım etme çalışmaları yapabilirsiniz. Davul çalan birisi bile olmadan, Ek A'da sözü edilen şamanik davul çalma kaset kayıtlarını kullanarak tek basınıza çalışabilirsiniz. Böylelikle 20. yüzyıl teknolojisi şamanizmle birleştirilmiş olur!

Profesyonel şaman olmak isteyenleriniz için, örneğin doğada gezinme, hayal arama, şamanik ölüm ve yeniden dirilme deneyimi, Orfeus yolculuğu, şamanizm ve ölümden sonraki yaşam, Üst Dünyaya yolculuk gibi, bu kitapta anlatılanlardan daha fazla deneyimlenecek ve öğrenilecek şey olduğunu belirtmeliyim. Bununla birlikte, sizin için en önemli olan şey, öğrenmiş olduklarınızı düzenli olarak uygulamaktır. Sizinle partner olarak çalışmayı isteyen bir arkadasınız ya da akrabanız size şamanik çalışma workshop'larına katılarak ve şamanizme eğilimli, birbirlerine ve başkalarına yardım etmek için düzenli olarak toplanan bir grup kurarak yardımcı olabilir.

Daha önce söylediğim gibi, yalnızca kendinize yardım etmek için çalışabilirsiniz, ama bunu başkalarına şamanik olarak yardım etmek için yeterli bulmayabilir ve bunu istemeyebilirsiniz. Bundaki

en büyük engelleriniz şamanik değil kültürel ve toplumsal olacaktır, çünkü bizler kadim bilgiye sahip olanları cezalandıran ve yok eden uygarlıkta yaşamaktayız. Bir kazığa bağlanıp yakarak öldürülmeyeceksiniz, ama tıp dalında Nobel Ödülü'nü de kazanmayacaksınız.

Sibirya'daki Koryak'lar arasında, aile şamanizmiyle profesyonel şamanizm arasında yararlı bir ayrım yapılmaktaydı. Aile şamanizmi şamanik bilgide daha az ilerlemiş ya da daha az güçlü olan kişilerin kendi akrabalarına yardım etmeleriydi. Profesyonel şamanizm daha ilerlemiş ve güçlü olanlarca uygulanırdı, ve herhangi bir hastanın iyileştirilmesini gerektirirdi. Eğer başkalarına şamanik olarak yardım etmek isterseniz size uygulamalara ilgi gösteren yakın arkadaşlarınıza ve aile üyelerine yardım etmek için çalışarak aile şamanizmi modelini izlemenizi öneririm. Ve unutmayın ki alışılmış Batı tıbbi tedavisini *desteklemek için* çalışın, onunla yarışmak için değil. Amaç bir sistemin kesinliğine inanan birisi olmak değil, her pratik yolu kullanarak başkalarının sağlık ve mutluluğa ve Doğayla uyuma ulaşmalarına yardım etmektir.

Şamanizmde sonuç olarak başkalarına yardım etmekle kendinize yardım etmek arasında bir ayrım yoktur. Başkalarına şamanik olarak yardım etmekle kişi daha güçlü, doyumlu ve neşeli olur. Şamanizm kişinin olağan gerçekliği öncelikli olarak kendisini düşünerek aşmasından daha öteye gider. Şamanizm gerçekliğin daha büyük bir amaç için, insanlığa yardım etmek için aşılmasıdır. Şamanizmin aydınlanması başkalarının karanlık olarak algıladıklarını aydınlatmak ve böylelikle tüm akrabalarıyla, bu iyi Dünyanın bitkileri ve hayvanlarıyla olan ruhsal bağlılığını yitirmeye tehlikeli derecede yakın olan insanlığın yerine *görmek* ve yolculuk yapmaktır.

Şimdi sizi şamanın yolunu keşfetmekte olan az sayıda ama artmakta olan gençten birisi olan Josie Tamarin tarafından yazılmış bir şiirle baş başa bırakıyorum. Bu şiir bizlere şamanik yöntemlerin çalışılmasında başka hiç kimsenin bizim için bulamayacağı yolu bulabileceğimizi anımsatma görevini görecektir. Bir ruhun Sibirya'lı

bir Samoyed şamanına dediği gibi, "Şamanizmle uğraşarak, kendi yolunu kendin bulacaksın."

yolculuk için şarkı

kartal turkuaz ve çivit mavisinde süzülür
beyaz uçlu tüylerle altın yakalayarak
rüzgar ve sakinliğin uyumunda
hava akımları ve fırtınalarla şarkı söyleyip saldırarak
tek başına, uzakları gören, gökte dans eden.
güneş ateşi yılansı yeraltına batar
ve kartal gül ve leylak ve kehribar rengine doğru alçalır
gecenin uzun rüyası için bir kartal yuvasına doğru alçalır

başı kanatlarının altına eğilmiş
kartal uykusunda kıvrılmış

o pullu ve kıvrılan varlıklarla
eski akrabalığını yansıtırcasına
kayıp dünya karanlıkta ve rüyada bekler;
ve rüya alemlerinde tanrılar ve tanrıçalar
duanın ritmini çalarlar
küçük ateşlerin yanında dans ederler
büyük ateşlere doğru davul çalarlar
kaybetme çığlıklarından şarkılar yaratarak

kalpteki parlayan koru körükleyerek

renkleri överek:

gelişmenin yeşilini, mısırın altın rengini

geyik ve yerin zengin hafif kahverengisini

sis ve güneşin gökkuşağı prizmalarını

ve gürültülü ilkbahar anemonlarını

sonbaharın yanık limon ölümünün mandalinalarını ve toprak rengini

yazın mavi sıcaklığından sonra

ve kışın sakinliğinin

merkezindeki beyaz sessizliği

ve umut gecenin sonsuz karanlık tünelinde

pırıldamaya başladığında

kartal rüyaları harekete geçer

ve uykuda bizim için

yabancı unsurlara

derin kobalt ve siyah denizlere dalan

gölge kanatlı yırtıcı ruhlar uyanır

ayın yansıyan görüntüsünün sudaki yarımayları boyunca

yüzeye dalar

aşağıya sıvı spiral yolculuğa

ve şimdi kartalın keskin görüsüne gerek duyuyoruz:

aşağıdaki çalkantının görüntüsü

karanlık biçimler güneşin yakalandığı

volkanik güçle yığılıp bükülüyor

ışığı çevreleyen

kıskanç ve savaşta çıldırmış yılanlar;

gagalar ve pençeler kıvrılır

kanatlar gelgitlere karşı çekilir

o güce

teslim olmadan hareket ederek

ve vururlar

sonsuz bir an için kalpler uykularında durur

davullar çalmaz

tüyler, kangallar, gümüş diş ve pençeler

rüyalarımızın ölümünde sarıldığında;

ve güneşin özgür kaldığı

ve parlayarak yüzmeye başladığı o anda

deniz ve göğün buluştuğu o ince çizgide

altlarında donuk bir öfkenin görüntüsünü bırakarak

ve sonunda, sessizlik ve rengin

kırılgan sesinde patlayarak

gün ışığın kanatlarında doğar

yaşam canlandırır

ışık hepimizi canlandırır

ve bizim uyanış seslerimizle

kartal güneşe doğru süzülür

EK A

Davullar, Davul Çalma Kasetleri, ve Çalışma Workshop'ları

Bu kitabın ilk baskısının çıktığı 1980'de şamanik çalışma için uygun olan davulları bulmak zordu. Kolaylıkla elde edilebilen pek az uygun davul çeşidinden birisi New Mexico'daki, içi boşaltılmış bir tür kavak ağacından yapılan ve ham deriyle kaplanmış iki taraflı Taos Kızılderili davullarıydı. Bu daha önceki resimlerde gösterilen türdür. Bu ağır ve hantal olmakla birlikte, Hâlâ bazen derin bir ton elde etmek için kullandığım bir türdür.

Davullar

Bugün şamanik çalışma için uygun davullar daha kolay bulunmaktadır, bunların içinde Sibirya ve Kuzey Amerika'nın kuzeybatı kıyısındaki klasik şaman davullarına benzeyen mükemmel davullar da vardır. Bunlar hafif, tek taraflı, yuvarlak biçimli, bir elde tutulan davullardır. Bunları ayakta dururken, hareket ederken, ya da uzun bir süre davul çalarken desteklemek kolaydır, ve çoğunlukla kapalı yerlerde çift taraflı Taos davullarından daha fazla rezonansa sahiptir. Kullanmanızı önerdiğim, ve kendim de çoğunlukla kullandığım davullar bunlardır. Size önerdiklerim tek taraflı ve 40-45 cm (16-17 inç) çapında yuvarlak davullardır. Bunlar gereken yükseklikte sesi verecek kadar geniştir, ama tek kolla uzun süre için desteklemesi zor olacak kadar büyük değildir.

Bu tek taraflı, yuvarlak davulların iki ana tipi vardır: (1) sentetik, yüzeyli olanlar; ve (2) geleneksel ham deri ya da deri yüzeyli olanlar. Sentetik malzemeyle kaplı tek taraflı yuvarlak davullar görece daha ucuzdur, çoğu yerde bulunabilir, ve başlangıç için iyi bir davuldur. Ayrıca yüzeyi deri kaplı davullara göre ısı ve nemden görece daha az etkilenir.

Davullar "REMO Pre-Tuned Hand Drum" (REMO Akort Edilmis El Davulu) etiketi altında üretilmektedir ve Kuzey Amerika'daki çoğu müzik enstrumanı mağazasından ısmarlanabilir. 40 santimetrelik (16 inç) olanını öneririm (#PTS 8516 HD). Davulu tek elle tutacak bir "ağ" yaratmak için gövdesine 4 ila 6 delik açarak bunlardan kösele şeritler ya da deriden kordonlar geçirmeniz gerekmektedir. Bu rezonans kalitesini yükseltir. Davulu çalacak sopa olarak çoğu müzik enstrumanı mağazasında bulunabilecek "Sonor 8" gibi bir timpani sopasını öneririm.

Şamanik çalışmada daha deneyimli hale geldiğinizde daha pahalı ham deri ya da deri kaplı tek taraflı, yuvarlak bir davul almak isteyebilirsiniz. Sentetik yüzeyli davullardan farklı olarak bu tür davullar fazla ısı, kuruluk, ve aşırı nem değişimlerinden korunmalıdır. Davulun özel bakımı için üreticiye danışmak iyi bir fikirdir. Şimdi birçok zanaatkar bunları yapmaktadır, ve bunların bir listesi Foundation for Shamanic Studies'in (Şamanik Araştırmalar Kurumu) aşağıdaki adresinden elde edilebilir.

Eğer ellerinizle çalışmaktan zevk alıyorsanız, sonunda kendi davulunuzu yapmayı isteyebilirsiniz. Size bunda rehberlik etmesi için Bernard S. Mason'ın Dover Yayıncılık tarafından yayınlanan *How to Make Drums, Tomtoms and Rattles: Primitive Percussion Instruments for Modern Use* (*Davul, Tamtam ve Çıngırak Yapımı: Modern Kullanım İçin İlkel Vurmalı Çalgılar*) adlı kitabını öneririm (Dover Publications, 180 Varick Street, New York, New York 10014).

Çıngıraklar

Amerika Birleşik Devletleri'nin güneybatısındaki Hopi'ler, Zuni'ler, ve Rio Grande Pueblo kavimleri, kurutulmuş su kabaklarından mükemmel, güzel motiflerle süslenmis çıngıraklar yapmaktadırlar. Bunlar çoğunlukla Santa Fe, New Mexico'daki Amerikan Kızılderilileri araçları mağazalarında bulunabilir. Bir çıngırak elde etmenin daha kolay ve ucuz bir yolu yerel müzik aleti mağazasından bir çıngırak almaktır. Latin Percussion tarafından üretilen "Professional Maraca"yı (LP 281) öneririm. Plastikten yapıldığı ve pek fazla güzel olmadığı halde ticari marakasların çoğundan daha iyidir ve çoğu kavimlerdeki marakasların güçlü, keskin sesine sahiptir.

Eğer bir çıngırak yapmak isterseniz bir su kabağının dar tarafını kesebilir, içine çok küçük çakıl taşları, cam boncuklar, ya da saçma koyabilir ve su kabağına tahtadan bir sap yapıştırabilirsiniz. Mason'ın yukarıda sözü edilen kitabı size daha fazla öneri sağlayabilir. Eğer kendi su kabaklarınızı yetiştirmek isterseniz pek çok su kabağı çeşidinin tohumunu Park Seed Company, Greenwood, South Carolina 20647 adresinden alabileceğiniz katalogla elde edebilirsiniz.

Davul Çalma Kasetleri

Davul çalma kasetleri Eğer şamanik yolculuk için üretilmişse uygun olarak kullanıldığında mükemmel ses desteği sağlayabilir. Örneğin kasetin bir tarafı yolculuk zamanının yarım saatini sağlayabilir, bu çoğunlukla gerçek davul çalmadan daha uzun bir süredir.

İlk davul çalma kasetini 1979 yılında bu kitabın 1980 baskısının davulları olmayan okurlarına yardım etmek için geliştirdim. Bununla birlikte, kasetin davul kadar etkili olacağını asla beklememiştim. Sonra 1980'in ilk aylarında kaseti kullanan şamanik danışma hastalarıyla çalışırken bir davul çalma kasetiyle yolculuk yapmanın, şimdi "eşzamanlı anlatım" denilen gelişmiş bir yolunu

buldum. Bu yöntemde karanlık bir odada gözleri örtülü olarak yatmakta olan ve davul çalma kasetini kulaklıkla dinleyen kişi, yolculuğu deneyimlediği gibi eşzamanlı olarak tarif eder. Şaşırtıcı bir biçimde, bu teknik yolculuğu daha kolay ve çoğunlukla kişinin sessiz kaldığı duruma göre en az iki katı daha canlı hale getirmektedir.

Buna ek bir buluş, yolculuk yapan kişinin bir teybe (davul çalma kasetini çalandan ayrı bir teybe) bağlı bir yaka mikrofonu takması ve eşzamanlı anlatımı kaydetmesidir. Bu yalnızca kişiye yolculuk deneyiminin kasete alınmış kalıcı bir kaydını sağlamakla kalmaz aynı zamanda deneyimin ve kazanılan bilgilerin derhal incelenmesine izin verir. Bu yöntem üzerine çalışmaların sağlandığı workshop ve kurslar Foundation for Shamanic Studies (Şamanik Araştırmalar Kurumu) Danışma Çalışması programlarında verilmektedir.

Benim deneyimlerime göre bu ses güdümleme girdisini elde etmek için kulaklık kullanmak genelde bir hoparlör sistemi kullanmaktan daha etkili ve evdekilerle komşular açısından daha az rahatsızlık vericidir. Buna ek olarak, kulaklıklar eşzamanlı anlatım tekniğinin kullanılmasında zorunludur, çünkü hoparlörlerin sesi anlatımın kaydını çoğunlukla boğmaktadır.

Bu kitapla birlikte kullanılmak için yapılan klasik kaset Foundation for Shamanic Studies tarafından üretilen ve kurumdan ya da New Age müzikleri bulunduran kitapçılardan elde edilebilecek *Drumming for the Shamanic Journey* (*Şamanik Yolculuk İçin Davul Çalma*) adlı kasettir. Davul çalma kaseti, yolculuk yaparken rahatsızlık veren hiss sesini azaltmak için Dolby gürültü azaltma sistemi olan stereo kasetçalarla kullanılmalıdır. Kurumun kasetlerinde, bu kitapta gerçek davul çalma için tanımlanan, ve yaklaşık yarım saat süren bir yüzün bitiminde yer alan bir geri çağırma sinyali vardır. Eğer yalnızca on beş dakikalık bir yolculuk isteniyorsa, kaseti geri çağırma sinyalini duymak için ortasından başlatın.

Şamanik Çalışma Workshop'ları

Şamanizm ve şamanik sağaltım üzerine ilk elden çalışma yapmak isterseniz, benim tarafımdan ve arkadaşlarım tarafından Birleşik Devletler'in çeşitli yerlerinde ve başka yerlerde verilen workshop'ların programını aşağıdaki adresten elde edilebilir:

Foundation for Shamanic Studies

Box 670, Belden Station

Norwalk, Connecticut 06852

Telefon: (203) 454-2825

Kâr elde etmeden çalışan bu organizasyon aynı zamanda bir bülten yayınlamakta ve-workshop'lar, üyelikler, ve bağışlardan gelen kazançla-şamanik bilgiyi korumak, iletmek, ve bu bilgiyi Gezegenin su anki sorunlarına uygulamak için yapılan programları desteklemektedir. Bu programların içinde Urgent Tribal Assistance (UTA; Acil Kabile Yardımı), Shamanism and Health (SAH; Şamanizm ve Sağlık), ve Shamanism for Healing the Earth (SHE; Yeryüzünü Sağaltmak İçin Şamanizm) de vardır.

EK B

Flathead Kızılderilileri'nin El Oyunu

Alan P. Merriam tarafından anlatılmıştır

Flathand el oyununun ilke ve yöntemlerinin bu mükemmel tanımı Merriam tarafından Montana'da 1950'de yapılan alan çalışmasının üzerine kurulmuştur. İlkeler ve uygulamalar bugün kuzeybatıdaki Salish'ler ve diğer kabileler tarafından oynanan oyunla görece benzerlik göstermektedir. Ayrıca, Flathead'lerin *Çubuk Oyunu Şarkıları*'nın oyunun nasıl oynandığını anlamanıza yardımcı olabilecek bir kaydı da bulunmaktadır.

Oyunun başlangıcı resmi değildir, oyun bir oyunu başlatmak isteyen herhangi bir birey tarafından başlatılabilir. Herhangi bir kullanışlı boy ve ağırlıktaki ve yaklaşık üç ila dört metre uzunluktaki iki sopa ya da tahtadan oluşan oyun için gerekli fiziksel koulları sağlayan odur. Bu tahtalar ya da sopalar yere birbirinden dört metre kadar uzağa ve paralel olarak konulur. . . . Her iki taraftaki ilk adam çoğunlukla kendi tarafının "kaptanı" olur, ama bu ilkeye uyulmayabilir; her iki durumda da Eğer yazabiliyorsa normalde kendi tarafı için bahisleri toplar ve isimlerle bahisleri bir kağıt parçasına yazar.

Bahisler yeterli olduğunda, ya da daha doğrusu, daha fazla bahse girilmiyor gibi göründüğünde, bahse girenler ve oynamak isteyen herkes de dahil olmak üzere oyuncular çubukları, önlerindeki sopa

ya da tahtaya vurarak ritim tutmak için uygun herhangi bir uzunluktaki çubuğu alırlar, ve paralel tahtaların arkasında yere otururlar, böylece iki taraf yüzlerini birbirine dönmüş olur.

Genellikle, her iki taraftaki oyuncuların sayısı sekiz ile on arasındadır; oyun istenildiği kadar çok kişiyle oynanabilir, ama her bir tarafta bir düzineden fazla ya da beş kişiden az oyuncu olduğu nadiren görülur.

Kaptan her biri yirmi ila yirmi beş santimetre uzunlukta, bir ucu sivriltilmiş ve iki santimetre kadar çapındakı beş tahta çividen sorumludur. Bu çubuklar çoğunlukla parlak renklere boyanmışur ve böylelikle izleyenler tarafından kolayca ayırt edilebilir.

Yazarın çubuk oyununu izlediği zamanda en çok kullanılanın iki seri çubuk olduğu görünüyordu. Bunlardan birinde on çubuğun hepsi açık maviye boyanmıştı, ve diğerine kırmızı ve sarı bantlar çekilmişti; bu ikinci seri çubuğun beşi kırmızı ve sarı diğer besiyse sarı ve kırmızı boyanmıştı. Her iki taraftaki bu beş çubuk paralel sopaların önünde yere, çoğunlukla oyunculardan uzağa doğru eğilmiş olarak saplanmıştı.

Çubuklar yerlerine konulduktan sonra iki seri ikili kemiğin her biri gösterilirdi. Bu kemiklerin boyları ve bir dereceye kadar biçimleri, erkek ya da kadın kemikleri olmalarına bağlı olarak birbirinden farklıydı. Erkek kemikleri, yani erkeklerin kullandığı kemikler, genellikle bir atın bacak kemiğinden alınırdı; bunlar yaklaşık olarak altı santimetre uzunlukta ve iki buçuk santimetre çapındaydı. Kemikler iyice cilalanmıştı ve gözlemin yapıldığında en çok kullanılan kemiklerin her iki ucuna yaklaşık bir santimetre genişliğinde açık mavi boyayla bir bant çizilmişti. Bu belirli erkek kemiği seti kumar aletlerinin yukarıda tarif edilen mavi sayı çubuklarıyla bir takım oluşturuyordu; bunlar bölgedeki en ısrarlı çubuk oyunu kumarcılarından birine aitti. İşaretli kemik daha önce ortasına sarılı kiriş ya da ham deri bantlarla ayırt edilirken, şu an en çok kullanılan işaret her biri yaklaşık bir santimetre genişliğinde ve

birbirinden yaklaşık üç milimetrelik boşluklarla ayrılan siyah elektrikçi kablosundan yapılmış üç banttır.

Diğer taraftan, kadın kemikleri çok daha küçüktür, bunun kadınların ellerinin erkeklerinkinden daha küçük olmasına dayandığı açıklanmıştır. Çoğunlukla bir geyiğin bacak kemiğinden yapılmış olup, yaklaşık olarak altı santimetre uzunlukta ve yaklaşık iki santimetre çapındadır. İşaretli kemik çoğunlukla siyah elektrikçi kablosuyla ayırt edilmektedir ama üzerinde üç yerine iki bant vardır. . . . .

Oyunun başlayabileceği en az iki biçim vardır, bunlardan ilki belki de ikincisinden daha "uygun"dur. Her iki taraftaki "kaptan"lar bir çift kemiği, yani bir işaretli bir de işaretsiz kemiği alır, bunları yumruklarının içinde aşağıda tarif edildiği biçimde saklar, ve sakladıktan sonra yumruklarını ileri ve yanlara doğru uzatır. Her "kaptan" sonra diğerinin tuttuğu işaretsiz kemiğin yerini tahmin eder; her ikisi de doğru tahminde bulunursa, ya da her ikisi de yanlış tahminde bulunursa, bu sayılmaz ve işlem yinelenir.

Bununla birlikte, Eğer birisi doğru diğeriyse yanlış tahminde bulunursa, ikinci kemiklerini ve bir sayı çubuğu vermelidir. Gerçek oyun bundan sonra başlar. İkinci olası başlama oyununda, bir "kaptan", çoğunlukla hazırlıklara kendi bahsini ortaya sürerek ilk başlayan, bir çift kemik alır ve bunları saklar. Her iki kapalı yumruğunda bir kemik tutarak, karsı takımın kaptanına kemiklerin yerlerini tahmin etmesi için meydan okur; Eğer tahmin eden bilirse, kemikler ve bir sayı çubuğu onun tarafına geçer. Eğer yanlışsa işlem tersine çevrilir. Oyuna başlamanın kemikleri tutan tarafa en azından psikolojik bir avantaj sağlayan bu ikinci yöntemi nadiren kullanılır.

Kemiklerin ilk pozisyonu yukarıda anlatılan yöntemlerden biriyle belirlenir belirlenmez, kemikleri kazanan taraf şarkılar söylemeye ve aynı zamanda oyundan önce aldıkları kısa çubuklarla paralel tahta ya da sopalara vurmaya başlar. "Kaptan" her iki çift

kemiği elinde tutar, ve biraz şarkı söyleme ve pandomimden sonra bir çift kemiği birisine atar, diğer çifti kendisi tutar ya da onu da bir başka kişiye verir. Kemikleri alanlar çubuklarını derhal atarlar ve saklama işlemine eşlik eden karmaşık bir pandomime başlarlar. Kemikleri kimin seçeceğinin seçilmesi açıkça tümüyle keyfidir, ama bunları en iyi kullanabilen ya da çubuk oyununda şanslı olduğu bilinenler doğal olarak en sık seçilenlerdir.

Oyuna eşlik eden pandomimin birkaç farklı biçimi vardır, ve bir oyuncunun yeteneği çoğunlukla kemikleri saklamadaki yeteneğiyle ölçülür. Bilgi veren kişiler sık sık, "İyi bir çubuk oyunu oyuncusu olmak için hareketleri bilmelisin." derler. Aynı zamanda, hareketlerin herhangi birinin özel bir anlamı yokmuş gibi görünür. Oyuncu Eğer bir erkekse çoğunlukla dizlerinin üstünde durur ve Eğer kadınsa bağdaş kurarak yere oturur. Erkekler çoğunlukla kemikleri bir hazırlık hareketi olarak havaya atar, onları yakalar, ve yüzleri yere deyene kadar öne eğilirler ve bu noktada kemikleri göğüslerinin altında saklarlar. Kişi sonra yeniden doğrulur ve karsı takımdakilere kemikleri nasıl tuttuğunu gösterir, ve aynı işlemi bazı farklılıklarla yineler. Kemikleri arkasında tutabilir, ya da bir hayli karakteristik olarak ellerini koltukaltlarına sokacak biçimde kollarını çaprazlar. Yine bu hazırlık hareketlerinin sonunda son gizleme çoğunlukla oyuncunun önünde yere konulan bir şapkanın ya da mendilin altında yapılır. Kadınlar kemikleri çoğunlukla gömleklerinin önünde, bir şal ya da mendilin altında, ya da arkalarında hareket ettirirler; ayrıca çoğunlukla kemikleri altında bir ellerinden diğerine geçirmek için bir adamdan şapkasını ödünç alırlar. Ayrıca çoğunlukla bir kadının ağzında altında kemikleri sakladığı büyük bir mendili tuttuğu, ve bu arada şarkı söylediği görülür. Hazırlık oyunu süresince, kemikleri alan taraf sürekli olarak şarkı söyler, bağırır, ve karsı tarafın oyuncularına hakaret eder.

Kemikler sürekli olarak saklanır, karsı taraf oyuncularına gösterilir, ve yeniden saklanır; hazırlık oyunu bazı durumlarda on dakikaya kadar sürebilir.

Bu arada, tahmin edecek olan taraf çoğunlukla sessizdir. Tahmin eden kişi çoğunlukla "kaptan"dır, ama o sorumluluğu bir başkasına verebilir. . . . Karakteristik olarak "kaptan" oyunculardan birini ya da diğerini işaret eder, sol elin sertçe sağ omuza getirildiği bir hareketi kullanır ve eli omzuna vurduğunda sağ kolunu dirsekten bükülü olduğu pozisyondan öne doğru uzatır. Böylece sanki sol elle vurmak sağ kolu ileri fırlatıyormuş gibi görünür. Kol ileri uzatıldığında yalnızca işaret parmağı, kemikleri tutan kişilerden birisine doğru uzatılır. Sonra bu diğer oyuncuyu işaret etmek için yinelenir, ve kemiklerin hareket ettirilmesi boyunca yinelenebilir; bununla birlikte, bu hareketler gerçek bir tahmin değildir.

Kemikleri tutan iki oyuncu birbirlerinden bağımsız olarak çalışırlar; birisi tahmini kabul etmeye hazır olduğunda bu isteğini ellerini parmak boğumları tahmin eden kişiye doğru olacak biçimde, yanlarından ileri doğru uzatarak gösterir, böylece kemikleri kapalı yumruklarında saklar; diğer oyuncu da kısa süre sonra onu izler. Kemikleri tahmin etme için uzatırken bir el uzatılırken diğeri göğsün üzerinden geçirilerek koltukaltına sokulur. Tahmin hızla yapılmalıdır yoksa kemikler geri çekilir ve hareketlere yeniden başlanır. Tahmin eden kişi tahminini yukarıda anlatılan hareketle belirtir; kesin bir seçim durumunda kol hareketine son kararın verildiğini belirten duyulabilir bir homurtu eşlik eder. Hepsi de her iki kemik çiftine de uygulanabilecek olan dört çeşit tahmin yapılabilir: 1. Eğer tahmin eden kişi işaret parmağıyla sağa doğru işaret ederse bu onun işaretsiz kemiklerin her ikisinin de iki rakiplerinin sol ellerinde olduğuna inandığını gösterir; 2. Eğer sola işaret ederse, bu her iki işaretsiz kemiğin de oyuncuların sağ ellerinde olduğunu gösterir; 3. Eğer kolu yere doğru eğimli olarak ileri doğru işaret ederse bu iki işaretsiz kemiğin merkezde olduğunu; yani sağındaki oyuncunun sağ elinde, solundaki oyuncunun sol elinde olduğunu gösterir; 4. Eğer avuçları yukarı bakacak biçimde, diğer üç parmağı kapalı olarak başparmağını ve işaret parmağını uzatırsa, bu onun kararının işaretsiz kemiklerin dışarıda olduğunu; yani sağındaki oyuncunun sol elinde, ve solundaki oyuncunun sağ elinde olduğunu gösterir.

Tahmin eden kişi her iki kemiği de yanlış tahmin ederse karsı tarafa iki sayı çubuğu vermelidir; Eğer her ikisini de doğru tahmin ederse, iki çift kemiği de alır ama çubuk almaz. Eğer bir kemiği doğru tahmin ederse, o kemikler ona atılır, ama diğer çift ilk tarafta kalır, ve tahmin eden kişi bir çubuk verir.

Bir başka deyişle, tahmin eden kişi yanıltıldığı sürece kemikler olduğu yerde kalır; yanlış bir tahmin ona bir çubuğa mâl olur. Oyun bir taraf bir çift kemiğe sahipken kazanılabilir, çünkü bir tarafın oyunu başlatması için her iki çift kemiğe de sahip olması gerekir. Her iki çift kemiğe de sahip olunduğunda, ikinci taraf şarkı söylemeye, tahtaya vurmaya, ve kemikleri saklamaya başlar.

Oyunu tamamlamak için, her iki taraf da oyuna beş çubukla başladığı halde, bir taraf on çubuğun hepsini kazanmalıdır. Yukarıda söylendiği gibi çubuklar yere oyunculardan uzağa doğru eğik olarak ve önlerindeki paralel tahtaların önüne konulur. Çubuklar kazanıldıkça on tanesi birden biriktirilene kadar tahtanın arkasına konulur; çubuklar burada ya yeniden yere saplanır ya da düzenli bir biçimde yığılır. On çubuk da paralel sopaların arkasına konulduğunda oyun tümüyle başlamıştır. Böylece oyunun basında A tarafının çubuklara sahip olduğunu, ve A'nın altı kez üst üste kazandığını varsayarsak; bu tabii ki B tarafının sahip olduğundan daha fazla çubuğu kazandığı anlamına gelir. Bu durumda B tarafı beş çubuğunu karsı tarafa atar ama altıncı kazanışta A tarafı tahtanın önündeki çubuklardan birini alarak tahtanın arkasına koyar ve böylece altıncı çubuğu oyuna sokar. Eğer sonra A tarafı kemikleri yitirir ve yanlış bir tahminde bulunursa, bunu B tarafından kazandığı bir çubukla değil yeni bir çubukla ödemelidir.

Oyun taraflardan biri on çubuğu kazanana kadar sürdürülür.

Empati ve bir tür "kehanet"in oyunda bir rolü vardır. Örneğin, bir tarafın bir tek çubuğu kaldığında bu hemen her defasında sopanın önünde yere konulur ve "kaptan" tarafından güçlükle vurularak yere saplanır; bunun tabii ki diğer tarafın çubuğu almasını zorlaştırdığı varsayılır. Bir taraf tahminde bulunarak bir çift kemiği

kazandığında bu kemikler derhal kazanan tarafa atılır. Çoğunlukla kazanan tarafın "kaptanı" kemikleri hareket ettirir, ve Hâlâ diğer çift kemiği de kazanması gerektiği halde bunları kalabalığa gösterir ve tahminini bu kemiklerin düştüğü biçime göre yapar.

Çubuk oyunu bugün yalnızca erkekler arasında, kadınlar arasında, ya da karışık takımlar halinde oynanmaktadır. Küçük çocuklar da katılmaya özendirilirler, ve çoğu kez "kaptan" kemikleri saklamaları için çocuklara, yumrukları kemikleri ancak kapatabilecek kadar küçük çocuklara atar. Böyle bir durumda çocuğa büyük bir cesaret verilmiş olur.

Yayın Listemiz

ve

Kitap Sipariş Formu

Yayın Listemiz

SİPARİŞ KODU	KİTABIN ADI	YAZARI	FİYATI (TL.)
01	TAOCU SEVİŞME SIRLARI (Erkeğin Cinsel Gücünü Geliştirme Yöntemleri)	M. Chia	Çıkacak
02	KADINLAR İÇİN TAOCU SEVİŞME SIRL.	M. Chia	Çıkacak
03	STRESİ CANLILIĞA DÖNÜŞTÜRMENİN TAOCU YOLLARI	M. Chia	1.700.000
04	AYDINLANMA ŞEHVETİ	J. Stevens	2.000.000
05	ZEN ZİHNİ BAŞLANGIÇ ZİHNİDİR	S. Suzuki	1.500.000
06	I CHING	Riseman	1.600.000
07	KABALA: Musevi Mistiklerinin Yolu	P. Epstein	2.400.000
08	ZOHAR: İHTİŞAMIN KİTABI	G. Sholem	Çıkacak
09	JAPON GÜCÜ ve STRATEJİSİNİN SIRLARI	F.J.Loveret	2.500.000
10	TANRI TAŞTA UYUR	R. Kaiser	1.800.000
11	DÜŞÜNCELER VE PIRILTILAR	Arobindo	800.000
12	TAO SESSİZDİR	Smullyan	Çıkacak
13	KENDİME NOTLAR	H. Prather	1.200.000
14	TİBETİN GENÇLİK PINARI	P. Kelder	1.300.000
15	BEDENİNİZ YALAN SÖYLEMEZ	Diamond	1.600.000
16	DOLMUŞA BİNME VE DOLMUŞTAN İNME SANATINDA ZEN	Cem Şen	2.100.000
17	YAŞAM YOLUM KARATE-DO	Funakoshi	2.100.000
18	ÇEMBERE GİRİŞ	Kharitidi	3.200.000
19	MİKROKOZMİK YÖRÜNGE MEDİTASYON	M.Chia	2.500.000
20	BATILILAR İÇİN FENG SHUİ	T. Collins	Çıkacak
21	KEDİLER İÇİN ZEN	Birnbaum	1.300.000
22	BİR ÇİFT YÜREK	M.Morgan	2.500.000
23	KOZMİK KİTAP	I. Bentov	1.900.000
24	DÜZ ÜLKE	E. Abbott	Çıkacak
25	BÜYÜCÜNÜN YOLU	D. Chopra	2.000.000
26	GEÇMİŞ YAŞAMLAR, ÖLÜMSÜZ USTALAR	Dr. Weiss	2.500.000
27	ŞAMANIN YOLU	M. Harner	3.200.000
28	BÜYÜ GEÇİŞLERİ	T. Abelar	Çıkacak
29			
30			

UYARI: Yayınevimiz fiyat değiştirme hakkını saklı tutar. 30.09.1999 tarihinden sonraki isteklerinizde aşağıdaki telefon ve faks numaralarımızdan yeni fiyat listemizi edininiz. Fiyatlarımıza, yurt içi siparişlerinizde adresinize teslim giderleri dahildir.

TELEFONUMUZ: (0532) 377 11 45 - (0212) 512 81 21
FAKSIMIZ : (0532) 379 00 44 – (0212) 512 81 21
SİPARİŞLERİNİZ İÇİN 231.SAYFADAKİ SİPARİŞ FORMUNU KULLANABİLİRSİNİZ.

Çembere Giriş

Bir Rus Psikiyatr Tarafından Keşfedilen
Kadim Sibirya Bilgeliği
Olga Kharitidi

Genç Rus psikiyatr Olga Kharitidi, Sibirya'nın karlarla kaplı Altay Dağları'na yolculuğa çıkarken, dünyayı algılayış biçiminin derinden sarsılacağını ve gerçekliği algılayışının kökten değişeceğini hayal bile etmiyordu.

Olga Kharitidi, eski Sovyetler birliğine bağlı bir hastanede, Sovyet yaşamının zorluklarına karşı savaşırken bir yandan da geleneksel tıp yöntemlerinin yetersiz kaldığı hastalarını, çektikleri acılardan kurtarmak için savaş veriyordu. Hasta bir doktor arkadaşının şifa bulmak umuduyla Altay dağlarına çıktığı yolculukta ona eşlik ederken gizem dolu yerli bir şaman kadınla tanıştı. Bu alışılmadık maceranın onun şifaya, bilime, bilince, gerçeklik kavramına ve insan ruhuna bakışını kökünden değiştireceğini tahmin bile edemiyordu.

Kharitidi, Sibirya'nın derinliklerinde, aynı zamanda Şambala adıyla da bilinen Belovodya'nın binlerce yıldır Budizm, Hıristiyan Mistisizmi, Sufizm, Vedik Hinduizm gibi dünyanın inanç sistemleri aracılığıyla kutsal bilgiyi, insanların evrimleşmesi için onlara ulaştırmaya çalışan gizemli mekanın sırlarıyla yüz yüze geldi. Burada, ilk elden yaşadığı deneyimlerle, olağan yaşamımızın gerçekliğinin yalnızca, her birimizin içindeki sınırsız potansiyellerin ve aşkın bilinçliliğin kaynağı olan "Ruh Gölü"nün kıyısı olduğunu öğrendi. Kharitidi, kitabında bizi, kendimizi geçekleştirmemiz için yönlendiren Ruhsal İkizimiz ile tanıştırıyor. Son derece etkileyici ve sade bir anlatıma sahip olan Kharitidi'nin Sibirya macerası, hem bir kadının yolculuğun u hem de her birimizin içinde keşfedilmeyi bekleyen ruhsal potansiyelleri gözlerimizin önüne seriyor.

Sipariş Kodu: 18

Bir Çift Yürek
Marlo Morgan

Bir Çift Yürek, Amerikalı bir kadının Avustralya'da yaşadığı ruhsal yolculuğun öyküsüdür. Nomadik kültürden Aborijinler eşliğinde, kabilenin kendilerini adlandırdıkları şekilde, "Gerçek İnsanlar"la birlikte dört ay süren ve çölü boydan boya katettikleri uzun bir yürüyüşe çıkar. Bu süre boyunca, çölün çorak coğrafyasındaki bitkiler ve hayvanlarla uyum içinde yaşamayı öğrenir. Olağandışı insanlardan oluşan bu toplulukla birlikte yaptığı yolculukta Morgan, bu insanların 50.000 yıllık kültürlerinin ve felsefelerinin bilgeliğiyle tanışır.

Macerasının ilk gününden itibaren bu zorlu yolculuğun fiziksel zorluklarıyla mücadele etmek zorunda kalır. Dayanıklılığının her gün sınandığı bu zorlu yolculukta, karşılaştığı her zorlukla birlikte ruhu da değişime uğrar. Aborijinler onu, büyük bir açık gönüllülükle kendilerinden biri olarak kabul eder ve onun şefkatli öğretmenleri olurlar. Öğretmenlerinden, her insanın eşsiz niteliklerini ve içsel ruhunu taktir etmeyi ve kullanmayı öğrenirken bir yandan da güçlü doğal şifa yöntemlerine tanık olup onların canlılar ile ilgili farkındalıklarının ne kadar derin ve anlamlı olduğunu da anlamaya başlar.

Bir Çift Yürek, yazarın kendi bastırdığı ilk basımından itibaren uluslararası bir bestseller olmuş ve tüm insanlığa eşsiz, zamanın derinliklerinden gelen güçlü bir mesaj iletmiştir. Eğer tüm varlıkların aynı evrensel birliğin parçası olduklarını kabul anlarsak, dünyamızı yokoluştan kurtarmak için halen geç kalmış sayılmayız. Varolan her şey inanılmaz derecede güzel ve hassas bir karşılıklı bağımlılık dengesinde bulunmaktadır. Eğer bu mesajı alabilirsek, o zaman bizim yaşamlarımız da Gerçek İnsanlarınki gibi bu yüce amaçla dolabilir.

Sipariş Kodu: 22

Büyücünün Yolu

İstediğiniz Yaşamı Yaratmak İçin 20 Ruhsal Yol

Deepak Chopra

"Mucizelere olan yolculuk burada başlıyor. Şimdi yola çıkmanın tam zamanı! Büyücünün yolu zamanla sınırlı değildir; o her yerde ve hiçbir yerdedir. O, herkese ve hiç kimseye aittir. Bu kitap , zaten sizin olanı size geri veriyor."

Deepak Chopra, *Büyücünün Yolu*'nda, istediğiniz yaşamı yaratmanın hayatı zenginleştiren yirmi prensibini açıklıyor. Gerçek özgürlük ve doyum, kaybettiğimiz ama ulaşabileceğimiz büyüyü yeniden keşfetmekle mümkündür. Derinlerdeki büyücüyü, yani iç rehberimizi bulduğumuzda, sıradan ve alışılmış olan dünyadan yeni ve mucizelerle dolu bir dünyaya yükseleceğiz.

Bu olağanüstü kitap açıklamalar ve önerileriyle, büyücünün yolunda nasıl yürüyeceğimize dair bir dizi ders sunuyor. Bu kitapta Büyücü Merlin'in Kral Arthur'a verdiği dersler, içinizdeki sınırsız gerçekliğe yolculukta, yolunuzu aydınlatacak bir meşale olacak.

Sipariş Kodu: 25

Dolmuşa Binme ve Dolmuştan İnme Sanatında Zen

Cem Şen

Marangozun eseri dolaplar, raflar, mimarın eseri evler; ressamın eseri resim; müzisyenin eseri müziktir. Bir düşünürün eseri ise yaşamdır. Bu nedenle ben, Zen ustalarına, Sufilere, Hıristiyan ermişlere din adamı olarak değil yaşama sanatının ustaları olarak bakıyorum. Bir sanatçı, sanatındaki ustalığa, elindeki malzemeyi işleyerek varıyorsa eğer, yaşama sanatına girmiş bir insanın da sanatçı unvanını hakketmesi için yaşamı aynı titizlikle işlemesi gerekir. Onun malzemesi ilahi ışıklar, mağarada tefekkür, bir ustanın ya da gurunun sözleri değil yaşamdır! Yaşamı bulup işlemeye başladığında Yol'u da bulmuş demektir. İşte o zaman onun için dolmuşa binmek ve dolmuştan inmek bir sanat oluverir.

Sipariş Kodu: 16

Kabala

Musevi Mistiklerinin Yolu

Perle Epstein

Musevi mistisizmi; 5000 yıldan daha uzun bir süredir bazen parlak, bazen de karanlık bir dönem yaşayarak gelişmiştir. Bu öğreti günümüzde de, Museviler arasında bile pek az anlaşılmaktadır.

Kabala'da Perle Epstein, bu ilgi çekici dünyaya (onun yöntemlerine, okullarına ve uygulayıcılarına) canlı ve kolay bir giriş sunmaktadır. Kabala'nın ünlü bilgelerinin ve ermişlerinin yaşamları yardımıyla Kabala tarihinin izlerini sürmekte ve Sefer Yatzirah ile Zohar gibi kaynaklardaki gizli geleneklerin yumağını çözmektedir. Kitabın içinde Simeon bar Yohai, Isaac Luria, Abraham Abulafia ve Baal Shem Tov gibi önemli kabalacıların deyişleri yardımıyla, Eski Ahit'in gizli öğretilerinden dini törenlere, esrik dualara ve yoğun meditasyonlara kadar geniş bir alanda bilgi verilmektedir. Yazar, eser boyunca, Kabala'ya göre aydınlanma yolunu açıklarken bir yandan da gerçek Musevi ruhunu nakletmektedir. Baal Shem Tov'un torunlarından biri olan Perle Epstein Ph.D., mistisizm ve diğer konulardaki birçok kitap ve makalenin yazarıdır.

Tibet'in Gençlik Pınarı
Peter Kelder

Bu kitap, "Gençlik Pınarı"nın kadim sırlarını bulmak için uzak ve gizemli Himalaya Dağları'na giden ve onu bulan bir adamın gerçek öyküsüdür! Binlerce yıldan beri yasak Tibet bölgelerinin derinliklerinde gizlenen kayıp manastır, büyük bir özenle korunan gençlik sırlarına sahiptir. Bu sır, uygulaması son derece kolay ama insanın yaşamını sonsuza dek değiştirme gücüne sahip olan beş kadim ayindir.

Bu kitap, bu özel manastırda yaşayan Lamalardan öğrenilen olağanüstü sır hakkında yazılmış tek kaynaktır.

Kitapta açıklanan Beş Ayin, herkesin kendisini çok daha genç hissetmesini ve görünmesini, aynı zamanda büyük bir canlılık kazanmasını sağlayacak güce sahiptir. Bu Beş Ayin'i her gün uyguladığınızda, yalnızca bir aylık çalışma sonunda etkilerini görmeye başlayacak, on haftalık çalışma sonunda da insanların daha genç ve sağlıklı göründüğünüz konusundaki iltifatlarını işiteceksiniz. Sipariş Kodu: 14

ŞAMAN'ın Yolu

Michael Harner

Şamanizm üzerine yazılmış olan bu klasik eser modern Şamanizmin rönesansına öncülük etmektedir. Bu kitap Şamanizm hakkında en önde gelen kaynak ve başvuru eseri olma özelliğini yıllardır korumaktadır. Antropolog ve ilk batılı şamanlardan olan Michael Harner bu genişletilmiş baskıda bizlere pratik şamanizm üzerine en önemli el kitabını sunmaktadır. Bu eserde şamanizmin ne olduğu, nereden geldiği, çalışmaları ve bu çalışmaları kendi yaşamınızda nasıl uygulayacağınız ayrıntılı bir şekilde açıklanmaktadır.

"*Mükemmel, büyüleyici... Harner neden bahsettiğini gerçekten de çok iyi biliyor.*"

–Carlos Castaneda

"*Şamanik şifacılık ve kutsallığın bilimi üzerine yazılmış en ayrıntılı ve etkileyici eser. Michael Harner yalnızca şamanizmi incelemiş bir antropolog değil: O, beyaz bir şaman.*"

–Stanislav Grof, The Advanture of Self-Discovery yazarı

"*Harner hem bir akademisyen hem de bir şaman olarak kusursuz. Mircae Eliade'nin ölümünden sonra Şamaniz üzerine en ünlü otorite olduğu tartışmasız bir gerçek.*"

–Nevill Drury, The Elements of Shamanism yazarı

Micheal Harner, Ph.D. çeyrek yüzyıldan uzun bir süredir şamanizmi incelemekte ve uygulamaktadır. Norwalk, Connecticut'taki Şamanik Araştırmalar Derneğinin kurucusu ve yöneticisidir.

İsteme Adresi
DHARMA YAYINLARI
P.K. 1358 Sirkeci - 34438 İstanbul
Telefon: (0532) 377 11 45
Faks : (0532) 379 00 44
Tel/Fax: (0212) 512 81 21
E-mail : dharmakitap@hotmail.com
internet: www.dharma.com.tr

Dünya Dinleri ve Kültürleri / Şamanizm

ISBN:975-7800-32-5
9 789757 800323